

במישׁ הכוזב (פסג פ) לוכי הזמים בערמם ואמר (קסל פ) שבת׳ ח׳אח תחת השמש
 כי לא לקלים המוציג ולא לנכודים המלהמה נגו' ואמר (קסל פ) כפירים רשו ורעכו
 חושי ה' נגו'. ואם יכמה ברוב עשוי עשוי וממנו וישאר לולחו כמשה (לוי כ) עשוי
 ישכב ולא יאסוף פקה ואינו ואמר (מסל כ) אל היגע להעשיר מבינתך חזל ואמר (סג)
 התעקף עיניך בו ואינו נגו' ואמר (ימיס יח) כחצי ימיו יעובנו נגו' או תסנע סמנו הנאתו
 בו כאשר אמר החכם (קסל ו) ולא ישליטנו האלהים נגו' ויהיה אצלו פקדון ששומר
 אותו מן הפנעים עד שישכב למי שהוא ראוי לו כמ"ש (סג ז) ולחוטא נתן ענין לאסוף
 ולכנוס לתת לטוב לפני האלהים ואמר (לוי כ) יכין וצדיק ילבש וכסף נקי יחזוק.
 ואפשר שיהיה המסון סיבת רעתו ואבדן נפשו כמ"ה (קסל פ) יש רעה חולה ראתי
 תחת השמש עשר שמור לבעליו לרעתו. ומהם שהבוטח באלהים יביאנו הבמותו עליו

כרפא לנפש

וגו' ולא נכודים סמלחמו וגם לא להכעיס לחם וגם לא לגנוס עכ"ל וישאר לזולתו וישאר כמסון ולולחו ויג' וישאר זולתו
 ר"ל וישאר סוף זולת כמסון: אל היגע להעשיר וגו' וכמה כמ"ה אלסך מולא כחוב לסמסעלעמנו חזל לסמטל סמסע
 ללחמים סוכסס מוטו ע"ל: יכין וצדיק ילבש ויכין כעז וענין ילבש וטקיוס ומלכו ככסו: ויכין סמסס עמחם בבליה ע"ל

תקבולות ונעם ער גיש קענין גרייבן ונאם ער וול כמו שאמר נוי דר פסקא ונאם אין אוב לכר חכמים
 בערם ער באצווייבן די חכמים אין ויער קלח שאפם ואמר אג נאך אין פסקא שמיים אין קבלת
 שבתו ודאח תחת השמש אף דאב ווערער גיעען אונסר דר זון כי לא לקלים המוציג או ניש די גריינע קאפן
 גילשויער לויפן ולא לנכודים המלהמה אג ניש די גבורים טען אלע מאל אין געזן דא מלהמה נגו'
 ויהא נאם ויל - אג נאך שמיים אין תהלים כפירים רשו ורעכו די לעפערסטין בינימ קען די רשעים
 זינן פן צירימס אג זינן דערניג חושי ה' אפ"ר די ונאם פארשטין אג האבן אפגהון אף נאם לא
 יסדר לו טוב גייס ויהא ניש אפ קיין גוטס ואם יכמה אג אז דער מענטש ונעם נאכין ונאם אג פארן
 אף זיין פיל עלשירות יוס סמס ונעם דאם עלשירות פון אים אפ גיטאן וערין וישאר לזולתו אג עם
 ונעם בלייבן צו אין אנדרין כמו שאמר הכוזב ויהא דר פסקא ונאם אין אוב עשיר ישכב ולא יאסף דער
 עושר קען לשמארבין אג ואל ניש בגראבין וערין. אג אין משלי שמיים אל היגע להעשיר דר זאלקט
 זך ניש מידן בייף צו וערין מבינת חזל דרוק דיין פן לשמאר ואלקטו עם פן מידין ואמר אג נאך
 שמיים אין משלי התעף עניך בו וזינע אד באלד ויהא דר פן שליקט וייגע אויגן פון דעם ונעם דאם
 שוין ניש זיין כדוקר אין איין אהין בליק פן גייס דאם עלשירות. אג אין ויקרה שמיים כמ"י יסו
 יעובנו דער ונאם ואמילם אין עלשירות און משפס מוט עם אים פאר לאוין אין ויגע האלבע מענ
 או העמ סמנו אדר עם ונעם פן מישיין וערין אים די הנאה פון דעם כדוקר ער ונעם קיין הנאה ניש
 דאבן פון זיין עלשירות כאשר וסר ההבס ויהא דר חכם שקלח הכנה האם גינאמס אין קבלת ולא ישליטנו
 האלהים לכול סמנו אג נאם האם אים ניש גימאכט גינעלטיגין אז ער זאל ערבו דער פון ויהיה אצלו
 פקדון אג דאם עלשירות ונעם נאך זיין פיי אים אין פקדון ששומר אויב ער זאל היסן דאם עלשירות אז
 קיין שארין זאל דריגן ניש זיין עז שישב פון ונאם ער ונעם עם אים קענין צו וערין דאם עלשירות
 אין דאך כמו שכחבו ויהא עם אין גילשויערין אין קבלת ולחוטא נתן ענין לאסוף ולכנוס אג נאם קען דאם
 נאם גילאום אין נאם אז ער זאל אין ונאכין דם עלשירות לחה אג זאל דאם דר נאך אפ וענין לטוב
 לפנ האלהים צו דם עם אז נוסר נאם נאם כדוקר צום צדיק ונאם אז דאם וערם וסר אג אוב המ
 גינאמס יכין דר רשע מוט און ברייטען דם גלייח תריס ילבש אג דר צדיק ונעם עם און גלייח וספ אג דם
 גשך פון דעם רשע נקי חילק ונעלן די היגע צדיקט זך צו גיילן ואפשר שיהיה הבמות אג עם אין נאך
 סקלח אז דאם קעל' ונאם ער נאם אין דאם די סבה פון זיין גיין טובה נוסר אג דאם פן ליתג
 אג פן ראיבונג פון זיין לייב כדוקר אפאל און גימאכט אז אפ"ר דעם עלשירות ונאם ער האם
 וערם ער פן לאוין ודריגן ער וערם גינאמס אדר גראבן פון דאמס כמו שכתוב ויהא עם שמיים
 גילשויערין אין קבלת יש רעה חולה דאחיה חזל השמש עם און פאר בארין און שלעכט קראנעריס
 האב אדר ונעמן אפ"ר דעם ויפל דם אין עשיר שסר לכניו עם וערם אפאל גינעם דם עלשירות
 אז דעם ונאם האם דם לזוחו פון זיין גיין וערין דאם דרוק דעם עלשירות זאל אים זיין שלעכט

דאמרו לעניני עולמו לבעל האלכימיא'ה והוא הידוע להפך הכסף זהב והנחשת הברזל לכסף על ידי חכמה ומעשה ועוד כי הכוחה באלהים יש לו עליו יתרון בעשה דברים: ותולתם שבעל הכימיה צריך לדברים מיוחדים למלאכה לא יונמר לו דבר וולתם ולא ימצאם בכל עת ובכל מקום והבוסה באלהים טרפו מובטח לו מכל סיבה מסככות העולם כמ"ש הכתוב (דברים ח) למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם וכו'. כי הסיכות אינן נבצרות ממנו בכל עת ובכל מקום כאשר ידעת מדבר אליהו עם העורכים ועם האשה האלמנה ועונת רצפים וצפחת המים ודבר עובדיהו עם הנביאים שאמר (מלכים ב יח) ואחבית מנביאי ה' מאה איש החשים חסמים איש כמורה ואבלכלם לחם ומים ואמר (מלכים לב) כפירים רשו ורעבו ודורשי ה' לא יחסרו כל מוב ואמר (ס) יראו את ה' קדושו כי אין מחזור ליראיו. והשני כי בעל הכימיה צריך למעשים ולמלאכות לא ישלם לו הפצו וולתם ואפשר שימיתוהו ריחם ועשנם * עם התמדת העבודה

מרפא לנפש

והטובות כול עולמו פחד מל סמיה ועל סכלגל סוף יבא לו וכו' מה חבל פי כבודת נס' יעטע דלגו כוס ויכך דלגו כבודתו יח' והוא כבודתו לכו כמו בעל האלכימיה'ס ועוד נר: תולתם צריך לדברים מיוחדים וכלים כמכירים לו למלאכתו ולס' אלמ סדו (א) וכל נשות סוס דבר: (* עם התמדת עבודה כעוסק נכס ספדו ויגנב נכס ומן לרוב ווס וללס ויטוס ע"י ריחם ועשנם): והשלישי

ועט ויין רך קרייטער און צו פרייזן ומעוט דאמרו און וועט ויך וויציג נאָרין פון די וועלפליקע וואָן וועט ער ויין גלייך צום בעל האַלכימיה'ה והוא דס און איין חכם הידוע להפך הכסף זהב ווס ער ווייס צו פון ענדרין דס וילבר אויף גאלד והנחשת והברזל לכסף און אויס קופט און צין קאן ער באקן וילבר על די חכמה דרקה איין חכם וואס ער ווייס און דרקה דער בעשלה וואס ער מוט דער צו ועד און נאך גלוקר גוט אליון וואס ער וועט צו אים גלייך ויין כי הכוחה באלהים ביערש דער וואס האם אבקיען אויף נאם יש לו עליו יתרון דער וועט אין צעהן וואָן נאך מער און בעסר ויין פון דעם בעל האַלכימיה'ה :

תולתם דס ערשטע פון די צעהן וואָן איין שבעל הכימיה'ה דער כימיה'ה פיינקער פראַרף האָבן צו ריא וואָן וואס גיהער צו דר מלאכה גלוקר ער פראַרף האָבן אַנעלעקע סאָפראַל וואס גיהער צו דער מלאכה לא יחסר לו עם קאן אים גיש פארטיג ווערין קיין שום וואך און די וואָן וואס סצאם בכל עת און ער קאן ויא אָר גיש קרייזן אין אַלע צייט און אין אַלע ערטיג ובוטח באלהים אָר דר וואס האם אַבקיען אויף נאם טרפו מובטח לו און ויין שפיו פון וועקערט צו אים ער וואל עם האָבן אויף אַלכימיה'ה וואָן וואס איין דא אויף דר וועלם כמו שאמר הכתוב ויא דר פסוק וואָם אין דברים לטע דרום הודיע כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם ער וואל דיר לאוין וויקס און גיש דרקה ברויס אליון לעבט דער קענמש גור כי הככות אינן נבצרות ממנו וואָרם די סכה וויא אַרם דר קענמש וואל גישפייט ווערין די וויינע פון נאם גיש פון טייטש אין קריינעליא צייט און אין קריינעליא אַרם כאשר ידעת וויא דר וויקס פון דער וואך פון אַלדד וואס ער איין גישפייט ונתארין דרקה די קאָבן עם האשה האלמנה און וואס עם איין גיוונן מיט דער אַלמנה מיט דעם בקבן און מיט דעם לאגיל בדים אייל ווס האָבן דר פון געקסן און גישדוקען אַלדד און די אַלמנה און און זון און עם איין נאך אַרבער גיבליגן הדור טוביה עם הנביאים און די וואך פון עובדיהו ווס ער האם גיטאן מיט די נביאים שאמר ווס עובדיהו האם גיטאן אין מלכים ואחבית מנביאי ה' מאה איש איה קאב פראַרין פון נאָקס נביאים ודיערשט כאן החשים חסמים איש כמורה צו פופציג קענמשין אין איין הייל וואָללם חם ויס און איה ראב ויא גישפייטן מיט ברויס און מיט וואָר - און און תהלים לטטיים כפירים גור וואך און איה שטייט דאָרשן דיו אה די קדושו פארקט ויך פון נאם ווינע הייליגע כי אין מחסור ליראיו וואָרם עם גייט גיש אַפ קיין שום וואך צו די וואס פארקטין ויך פון אים השני און דס אַנדרע און כי וואָרם דער כימיה'ה פיינקער ציין למשים פראַרף צו ויין מלאכה פון אַרבעטן און פון מלאכות לא ישלם לו וואָן ער וועט גיש ענדרין ויין ויליק גלוקר פריטיג סאָבן די מלאכה און ויא ואשר שימיתו און עם איין גישאָט און ווינע ריח וואל אים טייטשן ער וואל שפארקן פון ווינע דרקה עם התמדת העבודה

שער הבמות

ק"ג ע"ב

ואחד היעיקה בהם לילה יזכרם . הובושה באל בבמותה שהפנעים ולכו במוח סמנווא
 הרעות וכל אשר יבואנו מאת האלהים יהיה לו לששון ולשמחה וטרפו בא אליו
 במנוחה והשקט ושלה כמ"ש (סו כג) בנאות דשא ירכיציני על מי מנוחות יתהלני
 והשלישי כי בעל הכימיא"ה אינו מאמין על סודו וולתו מיראתו על נפשו הובושה באלהים
 אינו ירא משום אדם בבמותו אבל הוא מתפאר בו כמ"ש דוד המלך עליו השלום (סו ט)
 באלהים בטהתי לא אירא מה יעשה אדם לי . והרכיני אדם לא . והרכיני אדם לא
 שהיני מהזהב והכסף הרבה לעת צרכו או שלא יזמין מהם כלום אלא כפי שיסיפק
 לזמן מועט . ואם יזמין ממנו הרבה יהיה כלימיו מפחד על נפשו שלא יאבד כסנו בעניני
 סיבות האבדה ולא ישקוט לבו ולא תנוה נפשו מפחדו עליו מהמלך והעם . ואם לא
 יזמין מהם אלא למלאות מחסרו זמן מועט אפשר שיכצו ממנו המעשה בעת הצורך
 הגדול אליו מפני המנע סיבות מסיבותיו ממנו . הובושה באלהים בבמותו חזק באלהי
 שימריף אותו כרצונו בעת שירצה ובמקום שירצה כאשר ימריף העובר ברחם אמו
 מרמא לגמש

אינו מאמין על סודו וולתו כל אינו מאמין לגנוס סוד מלאכתו וולתו לאתים מהתם וולתו לומר אינו מאמין וולתו על סודו :
 והרכיני כו' אינו מנוח כו' . כל' לא יתנו מהתם כמתי אלה לו יזמין כרכס לזמן . מרובס לו לא יזין כן וזין כן סוד דלנו סוד
 דהך דעם נוס ער אַרְבַּעַשׁ תַּמְיָד דִּי מְלַאכְיָהּ ואיך היעיקה בהם אגן סוד ויה דרִיעָן אַלְאֲנַעַע צִיִּים
 טַאג אונ נאכט קאן ויין אַז ער זאל שְׂמַרְבָּרְן פון דעם ריח אונ דעם ריח ויהי הובושה כאל אַבְרָם דרִי וואס
 פּר וַיִּקְרַעַט ויה אירף נאט בבמותה שהפנעים איז ער פּר וַיִּקְרַעַט פּאר בִּינַע בְּאַעֲנַעְיַעַשׁ ולכו במוח אונ
 ויין תַּרְיָן איז פּר וַיִּקְרַעַט פון צו גְרִיזִין דַּם שְׁלֵעֲמַקְיָיִט וכל אשר יבואנו אונ אַלְץ וואס עס וועט
 אים קען פון נאט יהיה לו לששון דאס וועט צו אים ויין צו פּרִיזִי אונ צו לֹקְמַקְיָיִט וטרונו בא אלו
 אונ ויין שְׁפִיז קִיקַט צו אים מיט רואנג ויהשקט אונ מיט שְׁמֵלְקִיָּיִט ושלה אונ מיט פּרִיזִי וואס עס
 שְׁמֵיִט אֵין תַּרְלִים בנאות דשא און אֵיין וואונג פון גראו טוט ער מיד מאבין דויערין . והשלישי אונ
 דאס דרִיעָן און כי ווארם דער קימאָה מיינסטער אינו מאמין על סודו לביזבג גיט צו פּר סְרִוּעָן ויין
 סוד פון ויין מְלַאכְיָהּ צו אַרְבַּעַשׁ מיראתו על נפשו מְרַמַּת ער דאס מוֹדָא פּר ויין לַעֲבִין מְלַאכְיָהּ ער דאס
 מוֹדָא קען וועט אים אויס פּרִיזִיעָן ויין פּרַבְּסָה וועט ער גיט האַבֵּן פון וואנג צו לַעֲבִין והובושה באלהים
 אַבְרָם דער ווס דאס אַבְרַמְחֵן אירף נאט אינו ירא משום אדם דאס גיט קיין מוֹדָא פּר קיין שוים מַעֲמִטְשִׁין
 מיט ויין בְּרַחֲוֵן אכל הוא מספיד בו נאר ער טוט ויה נאָה באַרְיַמְעֵן מיט ויין בְּרַחֲוֵן ככו שאמר ויִיא
 עס דאס ויִיאָנִם דִּרְהֵ מְלַאכְיָהּ עֲלֵי הַשְּׁלֹמֹם באלהים בטהתי לא אירא ויול איה האב מיד פאר וַיִּקְרַעַט
 אֵין נאט דרום פּאַרְבַּט אַךְ מִי גיט מה יעשה אדם לי ווארם ווס קאן מיר אַפְּעִנְמִשׁ טאַן . והרכיני אונ
 דאס פּעֲרִטַע איז כי ווארם דער קימאָה מיינסטער אינו נבלש קאן גיט אַבְרַמְחֵן ווערין פון די צווייט
 זאבין מוֹדָבִין מוֹדָבִין אוסרוב והכסף אַרְבַּע ער זאל ויה אָן גְרִיזִין פּיל וּלְבָר אונ זאַלְדִי גְרִי ער זאל האַבֵּן ווען
 ער וועט עס בְּרַאָרְן או שלא יזמין מהם כלום אַרְבַּע ער זאל קער גיט אָן גְרִיזִין נאר ער זאל גינג האַבֵּן
 אירף אַלְיַנַעַע צִיִּים איז ער מַפְרִשׁ סיי ער גְרִיזִין אָן פּיל סיי ווייניג זאַגט ער תַּמְיָד ואם יזמין
 סטנו וועט ער דן פון אָן גְרִיזִין פּיל יהיה כל יסיו וועט ער תַּמְיָד לַעֲבִין אֵין פּאַרְבַּט שלא יאבד סטנו
 עס זאל פון אים גיט פּר לַרְיָן ווערין בעניני סבות האבדה גְלִיָּהּ וואס עס קאן ויה תַּרְעִפִין בייא אַלַע
 זאבין סבות זייא ווערין אַמְכַל פּר לַרְיָן ולא ישקוט לבו אונ עס ווערס קיין כּאֵל גיט נִשְׁמִיטְשִׁין זֵיִן
 ויול תנוה נפשו אונ עס טוט גיט רַגְוֵן ויין לִיב ספודו עֲלֵי מְרַמַּת ער פּאַרְבַּט ויה קען זאל עס
 בייא אים גיט אַנְעֵק עֲבָן ואם לא יזמין מהם אגן אַז ער וועט קער גיט אָן גְרִיזִין פון די זאבן וואס
 ער בְּרַאָרְן צו ויין מְלַאכְיָהּ אלא למלאות מחסרו נאר ער זאל האַבֵּן אירף אַלְיַנַעַע צִיִּים אפשר שיכצו סטנו
 איז נִבְאֵלִם ווען ער וועט עס בְּרַאָרְן צום גְרִיזִין קִיקַט וועט ער עס דוּקָא גיט האַבֵּן אונ וועט
 גיט קאנגן מאבין ויין מְלַאכְיָהּ מפני המנע סבות מְרַמַּת עס וועט פאר מיטין ווערין ויין זאָה פון וייעע
 זאבן וואס ער בְּרַאָרְן אונ וועט עס גיט קאנגן גְרִיזִין והובושה באלהים אַבְרָם דרִי ווס אַבְרַמְחֵן אירף
 נאט בבמותו חזק באלהים איז ויין בְּרַחֲוֵן שְׂמַרְבָּרְן אֵין נאט שימריף אותו אַז נאט וועט אים שְׁפִיזוֹן און ויִיא
 ויין וילין אֵין אֵין דרִי צִיִּים וואס ער וועט וועלן ובמקום שירצה אונ אירף וואס פּר אֵיין אַרְס ער וועט

שערי הבמות

הואפוח בתוך הביצה אשר אין בה מקום מפולש להכנס אליו ממנו דבר מחוצה העוקף באויר והרגים במים והנמלה הקטנה עם חלישותה ויבצר המרף מהאיר עם תקפו כקצת הימים כמ"ש (סס לה) כפירים רשו ורעבו וגו' ואמר (משלי י) לא ידעיה ה' נפש צדיק וגו' ואמר (מטלס לה) נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב ורעו מבקש לחם . החמישי שבעל הבימיא"ה תחת יראה ושחר על כלאכתו מן הגדול ועד הקטן שבעם והבומה באלהים יראוהו הגדולים ונכבדו בני אדם אף החיות והאבנים סבבשים רצונו כמ"ש במזמור יושב בכתר עלין (סס טז) עד אחריתו ואומר (איוב ס) בשש צרות יצילך ובשבע לא יגע כך רע ברעב פרך ממות עד סוף הענין . הששי שבעל הכימיא"ה אינו בטוח מהחליים והמזדים שמערבבין עליו שמחתו בעשרו ואינם מניחין אותו ליהנות ממה שיש לו ולא להתענג במה שהשיגה ידו והבומה כה' בטוח מן המזדים החליים אלא על דרך הכפרה או על דרך התמורה כמה שכתוב (ישיע מ) ויעפו נערים ויגעו ובחורים כשול יכשלו ואמר (סס) וקוי ה' יחלפו כח וגו' ואמר (מטלס ה) כי ורעות רשעים תשברנה וגו' . והשביעי שבעל הכימיא"ה אפשר שלא

מרפא לנפש

סוכח כו' : והחמישי סמך וכלס ופחד . כמו כל פירא ולא תחת ליל סכוח תסוד תמיד מפתח מלאכתו שלא יסגול למטלים : והששי כו' אלא על דרך הכפרה או שיסבאו סונתח נמזים כמ"ס עליו : או עיד התמורה כן סוכין על מטלס כדי לסוכו לחייתו ועליו כאשר ישיף העובר ויהי עד שפיוט אין קונו אין זיון סוכרים לייב והאפוח בתוך הביצה אצל אין יתגין הינדיל אין דער איי אשר אין בה ותאם אין דער איי אין גיט דא קיין אפין ארס להכנס אליו קען זאל קאנין ארין בריינגן צו דעם הינדיל עפים אין שפיוט פון אוסין והעוף באייר און די פוגיל שפיוטש עד אין דר לופט והרגים במים אצל די פלש אין וואסר והנמלה הקטנה אצל אין קליינע מילב האמ"שע ויא איז נאנץ שלאף ויבדד הרף סחארי אצל אפם כאל ווערט פון מיטן דם שפיוט פון איליב האמ"שע עד איז נאנץ שטארק כמו שואסר ויהי עם שפיוט אין תהלים כפירים רשו ורעבו די לעקפריטן וייגן פון ארדסט גיוארין און וייגן דענגערין ואמר אצל אין משלי עששים לא ידעיה ה' נפש צדיק נאט לאום דעם צדיק קיין דענגר גיט לייחן וסוד אצל אין תהלים עששים נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב אף בן יתג גיטועין אצל בן איה אלוס גיוארין אצל קאב גיט גיעהן קיין צדיק ואל פון לאוין ווערין ורעו מבקש לחם אצל זיון קינד ואל קעטין ברזים . החמישי אצל ירא פונקטע ואל איז ווארום דער כימיא"ה מינקסר תחת יראה ופחד האם אונגסם אצל פארקט אצל שרעקט זיך על מלאכתו אויף זיון מלאכה סו הגדול והקטן פון דעם גרעקסן ביו דעם גרעקסן פון דעם פאלק עד ואל גיט מגלה זיון והבומה באלהים אצל דער וואס האם אפסרין אויף נאט יראוהו הגדולים ועליו זיך פאר אים פארקט די חשבים פון מעמלען אף החיות והאבנים אצל אויף די שענוליכע בלשעפניש מינס מען אז אפין תיה וואס האם אין אצרה ויהי אין מעקשט בערעין ויהי אויף צו נאן אים זיון וילין ויהי עם שפיוט אין דעם קאפסיל (יושב בסתר) ברו אין סוף קאפסיל ואמר אין איוב שפיוט בשש צרות יצילך פון ועקס צרות וועט עד זיך פציל זיון ובשבע אצל אז די וינקטע צרה וועט קיפון לא יגע כן רע וועט זיך דאס ברוי גיט אן ריך ברעב פוד סמח און דענגער וועטש עד זיך אים לייזין פון דעם מלום אצל ויהי עם שפיוט וישייט ברוין סוף קאפסיל . הששי אצל דם ועקסע אין ווארום דר כימיא"ה מינקסר אינו בטוח מהחליים איז גיט פון וינקטם פאר קראנקוהיים אצל וויסאג שמערבבין עליו שחתו וואס יהי פון שרעעין זיון שמיטה וואס עד וואלס גיבאם פון זיון עשירוח ואינם מניחין אוהו אצל ויהי לאוין אים גיט קיין הגאה האבין פון דעם עשירוח וואס עד האם ולא להתענג אינ קאן ויך קיין פגענג גיט אן סאן פון דעם נוסם ווס זיון האבן האם גינדריכט והבומה כה' אצל דר ווס האם אפסרין אויף נאט בטוח סו המזדים איז עד פון וינקטם פון וויסאג אצל פון קראנקוים אלא על דרך הכפרה נאר צו צייטן אז עד איז אצל אפאל קראנק איז דאם נאר עם ואל אים פאר געבן ווערין זיון וינד או על דרך התמורה אצל דרך די יסורים ווס עד האם אויף דר ועלמט וועט עד דר פון האבין בעקערם דאם איז עולם האבא כמו שכתוב ויהי עם שפיוט אין ישעיה ויעפו נערים ויגעו די וואס וייגן אים גינקטם פון מצות ועליו סיד ווערין בטורים כשול יכשלו אצל די ויינגע שטארקע ליים ועליו גינקטוויקלען ווערין קוי ה' יחלפו כח אצל דר

שער הבטחון

ענין אל מוטו כמה שיש אצלו כן הוזהב הכסף מפני שלא ירדה האוכל נמצא בענין
 כצדק העתים כמה שזמנא (ויחלול ז) כספם בהוצות ישליכי ואמר (נמיס 8) גם כספם
 גם הובס לא יוכל להצילם. הובוסה בה' לא יבצר מסנו מוטו ככל עת ובכל מקום עד
 סוף ימי כמיש (מיס 5) ברעב פוך' סמות ונו' ואמר (מסליס גנ) ה' רוע לא אחסר ונו'
 ואמר (ס 6) לא יבשו בעת רעה וכיסי רעבון ישבעו. השמיני שבעל הכיסימ'ה אינו
 מתעכב בשום מקום מיראתו שם יתגלה סודו והבוטח באלהים כבטחה בארצו ובמנחת
 נפש במקומו כמיש (ס 6) כחם בה' ועשה טוב שכן ארץ רועה אמתה ואמר (ס 6) צדיקים
 יירשו ארץ וישבנו לעד עליה. והתשיעי שבעל הכיסימ'ה לא תלונו הרמיה (ס 6)
 הכיסימ'ה) שלו באחריתו ולא ישיב כה זולת הבטחון מן הריש והצורך לבני אדם והבוטח
 בה' ילוננו נמול במחוטו כעוה' ולעוה' כמיש (ס 6) הובוסה בה' חסד יסובכנו
 ואמר (ס 6) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך ונו'. והעשירי שבעל הכיסימ'ה אמר

טרפא למש

ויפר כח מיתבאר כחכסו כז' ע"פ: ("הריש דמט שלל ימנך למחרס). והעשירי אם יודע עטת ר' לאס ותננס עטת סד :

והם האין אויף גאט וועלן פר ביפן צו קריגן ניעם שפארקן טל. אג אין תהלים שפייס כי פרוקו
 רשעים השכניה רען די סאכס פון די רשעים וועט צו בראבן ווערן. השביעי אג רס ובעשע אוי
 ווארום דר כימ'ה מייסקער אפער שלא גיע אל מוטו איז ניקאלם עד ואל גיט גרייכן צו ויין שפייז
 בטה שיש אצלו מיט רעם וואס עד האט פריא דך פון גאלד אג וילבר פני שלא ירדה האוכל וייל אין
 אפילו צייטן איז ניקאלט אז עס איז קיין שפייז אין ויין שפייס גיט צו קריגן קען אים גיט העלפן ויין
 גאלד אג וילבר וויא עס שפייס אין תחבאל סכסס כחצוה ישליכי ייער וילבר וועלן וויא אויף די נאסן
 נוארפן וייל וויא וועלן גיט קריגן קיין גיסן צו קויפן דר פון ואמר אג צפניה האט גי' ט גם כספס
 גם הובס לא יוכל להצילם אויף ייער וילבר אג אויף ייער גאלד וועט גיט קענין וויא פועל ויין הובוסה
 בה' אגבר דר וואס פון ויכרס דך אין גאט לא יבצר מסנו מוטו וועט פון אים טט פון כיסן ווערן שפייז
 אין אלע צייט אג אויף איסליכין ארס עד סוף ימי בי' וואנען עד וועט לעבן וויא איוב האט גאנאט
 ברעב פוך סמות אין דר צייט פון היגער טוט דך רס פון ובערונג אין גאט אים לייוון פון רעם פויש
 ואמר אג דר בקלה האט גאנאט אין תהלים ה' רוע לא אחסר גאט איז סין שפייז ררום טוט סוד
 גאר קיין שום זאך גיט גיין וואס אג נאך רט עד גאנאט לא יבשו בעת רעה וויא וועלן גיט פון שפעקס
 ווערן ווען די צייט פון בי' וועט קומען וכיסי רעבון ישבעו אג אין דר צייט פון היגער וועלן די וואס
 ויין. והשמיני אג רס אכמע איז ווארום דר כימ'ה מייסקער אינו סתעכב וועט דך קיין סאל גיט
 פון זאמן אויף איין ארס מיראתו ווארום עד פארקס דך סאכער וועט קען גיטוואר ווערן וויא אז עד
 סאכס ויין סלאקה הובוסה כאלהים אגבר דר וואס פון ובערען דך אויף גאט כבטחה סודו ויץ עד פון
 ובערעט אין ויין לאגד ובטחה נפש אג מיט ויין פארום ליוב ויץ עד אויף ויין ארס וויא עס שפייס
 אין תהלים כמה בה' ועשה טוב פון ויכער דך אין גאט אג טוא גיטס שכן ארץ רועה אמתה רען וועקסו
 רעגן אין לאגד אג וועקס גישפייזט ווערן פון ווערן דער אגנה וייל דו האכט אין גאט וגילויבט
 אג האכט דך פון ויכרס אויף אים וואס אג נאך האט עד גאנאט אין תהלים צדיקים יירשו ארץ וישבנו
 לעד עליה די צדיקס וועלן ארבוין רס לאגד אג וועלן רעגן אויף אייביג אויף איר גלוסר וויא וועלן
 דרייען תמיד וואנען. והתשיעי אג רס מייסקער איז ווארום דר כימ'ה מייסקער לא תלונו הכיסימ'ה
 וועט אים ויין כימ'ה גיט פלייטן צו ויין סוף צו עלם הבא ולא ישיב כה זולת הבטחון אג עד וועט
 גיט קען גרייכן אין איר גלוסר אין רע' כימ'ה אג וואס עד איז פון ויכרס פון ארוקמיס והצורך
 לבני אדם אג עד ואל גיט פרארפן צו פענטשין הובוסה בה' אגבר דער וואס פון ויכרס דך אוף גאט
 ילוננו נמול במחוטו וועט אים פלייטן רע' שבר פון ויין במחוטן אויף דר וועלט אג אויף יענר וועלט
 וויא עס שפייס אין תהלים הובוסה בה' חסד יסובכנו דר וואס פון ויכרס דך אין גאט וועט אים ארס
 רינגלען גינאר וואס אג דר נאך האט דר בקלה גאנאט אין תהלים מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וויא
 גרויס איז ויין נעקס וואס דו האכט פון בארנין צו די וואס פארקטן דך פון ירי. והעשירי אג רס

צערממע

אמרו לו מה הוא פוור הנפש אמר שיהיה לי סמון בראש כל נהר ובראש כל קריה והוא מה שאמרו לו' מרבה נכסים מרבה דאנה ואמרו איהו עשיר השמח בחלקו' זמזה כי הבטוח בה' לא ימנענו רב המסון כבטוח בה' מפני שאיננו כוסך על המסון זהו בעינו כפדוקן צולה להשתמש בו על פנים מיוחדים ובענינים מיוחדים *לומן קצוב ואם יתמד קימו צוה לא יבעט כעכורו ולא יכור מוכרו למי שצוהו לתת לו כסנו ולא יבקש עליו נמול התדאה ושכה אכל הוא מודה לבוראו יתברך אשר שגרו סיבה למכותו. ואם יאכד המסון כסנו לא ידאג ולא יאכל לחברונו אך הוא מודה לאלהו בקתו פקדונו מאתו כאשר הודה בנתינתו לו וישמח בחלקו ואינו מבקש חיזק וזולתו

מראם לנפש

על כל המקומות האלה וסדאגות מולאין את כלם מעול' ומטוב' : ומהם כי הבטוח בה' כי אין נכסות על סמון כסו לו רק עיקר בטחונו על ה' : צוה להשתמש בו ר'ל כמו סכול מצוה וטוב כפדוקן הארץ שימחה בו כך וכן *לומן קצוב כי כולו נגלה כהור' עטול' : לא יבעט כעכורו פ'ד וימנע וסורן ובעט : לבי שצוהו לתת לו כסנו ר'ל למי שסנו כמי' לתת מצוה רבינו לפני ולא ימנעו כי כל כוה מודה ואמרה : לבי' אשר פאלו האוטר' עטול' על כסניס כמי' אל טמול ר'ל כי כל כוה שזאה סמול רק כמי' לו רק שזאה כוה וזהה כעשיר' וזה העבה אם כיה לבי' א'כ' לכה טמול את סלו' סנידן ולכן למדו ס'א'ק דר'כ' שדקדק סמולס סמולס סמולס כגמול ומקבל יודעין זה אל זה עי'ם : ואינו מבקש חיזק וזולתו שישט' למיכרו חיזק כי אין אדם נוגע במה שמיון למיכרו :

אויף אַינעם פון די רב'רים שיהי' אומר הבקו יצילני סמור הנפש וואס ער האט גואנט גאט זאל מיך מציל ויין פון די פ'ר שפרייטע מהשכות אמרו לו הארין וי'א צו אים גואנט ווס ויען ר' פ'ר שפרייטע מהשכות אבר שיהיה לי סמון די האט דער רב'ם גואנט דס איז ווען איד זאל געלד ראב'ן אויף אלע מידין כלאמר מיין סחורה זאל גיין אויף די וואקערין אונ אין אלע שטעט דס הייסט פ'ר שפרייטע מהשכות ווארדן די מהשכות כראקטן אויף אלעדין וי'א עס פירט זיך דאן ר'ן ויהי' ס'ה מה שסמור וי'א אונ דאס מינט פ'ען וואס אונ'רוב חכמים זיל דאבין גואנט מרבה נכסים מרבה דאנה ווער עס מערס נכסים מערס ער זיך פיל נאך וי'א אונ נאך ראב'ן וי'א גואנט איהו עשיר השמח בחלקו וועלכער פ'עני'אט הייסט איין עול'ער דער וואס ער פרייד זיך מיט זיין חלק ווס גאט האט אים געגעבן וזהם אונ נאך פון די ראבין וואס עס איז גוט צו דעם וואס פ'ר זיכערט זיך און גאט כי הבטוח בה' ווארדן ד'ר וואס פ'ר זיכר'ט זיך אין גאט לא ימנענו רוב המסון וועט אים זיין פיל געלד גיט פ'ר מידין פון זיין פ'רדין וואס ער האט אויף גאט כפי שאיננו כו' ווארדן ער איז זיך גיט אים נאך אויף דעם געלד נאך זיין כט'רן איז אלץ אויף גאט וואס בעינו כפדוקן אונ דס געלד איז בי'א אים נאך וי'א פ'ען האט עס אים געגעבן צו בראקטן צוה להשתמש אונ עס איז גלייך בי'א אים וי'א פ'ען האט אים נאכטין אז ער זאל מעגן געבן ד'ר מיט פ'רן זיין אונ ערליך דריינט צדקה געבן ובענינים מיוחדים אונ מיט געטע אונ שיינע וגינים לומן קצוב אויף איין געווענעט צייט ואם יתמד קימו אצלו אונ ווען עס וועט פ'י אים דס עשירות לאנג ווערען וועט ער פון דעקס וועגן גיט וי'א שפעניגן אין גאט ווארדן עס וועט זיך אים גיט נאכטין עס קופט אים טוין דאס עשירות נאך ער ווייס אז השם יהב'ה האט עס אים געגעבן ולא יכור מוכרו אונ זיין וועט גיט גריינקן זיין מרבה וואס ער האט גיטאן לבי שצוה צו דעם ווס גאט האט געקאפן ער זאל אים געבן זיין געלד מיט פ'ען צו די ארבעט לייט כלאמר אז ער וועט געבן צו ארבעט לייט צדקה אדר ער וועט טאן צו אַנְעִימְטִין אטובה וועט ער זיך גיט בארייטן ד'ר מיט אונ וועט עס גיט גריינקן צו ווענעם ער זאל אים דאן אפ טאן אטובה וי'א יבקש עליו ככול אונ ער וועט גיט בערען אז ער זאל אים ד'ר פ'ר בעצאלן אדר ער זאל אים דער פ'ר לויקן אכל דוה מודה נאך ער וועט לויקן צו זיין פ'שעפ'ר יתברך אשר שגרו ס'ה וואס ער האט אים גיטאן און דרוקן אים זאל גיטאן ווערן זיין נוסק' וזה יאכד המסון אונ אז דס געלד וועט פ'ר דאן ווערן פון אים לא ידאג וועט ער גיט נאכטין אונ וועט גיט פ'רזיערן וי'א דס געלד איז געקערט גינארקן פון אים אד הוה מודה לאלהו בעקערט ער וועט לויקן צו גאט וואס ער האט צו געטן זיין פ'רדן כלאמר דס געלד פון אים אשר הוה אזו וי'א ער האט אים געלויבט אז ער האט עס אים געגעבן וישמח בחלקו אונ ער וועט פ'ר זיין געבן מיט זיין חלק וינוגט מבקש חיזק אונ ער וועט גיט בערען אז ד'ר אדר'ר זאל שטארקן ראב'ן ולא יתמד אדם

ולא יצא מעירו אחר כך . ומהם מנוחת הנפש והנחה מן המעשים הקשים והמלאכות
 המינעות את הנפשות . והבטחה בה' הוא טובע מסיבות הטורח מה שיש בו יותר מנוחה לטפח
 ושם טוב לו ומנאי ללבו ומה שהוא ספיק יותר לחובות תורתו עם יותר ויחזק מנוחו כי
 הסיבה לא הוסיף לו בהוקו ולא תחסרוה ממנו מאומה אלא בננות האלהים יתברך כסוד
 שכתוב (ס' ע"ט) כי לא מסוצא ומסערב ולא ממדבר הרים כי אלהים שופט זה ישפיל
 וזה ירים ואמר (ס' ע"ט) בנאות דשא ירכיציני על מי מנוחות יהלני . ומהם מיעוט צער
 נפשו במסחר אף יתעבב אצלו או פרקמטיא או אם לא יוכל לנבות חובו או אם יפנעהו
 חולי בנופו מפני שהוא יודע כי הבורא יתברך מתקן ענינו יותר ממנו ובחזר לו טוב יותר
 ממה שהוא בחדר לעצמו כמ"ט (ס' ע"ט) אך לאלהים דומי נפשי כי ממנו תקותי . ומהם
 שמחתו בכל ענין שיעתיקרו אליו ואם יהיה כנגד מבעו מפני בטחונו כאלהים שלא

מראם לבגש

כל זה מולט כמנהגו סוד : במסחר אם יתעבב אלנו מחרט שאלנו וכול לממדי מחרס : או פרקמטיא שמסחר בנפשו חזט
 בפרדים בין צד קצמן אין אף אין וייתם לאמר ארצין הנסקה פטנה החרש אף אף גינאקטם גינאון די פטעה
 פון דעם פרקמן און ער דאטם אים גיט גינאקטם וויא צו ענטפערן ושב לארצו און הט ויה אום גינעקט
 צו זיין לאנד וקבל הפרשות און דאטם פון דער צייט אויף זיך גינעבן ער ואל רעקט פרום ויין ולא יצא
 מעירו און אין לשון גיט ארזים גינאנגן פון זיין שפיטאט וזבין ויה פרינסה , ומהם און גון ויניא קלאר -
 און נאה העלפט דר הרצון צו דעם וואס האט אבסרוון אוף גאט מנוחה הנפש והנחה דער נפש מיטן
 גוף האבן מנוחה פון אשועע ארבעט והמלאכות המינעות און נאה הט פון מנוחה פון אשועע מלאכות
 וואס זיי מאכן סיד די גופים ווארום ער גלייבט אז גאט וועט אים פון גרינגע ארבעט אויך שפיוון
 והבטח בה' און דר וואס פר וועקט זיך אוף גאט דער וזקט אשועע וזבין וואס ער ואל דער פון
 גילשפיוט ווערין מה שיש בו וואס ער קאן דרוך דעם מנוחה האבין צו זיין גוף ושב טוב לו אונז ער ואל
 גרינג אנטוין לשם דרוך דעם ופני ללבו און זיין הרצון ואל זיין גירוש און צייט האבן צו פראקטיין
 עבודת הבורא ומה שהוא ספיק יותר און ער וזקט אלץ און אשפיוון ווא ארום ער קען מעד גינעבן
 טאן די שולדקייטם פון זיין תורה און זיין אשועע וואס ער גלייבט כי הכה אל חוסין ווארום די סבות
 וואס ער וועט טאן צו זיין שפיוון - קלאר וואס ער וועט טאן אשועעע משה וזבין וועט דם אים
 גיט מערין צו זיין שפיוון וואס עס אין אים אויס גינעצט גינאון פון גאט ולא תחסרוה ממנו און ויא
 וועט אים גיט מערין פון זיין שפיוון - קלאר און אז ער וועט טאן אגרינגן משה וזבין וועט זיין
 שפיוון אים דרוך דעם גיט גינעקט ווערין אלא מנוחה אלהים יסוד גינעקט כוונ דער נתינה פון גאט
 יתברך כמו שאמר ווי דוד הכלה דאט גיאנט אין תהלים כי לא מסוצא ומסערב ולא מסרבר הרים דען גיט
 פון מנוחה ויית וואו די זון גיט ארזים אדר פון מערב ויית און אויך גיט פון ווענין דיא מדרגות
 וואס איר פארגס וואס צו מערין געלט וועט איר דר הויפן ווערין כי לא מסוצא ומסערב ולא מסרבר הרים דען גיט
 גאט פרוך דיא סאט מלשפון דעם מאכט ער גינעדיג און דעם דר הויפן ער וויכט ער וואס און נאה הט
 ער גיאנט בנאות דשא ירכיציני אין אין וואונג פון גראו וועט ער סוף מאבין דערצין על מי מנוחות יהלני
 בייא די רגעדיגע וואס וועט ער סוף פירין , ומהם און נאה העלפט און פר האבן צו דעם וואס
 פר וועקט זיך אויף גאט עס צו ער נשיו ער וועט וויגינג צער האבן במחשבה אז עס וועט בייא אים פון
 האלטן ווערין סתורה ער וועט ווא גיט קאנן פר קיפין או פרקמטיא אדר אז ער האט אן גינאון אין
 משה וזבין און קאן אים גיט גומר ויין און אלא לא יוכל אדר אז ער וועט גיט קאנן אין מאנען וינע
 תנבות ווא אים גינעדיג אדר אז עס וועט דעקן אוף זיין גוף חס לשלום זיין קבאנהיים וועט ער זיך איבן
 דעם אלץ גיט מצער זיין סגן שהוא יודע וייל ער וייתם כי הברא יתברך חסון עניי אז דר פשעפר ויתברך
 פר ריקט וינע וזבין בעקט איינר ער אלץ ובחזר לו טוב יותר און דר וויילט אים אויס עטקס בעקט
 איינר ער וואלט זיך אלץ אויס דר וויילט ווי עס שפיוט אין תהלים אר לאלהים דומי נפשי גאר צו
 גאט האפט מיין ליב כי מסנו תקוה ווארום פון אים אין מיין ראפונג . ומהם שפיוון בכל ענין און נאה און
 אין העלפט צום בעל בשרו ער כוונ זיך קשבת זיין אין אלע גענינים וואס ער שיקט אים אז

בלות

שער הבטחון

שהוא משתדל ומסכים לעשותו כי אם לא יתברר לו סמנו כל זה לא יהיה בטחוננו עליו שלם מפני שהוא יודע התעלמותו ורפיונו בחפצו וכאשר יתקבצו לבושה סמי שבטתה בו שתי מדות אלה נודל רחמנותו עליו ורוב השגחתו על עניניו יבטתה בו מבלי ספק. והשלישית שיהיה חזק לא ינוצח באשר הוא חפץ ולא ימנעוהו מנוע בעשות בקשת הבושה כי אם יהיה חלש לא ילצח והבטחון עליו אע"פ שיתברר שהוא מרע ומשניה מפני הדמע דברים מסנו ברוב הענינים וכאשר יתקבצו בו שלש המדות האלה יהיה הבטחון עליו יותר ראוי. והרביעית שיהיה יודע באופני תועלת הבושה עליו ולא יעלם מסנו מה שהוא טוב לו בנכסתר ובנראה ומה שייטב בו ענינו כי אם לא ידע כל זה לא תנוח נפש הבושה עליו וכאשר יתקבצו לו בו דעתו בתועלתו ויכלתו כהם ורוב השגחתו עליהם והמלתו עליו יחזק בטחוננו בו מבלי ספק. והחמישית שיהיה מתהדר

מרפא לנפש

והסמכות בו לזמן מסתכל מס ספקו וזו כמותו ענין: והחמישית שיהיה מתיחד בהנהגתו כל רע שאלו יסוד פון אים ולא מסתכל אנו ונעט זך גיט פוילן צו טאן וואס דר בוימט פגעטס אבל הוא יודע בו נאר ער ווייס אין אים שהוא מסתכל אז ער וועט זך פלייסן אנו ונעט לזסט דאבן צו טאן דעם ווילן פון דעם וואס פון זיכרס זך אויף אים כי אם לא יתברר ווארום אז ער וועט דאס אלץ פון אים גיט קלאר וויסן לא יהיה בטחון קאן ויין בטרון אויף אים גיט ויין אין גאנצן ספני שהוא יודע ווארום וויל ער ווייס פון ויין פון הייליג אנו פון ויין פוילקייט אנו ויין פגעט וואס ער פגעטס פון אים וכאשר כי אנו אז עס וועט זך צו נוף ואבאלן גלובר אז דר וואס פון לאנט זך אויף דס אנדערין ווייס גיטס אז דער וואס פאר לאנט זך אויף אים דאס דיא צווייא מרות אין זך גול רחמנות עליו אז ער דאס גרויס רחמנות אויף אים רוב השגחתו על ענינו אנו ער וועט גרויס השגחה דאבין אויף וייעע דאבין יבטת בו סכלי ספק פגעט ער זך אן ספק אויף אים פאר זיכערין והשלישית אנו דאס דריסעט אזו אז דער וואס מען פון וייערס זך אויף אים ואל ויין גאנץ שטארק אנו ער זאל גיט מנוצח ווערן פלוכר פגעטער זאל אים גיט קאנן מנוצח ויין באשר הוא חפץ אין דעם וואס ער וויל ולא ימנעוהו מנוע דאס עס זאל אים גיט קאנן קיינער פאר מייער פון אים ואל ויין גאנץ וייערס זך אויף אים אין דריין שלאפ לא ילצח הבטחון עליו קאן ער זך אין ווארום אז דר וואס ער פון וייערס זך אויף אים אין דריין שלאפ לא ילצח הבטחון עליו קאן ער זך אין גאנצין אויף אים גיט פאר לאון מע"ש שנכבד האמלשע ער ווייס שוין גיטס שהוא מרות אז ער דאס רחמנות אויף אים אנו גיט אבמנוג אויף וייעע דאבין קאן ער פארט ויין בטרון אויף אים גיט שפעקלן ספני הדמע דברים מסנו ברוב ענינים וויל אין פיל ענינים וייעען דיא דאבין פון אים פאר מיטין האמלשע ער וויל ויזא אפ טאן קאן ער אבדער גיט וכאשר יתקבצו בו אנו אז עס ואבאלען זך אין אים אין שלש המדות האלה דיא דאוינע דבייא מרות דהיינו ער אין איין מרות אנו איין משגיח אנו איין שטארקער וואס ער פגעטס אויף קיינעם גיט אנו וואס ער וויל טאן קאן אים קיינער גיט פון מידין יהיה הבטחון עליו מעג מען זך נאך מער אנו בעקער אויף אים פון וייערין והרביעית אנו דאס פערטע אנו שיהיה יודע באופני מה ער זאל וויסן דיא אופנים פון דעם העלפטג פון דעם דאוינען וואס האט אבמנוג אויף אים גלובר ער מה וויסן פון אלעמען וואס עס אזו אשכבה צו דעם וואס האט אבמנוג אויף אים ולא יעלם מסנו אנו עס זאל פון אים גיט פון היילן ויין מה שהוא טוב לו וואס עס אזו גיט צו דעם וואס פון זיכרס זך אויף אים בסתור ובנראה פון וייעע פון בארגעט זאבן אדר אן וייעענע זאבן ומה שייט בו אנו וואס עס קען נאר איין מוכה דר פון קיפן צו אים כי אם לא ידע ווארום אז ער ווייס גיט דאס אלץ לא תנוח קאן גיט גירעט ויין דר מענטש וואס פון וייערס זך אויף אים וכאשר יתקבצו אנו אז עס וועט זך וואס וואבאלן אין אים גלובר אז ער וועט דאבין אלע די מרות פון אנאנדער דעתו בתועלתו ער ווייס די וואבן וואס אזו גיט צו דעם וואס פון וייערס זך אויף אים ויכלת: כהם אנו ער דאס ויכלת ער זאל עס קענען טאן רוב השגחתו אנו גיט פיל השגחה אויף די וואבן וואס אזו צו דעם בוימט אשכבה ומסתור עליו אנו ויין דר פארקייטס אזו אויף אים יחזק בטחוננו בו קאן מען זיין אין דעם ענינים אשטארקן בטרון דאבין והחמישית אנו דאס פירפטע איין שיהיה מתהדר אז ער

זאל

בהנהגת הבוטח עליו מתחלת היותו וגדולתו וינקותו ונערותו ובחירותו וישישיתו וחקנתו עד תכלית ענינו וכשתברר כל זה ממנו לכוונה יתחייב שתגוח נפשו עליו וישען עליו ועבור מה שקדם לו עליו מן המוכות העדופות והתעליות המתמידות והיה זה מהיבב הזקק המהוננו בו. והששית שהיה ענין הבוטח מסור בידו ולא זיכל אדם להזיקו ולהעילו ולא להטיב אליו ולא לדרות נזק מעליו וזלתי כעבר האסור אשר הוא בכית הכור בראש אדונו וכשיורה הבוטח ברשות מי שבטח עליו על העסק הזה יהיה יותר ראוי לבטוח עליו. והשביעית שהיה מי שבטח עליו בתכלית הנדיבות והחם והזהר למי שראוי לו ולמי שאינו ראוי לו ותהיה נדיבותו מתמדת וחסדו נמשך לא יכרת ולא יפסק ומי שנקבצו בו כל המדות האלה עם כל מה שזכרנו קודם לזה נשלמו תנאי הבמהון בו והתחייב הידוע זה ממנו לבטוח בו ושתגוח נפשו עליו *בגלויו ובנשתרו בלבו ובאבריו

מרפא לנפש

כסגנונו ואין עוד אחר שמשם פשו טובה מולק רק זה שמשם עליו: והששית שהיה ענין בו כי אם לא יסכר לו כסוף בידו ומכוסו לבדו לא יוכל נשואו על הארץ נזק מאלה שיש בידו להעילו נ"ל כמו שזכרנו בנזק ה' החזיקים כי סכנו כביסו לו יזכר מלוק אחר בו ע"כ: והשביעית שהיה מי שבטח עליו בתכלית ה' דלאלו יחלש ממוסו ככח אדם והספק סוף לחלו לטו ויחטט ממוסו כ"י יתכר וכ"י יתחזק ו"י וממולק רק. ומשום ש"י מביט לביט ולטובים כמו שכתבנו והחמיני על כל משפחו וכ"י יתקד ל"י כי יעשה פארס טיפס לחלו לטובים מיין נזקק ה' נקדמטס כ"י טיפס עם מנוכל זכר ו"י דכינוט ע"ל יתורד כמרד ומעל וינטה על ס' עוסו נגד טעל מיין טס: ומי שנתקבצו בו ע"כ עם כל מה שזכרנו קודם לזה נזקק א' ונסקדמטס:

ואל ויין איין יתיר איין דר בנהגה פון דעם מעמלשן וואס פון זייערעט זיך אויף אים מתחלת חייתו פון דעם אן דריב אז ער איז גיבטען אויף דר ועלמט גדולתו און וויא ער איז אויף גיבונגן גינארן וינקותו און וויא ער איז נאך אקער גינען ונערותו און פון ויין זינגט ובחיותו און וויא ער איז גינארן איין זינגערבאן וישישיתו און אז ער איז גינען איין זינגע מיטל ויין וחקנתו און אויף ויין עלטער עד תכלית עניט גיב צום סוף פון ויין פרינג האמ מיט אים גינערע קיין טובה גיט גיטאן נאר דר וואס ער האמ דיינט אפטרון אויף אים ושהיה בר כל זה און אז דר בויטט ווייס אז די אלע זאכן גיטאן זיך איין דם וואס ער האמ אויף אים איין גיטאן יתחייב איין דאם מתחייב אז עם זאל ויין גינערעט ויין לייב אויף אים וישען עליו און מען זיך אויף אים טובה ויין בעבור מה שקדם ויחיל ער האמ שזון פריער פון אים פיל טובות גיטאמ והתעלות והסמכות און האמ אים שזון גיטאן ועלכע דילפונג וואס וינען אויף פקיד יהיה זה מהיבב און דאם איז מתחייב אז ער זאל שטארקן ויין גיטאן איין אים כלומר גינערע ער זיך אויף אים וייער אויף פון זייערעט והששית און דאם זעקסעטע איז שהיה ענין הבוטח מסור בידו אז די וואך פון דעם וואס האמ זיך אויף אים פון לאומט זאל ויין איבער גינעמפערט איין ויין האנד ער זאל עם האבן יבולת צו פאן ולא יוכל אדם להזיקו און קיין מעמלש זאל אים גיט קאנען שארין פאן אדר העלפין ולא להטיב אליו און זאל אים גיט קאנען קיין גוטס פאן ולא לדרות נזק און גיט אפ צו שטויסן פון אים קיין שארין וזלתי נאר ער כלומר נאר דר וואס ער פון זייערעט זיך אויף אים ווארום אז אנטאנערערע קאן אים אויף טובות פאן וועט ער האבן אויף יענעם אויף אפטרון דרם כ"ו ער ויסקן אז גינערע קאן אים קיין רעה און קיין טובה פאן נאר דר וואס ער האמ אויף אים אפטרון כעבר האסור ויין און אז דר בויטט וועט ויין איין לשהת פון דעם וואס ער האמ אפטרון אויף אים הננין והה כ"י אויב עם איין אויף דעם ענין איין לשהת פון דעם וואס ער זאל זיך פון לאין אויף אים והשביעית און דאם זיבטע איז שהיה מי שבטח עליו אז דר וואס מען שטעלט דעם גיטאן אויף אים זאל ויין זיער פיל מיט מילדיקייט און הקד ל"י שדאי לו סייא צו דעם וואס ער איז ווערט מען זאל אים פאן הקד און סייא צו דעם וואס ער איז אפילו גיט ווערט טוט ער אויף מיט אים גינערעט הקרים ותהיה נדיבותו און ויין מילדיקייט זאל ויין פקיד וחסדו נמשך און ויין הקד וואס ער טוט זיער זיך אלע צייט עם זאל קיין פאל גיט אויף הערין ומי שנתקבצו בו און גימא דעם וואס ומקלען ויין איין אים אלע דאם דאוועק מרות עם כל מה שזכרנו מיט די מרות וואס מיר האבן דא פריער גיטאמ נשלמו חטיי הבמהון פאיי דעם וינגן דאם איין נאנצין די פאנאים וואס פראדפין ויין איין דם וואס מען האמ אפטרון אויף אים והתחייב הידוע און דער וואס ווייס אז ער האמ אעלעקע זאכן פון זיך אויף ער מרצב לכחט בו ער

ולחמסר אלו ולרצות בגזרותי ולדון אותו לטוב בכל דיניו ומפעליו. וכאשר נחקר על אלה השבעה נזארים לא נמצאם כלל בכרואים ונמצאם כולם בכורא יתעלה שהוא מרהם על בריותיו כמו שכתוב (הסליס ק) רחום והנון ה' וגו' ואמר (יוני ד) ואני לא אחוס על גינה העיר הגדולה וגו' ושאינו מתעלם כמו שכתוב (הסליס קבל) הנה לא יגום ולא יישן שומר ישראל וזהו חכם ולא ינוצח כמו שכתוב (איוב ס) חכם לבב ואמין כח מי דקשה אלו וישלם ואמר (ד"ס כפ) לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד וגו' זכתיב (מסיו ג) ואלהיך בקרבך נכוד וישוע ושהוא מתיחד בהנשג האדם מתחלת ענינו והתחלת גדולתו כמ"ש (דברים לב) הלא הוא אביך קנך הוא עשך ויכנגד. ואמר (חכילס עח) עלך נכמבתי מכתן מטעי אמי אתה נזוי ואמר (איוב י) הלא כחלב תתיכני וכנבינה תקפיאני ושאר הענין. ושתועלתו והזיקו אינם כרשות אדם כי אם ביד הכורא יתעלה לבדו כמו שנאמר (איס נ) מי זה אמר ותהי ה' לא צוה מפי עליון לא תצא

מרפא לנפש

(*דנניס שב' רוחם וזאנים רואים): (*יון לטובס בין לטבן ליו' דיון אווה לטובס כי כוה נודולו גיל טובס): ושהוא חכם לא ינוצח ולכב סכוא טיס ולקד לומר סכוא חוק לא ינועל: ושהוא כרתור כו' כוה חכר כרואיס על כרנטי טיסס יודע כרואטי חיתול כו'. ולפכר מטטי סכרס זס סוה מוככל סלין סוס נכרל יודע כסמולת חכור כלס כסי לבדו חל' לוס לרוס סכסכוד ולקן סכ' מניח ררויס לוס כמ'ס זכסטי כו' סכורל יסכרן לא יעלמו זכר' וסדן טוקן זס כו' ע"ס ולכסר סטס כאל' נכמס ככסמקס או כרסוס וכרין' ככס וססוה סכס וכל יעלמ' סכס עמי דכרסיס כד' וכנ' זכס זכס מניח ררויס על סיסס סכס

זאל אין אים איין בפתון דאבן וסחנתי נפשו עליו און זיין ליב זאל זיין גרעט אויף אים בלוייו ונסתרו אין זיינע אפענע זאכן און אין זיינע פאר בארגענע זאכן בלום ואבריו אין זיין הארצן און אין זיינע גלידן זאל ער אלץ איין בפתון דאבן אויף אים ולהסר אלו און מעג דך איבר ענטפערן צו אים לרצות בגזרותיו און זאל מרצוה ווערן אין זיינע גזרות ולדון אותו לטוב און זאל אים בן זיין אין אלע זיינע משפטים און אין זיינע מעשים וואס ער מעג אלץ צו נושן וכאשר נחקר און אז מיר וועלן פארשטיין נאך די זיבן תנאים וואס דער וואס מען דאמט אויף אים איין בפתון כה זיי האבן לא נמצאם כלל וועלן כיר זיי נאר ניט גיפניען אין די באשעפעניס אויף אים זיין מענטשן ונמצאם כלם נאר מיר וועלן. זיי אלע גיפניען אין דעם באשעפער יתעלה ושהוא סתום דען ער דר באעקט דך איבער אלע זיינע באשעפעניס וויא עס שטייט אין התלים רחום ותנו ה' נאמט ביה אין זיין דרסם ותנו און נאמט ברהק הוא האמט גזאנמט צו זינה הבבא ואני לא אחוס על גינה העיר הגדולה און ווי זאל איה כיה ניט דר באעקען אויף דר גרויסער שטאמט גינה ושאני סתום: און ער פר הוילט דך ניט נאר ער גיט אויף אלעמען אכטונג ווי עס שטייט אין התלים הנה לא יגום ולא יישן שומר ישראל ער דרעמילט ניט און שילאפט ניט דר היטער פון די רשאל ושהוא חוק און ער אזו זייער שטארק גרייער קאן אים גיט מנצח זיין זיין בה"ה ווי עס שטייט אין איוב חכם לבב ואמין כח ער אין קלוג אין הארצן און האמט שטארקן קראפט און אין דברי דבטים שטייט יד ה' הגדולה והגבורה וגו' באי דר נאמט אזו דאם גרוסקויט און דם שטארקייט. און אין זפניה שטייט ה' אלהיך בקרבך גבר וישוע נאמט זיין נאמט אזו זינטיין דיר ער אזו איין שטארקער ער וועט דיר העלפן ושהוא סתום און אויף אזו נאמט ביה איין זיידר אין דעם פירוג פון דעם מענטשן סתמה עניט פון דעם אז הייב אז דער מענטשן איז אויף דר וועלט גיסקיין והתחלת גדולתו און וויא ער האמט אז גינהיבן צו וואקסן דאמט אים סקיד ניט גינאקלין נאר נאמט ווי עס שטייט אין דר תורה הלא דמ אביך קנך ער וואר נאמט אזו זיין פאקט ער דאמט דך ערשאפן הלא עשו ויכוננו ער האמט דך בשאפן און האמט דך אז גיברייט. און דר בבלך האמט גיזאנמט אין התלים עלך נכסכתי ככטן אויף דיר האב איה מיה פר לאזין נאך פון מיין טופעניס בורה קלומר איידער איה גין גיבארן גיזארין סכטי זאי אתה טוי פון מיין ליב בסימט מיין אויס צידר. און איוב האמט גיזאנמט הלא ככוב חכמי פר וואר ווי סקידך האקטמו סוף גיבאכט צו גיין וכנינה הקפיאנו און ווי קען דאקטמו סוף גיבאכט גלינווערן ושהתלתו והזיקו און זיין הילפונג און זיין שארין אזו ניט אין דעם רשות פון אפענטשן כי אם ביד הכורא נאר אין די הענד פון דעם באשעפער יתעלה אליו ווי עס שטייט אין איוב הלא אמר וזהו אמר נא צוה ווער האמט גזאנמט און עס זאל

הרעות הטוב ואמר (יע"ס ט) יבש הציר נכל ציין והבר אלהינו יקום לעולם ואמר (סג)
 אכן הציר העם . וכבר התברר הענין הזה במאמר השלושי מן הספר הזה במה שיש בו
 די ושנדיבתו כוללת והסוד סוכב כמ"ש (ספ"ט קמ"ה) טוב ה' לכל ורחמי על כל מעשיו
 ואמר (סס קט) נתון לחם לכל בשר כי לעולם חסדו . ואמר (סז קמ"ט) פותח את ידו
 ומשביע לכל חירצון . והשכל נזר כהקבץ אלה השבעה ענינים כבורא יתעלה מבלתי
 הנבראים לכן הכאתי אלו הפסוקים מן הכתוב לזכרון בלבד . וכאשר יתברר זה לאדם
 ויתחוק הברית באמתת חסד הבורא יבטח בו ויסתר אליו ויניח הנהגתו עליו ולא יהסדרו
 בדינו ולא יתקצף על בחירתו לו כמ"ש דוד עליו השלום (ס"ק ק"י) כום ישועות אשא וכשם
 ה' אקרא ואמדי (ס"ט) צרה ויגון אמצא וכשם ה' אקרא :

פרק ג אך ההקדמות אשר כברוון ואמתתן ישלם לאדם הכמחון כאלהים הן חמש .
 ארת מהן שיאמין ויתברר אצלו התקבצות השבעה ענינים כאלהים אשר
 מרפא לנפש

לכח ואמין כח גו' . ובסגל גזר ט' : לכן הכאתי אלו פסוקים ר"ל מה שכתתי אלו פסוקים ולא ככתתי עוד כמט וכמט
 פסוקים כולם כמרים שמדומים כאלו ומלאים כבורא לכוך רק שאלו לסיכא כולם מפני שדבר זה הוא מושגל ואין לרצונו טוס כלים
 מהממונים אך מה שכתתי הפסוקים אלו כולו רק לזכרון ודברים :

ואל סאקע אזו ויין אז נאם ב"ה ראם עם גיט ג'קאמן . את ישעיה ראם ג'קאמן יבש הציר ראם
 ג'רא ווערס פר ראם ג'ל ציין ראם שפראצונג פאלט אראם והבר אלהים יקום לעולם אפר די וריי פון
 אנגור נאם וועס בלייבין שטיין אויף אייביג . את ווייטער זאגט ער אכן הציר דעם פר וואר דאם ג'רא
 וואס איך ראב דא ג'קאמן מ'יין איך דאם פאלק וכבר התברר אונן עם איז ט'ון פאשייד ג'קאמן דר
 ענין כמאמר השלישי איך דעם דריטון מאכר פון דעם ספר במה שיש בו די וואס עם איז ט'ון ג'קאמן
 ושניבתו כוללת את זיין מל'קייטיס איז פולל אלע מענטש'שין חסדו סוכב אונן ויין חסד גייט ארום דער
 באצער וועלט סייא צו נישע סייא צו שלעכטע ווי עם שטייט ג'שרבן אין תהלים טוב ה' לכל רחמי
 על כל מעשיו נאם ב"ה איז גיט צו אלע מענטש'שין אונן ויין רחמנות איז אויף אלע וייעט וועקן אונן
 נאך שטייט אין תהלים נתון לחם לכל בשר כי לעולם חסדו ער גיט שפייז אונן ברוז'ס צו אלע בשפעפענטס
 דען ויין ג'קאר איז אויף אייביג והשכל נזר כו' אונן דר שכל בריינגט אויך מיט אז די אלע זיבין
 זאכן וואס אויבן איז ג'שטאנן קאן מען ווי מער גיט ג'שינען נאר ביי נאם וועלה מבלתי הברואים אפר
 גיט איך די בשפעפענטס לכו הכאתי אלו הפסוקים דרום איך נאר ג'בראכט די פסוקים פון איין זקרון
 וועגן אליון ג'לוקר עם איז נאך דא פיל פסוקים ראיות צו בריינגן נאר וייל דר שכל בריינגט עם
 אויך מיט ברארף מען ער צו קיין פיל ראיות האבן אונן די פסוקים וואס איך ראב ג'בראכט איז
 נאר פון אזר'ון וועגן וכאשר יתברר אונן אז דאם וואס אויבן איז ג'שטאנען ווערס אויס ג'קלערס
 צום מענטש'שין ויתחוק הברית וועס ויך ביי אים שטארקן אונן עם וועט רעכט ביי אים דר קענט וועקן
 דאם וואך דאפאקטיש פון דעם חסד פון דעם בשפעפר ביטח בו וועט ער ויך פר ויקען אין אים אונן
 וועט ויך איפר ג'קפערן צו אים ע"ה הנהגה ע"ה אונן וועט ויך מיט אלע זאכן פר לאון אויף נאם
 ולא יהסדרו עינים אונן וועט אים גיט חושד ויין אין ויין רק צו זאגן יד טוט אים רעכטם חס השלום
 ולא יתקצף אונן עם וועט אים גיט פר דריטון אויף קיין חסד וואס נאם האם אים אונן ג'קל'פן
 נאר ווי אזו נאם ב"ה פירט מיט אים איז פאיי אים אלץ רעכט ווי דוד הסלף האם ג'קאמן מס
 ישועות אשא דעם כום פון דלף וועל איך אויף תרביץ וכשם ה' אקרא אונן איך נאכס נאקען וועל איך
 אז דרפן אונן נאך ראם ער ג'קאמן צרה ויגון אמצא אונן ווען מיר טוס בריינגן צרות אונן ס'וועקטיש
 וכשם ה' אקרא ויך איך אלץ איך דעם נאכס פון נאם :

אך ההקדמות אשר כברוון ואמתתן ישלם לאדם הכמחון כאלהים הן חמש .
 שפייז ויחא ריך דעם קאן דער מענטש ערשט קיין צו האבן איין נאנצין בשרון אין נאם הו
 חס ויניח פירף זאכין . אחת מ'ס אונן פון ויחא ס'אסו'ן אז ער זאל ג'לוק'פן אונן עם זאל ויין בייחא אים
 קלאר השבעה עינים אז אלע זיבין זאכן וואס אויבן איז ג'שטאנען ויניחן פר האנדין אין נאם אשר
 בהקבצתם וואס אז די זיבין זאכין ואקל'ין ויך איין בייחא אונאנד אין דעם וואס מען פר ויכרס ויך

אויף

שער הבטחון

בהתקצצם כמי שבוטחין בו יתכן לבטוח עליו . וכבר זכרתים העירותי עליהן כמה שנודמו לי מן הכתוב והם הראשון שהבורא יתברך סרחם על האדם יותר מכל סרחם וכל הרמזים וחמלה יהיו מזולתו עליו כולם הם סרחים האל והחלטה כמי ש הכתוב (דברים יג) ונתן לך רחמים ורחםך והרבך . והשני כי הבורא יתעלה לא יעלמו סמני אופני תועלת האדם והדין ונתן זה סמני שהוא אחד מבעשיו ואין כי שיעוד באופני תקנות העשוי והפסדו ובפנעים המשינים אותו ובאופני סחלתו וארוכותו יותר מעושהו . ואם יהיה זה נמצא בעושים מכני אדם אשר לא יחדשו במעשיהם וזולתי צורה סקרית אך השורש והצורה עצמית אין להם כהם שום תחבולה ולא יכולת לחדשם ואשר הדש שרש האדם וצורתו ותכונתו וסדר חבורו הוא החכם הודיע בעניני תועלתו וזקיו והטוב לו בעולמו ואחריתו בלי ספק כמי ש (ישמים מה) אני ה' אלהיך מלמדך להועיל

מרפא לנפש

פרק ג וכל רחמים וחמלה בו לכתיב דגן זה שיון נתן מים נסיד : (כחילוק סניו רחמים וחמלה אמר רחמים על מי שיש לו דעת וזעק ומסגול לכפי על צרה ואמר תחלה על מי שאין לו דעת על זה הכתוב עם או כינוי אלוהים כחל שחמל עליו) : והשני כי הבורא יח' לא יעלמו בו סמני כניעותו וזכר (שיון נסיד) וכן לא כוכבים כסדר דלעיל ואין מוקדם ומאוחר בדברים כאלו : ואם יהיה זה נמצא בעושים כבי"א כו' ר"ל אם בעל מלאכה מכיל יודע תקנת מלאכתו ומספרו חפ"ט מלא יחדש במעשיו וזולתי לזכר מקרות סכנה אם יש בידו עמים יכול לעשות ממה כסא וסמלן וכן כל שאר מלאכות אלן אם לין לו עממות סכנה לין יכולו לחזק אותם ועם כל זה יודע כל בעל מלאכה תקנת מלאכתו ובספרו : ואשר הדש שרש

אויף אים יתכן לבטוח אויף רעקט צו דעם בוטחן ער זאל איין בַּטְחוֹן רַאבִּין אויף אים וכבר זכרתים כו' אנת אויף ראב שוין רעד פון גיבאָקט אונט ראב ערנענקט אויף וויא אונט אויף ראב גיבאָקט ראַוּת צו זיין פון פטקיום וויא אויף ראב גיבאָקט והם אונט דאָם זיינין די זאכין וואס בייא נאָם זיינין וויא דא אַלע באַנאָנד אָפּר ביי איין קענטשין קאן מען וויא גוט גיפנין בייא אַנאָנד ראַוּת רעד ערשטער איז שבורא יתברך די בַּשְׁעָפּר ויתברך די באַרְעקט ויך אויף דעם קענטשין ויך מכל סחמ קער פון אַלע קענטשין וואס רעד באַרְעקט ויך וכל רחמים וחמלה אונט אַלע רחמינות אונט רעד באַרְעקט וואס עם קען פון אַנְדֵרִין אויף אים ללא הם מרחמי האל רחמי אַלע אים צו גיבאָקט זיינאָרן דורך דאָם רחמינות אונט רעד זיין די באַרְעקט וויא די פטק וואָנט ונתן לו רחמים ורחמי הרבה אונט זיינעם דיי געבין די באַרְעקט אונט וועט זיך אָפּר זיין די באַרְעקט אונט וועט זיך קענין וויא אונט אַנְדֵרִע איז כי הרבא יתעלה או אַלע זאכין וואס איז איין הילף צום קענטשין זיינין פון דעם בַּשְׁעָפּר ויתעלה גיט פון דוילן ודיין נתן זה אונט די שקל גיט עם קיט סמני שהוא כו' וייל דער קענטש איז איינר פון זיינע ווערקן וויין סי שיעוד אונט עם איז גיט פון באַנְדֵרִין אַנְדֵרִע ער זאל וויסן די אַפּנים וואס איז צום קעקטין צו רעד זאך וואס איז גיבאָקט גינאָרין ודיסות אַרדע וואס זיין שאַרין איז ובפנעים המשינים אותו אונט אין די פנעים וים קאן אים גרייכן ובאופני סחלתו אונט וויא און זיין גראַנְקֵיט איז טורכותו אונט ווידער צו וויסן זיין רפואה קאן עם קיינער גוט ווידן זיין וועט מעשויו בעקטער פון זיין בַּשְׁעָפּר וואס קאָם עם בַּשְׁאָפּין אום יהיה זה נמצא אונט ווען אַ אַקענטש מאכט אַזאך ווייס ער וואס די זאך בראַרף קאָן אונט וואס איז יא גוט צו די זאך אונט וואס גיט אשר לא יחדשו וואס וויא קאָן גיט גיבאָקט גייעט אַרױם צו ברױנגױן אויף די וועלט גאר וויא קענען אין איין זאך וואס איז שוין דא אויף די וועלט סאָן דריין אַנְשְׁטאַל'ט לְשֵׁשׁל ווען איינר מאכט אַמיש קאן ער דען בַּשְׁאָפּין דאָלן צום טיש גאר און עם איז שוין דא קאָלן מאַקט ער אױם דעם קאָלן אַמיש אַר השדש אָפּר וויא אַלױן ברױנגױן אויף די וועלט איין ניעע זאך קיטין שוירש אונט מיט דער צורה איז לרם בהם שום תחבולה ראבין וויא אַרױם פון פאַרשעל אונט קיין שום וְכֹלֵלָה וויא זאָלן עם גינען אַרױם רעד וועלט פון רעקט ווענין אין די זאכין וואס וויא סאָן ווייסן וויא זאָם אין וויא גיט אַפּ אונט וואס צו וויא איז טט אונט וואס עם איז גיט טט איז שוין איין כל שָׁבּוּן אַז די בַּשְׁעָפּר ויתברך ואשר הדש וואס ער קאָם גינעט דעם שורש פון די קענטשין וצורתו ותכונתו קיט זיין צורה אונט זיין אָרְיֵקטֵיג סדר חבורו אונט דעם סדר וויא עם באַרְעקטין ויך צו אַנאָנד די גלייך דאָם החכם הודיע אונט דאָך איין קל שָׁבּוּן אַז ער איז די רָקס וואס ער ווייס וואס פון זאָכין איז איין הילף צו דעם קענטשין וזקיו אונט זיין שאַרין וואס צו אים איז שְׁלֵעקט והטוב לו בעולמו אונט וואס אים איז גוט אויף די וועלט אונט

אויף

סדריכך בדרך הלך ואמר (מס' נ) כי את אשר יארה ה' יוכיח וגו'. והשלישי כי הבורא יתברך חוק מכל חוק ודברו נגור מכל דבר ואין משיב את דינו כמ"ש (הכל'ס קמ') כל אשר חמץ ה' עשה ואמר (יב' ע"ט וס) כן יהיה דברי אשר יצא מפי לא ישוב אלי ריקם וגו'. והרביעי כי הוא משגיח על הנגות בני אדם כלם לא יניחם ולא יתעלם מהם ולא יכתר מסנו דבר כהם מקבנם ועד גדולם ולא ישכיהו דבר את דבר כמו שכחות (סס פ) למה תאמר יעקב ותדבר ישראל נחמדה דרכי מה' ומאלהי משפטי יעבור ואמר (כז) הלא ידעת אם לא שמעת אלהי עולם ה' בורא קצות הארץ לא ייעף ולא ייגע אין חקר לתבונתו. והחמישי שאין ביד אחד טהבואים להועיל את נפש ולא להזיקה ולא לזולתו כי אם רשות הבורא יתברך כי העבד כשיהיה לו יותר מאדון אחד ויהיה כל אחד מהם יכול להועילו לא יתכן לו לבטוח על אהד מהם מפני שמקוה התועלת מכל אחד כדם. ואם יהיה אחד מהם יכול על הגדלות יותר משאריתם יהיה החק במחוננו בו כי יכלתו אע"פ שהוא בוטח בשאריתם ואם לא יוכל

מרפא לנפש

חאדם כו' ועמך קו' כמ"ס סכוח דמס' כהרס ונרמז וכלל ים מלין פסוק סכוח סכוח כמ"ס כמ"ס סכוח כו' ודברו נגור מכל דבר ונחמו יוהר חוק מכל דבר: והחמישי שאין ביד אחד טהבואים להועיל את נפשו אם נמנו: ולא להזיקה לטוב עמנו: ולא לזולתו וכן לא יוכל כוח לטועל ולסוק לאחר כי אם נבטח בטובה יתברך: ואם יהיה אהד כהם יכול רל לטועל לטעוד על כגדלותו מחמת גדולתו וחוקו יותר מאלו כהם כנודעו יסיכ מחק כטוחט

אויף עולם הפא חיים ער עם נתיים אז ויה עם שמיים אין ישעיה אני ה' אלהי סכוח להקול איה
 בן נאם ביון נאם דר דיה לערינם צו העלפין סדריד ביד סלו ער פירט דיה אויף דעם נועה חונג
 דו זאלקס זין און אין משלי שמיים כי את אשר יארה ה' יוכיח ונארום ונארום ונארום ונארום ונארום ונארום
 ער אים אויף דר וועלט פו וייגע עבירות כדי ער זאל ראבין יגעו ועלם השלישי און דם פירט איו
 כי הבורא יתברך אז דר בשעפר יחברך חוק מכל חוק אזו שטארקע פון אלע שטארקע הברז נגור מכל
 דבר און זיין באפעל אזו שטארקע פון אלע זאבן חזין כסידו אח זינו און קיינער קאן נים פאכן אום
 קערין זיין דין ויה עם שמיים אין תהלים כל אשר חמץ ה' עשה וום ער וויל דם מוט ער און ישעיה
 דאם נפאנטן כן יהיה דברי אשר יצא מפי לא ישוב אלי ריקם אזו וועט זיין מייגע רייד וום עם וועט ארום
 זיין פון פיין כול וועט זיה נים וודער קערין צו כיר ליידיג והרביעי און דאם פערטע און כי דהו
 כסידו דאם ער נים אכטונג אויף אלע פרונג פון קענטשין ויה זייא פון זיין לא יניחם ער לאזן זיי
 נים קאן וואס זייא ווילין ויה יתעלם מהם און מוט זיה נים פאר היילין פון זייא ולא יסחר סכוח דבר את
 קיינער לייא זאך פון אלעין וואס זייא טעגן פון גליין כיון גרוים און פון אים נים פאר בארגין ולא
 ישכחו דבר און קיי זאך פאכאם אים נים פר נעסין די אנדרע זאך ויה עם שמיים אין ישעיה למה
 האמר יעקב פו וואס זאלקטו זאגן יעקב והרבי ישראל און זאלקט ריידן ושראל נסחור דרכי מה' כיון
 וועט איו פאר בארגין פון נאם ומאלהי משפטי יעבור און פון כיון נאם וועט כיון כלשפם איבער פארין
 יאמר און נאך שמיים דארגין הלא דאם לא שמעת ווייסטו דען נים דאסטו דען נים ויהקעמט אלהי עולם
 ה' אז נאם אזו אין נאם פון אייביג כבודא קצוח הארץ ער כבודא קצוח הארץ ער כבודא קצוח הארץ ער
 ולא ייגע ער אין קיון כאל נים מיר אין חקר לחבנתו עם אזו נים דא קיון ערפארשונג צו זיין פו שטארקע
 והחמישי און דאם פינפטע אזו וואס ער זאל גלויבן שאין ביד אחד טהבואים אזו נים קיינער פון
 די באישפעניגש מאכט ער זאל דיה אליון העלפין ולא להזיקה און נים שטארן קאן ולא לזולתו און נים צו
 דעם אנדרין כלומר דעם אנדרין קאן ער אויף נים העלפין און נים קיון פארין קאן כי אם ברשות
 הבורא יתברך נאר מים דעם רשות פון דעם בשעפער אז נאם היינט עם זאל אזו זיין כי הנגיד כה
 נארום אז עם זאל זיין צו איין קעקט בער פון איין באר ויהיה כל אחד כדם און אטליכר פון ויה
 זאל אים בארון העלפין לא יתכן לו אזו אים נים רעכט אכטונג צו ראבין נאר אויף איינס פון ויה
 ספני שמקוה התועלת ונארום ער דאסטן זיין הלפונג זאל זיין פון איינליכן בווירג אכאל פון דעם אכאל
 פון דעם אנדרין ואם יהיה אהד כהם כו' און ווען איינער פון זייא קאן אים בעקער העלפין פון דא
 איינער יהיה חוק כטוחנו כן קאן ער זיה אויף דעם ועלפינן פאר לאזן אזו נייט ויה זיין פאכאם

על הדרך הזה הוא הנגזר אשר קדם בתחלת הידיעה אלא שלכל הנזרות הקודמות
 כדידעת הבורא סבות ולסבות סבות. ומי שאינו מכין עניני העולם יחשוב כי הסיבה
 המתחדשת מתייב שני הענינים והתדפכותם מענין אל ענין והסיבה הלושה ונקלת
 מהיות סמנה שני או חלוק בעצמה. כאשר נראה הנרני האחד סן החמה מצמיח אלפים
 מאות שכלים וככל שכלות שלשים נרנים ויהיה הנרני האחד סן היתה לעשרת אלפים
 או קרוב להם היעלם כי כח הנרני חלוש מעשות כמות זה וכן שאר הנרנים הנודעים
 והגמועים. וכן נאמר כהיות האדם ושאר החיים מטפת הזרע וכמו כן היות הדג הגדול
 מביצת הדג עם קטנתה. וזרדת הנפש לרקדים מה שאחר הבורא יתעלה ולאחר מה

מרפא לנפש

כאלם שמתקו ויחשו דקיים הדמים או זרים נמולם למלל סוב נחשב מה נעשה עט או יחולל אל תחמם עט וכן תחמם נחמד
 מקים בזה תחמם סחלולו. או רשעו נמולם לטם כי ככל הוא יזכה למעורר יק סרבה סלומים לתקום וכן סכמות וסמולו
 פסגם ועל דרכם נגמר כל דבר לקיים גזרות סתן סקרים לכל אין סכמות סוב סכ. וסכמות זו למעט סלבר וכלם נגזרים
 כמולם ס לככות ויעו כל חדר אומים הכולמו כככס מרוכס ומגורו. חלם ויחולל סכרם אלפים נרנים ושי ששט סכל לו לא
 נעלם חמו דבר זה אלא ויולה נרניר לעשות כמו לו אלא כחולו ככבורה סתן סוב סחמט. סחולו סל יחולל סן נרנים
 וכן לכל דבריו סכמולם אים נגמרים קן על ידי סכמות וכן סלומים על סכס סחנך וסין לקטן סקדמס סחמטמה סס
 וסכר סתן אל סכמות מרוב שסס והסן סיסנ: וסרדת הנפש לרקדים כל רל ולי וסל וסל סככות סחנן סל סל סכס סכרד
 לרקדים סכרול לרקדים סכמולו וסחוקו או סלר דבריו ויולל להחן. סכסס וכלמס סעדין אינו רלוי לום עד כל מה ירבו
 יסכך וסכרול או יחם סל סכנר עליו מעולל לכל סוס סכרס וסרלס ומי סכרד סס כודול סוב סחמס סלמול סכרס

יגועו עם ואל יין שפעמך ובה שיהיה אגן אז עם טרעפס וף יח אז אואה וואס לקימס קרעך
 ארד שפעמך בלוקר מימן דרף הטבע האם עם ברארפס ויין פרעך אגן עם אזו שפעמך ארד פר
 קרעס ואל הנגזר אזו דאם נאף נגזר ויחורין פרעך אין דעם אן רויב אז נאס האם בלאפין די
 ועלם ואל שילל הנויות כן נאר צו די אלע נזורות וואס וינין פרעך נגזר ויחורין מיט נאסס ויחור
 דאם עד בלאפין צו ויאא סבות בלוקר כישלען אגן שולחם אגן די ועלביע סבות נאסס ויחור
 אנדרע סבות ויחור ארס עם ואל מקיים ויערין די נזירה פון נאסס ביה אגן דס אזו אלץ פון נאסס
 בשפעניש אונ ויען עם קימס איין פר ענדרונג דרויף און דאס אלץ מיט נאסס וילן וסי ששט סכין
 אגן רע וואס פר שמיטט ניט דס פרונג פון דר ועלם יחשוב טוט עד סראכטין כי הסבה הסחמטת
 אז די סבה ווס יח אזו ביימיטט ניווארין סחיכת שניו הענינים אזו מרוב דס פר ענדרונג פון די נאכין
 בלוקר דרויף די סבה איין פר ענדרם ניווארין די וואף למשל ועו עד האם ויחורילט איין משא
 ויכמן אגן האם פאר דינט און אים וייניג. נעלם אגן רעך נאף האם עד ויחורילט אנדרע משא
 ויכמן אגן האם פאר דינט פיל ענלר מיינט עד וייל רעך אנדרר משא ויכמן אזו בער פון דעם
 ערשטין האם אים דס גורם ניעון וואס עד האם פר דינט מער ויסבה חלושה אבר אמת אזו
 די סבה און שלאף אגן נרניג מהיות סמנה שניו עם ואל ויין דרויף איר איין פר ענדרונג או חלוק כעמס
 ארד די סבה ואל אליין סאכין איין פר בייסונג דס קאן נאר ניט ויין נאר וי דר בשעפר היקס
 בלוקר די בירע משא ויכמן ויניג גלייף נאר אין נענעם משא ויכמן האם עד ויחורין אזו ואלקס אין
 די זאקסס אין אים ויעניג פר דינין אגן אין דעם משא ויכמן האם עד ויחורין אזו ואלקס אין
 אים מער פר דינין אגן ויען עד וואלם הייסן פאר קערס וואלם ניעון פר קערס כאשר נראה הנרני
 ויח מער ויענעס איין קערענריל פון ויין סכמיה סאכט אים שפראצין בריא רנרדעס וואגן ולי סכל
 אגן אין איטליכר וואגן אזו פאר האנרין דריסונג קערער ויהיה הנרני באחד וועט ויין איין קערענריל
 ווס מער ויענעס איין סבה עם ואל דר פון ארויס קימן צעהן סחוינט מערער ארעך נאענימס צו צעהן
 סחוינט היעלס כי כח הנרני אין רעך דאס פאר ויילין אזו דאס כל פון דעם קערענריל קאן אזו פיל
 קערער ניט ארויס בריינין וכן שאר הנרנים אגן אזו אזו ארף מיט אנדרע קערער ווס ויח ויניג ניוועמס
 נקארין ויחוסים אגן ניקראנעס ניווארין וכן נאכר אגן אזו ארף וועלן ביר ואנין אין דעם בשפעניש
 פון דעם מענשלין וכן כן היות הדג אגן אזו ארף דס בשפעניש פון איין נרויסן פיל ווס עד
 ווערט בלאפין פון איין רויג פון איין פיש וועל עם אזו נאנע קמין ווערט פארט בלאפין רעך פון
 ארויכר פיש פר שמיטט מער דאף אזו דאס און נאר די נזירות פון נאסס ביה אגן דס פיל
 אלץ נזיר עם ואל אזו ויין נאר דאס קערענריל ארד דר רויג אין די סבה אגן דר שלים פון נאסס

והקדמה השנית שידע ויתברר אצלו כי הבורא יתברך משקיף עליו ואין נעלם ממנו
 נגלותו ונסתרו צפונותו ונראהו ואם כמחוננו באלהיו בלב שלם אם לא .
 כאשר אמר הכתוב (מ"א ז) ה' יודע מחשבות אדם כי המה הבל ואמר (משלי כד) הלא
 יזנוק לבות הוא יבין ואמר (מ"א ח) כי אתה ידעת לבדך את לבב כל בני האדם
 וכשיתברר זה לבוסח אין ראוי לו למען שהוא בוטח באלהים יתעלה בדבריו סבלי
 שיכטח עליו בלבו וכמצפנו ויהיה כמעלת מי שנאמר עליהם (ספספ כט) כפיו וכשפתיו
 כבדוני ולבו רחוק ממני :

והקדמה השלישית שיחיד אלהיו כמחוננו בו כמה שהוא חייב למחוננו בו ואל
 ישתף וזלתו עמו ויכסה עליו או על אחד מהברואים ויפסד כמחוננו באלהיו
 כהשתתף וזלתו עמו וכבר ידעת מה שנאמר כאמא עם חסידותו עת שספך על
 הרופאים וכתוב (ר"ט נ ג מ) ובחילוי לא דרש את ה' כי אם ברופאים ונעש על זה

סרפא לנפש

והקדמה השנית שידע בו וכשיתברר זה לבוסח שפ"י יודע האמת אם פיו ולבו שים כמחוננו אך וטעון ויחמר סוכו כסח
 כ"י ואלתם כאלו כל עמו כמחוננו וזו גם כ' תכיר שמתחנן ממנו כעל נחלתו כענין וזו כולו חילוי כסח ח"ו וכל
 מחוננו כסו רחיו לו לשם ענינו וזכרנו ע"י כדברים אלו חסדו ככל יום נחלתו אלוהינו טוענין ואומרים כסח עמיים אמתם
 נטושים זו יתברך ויחסיף איני כלחוננו נכני תכיר לה כי כסח דקבו טעמו ימי חסדו כי ענינו כלכר יתלנו לו כי כסח
 קדבו כדולו וכדור כדורם ענינו כי יום סכר סוג כל הנוטחם כשנן כלחוננו וזים חלקנו כי כי כן טעמו . וזולתם עוד כסחם
 עמיים . ורמי לכל אדם שישם מינו וזכו לו כדברים אלו דברי הכשר כסח לו לא נכסח ולא נכסח לא כשפ"ו ולא כשפ"י :

והקדמה השלישית שיחיד כר' סיסטע על כ' נגדו ולא ישתף שום דבר עמו ויתברך לנפשו ענין וזכר דבר כשול סכיל
 (הושע או נסוח) נפשיים ויכסה חס' מה שנאמר כאמא שפס' חסד ככאר מפעיו וככלל שחכ' טעמו
 גרמיים לכו ולא דרש חס' כי לנפש מחוננו יתברך שאלה לו רפואה כן ש"י הרופא כן על ידי דברים אחרים שום הוא מזה כל

והקדמה השנית און די אנדרע הקדמה אין שידע ויתברר אצלו אז ער זאל וויסן און עס זאל פרייא אים
 קלאר זיין כי רבינו אברהם אז דר בשעשע יתברך אים גיט אבטונג אויף אים אז און אלעקס
 וואס ער טוט און ענין טעם און עס אין פון אים גיט פון דערין געלחה תסדיו זיינע אבטונגען און אלעקס
 און זיינע פון באקאנענע וואסן וס ער טוט קויער זאל גיט ועדן וזענען און וס עס אין פון פרייאן אין
 זיין באקאנען וידידי און וס עס קאן פון אים זיינען ועדן וס כמחוננו באלהיו און אויף ווייס נאט אויב
 דער מענטש שפעלט זיין בשר און אויף אים מיט זיין נאנצען באקאנען אויב גיט וויא דער פסק אונט
 אין תהלים וי יודע מחשבות אדם כי המה הבל נאט ווייס די מהשבות פון דעם פשעלן וי זיין נאנעלש .
 און אין משלי שפייט הלא חוכן לבות הוא יבין פון וואר דר וואס ברייט אין די הערצער דער טוט וויא
 פרדן . און אין מלכים שפייט וי אחי ידע לבדך מה לבב כל בני האדם דער דר אליו ווייסט די הערצער
 פון אלע מענטשן וכשיתברר וי אחי און אז עס וועט דס אים גיקלעקט ועדן צו דעם וס ער פון ודקערט
 דך אויף נאט בידור אז ער וועט פון שפייט דס וס מיר באבן דא פרייער זיינאט אין דאזי לו לטען
 אזי גיט דאס אז ער זאל זאגן מיט זיין מיל אז ער פון ודקערט זיך אויף נאט סבלי שיכטח עליו כר און
 אין זיין באקאנען און אין זיינע מהשבות זאל ער קוין בשר און אויף אים באבין ויהיה כמעלת און ער זאל
 קומן אויף דר שלעכטער מעלי . פון דעם וואס עס שפייט אויף אים אין לשענה כפיו וכשפ"ו ככדוני מיט
 זיין מיל און מיט זיינע לנפשו באבין וויא מיר ערלך גיהאלימן ולכו רחוק ממני און זיין באקאנען
 ווייס פון ש"י זאל ער אזו זיין טאן נאר ער זאל זיך מיט זיין באקאנען און ער באקאנען אים :

והקדמה השלישית און די דריטע הקדמה אין שידע אלהיו כמחוננו בו ער זאל זיינען נאט אין זיין
 בשר און וס ער דאס און אים כמה שהוא חייב אין דר זאך וס ער אין חייב אבטונג צו באבין
 אויף אים זאך ער זיך מער גיט פון לאזן נאר אויף נאט ואל ישתף וזלתו כסו און ער זאל גיט דר פון
 געבן אנגערין ער זאך זיך אויף זענעט אויף פון לאזן אדר אויף אים פון נאטם בשעשענעש פלאר
 ער זאל זיין בשר און ועלן שפעלן אויף נאט און אויף איין אנגערין אויף דאס פאר קען גיט וואס
 דא ער וועט פון לאזן זיך אויף אנגערין אויף אים זענען דאך אז נענען קאן אים אויף העלל האט ער קוין רעקאנען
 דאס ויראם אויף נאט וואס ער מיינט דאך אז נענען קאן אים אויף העלל האט ער קוין רעקאנען
 בשר און גיט אויף נאט ובר ידע און דו ווייסט דאך שוין וואס עס אין זאגן זאגן זאגן אויף דעם סוף
 אפא האטשע ער אין זיינען איין פריער עת שספך על הרופאים אין דר צייט וי זען דאס זיך פון לאזן

שעה הכתוב

ואמר הכתוב (ימיס י) ברוך הנבר אשר יבמה בה' ויהיה ה' מבטחו ומן הידוע כי מי שיבמה בכני אדם שני סמונים או יותר לעשות דבר מגו מופסד כל שכן כי שבטת על האלהים וחולתי שיתר במחונ ויהיה זה הסיבה החזקה להמנע ממנו מה שבטת עליו בו כמ"ש (ז) אדור הנבר אשר יבמה באדם ושם כשר-זרועו וסן ה' יסור לבו : ודקדמה הרביעית שתורה השנתה חקה והשתדלותו גדולה לקיים מה שחייבו בו הבורא מעבודתו ולעשות מצותיו ולהורו מאשר הוהירו ממנו כפי מה שהוא מבקש כדי שיהיה הבורא לו (ס"א) כפי מה שהוא מבקש (ל) כמה שהוא בוטח עליו בו כמ"ש רז"ל עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו במל רצונך מפני רצונו כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך .

מרא למפש

אלס סימל כמו שיתבאר וסוף נסח כדמלס למדס לכך נעסם : וכן הידוע כי מי שיבמה שסקד כפי פקידס או יסר לעשות לו שום דבר : מגו מופסד אין דבריו נמשן כסוגן פקדנר דני סופי כס סופך על זס וכו' . סף ע"ס שפסיס כס מפרסו עוש לעו כן כ"ס מי נעמה כו' : שיתר כדבריו מלכ סוף כוסף על דבר מלכ ששועלו גם כן סוף עשוהו נל יועיל לו כדבר לו כדס כסוף ספס טעם עליו כי אין נמוח קן ע"ס' לבד ונחכו ספס סוף כסל כל ככנס וככנ מנסיס מליו כמו שיתבאר לקמן בסוף פ' מ"א ע"ס :

ודקדמה הרביעית שתורה השנתה בה שפ"ס סקנ"ס מרסס ע"ל כל מנכיו חסלו על כסעיס כמו שיתבאר לעיל בס"ל זס זל יתכרך כלככו למלכ מלס יסיס לי לעוסס ויעס כס' כעפס לו כל עוב כסס כעודו כדכס ויח' שפסו מלסס עכסו אין מעס מדסו סוף שיתלכ כע"ס פקוס וסן נכנסו מכו עמי סילכ חלל רחיו לו נסכסרו נכססו ככ מרס ס' : כפי מה שהוא מבקש כמו שפ"ס שולל ממנו לפסות מלסיו : כדי שיהיה הבורא כסכסס דו וזל גם ס' יכסס כמו נמלסו : מפני כס סכסו כוסע עליו מנחחיל עסס לעו יח' דכיוטו מלסיו כרעקו כמו שפסס חסן שיתלכ ס' כל מלסוסך : כדי שיעשה רצונך כדי שיעס ס' גם כן רעקו אל מעס רעוט כשפסיו : כרצונו כי יז רעוט וחסל יתכרך נספסיע ללל חסל כל עוב כן סיסס רליו לוס : במל רעונך מפני רעונו ר"ל בטל מלסוך וינל"ר מפני נטון כס"י : כדי שיבטל רצון אחרים כו' :

ואף די דאקמוריס ויח' עם שפ"ס אין (יה) ובחלו לא דרש את ה' כי אם ברוחם און אין ויין קראקמוריס דאם ער נישט נישארשט און נישעמקן נאם אז ער זאל אים געבן אין רפואה ברוך די דאקמוריס נאר אין די דאקמוריס אליין האם ער גראט אבסורן אז ויח' ועלין אים היילן דרום אז ער נישטראפט גוראין אויף דעם ויסר אז די קרטה האם נישאנט כדור הגבר אשר יבמה בה גילחם און נישעמקט און די מעמלש וסם פר זיעערט זיך אויף נאם וסן הידוע און די ויין זאל און נישטן כי מן שימנע כעני גרם און ווען איינער שפעלט צוויי מענטשן אונד מער זייא זאלין אים טאן אונד איר אכטונג געבן אויף זיין זאך וסאן טייטש ויסר דען ווערט אים די זאך פון דאקמוריס בלוקר מען מוט עם גוט ויח' רעכט ווארום זייער פון לאזט דף אויף דעם אנדרין מכל שכן מי שבמה און מלין פשיטא אז ווער עם שפעלט זיין בטרון אויף נאם אז אויף אנדרין אויף ער מיינט אז דר מענטש קאן אים אויף העלפן שיתר כסחונ וזו זיין בטרון ונאם ער האם נישפעלט אויף נאם ווערט אויף פאר דארבן ווארום ער האם דאך גימיינט אז דר מענטש קאן אים אויף העלפן אז דאך זיין בטרון אויף נאם גוט ניווען אין גאנצן ויהיה זה ויסר כי און ונאם ער האם זיין בטרון נישפעלט אויף אפענכישן אויף וועט דאם זיין די שטארקע סבה אז עם זאל פון אים פון מיטן ווערין דאם ווס ער האם זיך פון דאך פון זייער אוף נאם אז ער זאל אים די זאך געבן וועט ער עם אים גוט געבן וייל ער האם אויף אפענכישן אויף פון זיכרט ויח' עם שפ"ס נישרייבן אין דיקדוק אדור הגבר וכו' :

ודקדמה הרביעית און די פערטע דיקדוק איז שתורה השנתה חוקה אז זיין השגחה זאל זיין שטארק כלומר ער זאל גרויס השגחה האבין השתדלותו גדולה און זיין פליכטונג זאל זיין גרויס בלוקר ער זאל זיך ויער פליכטן לקיים מה שחייבו בו ער זאל מקיים זיין ונאם ער בשעפר האם אים מתייב ניווען אז ער זאל אים דיין ולעשות סחוייו און ער זאל טאן ויגע סעודת וליהורו און ער זאל זיך היסן ער זאל גוט עובר זיין אויף דעם ווס נאם האם אים פון פאקון און זאל אזו טאן ויין נאם גייערס פון אים ער זאל מקיים זיין ויגע סעודת כדו שיהיה הבורא און אז ער וועט אזו טאן וועט אים די פליכטונג געבן דס ווס ער האם פון אים פון לאנגט און האם זיך אין אים פון זיעערס אזו ויח' אונדוועהקמים האבין נישאנט עשה רעוט כדכרען טרא זיין ויילן כלומר טרא נאמס סעודת אזו ויח' דו וילקמט אז ער זאל טאן זיין ויילן און זיין גייער דס ווס די גייערסט כדו שיעשה רצונך כדי נאם זאל טאן זיין ויילן בלוקר זיין גייער כדכרען אזו ויח' זיין ויילן און ווארום נאם זיין וייל ויער אז ער זאל טאן אלץ נטמס אז מענטשין

ואם יקרה פגע לאחת מן הסיבות הנזכרות לא יגמר הענין המכונן בהם. וכן שאר המעשים היוצאים אל נבול ההויה לא יתקבצו מן האדם וזולתו כי אם כנורת האלהים והומתו והסיבות אשר בהם הנגמר כמ"ש (שמאל ה' נ) ולו נתכנו עלילות ואמר (ימימי לנ) גדול העצה ורב העלילה ואמר (מלכים ה' יב) כי היתה סבה מעם ה'. ואם תהיינה הסיבות נעדרות בכלל לא תגמר יציאת דבר מן הפעולות המכוננות אל גדר ההויה. וכאשר נסתכל בצורך האדם לסבב ולהתגלגל לנסור עניינו נמצאנו בראות העין כי הצריך אל הסיון כשיושם לפניו המאכל כראוי לו אם לא יתגלגל לאכלו בהגברתו אל פיו ולעסו לא ישבר רעובו וכן הצמא בצרכו אל המים וכ"ש אם ישנע המאכל סמנו עד שיתגלגל לחתקו כמחיה ולישה וזרמה לזה ויותר נלגול סוה וקשה אם יצטרך לקנותו ולחתקו ויותר סוה עוד אם לא יורטנו לו הרמים שיקנה אותו כהם ויצטרך ללגול ולסבוב גדול משה שזכרנו קודם שישתכר כדמים או שימכור מה שהוא צריך לו כחפצים וקנינים וכיוצא בהם. והעילה אשר כעבורה חייב הכורא את האדם לחור

סרפא לנפש

מ"ו: ואם יקרה פגע כיו וזכו לזכר סבב ממכונ עמי כסבות ולא נגור מלא תעלה זה חסנו זה יקרה מוס פגע כסבות כסמונו וזו לא יוכל לזכרם ולגמור סגור: והעילה אשר כעבורה כיו דלל וסמנו נזק סגור נזק סוכר כאלס לטרום טעם חמו וסבב נמסו סכס ער שמינע לזכרם ולזכר ולמה לא נזכר סכל מוכן ומזומן נמסו כאלס כל פס שיצטרך וזמר סכסא פון רעם וואסר און די ברקסא און די רעדער און די שטרק ויגן מיטלן צווישן רעם מענטשן און צווישן רעם עמער וים יקרה פגע און ווען עס זאל זיך קבען אין שארן צו איינס פון די סבות וואס מיר האבן דא די קאנט דהייט עס זאל איך גירטן ווערן דר שטרק אדר עה זאל צו ברקאין ווערן די קאר ווי יגמר רעין וואלט ניש גיקאנט נגמר ווערן די זאך וואס מען וויל פון וויא כלורע וואלט ער קיין וואסר ניש גיקאנט געבן פון רעם ברען יון שאר רמשים און און אדך איז די איך קינע זאכין וואס קיפן צוים און דר וועלט לא יתקבצו מן האדם קאנן וויא ניש אין גימאסטל ווערן כלורע זיי קאנן ניש קיפן דורך מענטש'שנס ווערן אדר דורך וועמנס אנגעזש ווערן כי אם כנורת זאך דורך די בפעל פון נאט און דורך זיין און ברייטן והסבות און דורך די סבות און מיטלן וואס דר בשעפר גרייט און די צו וואס דורך וויא ווערט די זאך נגמר כמו שאכר וויא עס שפירט אין שפאלא וזו נתכנו עלילה און ביי אים ויגן און גיברייט די ווערן און דרמה קאנט גיקאנט גדול העצה ורב העלילה ויגע דאס ויגן גרים און ויגע ווערן ויגען פיל וים תהיינה הסבות און ווען ריא סבות וואלטן אלע ניש גוען און דר וועלט לא תכיר וואלט קיין זאך פון די נאטייליכע מעשים ניש גיקאנט גיברקט ווערן אויף דר וועלט כלומר וואלט ניש גיקאנט זיין און דר וועלט קיין שום זאך וואס ברארף זיין מיטן דרך הטבע וכאשר נסתכל און אז מיר וועלן אקטונג געבין וויא דר מענטש ברארף קאבין מיה און ארבעט לנסור ענינו צו טמר זיין ויגע ענינים נמצאוי וועלן מיר עס גיפן און זעהן מיט ריא אויגן זאך זאפן כי הרוד אל הסיון ווארום ווען איינר ברארף עסן כשיושם לפניו המ"ל: אז מען שפעלט שוין דר אים דאס עסן וויא עס איז ראוי צו אים אם לא יתגלגל לאכלו אז ער זאל זיך ניש מירן אויף צו הירבין דאס עסן אין מיל צויון לזיגן ולזכ: אונ צו קינען לא ישבר רעבונ ניש זיין דעגער ניש צו ברקארף ווערן כלורע ווערט ער סאקע זיין וועגריג יון רמס און אזו אויף: אז איינר איז דארף שטיין און ברארף גייטיג וואסר אז ער וועט ניש געבן מיט ריא הער: דס וואסר צו מיל וועט ער ניש קאנן שריקן און וועט סאקע דארף שטיין זיין וכל שכן און ככל שכן ווען דאס עסן זאל פון אים פר מיטן ווערן כלומר מכל שכן אז דאס עסן איז ניש און גיברייט פאר אים ביי וואנן ער זאל עס ערשט בתנן זיין כמחיה מיט פאלין און קעטשן און פאקן און נאך אזו אנליכין ויותר נלגול סוה און וואס נאך איין גרעכער און אין שווערעקע מיה איז פר הארן אז ער ברארף קיפן און און גייטן שפיו ויותר סוה עוד און נאך איז פאר הארן נאך אנרעכערע און אשווערעקע מיה אם לא יורטנו לו הרמים אז ער קאנט נאך ניש קיין געלט ער זאל קיפן דאס שפיו ויצטרך ללגול ולסבוב סוה ער נאך קער מידן זיך און קער ארבעטן איינר מיר האבן קריער גיקאנט קודם שישתכר כדמים איינר ער פר רינט דס געלט או שימכור כו אדר ער כמו פר קיפן וואס ער ברארף דהיינו גלים אדר אנרעכע קענינס קאנט ער דאך

נאך

שער הבטחון

מראש ועד סוף . ואם הוא מנביר עבודת האלהים ובוחר ביראתו וכוונתו כו כעניני תורתו ועולמו וסר מן הדברים המגונים וכוסף למהות העולם יתלכט מעליו טורה הגלגול ימה אל השלוח לא ישארו היצר ולא יפת ככשפי העולם יוסתק סעליו סורה הגלגול והסכוכ בהבאת טרפו מפני הסתלקות שני הפנים סעליו הבהיטה הבעיטה כטובה וכוונתו . טרפו בלי טרה ובלי יגיעה כפי ספוקו וכוונתו כמ"ש (מס"י) לא ירעבי ה' נפש צדיק . ואם יאמר האומר הנה אנתנו רואים סקצת צדיקים לא יודמן להם טרפם אלא אחרי העמל והיגיעה ורבים מאנשי העכירות כשלוה וחזיהם כטוב וכנעטיים . נאמר כי ככר קדמו הנביאים והחסידים לחקור על זה הענין . מהם מי שאמר (ירמיה יב) סדוע דרך רשעים צלחה ואמר האחר (חנקה ח) למה תראני און ועמל תביט וטוד וחמס לנגדי וידו ריב וסדון ישא ואמר (סס) כי רשע סכחרי את הצדיק ואמר (סס) תחריש כבלע

טרפא לנפש

ר' סעניטען וי' זליון קאנן פאר זשמיין וואס איז אין דער וועלט כלומר זינט ר' וועלט איז בשאפן גינזאקן ככלי אשר לא יסעו ראס את הסעשה אשר עשה האלהים כראש ועד סוף אָבְרָן קיין סעניטען קאן גיט פ'ר זשמיין וואס עס איז גינען איינר ר' וועלט איז בשאפן גינזאקן און וואס דר נאך וועט זיין ויס הח סכיר און ווען עס איז פאר האנדרן איין צדיק וואס ער זשטארקט אויף זיך נאכס דירקט סכחיר כירחוי און דר ווילט זיך אויס אין זיין פארקט און פארקט זיך פ'ר נאט ייסט כ"י און דס אבזשון אייף אים ס"י און ר' ענינים פון דר תורה און ס"י אין ר' וועלטלעך זאקן וסר סר סכחיר סכטעניס און ער טוט זיך זפ פון זשענדרלעך זאקן וזכר למהות רטובות און גידיקט צו נשעט כרות לא יכעט טוט ער גיט ווידר זשפענין קענן נאט ווען אפילו עס גיט אים חאל ויא יסר אל השלוח און ער וועט זיין גיט גינין נאך סעניטען וויל ער איז בשלוח האשפע עס גיט אים ויער גוט וועט ער גיט נאך זיין נאך סעניטען לא ישארו היצר דער זצר דרע וועט אים גיט קאנען איינר רידן ייא יסח און ער וועט גיט ווערין איינר גירעט ככשפי העולם מיט ר' סעניטען פון דר וועלט האשפע ער ראס כל סעניטען עולם וועט ער פארט גיט איינר גירעט ווערין פון רעס זצר דרע אז ער וועט אין זיך ראבן ר' אלע כרות יסילק סעליו פון רעס וועט זפ גיטאין ווערין ר' סירחא און ר' ס"י ויא און ער זאל זיך כריינגען דאס זשפיו און עס וועט אים אן סמען גרינג מפני הסתלקות כ"י וויל ייא צווייא סעכיס וואס סיר

ראבן אויבן גישרבן ראבן זיך פון אים אפ גיטאין ווארוס כ"י אים גיט אן דער גירשטער סעס סען זאל אים דר מיט פרובן רען אפענישט וואס ראט אזעלכע כרות וויא סיר ראבן גירעכניס כרארף קען אים זען גיט פרובן און דר אנדערר סעס דאס ער זאל אין נאט גיט סכיר זיין אָבְרָן דר וואס ראס זעלכע כרות וויא סיר ראבן פריער גיטאין ווען עס יינט אים אפילו נאמן וזאל זיין כות ער אויך גיט סכיר זיין קענין נאט גינען בירע סעכיס כ"י אים גיט אן וישארו סכחיר און עס וועט אים זיין זשפיו צו גיטשקט ווערין נאר אן ס"י און אן סירחא כ"י סכחיר און פיל וויא ער וועט כרארף און וועט אלע צייט נאט ראבן און וויא עס זשטיים אין זשפיו יא ייעב ה' נפש צדיק קאן וועט גיט לאזין לידו רעס צדיק קיין האנדרן וואס יאכר האוכר און ווען איינער וועט וועלן זאקן זיין זעקן דאך אטייל צדיקים קרינין גיט ויער זשפיו אלא וזכר העמל נאר נאך גרויס ס"י און גרויס ארבעט ויסס און פיל רשעים לעבן בשלוח וזייהם כטוב און ויער לעבן איז מיט סעניטען און מיט וזשקייס נאכר וועלן סיר רירוף זאקן כ"י ככר קדמו הנביאים אן נביאים און סכחירס ראבן זיין נאך גיטארקט צו פר זשמיין ר' זאך סהס אטייל פון וויא איז גינען ס"י שאכר וואס ער דס גיטאין ס"י ויר רשעים סלחה ווארוס בגידיקט ר' וועט פון ר' רשעים וזכר האחר און דר אנדערר נביא ראס גיטאין למה חרתי ויך ווארוס זאקסאר ס"י לאזין זעקן אים קעכט און גיולות וסל חביט און נאך אים רעכט וועכסאר און העלפס

כ"י

רשע צדיק מסנו . ואמר ארר (חסל"ס ענ) הנה אלה רשעים ושלוו עולם השנו חיל ואמר
 (סס) אך ריק זכיתי ולכבי וארחין בנקיון כפי וארי נגוע כל היום ותובחתי לבקרים .
 ואמר אהר על פי אנשי ערות (מלכ"ג נ) נם כחתי אלהים וימלטו והרבה כזה . אך הניח
 הנביא את השובה כבאור עולתו זה מפני שעילת כל אחד מן הצדיקים הנבחרים וכל אחד
 מן הרשעים שהם כמובנה כעוה"ז וולת עילת האחר לכן העיר על זה באמרו (דנריס לב)
 הנסתרות לה' אלהינו והנגלות לנו ולכנינו . ואמר החכם בדומה לזה (קבלה פ) אם
 עשק רש וגול משפט וצדק תראה כסדינה אל תתמה וגו' ואמר הכתוב (דנריס לב)
 הצור תמים פעלו כי כל רכיו משפט . ועם כל זה ראיתי לכאר בענין הזה מה שיהיה

מראם לגשם

מראם כלער רשעם נגוע אל הכיין אך הניח הנביא כו' ריל אגניוה סקס סקיוה סוואס סוכס סוכס עולס שלל ססנ
 כנסו לכלל סעסס והעילס נחס רשע וסננו לו ונתיק רשע ונ ספני שעילת כל אר דכו וולת עילת האחר כו' מפני שלל
 סעסס זכב לכל כרכיס ססס נסוכס לכל כנרדס כנחנס ורע לסס כי כל אחד וחסד יט ססס וכנס חסדס סס סלל לחסר
 לכ' לא יוכז כניול נאסס וחס סעסס אל' כ' כססס : לכן הנייה ער זה וכדעס לנו ונחז אל חסמס על חסנן כי כדס זה כססר
 מנו עינינו רק כ' נרדו יודס נחס ויעס נכס ככ וולס ככ ואל חסנינו ואלן עול' : ואמר הנסתרות לה' וגו' וקול חסמס
 כסרסס כ' י' ככס ונ' והסנן כלנו וגו' לא יחס כי סנוח לו וגו' והסיוס סרססס וחסר הנסתרות וגו' סלל חקסס סלסעסס
 סלל סעסס סס רשעו או לכסן נכר לחס כנסתרות לה' וגו' סס' יודע מפני יענכס וחקר וסס ונחס לכן אל חסמס : ועם כל זה

מיד נים ישה וחסס לגניו אונ כרעקנישו אונ רויב ועה איה קענין מיר דיר ריב וסרונו ישא אונ דער וואס
 סראנטס קריי אונ גיילר ראט אין קיס נאך שטייט ראקטיין כי רשע סכחיר חס הצדיק דען דער רשע
 רנגילט ארום אונ יאנטס נאך רעם צדיק אויך שטייט חסריר ככלע רשע צדיק ססנו וווארום שווייניקסט אונ
 דער רשע שליקנט אין אונעלדין וואס איז גירעכער פון אים אונ אין תהלים שטייט הנה נון אלה
 רשעים וסילוי עולס השנו און ריא ראונע ויינן נאך רשעים אונ ראבן ררויס סעקעמנין אונ נאך שטייט
 און ריק וכוחו לכבי נרר אים ויקט ראב איה גילייסרסס כיוון הארין ורחמן בנקיון כפי ונ' אונ ראב נוואסן
 סיניע הענר מיט היינטיקט אס ויקט רען אז ריא רשעים וואס ויינן עובר אוף נאנטס תורה ראבן
 טעסס אונ ריא וואס האלמן נאנטס תורה ראבין שלעכטס ראט רוד בקלה אין תהלים אויך נפרענט
 ריא קשא' ואמר אחר אונ איינר ראט גיואנטס פון די ליט וואס ויינן גיענין אין זיין דוד : כהנו אלהים
 ססלטי אויך ראבן ויי נאנט גירויבט אויב ער וועט זיי סאן שלעכטס פר ווייערע גייעט מעשים אונ
 זיינן אנסרונן גיוארין אונ ראבן גיט גיראט קיין שלעכטס וירנה כזה אונ נאך פיל פסקים און
 אנלייבן אז הניח הנביא נאר פר וואס ראט גילאנט רר נביא די קשא' אונ ראט דרוף קיין תשובה גיט
 באטייר ווייס ער וועט כבודאי גיט סאן חס ושלום קיין עולה ויחסר אונ אים גיט אויך דעם עולם
 שלעכטס אונ ווערט פון נאט גירויבט וכל אחד מן רשעים אונ אויך איטליכר רשע וואס גיט אים
 ווארל אוף רר וועלט וולת עילת האחר איז אנדרש דער טעסס פון דעם אנדרון עס איז ביי איטליכין
 דא אנאנדער טעסס דרום ראט רר נביא גיט גיקאנט געפויקין טעסס אויף צדיקים ביט רשעים פון
 נאר דר וועלט אויף איטליכין באוונדער אנאנדער טעסס לכו העיר על זה דרום ראט ער דער וועקט
 אויף רעם אונ ער ראט אונז אין וואניק גיעבען נאכטו מיט דעם וואס ער ראט גיואנטס הנסתרות לה'
 ארדיו ריא פר בארענעט אכיון ויענין כיי נאט אונדור נאט בלוכר מיר ווייסן דאס גיט ניוויס נאר
 השטיי ווייס ער וועט כבודאי גיט סאן חס ושלום קיין עולה ויחסר אונ אים גיט אויך דעם עולם הקלה
 ראט גיואנטס אין סקלה פון אז אנטייכין אס עושט רש וגו' כססס צדק רחמי כנביוו ווען דר וועקט ווערן
 אין איין מדונה מען פר צוקט דעם צריכאן אונ מען גילת אונעק דעם מספס קלוכר מען כשפט
 גיט אקרא אונ ייא ווערין פאקט גיט גיעשטראפט אל חססר יט ואלקטנו זך נס פר וואונדערנין אוף
 דעם . אונ רר פאקט וואנט אין דברים רצור חסס פעלו דער בשעפר ויענין נאנין ויענין ווערן כי כל
 דניו סססס אלע ייענע ווענין איז טיט מספס קלוכר ער טוט אלץ רעכט דרום גיערר מען גישט
 צו פקעט פאר וואס עס איז פר האנדין אפיל צדיקים ראבן געלעכטס אויף רר וועלט אונ רשעים
 ראבין נוטס ווארס מיר קאנן דאס גיט פאר שטיין נאר נאט ברוך ריא טוט כבודאי אלץ רעכט
 קס ל' ר' אונ פון רעכט ווענין ראב איה גיערר איה ואל פון דעם ענין כענין מה שיהיה כי וואס
 מען ואל אכטייל פר שטיין אונ עס ואל זיין אכטייל גיעט צו שטיילן די הערער וואס עס איז גיא

שער הבטחון

בו מעט הספקה ואומר כי הפנים אשר בעבורם ימנע מהצדק הורמנות מרפו ער שיטרה עליו ויכחן בו אפשר שיהיה עון שקרם לו דתחייב להפרע ממנו עליו כמ"ש (מגיל' יג) הן צדיק בארץ יושלם. ויש שיהיה על דרך התמורה בעה"כ כמ"ש (דברים ה') להיטבך באהריתך. ויש שיהיה להראות סבלו והסברתו הטובה בעבודת הבורא ית' הבורא שילמדו ב"א ממנו כמי שידעת מענין איוב. ויש שיהיה לרשע אנשי דורו ויכתנתו כמ"ש (ישעיה נג) אכן הלינו הוא נשא ומבאובינו סבלם. ויש שיהיה מפני שאינו מקנא לאלהים לקחת הדן מאנשי דורו כמו שידעת מענין עלי וכונו שאמר בהם הכתוב

מרפא לנפש

כי מעט הספקה להקל קלם טעם ויטוב להסתרם ללבוש: עון שקרם לו התחייב להפרע ממנו נעו"כ כמ"ש מויל נפ"ק דקדו"ק כל שמוחיו מרובין מעטותיו מרעין לו פנים רצ"י נעלם כהם ללבוש מעטותיו כדי שיהיה סגר עלם בעבורו ודומם כמו שצ"ק כל בעורם כולם ולא שיהיה מונעם אדם וכל כעוהו מונעם מוחיו ומיחו מטיבין לו לכלם לו סגר מוחיו כתיבם כדי לעודו כמו שקיים כל בעורם כולם ולא סגר אדם מונעם ע"ל. וכיור רק להם ידעו מכל שכחותם כחכם על כן השקד עליהם את כל בעוהם ככרען אדם לאדם: ויש שיהיה ע"ד התמורה כעוה"ב כן כן יסודים על אכנס שאין תלויין בעוהם כמ"ש חו"י נפ"ק דברכות פס"ג ולא מלא שום עוהם כחכם כסודין כה טרעו עין יסודין על אכנס שאמר כי את אדם וזהו כי יוכיח כדי להכניח ככרו נעו"כ יותר מדי וכיחו: ויש שיהיה להראות סבלו והסברתו הטובה כי כמ"ש מקבל לכל ככרו פנים יפות ולומו מנעו כסודין כדי שילמדו ב"א ממנו והוא ויכחן בו שיהיה כחכם לעמוד את כי אף שאין לו כל מהותו וה"ק גם את הוא בעוהו ויכחן והוא רעים כמו שמש"ט כחכום סוכה סודו כסודין ולה נחשלו כחכום ובעוהו וכמו שדעת מענין ה"ל כסוד עני נוהר וזוהר סודו וזכרון למעוה מלאכתם לפיכךם ולפיו כחכום: (ק"ל טו כ"ד שילמדו בני הדם ממנו כמו ענין כהאמן אלא כדי להכרחו דקראו לאביו כחכם ולשון כענין כסודותם כחכום אביו אלא יאמרו כמו שני דורו כשנים כן הוא רשע וכנס כהם יכחו: כחכום ויכחו דקראו ועמודו שפוד: ולאכנס מכלעדי אביו דורו עם שאינם מכחשום ויכחו לו ויכחו מהם ע"כ לנ"ס): ויש שיהיה לרשע אנשי דורו כי ר"ל ככרו רשעם ובהם דורו לפעמים מולם הכי כסודין כל סודין וככרו על כן סודו ואין ספק שלא יקראו סודו למיכח ויכחו לרשעם כחכום כמו שפירשו על סודו: ויש שיהיה מפני שאינו מקנא בו כמ"ש חו"ל טו כ"ד למחן כחכום יסודו ולומו מוחם כחכום על אביו יסודו כחכום שורו נחפם על אביו שורו ככל כחכום נחפם על כל כחכום ואמר ומתקדש סגלו ככרוהו אלו כ"א אפי"ס

פארם ק"ש"ה די קישא פר וואס דעם צדיק איז אפ"ס ש'לעבט און דעם רשע איז גוט אומר ותל אהך זאנ"ן ין הפנים אז דר' מעשים וואס וועגן דעם ווערט פ'ר מיין פון דעם צדיק הוונתו מרפא זאם אן בריוונג פון זיין שפיו כ'לכר' וואס זיין שפיו איז אים גוט אן גברייט ער שמוח' עלי ביני דר כהן סודו'ה קאבן אויף דעם יבתי בו אונ ווערט דער מיט גיפורבט אפשר שיהיה קאן דאס זיין ער דאס אפ"ש פרקער איין עבירה גישאן התחייב להפרע דרום און ער מרעב גי'וארין אז נאט ביה זאל אים בצאלין אויף דער וועלט אז זיין פרנסה זאל אים אן קוקן מיט גרויס סודו'ה וואי עם שפייט און מ'ש'לי' הו צדיק בארץ ישלם פ'ר וואר דר צדיק ווערט בצאלט פ'ר זיינע עבירות אויף דר וועלט כ'ר ער זאל גוט דאבן. קיין עו"ש אויף עולם הבא ויש שיהיה כי אונ אפ"ס קאן עם זיין דאס נאט ביה שיקם דעם צדיק אויף דר וועלט ויסדים כ'ר ער זאל אים דר פ'ר נאך קער עולם הבא געבן וואי עם שפייט און דאב'ים להשיב בהרריה ער זאל דיר פ'רטיגן צו זיין סוף מינט מען אויף עולם הבא ויש שיהיה אונ אפ"ס קאן עם זיין וואס איין צדיק האם גרויס סודו'ה אויף זיין שפיו להראות סגלו נאט וויל ווייזן זיין לידיו וואס ער ליידיט אויס והסברתו הטובה אונ וואי ער איז דאס מקבל מיט זיין נשמן ווילן אונ מיט גרויס שפחה ד'נט ער הלשי' כדי שילמדו כ'ר לייט זאלן זיך פון אים אפ לע'גן כמו שידע וואי דו וויקט וואי אזו עם איז גי'וען מיט איוב אז נאט קט אים דרום צו גישקם יסדים צו ווייזן זיין צדקות אז ער וועט פון דעקט וועגן נאט ד'יען אונ וועט אן געקן די יסדים בצדקה ויש שיהיה אונ אפ"ס מרעפט עם לרשע אנשי הדו: ווייל די לייט פון זיין דור זיינן רשעים ויכתתו הבורא פורבט דר בשעפר דעם צדיק מיט פ'ין אונ מיט אפ"עקיוס אונ כהלאים אונ מיט כראקטיס להראות סגלו'ה כ'ר ער זאל ווייזן זיין פ'רונקייט אונ וואי ער ד'ינט נאט כהלאים ווען וואי זיינע אפ"לו גוט כקדים צו זיין פ'רוינג אונ קמ פון זיי יסדים פרענט ער אויף זיי גוט אונ דרום ווייזן ער זיין פ'רונקייט כ'ר מען זאל גוט זאגן אז ער איז אויף איין רשע וואי זיאי. אז וואי ער דאס גיפורבט אב"רם אביו מיט געקן נסיונות צו ווייזן זיין צדקות ויש שיהיה אונ אפ"ס קאן דאס זיין ספני שאינו ווייל דער צדיק איז זיך כגנא פון נאפס וועגן לכת הר"י צו שפ"ראפן די לייט פון זיין דור כמו שידע מענין עלי זכינו אזו וואי דו וויקט פון דעם געקן פון עלי מיט זיינע זיין ווייל וייער פאפ"ר עלי דאס זיאי

(מטל 6 ב) והיה כל הנותר בביתך יבוא להשתחות לו וכו'. אבל מוכות האל יתברך על הרשע יש שתהיה עבבור טובה שקדמה לו ימלוה האלהים עליה בעולם הזה כמו שאמר (דברים ז) ומשלם לשונאיו אל פניו להאכירו ותרנמו בו הראשונים ומשלם לשונאיו וכו' (ס"ב טכז) דאיתן עבדין קדמוי בחייהו לאובדיהו. ויש שתהיה על דרך הפרק. אצלו עד שיתן לו האל יתברך בן צדיק יהיה ראוי לה כמו שאמר (וי"ו) יבן וצדיק ילבש זאמר (קל"ג כ) ולהומא נתן ענין לאסוף ולכנס לתת לטוב לפני האלהים. ואפשר שתהיה הסיבה הגדולה שבסיבות מותו ורעתו כמו שכתוב (ס"ה) עושר שמור לבעליו. לרעתו. ואפשר שתהיה הארץ הכורא יתעלה לו עד שיעזוב והיה ראוי לה כמו שידעת מענין מנשה: ויש שתהיה להסד שקדם אביו והיה ראוי להטיב לבנו בעבורו כמ"ש ליהוא בן נמשי (מל"ג כ') בני רבעים ישבו לך על כסא ישראל ואמר (מ"ג כ) מתהלך בתומו צדיק אשרי בניו אחריו ואמר (מל"ג ס) נער הייתי גם וקנתי ולא ראיתי צדיק נעוב ורעו מבקש לחם. ויש שתהיה למסות אנשי

טראפ לנפש

קטיוו סחורס מא' עד ט"ו תס תל סנף ולחם חספ על מיתו כדכתיב: יבא להשתחות לו לאגרות כסף כגיל גרס 16 זל כסף יחמוס לכסתר אל סכרוו מתחם עמיוו: ויש שתהיה למסות אנשי התרומה כ"ל מס סכרשעס מלחמס למעסס

נתן וישקראפט האם רעד פסוק ויתאמם אויף אים אין שמואל א' יהיה כל הנותר בביתך און עם וועט זיין רעד וואס וועט איבער בייבין אין דיין דעו יבא להשתחות לו לאגרות כסף וועט ער זיך בוקן צו דעם כהן וואס וועט זיין פר איין זילברנים זעקסעריל דען זיי וועלן זיין גרשע ארמע לייט אבל טובות האל אבר וואס נאם ביה טוט גוטס מיט דעם רשע יש שתהיה עם אין גימאלט דם זאל זיין ווייל דר רשע האט אפאל עפ"ם גוטס גיטאן ויפלוהו האלהים בצאלט אים נאם דר פ"ר אויף דר וועלט וויי עס שפייט אין דברים ומשלם לשונאיו אל פניו להאכירו ער בצאלט ויזיע פינד דם גוטס ער זאל אים מאכין פר לירין ותרבו בו הראשונים האבן די גרשעע בתמים סתתגס וועזין דעם פסוק ומשלם לשונאיו און פר בצאלט צו זיינע פינד וכו' דאיתן עבדין קדמוי ר' ביצות וואס וויי האבין פר אים גיטאן בצאלט ער וויי עם בחייהו פ"ר ויער לעבין אוף דר ועל די לאביווין כדי ער זאל וויי מאכין פר לירין אויף זענער וועלט ויש שתהיה און אפס מאל ווען דעם רשע גייט וואויל גרשעט עם אלוט אזו איין דרך נאם האט אים דאם געלד געעבין צו פראלמין ער זאל עם היפן עד שיתן לו האל ביה וואנען נאם תפברך וועט אים געבין איין זון וואס ער וועט זיין איין צדיק און וועט ווערט זיין אז ער זאל האבן דאם גוטס וויי אין אויב שפייט יכו וצדיק ילבש דר רשע וועט אן גרייטין דם קלייד און דר צדיק וועט עם אן קליידן. אין קולת שפייט ויחמוס נתן ענין לאסוף ולכנס און צו דעם רשע האט ער גילאטט איין פירונג אז ער זאל איין זאמלן דאם עשירות לחת ער זאל דם דר נאך אף געבין לטוב לפני האלהים צו דעם וסם אין גוש פר נאם בלוקר צום צדיק זאמר שתהיה הכסה הגדולה און עם אין נאך גימאלט אז דאם געלד וואס ער האט זאל זיין די גרעקטע סבה פון זיין טויט און צו זיין זעלעטמין דאם דורך דעם וואס ער האט געלד ווערט ער גיטייט דריינע אפס דרינגן זעליגס איין מענטשה איבער דעם געלד ער זאל אבר קיין געלד האבין וואלטיין וויי אים גיט וירגנות ואפשר שתהיה און איין מאל און גימאלט אז דרום דם דר רשע גוטס ווארדם דר בשעפר יתעלה ויתאמר אים ביה ער וועט השעבה מאן ויהיה ראוי לה און וועט דאם עשירות ווערט זיין כמו שידעת וויי דו ווייסט פון כנענה המלך ויש שתהיה און אפס איין ער דרום ריך ווייל ער גיניקט זיין פאטערס זכות ווייל זיין פאטער האט גיטאן גוטס היה ראוי און דר פאטער איין ווערט גינען מען זאל גוטס מאן צו זיין זון פון זיין זכות ווענין כמו שאמר ליהוא בן נמשי וויי נאם האט גיטאן צו דעם דען זון פון נקישו בני רבעים ישבו לך על כסא ישראל די קנדר וואס וועלן ארום קומן פון רי ביה אין פערסן גיבדן וועלן זיין זיין סלבים אבר די הרגאל פון דיין זכות ווענין און אין משלי שפייט מתהלך בתומו צדיק איין צדיק וואס ער גייט איין זיין גאנצקייט אשרי בניו אחריו וועט וואויל זיין זיינע קנדר נאך אים. אין תהלים שפייט גם הייתי גם וקנתי אף בן זקני אף בן שנין אלם ויתארוץ ולא ראיתי צדיק נעוב ורעו מבקש לחם און אף האב גיט זענען איין צדיק זאל פר לאיין ווערין און

וינע

התרמית והמצפונים הרעים כשהם רואים זה סמורים לסוד מעבודת הבורא וחשים להתרצות אל אנשי הרשע וללמוד ממעשיהם ויתברר הנבר לאהרם וראה הנאמן בעבודתו כסבלו עת ששולטין בו ומבייטין אותו ויוכל שטר סהכורא יתעלה על זה כמו שידעת מענין אליהו עם איזבל וירמיהו עם מלכי דורו . וכיון שהתברר חיוב הנלוול על הסיבות כפי צד נבאר עתה כי אין כל אדם הייב להודו על כל סיבה מסיבות הרשע כי הסיבות כמות . מהן נקלות שמרדם מעט כסחורה כמות או מלאכת יד שחררה מעט הספירה וכאחיו הספרות *ואצור הסמורים ושכיר הארצים והפועלים והשמשים כעבודת הארסה . ומהן סיבות יש בהן יגיעה וטורח כעבוד העורות והוצאת הברול והנחשת סן סוצאיהם וחקי הכסף כעופרת ונשוא הסמאות הכבודות ולכת

כרפא לנפש

כעוף! ענין מנכס ספי' אה' אכס' תרמית דמיט' תרמית' סלמס' מלאס' רשעס' נכיו' תחמס' מורא' או' כיוול' סס' : כשהם רואים זה סמורים מענין : כסחורים נס סס' לסוד מ' סחורה הבורא (עשות כמעט סמורים אולי יגיעו נס סס' : ויתברר הבר לאהרם על יד זה ויתברר מי סוף נבר סוג נכ' עם ס' ונאמן בעבודתו העיס כענין סליו סמורים ומטיבין אותו כיה סוכו כלל ודעס' אעפס' מלאה' וכל נעלם חובס' וסוף סמלא' נכע' רוב' לנכוס' רובו' ודעס' וד' ממשכסס' ויקנ' סכר' הסחורה ויתברר עין אכל' אס' כיו' מעטיס' סכשעס' חסוף' ונלויקס' לנמוס' סוכ' חסוף' סוכס' הכחירה' וסכר' וסוכ' וסוכ' וסוכ' וסוכ' כל' כיה' ודעס' לעת' סוכ' ל' נ' סכר' סכר' ויתברר מעט' חכר' וסוכ' סמכס' כמות' יתכנר' סמלא' וסוכ' : או' מלאס' וסוכ' נס' מוכס' כחמיס' נר' נכס' עיס' ונכס' פ'י' נכס' אחר' ויתברר' יתבר' כחמיס' סמכס' נכס' : ונאמר' מלאס' סכר' סס' ויח' סכס' . נמי' : ואצור' הסמורים' תלמוד' סחורה' סכר' נכס' נכס' ונכס' חו' נקל' סוכ' (או' ל' כ' כמכס' על' ולכוס' סל' סחורה' כסור' לוחס' : ר'נ' : ושכיר' הארצים' כו' ונכס' סוכס' ולסוכ' סס' מלאס' רוב' חסוף' הכסף

ויגיע קנרד ואלין ברוח בענין יש שחיה און אפס גישערת עם או ררוס האבן די רשעים הבלתה כדי לנסות צו פרובין די מיט לייט ווס כאבן ווד פר פרוס און צום אפס וייגן ויי שלעכטס והסמורים דרעים און צו פרובין די מענטשין וואס האבן ביינע מהשבות כשהם רואים הי אז די לייט ווען דאס אז די רשעים האבן הבלתה סמורים לסי אילין ויי ווד אפ צו קערן פון נאפס דיקסט חשים להתרצות און אילין ויד צו גיפערן צו דיא שלעכטע מענטשין ולימוד סמעייהם און אפ צו לערנן ווד פון ביינע מעשיים וייל ויאי ווען די רשעים האבן הבלתה ויתברר הנבר לאהרם ויעתה וועט אים געקלערט דער וואס איז לויסר צו נאס און דיקט נאס באכת וראה הסוכן און עס וירט וועתה ווד עם איז גיטרייא אין נאפס דיקסט כסבלו אדער מיט לייבן ווען די רשעים הרעשו איבר אים און פר שערן אים וייל ער דיקט נאס איז ער אלץ סבל פון נאפס וועגן ווייס מען אז ער דיקט נאס באפס ויכלל שכרו דר פר וועט ער געבן שקר פון דעם בשעפר יתעלה כמו שידעת מענין אליהו עם איזבל וירמיהו כו ויאי ווד ווייכט ויאי עם איז געגאנגען צו אלוהי תבואי מיט איובל ווס ויא האט אים גיוואלט הרגן און ויאי עם איז געגאנגן צו ירבעם מיט די לייט פון זיין דוד האבין ויאי אלץ גיליטן וסורים פון נאפס וועגן היין שחיתו כו און וייל עם איז ערקלערט גווארן אז איסליכר מענטש סוכ סראקטן און וזקן נאך די סבות פון זיין ברענענדיש קליכר ער סוכ סראקטן און וזקן אונאך ויאי ארס ער ויא האבן זיין שפירי נבאר עתה וועלן סוכ איצונד' בשיידין כי זיין כל אדם אז איסליכר מענטש איז נים כרוב נאך צו וזקן און צו סראקטן אירף אלע סבות ויאי ארום ער זאל זיין שפירי קריגן קליכר אפענטש ברארף נים פרוגן אלע זאכן טאכר וועט ער האבן פון דוד ואך אדר טאכר פון אגנדר נאך די סבות רבות ונארום די סבות וייגן פיל סוכ נקלות אפליי פון ויי וייגן גרינג און דיער סרקה איז ווייניג כסחורה כמות רביעט איינר וועט און פאר קופט כחירה אין קראם או מלאכת ד' מ' אדר אזו איין מלאכה וואס מען טוט ויא מיט דער האנד וואס איז אין איר ווייניג סרקה כחפיה ויאי איין שניידר ווס ער גייט קליידר יאחיו אדר איין וועבר' והספרות נאמן אדר שערין ואצור הסמורים אדר דר וואס איז געעט איבר אוצרות פון סחורה ער זאל ויאי בוואייגן און רשען וסוכי דרמיס אדר איבר געבן ויינע פעלער אדר גערטרט צו ארייטיר ויאי זאלן אים געבן דר פון איין העלפט אדר איין דריטל פון די תבואות און פירות והפועלים והסמורים אדר צו דיקן פועלים און קעכט ויאי זאלן אים ארבעטן דאס פעלד איז דאס אלץ גרינגע ארבייט וסוכן סכות און איין טייל זאבן איז פאר האנדין וואס מען האט דר פיי כוא און סרקה נכס' רעויה רביעט פעל אום ארבעטן והוצאת הברול כו און ביישענדיגן אייזן אין סקר פון דעם ארס וואס קען גראבט עם אויס ויקנ' רכס' און זלכר

לייטר

בדרכים החוקים חסדי ועבדת האדמה והרישתה וכיוצא בהם. ומי שהוא סבני אדם
 חזק בנופו חלש בהכרתו ראוי לו מהם מה שיש בו מן היתיעה כפי שיכול לסבול
 ומי שהוא חלש בנופו והכרתו חזקה אל יבקש מסיבות המרקה מה שמגיע נופו אך
 יטה אל מה שיהיה על על נופו ויובל להתמיד עליו ולכל אדם יש חפץ במלאכה או
 סחורה מבטלי וולתה כבר המכוע האל לה במכועו אוהבה וחבה וכן בשאר החיים כמו
 שהמכוע במטע החתול צידת העכברים ובמטע הנץ צידת מה שראוי לו מן העוף
 ובמטע האיל צידת הנחשים. וכן יש מן העופות שיצודו הדגים לכד וכן במטע מין ומין
 מסיני החיים נמיה ותאוה אל מין מסיני הצמחים והחיים המטבע עליו להיות סיבה למוזנו
 ותכונת נופו ואכריו ראויין לדבר ההוא כפה הארוך והשוק הארוך לעוף שהוא צד
 את הדגים ובשן והצפורן החזק לארץ והקרנים לשודר ולאליל ואשר תוכן מוזנו מן הצמח
 לא נתן לו כלי הציוד והמרק. ועל הדמיון הזה תמצא סודות מכל בני אדם ונפוחים מוכנות
 לסחורות ולמלאכות. ומי שמוצא במדותיו ומכועו כוסף אל מלאכה מהמלאכות ויהיה

ליתרון מיט בלייא נשוא השמחה אבן צד סדאן שוערע משמחת ולכן בודקים אבן זיין זאלע צייט און
 נייטע וועגן ועבדה האדמה אבן אויס צו ארבעטן די ערד און אקעטן זיא וכיוצא בהם אבן נאך און
 אפלייבן אז ער ווערט גילפיימט דורך זעלבע זאבין דם זייגן זען שוערע סבות ומי שריות סבני פרעם
 כ"ו אבן ווער עס איז שטארק און זיין נאך קלומער ער איז אבעל לך חלש בהכרתו אבן איז שלאף און
 זיין פר שטאנד ער קאן ניש לערנן דאן לו סתם דר גידער זעלבע זאבין צו טאן פון זיין שפיי וועגן
 קום איז און זעם פר האגרון מיט אבן ארבעטס כפי שיכול לסבול וזיא ווייס זיין בלח קאן ליתרון ומי שריות
 חלש אבן דר נום איז שלאף און זיין טף והכרתו חזקה אבן זיין פר שטאנד איז שטארק ער איז אפלייבן
 דאס אל יבקש זאל ער זיך ניש זוכן זעלבע זאבין ער זאל דורך זיין האבן זיין שפיי מה שמיטע נופו
 קום זיין טף ווערט דורך דעם סוד אז יטה נאך ער זאל זיך גיגין צו אזו זאנאך וואס איז גרינג פר
 זיין טף ויובל להתמיד און ער וועט עס קאנן הריבד טאן און דר בשועפר וועט אים פון דר גרינג
 אפלייבן אויך שפייזן ווארעם אז ער וועט זיך נעבן אפשווערע ארביט וועט ער עס דאך ניש קאנן
 קלייד טאן ולכל אדם יש חפץ במלאכה כ"ו אבן צו אפלייבן מענטשן איז פר האגרון מער לוקט צו און
 קלאכר און צו און סחורה מער פון אנדערע קלומער עס איז פר האגרון און מענטשן גילוקט זיך
 אים מער דר קלאכר און דעם אגרון מענטשן גילוקט זיך אנדער מלאכה מער כבוד והכבוד
 האל ווארעם נאט ביה דאס אים און זיין טבע גיגעבן צו דר קלאכר ליבשאפט און לוקט זיך כעס
 החיים און אזו אויך איז בריא די איגרענע בעלי חיים דאס נאט אויך צו אפלייבן גיגעבן אפלייבן
 צו זיין זאך כמו שהמטע וזיא ער דאס גיגעבן און דר טבע פון זאכאן זיא זאל האפן עקברים ובטבע
 היז אבן איז דר טבע פון איין שפארבר ער זאל האפן זעלבע עופות וום זייגן פר אים נטם ובטבע
 האיל אבן איז דר טבע פון איינער ער זאל האפן שלאנגן וכן יש מן הנפוחים אבן אויך איז פאר האגרון
 פייעלך וואס האפן נאך פיש וכן בטבע סין אבן אזו דאס ער גיגעבן איז דר טבע פון אפלייבן סין
 פון בעלי חיים נמיה ותאוה און גיגעבן און איין לוקט צו איין סין פון דר גראן און צו לערנע
 בשועפילש המטע עליו וואס דר בשועפר דאס געבן איז זיין טבע אז די זאך זאל זיין איין סבה דאס
 זיין שפיי ער זאל די זאך ליב האבן און דורך דעם זאל ער גילפיימט וועגן ותכונת נופו אבן דאס
 גיבויא פון זיין קערפער און זייגע אברים זייגן דאס צו דר זאך כפה הארוך והשוק הארוך והאד רפוייל
 וואס האפט פיש דאס אלאנגן שטאביל און לאנגע פיס וכשן והצפורן והחוק לזיין אבן דר ליב דאס
 שטארקע זיין און נעויל והקרנים לשודר אבן הערר דאס ער גיגעבן צום אקס און צום ווערד וואס תוכן
 מוזנו אבן צו זעלבע בעלי חיים וום ווער שפיי איז פון גיזיקס וום שפראצט אים דר ערד לא נתן לו
 דאס ער אים ניש גיגעבן זעלבע כלים ער זאל קאנן אנדערע בשועפילש פאנגן און זאך ויל
 הדמיון הוה אבן דאס גלייכס מסוד סודות בני אדם וועסטו אויך גיגיגן בריא מענטשן וואס זיא האבן
 און זיך זעלעלייא סודות און באמורין ונפוחים מוכנות און זייערע קערפער זייגן אן גיבויא צו סחורות
 אבן צו קלאכות און אפלייבן האבן פון דר נאמור לוקט צו אפלייבן זעלבן לוקט צו סחורות

שער הבטחון

נזפו ראוי לה ויכול לסבול את מרחת יחור עליה וישים אותה סיבה להבאת מותו
 ויכול מתקו ומרירותה ואל יקוץ כשיסנע מסנו המרף בקצת העתים אך יבטח באלהים
 שישפיק לו מרופו כל ימי חייו וכיון במדרת לבו תופו כסיבה מן הסיבות והסבוב
 עליה לעמוד במצות הבורא שצוה האדם להתעסק בסיבות העולם כעבודת הארמה
 והרשישתה חריעתה כמו שכתוב (נלשם נ) ויקח ה' אלהים את האדם ויניחיהו כנן
 עין לעבדה ולשמרה. ולהשתמש בשאר בעלי חיים בתועלתו ומוזניו ובנין המדינות
 והכנת המזונות. ולהשתמש בנשים ולבעול אותן להרבות הורע ויהיה נשבר על כנתו
 בהם לאלהים בלבו ויפצונו כין שיומר לו חפצו כין שיומר לו חפצו כמ"ש
 (פסלים קח) יניע כפיך כי תאכל אשריך ומוכ לך ואר"ל וכל מעשיך יהיו לשם שמים
 ויהיה במוזנו באלהים שלם ולא ייקנו הסיבוב על הסיבות להבאת מרופו בהם כאומה

מטא לנפש

בעופות כמלכות כפי מהם נוצרם נכר ומזיל. לערוך כן שיהי רשע נולדש וי: ויסבול מתקו ומרירותה כין כס"א
 פסוקי לו וכלת למלכותו וכדומים עמך כן כין שגוף נר כשיתו מצדו למסיוע כס לו סוף מלתי כס למעטם או יקוץ
 כס: אך יבטח באלהים כיו ויכוין במדרת לבו כיו למח למח חיוס כסנ לערכו: והסבוב עליה למס כוח הסכנ עלים -
 לעמוד כמסות הבורא נקיס טעם ס: שצוה את האדם להתעסק כיו שגל נחובו כחלס לעמס יעס: ויהיה במזונו

ומי שמצא במוזניו את דר וים יקנישם אין ויניע מרחת את אין ויין קבע בוסף אל מטאה אין לוסם צו
 אין מלאכה פו די מלאכות אין נאמר שפירש אין ויק דאם ער ועמס קאנן אויה איה אונ ויין נוף אין
 ראוי דר: צו ויכול לסבול את מרחת את ער שפירש את ער ויק דאם ער ועמס קאנן אויה איה אונ ויין נוף אין
 אונ מרירותה יחור עליה זאל ער נאך וזכין די ועלביני מלאכה צו שאן וישים אותה אונ די מלאכה זאל
 ויין ויק שפירשתיגנן אז דרף אור זאל ער ויין שפירשתיגנן ווארם וער דר בשעפר דם אים יעעבין
 צו דר מלאכה חשק האם ער מיוסם ויחאלם ער זאל ודף דר מלאכה נלשפייט וערין ויסבול מתקו
 ומרירותה אונ ער: זאל ליתן אור ודסקיט אונ אור ביטורקייט קלוטר מי ער אין סעליח אין אור מר
 עם אין נים נים אין מיני אונן זאל ער עם אילן ליתן ואל יקוץ אונ אז אין אשפיל צייטין שפירשתיגנן ויק
 ער האם פון אור ויחייני פרנסה זאל ער זאל נים אונעק ווארפין אונ נעמק דף צו אנגורד מלאכה
 אד וכמס באלהים נאר ער זאל אין בפתח האבן אויף נאם שישפיק לו מרופו אז ער נעמס אים יענג ועבן
 ויין שפירשתיגנן ויחייני נאמן ער נעמס לעבין ויכוין במדרת לבו אונ ער זאל ויק מכוון ויין אין דעם תאם ער אין
 אין ספרד מיט ויין בארין אונ מיט דעם נוף אין דר ונאך וואם ער מויל והסבוב עליה אונ מיט דעם
 חס ער וזכמ נאך ויין פרנסה זאל ער מכוון ויין אז ער מיט עם דרום לעמס כמסות הבורא ער זאל מריתם
 ויק דאם נרנאם פון דעם שפירשתיגנן שצוה האדם וואם ער האם נרנאמן דעם מעמקש ער זאל ויק
 מתעסק ויין אין די שפירשתיגנן פון דר ועלם אז ער זאל ויק דר פון זכין דם שפירשתיגנן כעבודת הארמה מען
 זאל אויס ארביטין דר ערד ומרשישתה חריעתה אונ אקערין זאל אונ ויקען זאל ויחייני עם שפירשתיגנן
 ויקח ה' אלמית את האדם אונ נאם האם יעמק דעם מעמקשין ויניחיהו כין עין לעבדה ולשמרה אונ האם אים
 גימאקם דעם אין ויין ער זאל ארביטין אונ היטן עם ולהשתמש בשאר בעלי חיים אונ מען זאל ויק
 פרין מיט אנדער לעבדעי באשעפניש ודיחייני מען זאל ארביטין מיט מען פערד את אקסן כמלכות
 פשוטי צו ויין היף אונ צו ויין שפירשתיגנן ובנין המדינות אונ לעבד בודען הבנת המזונות אונ שפירשתיגנן אין צו
 נלשפייט ולהשתמש בנשים אונ חופר צו נעמק מען זאל האבן מיט ויחייני קינור ויהיה נשבר אונ אז ער נעמס
 ספרו ויין אין ויניע מחשבות אז ער מויל עם וייל נאמן ביה האם נרנאמן כין שיומר כמ"ש אים עם וועמ
 אים אויס נרנאמן וערין ויין וייל חס ער האם פאקערט פון דר זאל כיו שלא ויכמר כמ"ש ויין וייל חס
 אים נים אים נרנאמן וערין ויניע ער דר פר האבן ספר ויחייני עם שפירשתיגנן אין תהלים יניע ספר כיו החבל
 אז די ועמק עמין פון די מ"א אונ ארביטין וואם דר האבן פר ארביטין מיט ויניע העבר אשריך ומוכ לך
 נעמס דר וואל ויין אויף דר ועלם אונ אויף נעמק ועלם וואל אונ אונעק חקייט האבן נרנאמן וכל
 מעמק היה לשם שמים אונ זאל ער ויניע מעשים זאל ויין פון נאמן וערין ויהיה במוזנו באלהים שלם אונ
 ויין בפתח אויף נאמן זאל ויין נאמן ויהי ויקוץ הסבוב אונ דם חס ער ויקם פארקלין ויחייני ארזם ער זאל
 יקנישתיגנן וערין זאל עם אים נאר נים שארין קאן צו ויין בפתח חס ער האם אויף נאמן אונ זאל נים

כשהוא מכין בהם כלכו ומצפנו לשם שמים . ואל החשוב כי מרפו מועמד על סיבה ידועה ושואם תמנע הסיבה הריא ממנו לא יבא כסיבה אחרת . אבל יבמה על האלהים במרפו וידע כי הסיבות כלן אצל הבורא שוות ימריפהו במה שירצה מהן וכעת שירצה מאיזה ענין שירצה כמו שאמר הכתוב (ט"ז יד) כי אין לה' מעצור להושיע ברב או כמעט ואמר (דנרס ח) כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל ואמר (כ"ט ד) לא כחיל ולא ככח כי אם כרוחי אמר ה' צבאות :

פרק ד אבל הדברים שחייב המאמין לבטוח בהם על הבורא יתעלה מוללים אותם שני מינים . אחד מהם דברי העוה"ז . והשני דברי העוה"ב . ודברי העוה"ז יחלקו לשני חלקים . אחד מהם לתועלות העוה"ז . והשני עניני העולם לתועלות העוה"ב . ועניני העולם לתועלות העוה"ז יחלקו לג' חלקים . אחד מהם תועלות נופו בלבד . והשני תועלות מרפו וסיבות הונו וסיני קניניו . והשלישי תועלות בני ביתו ואשתו וקרוכיו ואזהביו ואויכיו ומי שהוא למעלה ממנו ולמטה ממנו מכתות בני אדם . ועניני העולם

מראי לנפש

באלהים שלם ר"ל אמיץ שמכנן לפנות מלאכה ומרפן לטרוח לא יהיה לו זלזל לחסון כמותו כנס ונלכד שמיין לכו נלמדים :

פרק ד למעלה ממנו כנס השמים וגדולות מעט : במעל ובהפעל כחול עומס כסולסול ואחרים מקלים פמלנו :
 זאקן אז איה דיה נאך וירא אירם איה זאל גלשפיינט ווערן נאכ איה דאך שוין גיט קיין בטרון אויף נאם כשהוא מכין בהם נאך גלשעת אז ער זוכט די פארטילן צו זיין שפייח און גלשעת אז ער מוט עס זאל ער קבוין זיין אז ער מוט עס וויל נאם האם גיהויסן אז אפעקש זאל גלשפיינט ווערן דורך פרשדיני פארטילן מוט עס אים נאך גיט שארין פאן אז זיין בטרון אויף נאם ואל הישוב און ער זאל גיט טראכטן כי מרפו אז זיין שפייח אז גלשפעקלם גיווארן נאך אויף איין גיוויסן פארטילן ושואם חסנע הסבה און אז די פארטילן נוס ער וועלט דורך אים גלשפיינט זאל פר מיטן ווערן לא יא כאן אים גיט קיין דאם שפייח דורך אנדר פארטילן אז ער דס גיט טראכטן אבל יבמה נאך ער זאל קיין בטרון האקטן אויף נאם איין זיין פרנקה אז ער וועט אים שפייחן יודע און ער זאל וויסן כי הסבה כלן אז אלי פארטילן זיינן בייא דעם גלשעפר גליקה ימריפהו במה שירצה ער קאן אים שפייחן מיט ווס ער וויל וכעת שירצה און אין דר צייט וואס ער וויל כשהו ענין שירצה און דורך ווס פר איין זאך ער וויל ווי עס שפייחט אין שמה"ל כי אין לה' מעצור להושיע ברב או כמעט דען פיי נאם אז גיט פר באנדן קיין פר האלטהאב צו העלפן מיט פיל אדר ווייניג דען נאם קאן העלפן מיט ווייניג וואס מיט פיל . און אין דברים שמיים כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל דען ער גיט דיר כח איין צו זאקלן וואס פר מענין . און אין זכריה שמיים לא כחיל ולא ככח כי אם כרוחי אמר ה' צבאות גיט דורך מאכט און טראכטן וועט איר בלען דס בית הקה"ש נאך דורך פיון ווילן זאגס נאם ווס ער הערשט אויך אלי העלשאמט :

אבל הדברים שחייב המאמין לבטוח בהם על הבורא יחיד אפר די זאקן ווס דר מענמלש וואס גלויבט אין נאם ברארף אין זיאי שפעלן זיין בטרון אויף נאם ותרבה מוללים שני מינים די זאקן ווערן גיטיילט אין צווייא מינים אחד מהם דברי העולם הזה איין סין אז וועלכע זאקן וואס קיפן צו זיין אויף דען וועלט והשני דברי העולם הבא און די אנדרדן סין איין וואס קיפן אים צו זיין אויף עולם הבא דברי העולם הזה און די זאקן פון דר וועלט ווערן צו טיילט אויף צווייא חלקים אחד מהם איין חלק פון די צווייא איין עניני העולם אפעלכע ענינים וואס קיפן אים צו זיין אויף דר וועלט והשני און דר אנדרדן חלק איין עניני העולם די ענינים פון דר וועלט לתועלת העולם הבא ווס עס קיפן אים צו זיין אויף עולם הבא מעניני העולם און די זאקן וואס קיפן אים צו זיין אויף דר עולם ויחלק לשלשה חלקים ווערן גיטיילט אויף דרייא חלקים אחד מהם איינים פון די דרייא איין חילתה נופו דס נעצן ווס נהעד צו זיין גוף אליין והשני און דס אנדרדע איין חילתה מרפו דס נעצן פון זיין שפייח וסכות הונו און די קבות פון זיין קאב און זיין נוסקט השלישי און דס דריטע איין חילתה בני ביתו דס נעצן גלויבן דס פירונג וואו ער זאל זיך נהג זיין מיט זיין חזון גיט זיין ווייב און מיט זיינע נאיהרמע פירינד ואזהביו ואויכיו את מיט זיינע ליב האקיר און מיט זיינע פינד ומי שהוא למעלה ממנו און וואו ער זאל זיך נהג זיין

מיט

לתועלות העולם הבא יחלקו לשני חלקים. אחד מהם חובות הלכות והאכרים שהוא מתיחד בהם לכדו ואין מעשהו יוצא בהם להנאת זולתו ולא להזיקו. והחלק השני חובות האכרים אשר לא יוכל לעשותם אלא בהשתתפות זולתו עמו בפעל ובהפעל כצדקה וגמילות חסדים ולמוד החכמה ולצוות במוב ולהזהיר מן הרע. ועניני העולם הבא יחלקו לשני חלקים. אחד מהם הנמול הראוי. והשני שהוא מסוד הבווא יתעלה על החסידים והנביאים לעוה"ב. והנה כל הדברים שבטוחים בהם על הבווא יתברך שבעה חלקים. אחד מהם עניני גוף האדם כלכד. והשני עניני הונו וסיבות מרפו. והשלישי עניני אשתו וכונו וקרוביו ואוהביו ואויביו. והרביעי חובות הלכות והאכרים שהוא מתיחד בתועלתם והוקתם. והחמישי חובות האכרים שתועלתם והוקתם מתעברות אל זולתו. והששי נמול העוה"ב אשר יהיה כפי המעשה בעוה"ז. והשביעי נמול העוה"ב אשר יהיה מהבווא יתברך ע"ד ההסד על סגולתו כמ"ש (תהלים ל"ג) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים כך נגד בני אדם. ובין שפירשתי ההקרות אשר כעבורם

מיט די מענטשן ווס זיינן געקרב פון אים רייניג מיט זיין באר ארר זייא זיינן השובר פון אים און מיט אונלעקע מענטשן ווס זיינן אונטר אים רייניג מיט זיין געקט ארר מענטשן ווס זיינן זיך רייניג פון אים עניני העולם און די זאכן פון דר ועלם וואס זייא קרוב צו זיין אויף עולם הבא יחלקו לשני חלקים ועניני ונפילט אויף צווייא חלקים אחר מהם זיינען פון דיא צווייא און חובות הלכות והאכרים אונלעקע מצות ווס מען איז חייב זיי צו טאן מיטן בארץ און מיט די גלידה שהוא סחיד ווס ער מוט זייא פון זיך געלבקט וויין מעשהו יוצא און דורך זיינע מעשלים קיפט גוט צוויס דעם אררין זיין הנאר און גוט זיין שארין רייניג אז איינר פאקט ארר ער דאבייגט ארר ער זיפט אין סגרה קיפט דעם אנדערין דער פון נאר גוט צוויס והחלק השני און דער אנדערער חלק איז חובות האכרים אונלעקע מצות וואס מען איז חייב צו טאן מיט דיא גלידה אשר לא יוכל לעשות וואס ער קאן זייא אנדערש גוט טאן אלא בהשתתפות זולתו עס נאר עס כח נאך איינר צוא אים זיין בפעל מיט דעם וואס מוט דאס ווערק ובהפעל און מיט דעם וואס דאס ווערק ווערט אים גיטאן כצדקה ונסלות חסדים גליקה וויא צדקה ארר נמילות חסדים כח דאך זיין איינר וואס גוט דיא צדקה ארר נמילות חסד און דר אנדערין וואס נעמט עס ולמוד החכמה ארר תורה לערנע ולצוות בשוב ארר איינע צו גיבטוין וואל זאל טאן נטאט און מוהר צו זיין ער זאל קיין פרוי גוט טאן מונו דער צו זאגן זיין צווייא מענטשן עניני העולם הבא כח און די זאכן פון עולם הבא ווערט גיטילט אוף צווייא חלקים אחר מהם זיינען פון די צווייא איז הנמול הראוי דער שבר וואס איינר דאט אויף עוה"ב ווייך ער איז דס ווערט און הט"ס פון דינעט השני און דאס אנדערע איז שהוא מסוד הבווא דער שבר ווס דר פרייער גוט אויף עולם הבא צו די חסידים און צו נביאים מיט זיין חסד רינה כל הדברים און די אל זינן וואס מען ניהער אין וויא שפעלן דעם פסודן אוף נאט שבעה חלקים ועניני זייא גיטילט אויף זיבן זייל אחד מהם זיינען פון די זיבן איז עניני גוף האדם אונלעקע זאכן ווס זייערן נאר צו דעם גוף פון מענטשן אליו והשני און דאס אנדערין איז עניני הונו וסכות מרפו וואס עס גייער צו זיין נטאט און זיין שפיו השלישי און דאס דריטע איז עניני אשתו כח אין דיא ענינים פון זיין חייב און קינד און זיינע קרובים ואוהביו ואויביו און זיינע לב האפר און זיינע פינד והרביעי און דס פערטע איז חובות הלכות האכרים וואס ער איז חייב צו טאן מיטן בארצין און מיט דיא גלידה שהוא סחיד בתועלתם ווס זייער נוצין ארר שארין וואס דר פון קיפט גיטט אים נאר אליו אן והחמישי און דאס פונקטע איז חובות האכרים די מצות ווס מען איז חייב צו טאן מיט די גלידה שתועלתם והוקתם זולת ווס זייער נוצין ארר שארין גיטט אן צו אנאנדערין דס מען מוט דר מיט אנאנדערין געלען ארר שארין טאן והששי און דס נעקסטע איז נמול העוה"ב דער שבר פון עולם הבא וואס ער קריגט כחם זייני מעשים ווס ער דאט גיטאן אויף דר ועלם והשביעי און דאס זיבעטן איז נמול העולם הבא דר שבר פון עולם הבא אשר יהיה מהבווא ווס דר בלשעפר גוט עס צו זיינע גליבתי ועניני דאס גרויס חסד פון נאט ביה וויא עס שטייט אין תהלים מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וויא גרויס איז זיין נטאט

יתכן הבטחון מן הנוטח כאלהים יתעלה יש עלי לסמוך להן פירוש אופני ישר הבטחון בכל אחד מהשבעה דברים אשר בהם יבטח כל כוונה על אלהים ועל זולתו אחד אחד. ואמר כפירוש החלק הראשון מהם והוא כעניני נוף האדם בלבו והם היו זמרתו וטרף מזונו ועצמו ומלבושו וזמרתו וחליו וכריאתו וחליו ומדותיו ואופני הישר בבטחון על אלהים בכל ענין מהם שישלך את נפשו בהם להליכות הנתיב אשר נוד לו הבורא מהם ותבטח נפשו כאלהים יתברך וידע כי לא יגמר לו מהם אלא מה שקדם בדעת הבורא שהוא הנכון לעניניו כעוה"ז ובעוה"ב ויותר טוב לאחריהו ושהנהגת הבורא לו ככלל שוה אין לשום כוונה עצה ולא הנהגה אלא ברשותו ונורתו ודינו. וכמו שאין ביד הברואים חיוו וזמרתו וחליו וכריאתו כן אין בידם טרף מזונו וספוקו ולבושו ושאר עניני נפשו ועם כידור אמנתו כי ענינו מסור אל נרות הבורא יתעלה ויתבררת

מרפא לנפש

אשר בהם יבטח על אלהים ועל זולתו דמיונו אל וטובה סכס ואלמנעם נט וכן כפי חכמי וחסד זמרים מהם יתברך כמו שכתב: כפירוש החלק הא' בו וכדוחיו כמו שכתבם וכנסו בו כלומר וכס כפי משער סוס ע"ל: ועם כידור אמנתו כי חייב להתגבל לסבות ותעלותיו ר"ל ע"ס ש'למנס וז' כדור אלנו מכל פעונו כד' ס' סוף חייב לנטש

ותאם דו האקס פאר בארנן צו די תאם פארקען זיך פאר דיר בלוךר וואס דו וועסט נעבן און עולם
 בקא צו די פורקע ליטס פלח לחסיהם כו נר בני איהם דו האקס ניווערקט צו דיא וואס פשוטן זיך
 אין דיר קענן דיא מענקשען וכוון שפירשתי הרקסות אונן ויחיל איה קאב שון פשוידר די הקבנות אשר
 בעברו וואס ריך די אוי רעכט דר בשתון פון דעם וואס פו זיךערט זיך און נאט אינא זען ווייס
 דיא אקע הקבנות ניהער קען זיך שון פאר זיךערין אויף נאט יט עלי לסבות ליהו פרארף איה נאך דר
 ביא שטעלן פירוש אופני ישר הבטחון דס פשוידונג פון די ארסטן וויא דער רעכער פשוטן זאל זיין
 אין אשירקע פון די ויכון זאכן וואס מיר האבן פארער גראגט אשר בהם יבטח ווס אין דיא זיגן וואכן
 קאן זיך פאר זיךערין אשליכר ווס ויחל האבן כסחון על מיהים און נאט און וועסט אן ארענס
 דויער וקעל ווען ער פו זיךערט זיך אויף אקלאכה אז ער וועט פון איר גישפייזט ווערן פרארף
 ער וועט זיין אן אקלאכה איז גישפייזט פון השם ויהפך אז ער זאל פון איר גישפייזט ווערן און אז
 דיא קלאכה וועט גיט אן זיין קאן אים השם ויהפך שפייזן ריך אאגאר נאך אן ער זאל גיט
 זאגן אז דיא קלאכה וועט גיט אן זיין וועט ער שוין גיט גישפייזט ווערן און איה וועל דאס אלץ
 פשוידן זייד איה אנהייב ווייס וואס אנהייב איה וועל זאגן אין דעם פשוידונג פון דעם ערשטן חלק
 יהוה און דאס איז אין דיא עקנינים וואס גיט נאך אן דעם מענטש'נס טף אליון ויהם חיוו נטח און
 דאס זיגן זיין לעבין און זיין טוט וטרף מזונו און זיין שפיוו ומלבושו וזמרתו און זיין קליידונג און זיין
 וואונגן וחליו וכריאתו און זיין ניווערקייט און זיין קראנקייט אופני הישר הבטחון און די אופנים וויא קען
 זאל זיך אין אלע די זאכן פו זיךערין אויף נאט איז אזו שישלך את נפשו ער זאל אין די אלי וואכן זיך
 איהר ענטפערן להליכות הנתיב אנהייב דעם פרונג פון דעם בשעפר אשר נוד לו ווי אזו דר בשעפר קט און
 אים נתיב ניווען פון דיא אלע זאכן און וויא אזו ער וועט אים פירן אזו זאל זיין ביא אים רעכט
 הנבטח נפשו און זאל זיך פו לאמן אויף נאט ויהפך וייד און זאל ויחסן זיך עם קאן אים מיון שאם וואך פון די
 זאכן גיט אום געפירט ווערן איה ס'לח מה שקדם נאך ווס דר בשעפר קט פירט גיוואקס און פו שטאנד
 שהוא הנבטח לעניני וואס עם איז פאר אים גיט אויף דער וועלט און זיך מענער וועלט ויותר טוב
 לאחריהו און זעט צום בעקסטן צו זיין טרף צו עולם הקבא ושהנהגת הבורא איז אז דר בשעפר פירט
 אים אין די אלע זאכן גליה בלוךר אזו וויא אין זיין ניווערקייט און זיין לעבין אנהייב
 שפארבין פירט אים דאך גיט מיינר נאך דער בשעפר אזו אויף אין אלע זאכן פירט אים אויף
 דר בשעפר זיין לשום כוונה כוונה און מיון שום בשעפייזט קאן אים דרינגן גיט נעבין מיון עצה און מיינער
 קאן אים דרינגן גיט פירן אלא ברשותו נאך מיט זיין רשות ונורתו הינו און מיט זיין פאפעל און מיט
 זיין ריין וכסו שאין כד' כ"י און אזו וואל וויא זיין לעבין אנהייב זיין מוסר אנהייב זיין
 ניווען און דאך גיט ביא מיון מענקשען אין דיא העקד כן אין בידם טרף מזונו אזו אויך האבן זיין גיט
 אין דיא העקד זיין שפיוו ומלבושו און זיין בעהרעפניש און זיין קליידונג ושאר עניני נפשו און

הבורא לו היא הבחירה המזכה הוא חייב להתנלל לסיבות תועלותיו ולכבוד המזכר
 כנראה לו מן הענין, והאלהים יעשה מה שקדמה בו נזרתו. והדומה לזה כי אדם אע"פ
 שקצו וזדון ימיו קשורים כנזרת הבורא יתברך יש על האדם להתנלל לסיבות החיים
 במאכל ובמשתה ובלבוש וכמען כפי צרכו ולא יניח את זה על האלהים שיאמר אם
 קדם כנזרת הבורא שאזיה ישאיר נפשי בנופי מבלי מזון כל ימי חיי ולא אמרו כבקשת
 המרפק ועמלו. וכן אם ראו לאדם להכנס בסכנות בכמהונו על נזירת הבורא וישתה סמי
 המות או שיסכן בעצמו להלחם עם הארי והחיות הרעות ללא דחוק או שישליך עצמו בים או
 באש והדומה לזה כמה שאין האדם כמות בהן ויסכן כנפשו. וכבר הזהירו הכתוב מזה
 כמה שאמר (דנריס ו) לא תנסו את ה' אלהיכם ונ' כי איננו נמלט כזה מאחד משני דברים,
 או שימות ויהיה הוא המסית את עצמו והוא נתבע על זה כאלו המית וזלזול מבני אדם אע"פ
 שמתו על הדרך ההוא כנזרת האלהים וברשותו וכבר הוזהרו שלא להמית שום אדם כשום
 נלטל באמרו (שמות כ) לא תרצח וכל אשר יהיה המומת קרוב אל המסית יהיה העונש יותר

דיא איברנע ואבן וואס גייערן צו זיין טרף וסם כדוד אמתו און ווען אויף ער גלייבט פאר גוים
 אז זיינע ענינים זיינען איבער געקומען אין דעם בפעל פון דעם ב'שעפר יתברך ושכחה הבורא
 און וסם דר ב'שעפר ראט אים אים דר ווילט אין דאס פון אים צום בעקטין וואס חייב להתנלל פון
 דעקס וועגן פרארף ער ויק מיהן און פלייטן נאך צו זוכן די מסקלו וסם ועגן צו זיין נרצין ולכבוד
 סבת און אים צו דר ווילן וסם פון אים טוט אז ויא עס דאקט ויק אים האלהים יעשה און ווייטער
 וועט גאט פאן וסם ער דאס שוין פרישט גויר גייען והדומה. לזה און דאס גלייבען אזי כי האדם ויא
 דער קעניש האמטע זיין ענד און דאס צאל פון זיינע טעג ויא לאנג ער זאל לעבן היינט דאך
 דאס אלץ אן אין דר גיירה פון דעם ב'שעפר יתברך פון דעקס וועגן יש על האדם להתנלל כזו דר
 קעניש טראכטן צו אלע מסלען ויא ארום ער זאל קאנן זיין לעבן דר האלטן במאכל ובמשתה מיט
 עסן און טרינקן און גלייבן און אין דירה צו וואקען כזו עס אלץ פאן כפי צדט לויט זיין
 ברעטפונש ויא יניח און זאל דאס גיט לאזן עקטין אויף גאט שיאמר וסם קדם כר אז ער זאל זאגן
 ווען דער באשעפר דאס שוין פרישט גויר גייערן אז אויף זאל לעבן ישאיר נפשי וועט ער אבר
 לאזן מיין נפש אין מיין טרף פלובר וועט ער סוף לאזן לעבן האמטע אויף וועל שוין מין כאל
 גיט עסקי ווא אמת און אויף וועל סוף גיט סידון און גיט מספרים זיין נאך צו זוכן מיין עשיוי גייער
 מען דאך גנוירא און גיט זאגען וכן אין ראי לאדם און אז אויף גייער האמטען גיט גיין אין סכנות
 אצטין בכמהונו על נזירת הבורא מיט דעם ב'שעפר דר גייערן וסם ער דאס אויף דר גיירה פון דעם ב'שעפר פלובר
 ער זאל זאגן ווען דר ב'שעפר דאס פרישט גויר גייערן אז אויף זאל לעבן וועל אויף לעבן
 זאצול ווען אויף וועל גיין אין סכנה אצטין וישתה סמי המות און זאל סם דמות פרינקן או שיסכן בעצמו
 און ער זאל ויק מספן נפש זיין סלחמה צו האלטן מיט אלייב און מיט אברעע חיות רעות ללא
 דחוק ווען קיינער גיט אים דר צו נאר גיט או שישליך עצמו בים און ער זאל ויק אצטין וואס אין ים
 אצטין און אין פרישט אצטין און נאך אזו אוליבן פון סכנות וסם דר קעניש און גיט פון וויקערט
 אז ער וועט דר פון ג'שולם אצטין גיין ויסכן עצמו און זאל בריינגן ויק ועלעקט אין אסכנה אצטין
 בכר הזהירו הכתוב און דיא הורה דאס אונז שוין פרישט סודר גייערן סוף זאלן זעלבע זאכן גיט
 פאן ויא עס עקטין אין דברים לא תנסו את ה' אלהיכם און זאלט גיט פרינקן גאט אייער גאט כי
 איננו נמלט ווארום, ער קאן גיט אנטרינגן ווערן פון אצטין פון דיא צווייא זאכן פלובר אז ער וועט
 ויק אלזין אין סכנה בריינגען כזו דאך זיין אצטין פון צווייא או שימות עקמפער ער וועט שטארקן
 ויהיה הוא המסית דען וועט ער ויק ועלעקט דאבן גייערן וואס האט נתבע על זה און ער וועט דריבער
 גישטראקט ווערן גלייך ויא ער דאס גיט אנטרינגן אצטין אצטין און אצטין און אצטין זיין מוים
 אין דאך מיט דער גיירה פון גאט און מיט זיין רשות אז ער זאל מיט אזו אין טוט גייערן ווערן
 וער ער פארט דרום גישטראקט ווארום די ב'שעפר אויף דאך בייא אנטעקטין וכבר הזהירו און גאט
 ג'ט אונז שוין נאך פרישט מויר גייערן אז מען זאל גיט עקטין מין שום קענישן וידך גייערלי

דאוי כמ"ש (ממוס 6) על דרפו כחרב אחיו ושהת רחמי ונו'. וכן מי שהסית את עצמו יהיה עונשו גדול כלי ספק ספני שמטלו בזה כעבד שצוה אדוניו לשמור מקום לזמן ידוע והזהירו שלא יפרד ממנו עד שיבא שליח אדוניו אליו וכיון שראה שבזושה השליח לבא נפרד מן המקום קודם בואו וקצף עליו אדוניו והענישו עונש גדול וכן הסמית את עצמו יוצא מעבודת האלהים אל המרות בהכנסו בסכנת המות ועל כן אהת כהנצא שמואל ע"ה אומר (שמואל 6 ח) איך אלך ושמע שאול והרגני ולא נחשב לו לחסרון בבטחוני על האלהים אך היתה התשובה מאלהים לו כמה שמוה כי רזיוותו בזה משובחת ואמר לו (סו) ענלת בקר תקח בידך ואמרת לזבח לה' באתי ושאר הענין. ואילו היה זה קצוד בבטחוני היתה התשובה אליו אני אסית ואחיה ונו' או הדומה לו כמ"ש למשה ע"ה עת שאמר לו (שמו 1) כי כבד פה וכבד לשון אנכי מי שם פה לאדם ונו'. זאם שמואל

מראש למש

אם עלו לסתקם בלחם סכס לטוב לו כמ"ס למען יוכר וי' אלוין בכל ארץ תפסס: מציני ששאלו בזה טלא הארץ ששל עלמנו ויכל למחול. כר"ג: כי ירדחת בזה משובחת מס טסיס שמואל דרו וסכר לעאל מלאו ויקר ארץ ויכל מקס שאלו סס לו

זאך כבארו לא דרחה מיט דעם וום נאם האם נאנאם דו זאלקס גיט זיין קיין רצח דהיני דו זאלקס אים אליו גיט הרגנו אנו דו זאלקס גיט טאן אז אואך אז ער זאל גיברגת ווען וכל אבר יהיה אנו וואם מער דר וום ווערס נשייט איז איין געקענער פריינד צו דעם וום מייט אים יהיה העוש יחיה ראי גיהער ער אליו אנרעשן עונש צו ראבן ויזא עם שטייט אין עבסס על דרפו בחיב אחי ושות רחמי וייל ער האט נאך נאנאם זיין פרידן מיט אשונערה אנו האט פו דאךרין זיין רבנות וום איין פרידן גיהער צו ראבן אויף דעם אנרען וכן מי שהסית את עצמו אנו אז אויך דער וואס מייט זך זעלבסט העש ער בוראי איין גרויסן עונש האבין ווארום אפגענישט צו זך אליו אז דאך נאך געדינט ספני שמשלו בזה חיל ער איז רדינו גליק. עכני שצוה אדוניו ווא אפגענישט וום זיין באר האט אים גיבאן אז ער זאל היסן איין ארם אויף איין גידיעט צייט והזהירו אנו האט אים גינאנאם ער זאל זעהק גינאנאם פון דעם ארם איין גידיעט דעם וינעוה אז דר שליח זאמט דך פון צו קיפן נאר סן המקום איז ער אונזען גינאנאם פון דעם ארם איי דר שליח איין נקמן וסאף עליו אדוניו איז זיין באר אויף אים ברונו גינאנאם והענישו עונש גדול אנו האט אים גישטרופט מיט אנרעשן עונש. וכן הסמית את עצמו אנו אז אויך איז דר וואס מייט דך אליו ויזא סכנתה האלהים דר גייט ארויס פון נאנאם דינקס אל המרות צו עידער שפענין אים בהכנסו בסכנת המות מיט דעם וואס ער איז אריין גינאנאם אין דר סכנה פון דעם שום טוט ער אים ויחד שפענין אנו דר צערן וכל כן אחי סווא דרום וועסטו גימין ווי שמואל הנביא עליו השלום האט גינאנאם בשעת אז נאם האט אים גישקט ער זאל גיין זאבין צו רוד פו אפכה אד חל וססן שאול והרגני ויזא אז וועל איך גיין אים זאלפן פו זאלפן אנו זשאל חכה נעם דער דערני וועט ער חיה הרגנו האט ער גיט גינאנאם אריין גיין אין אפכנה ולא נחשב לו לחסרון אנו עם איז אים דאך גיט גינעניגס גינאנאם פאר קיין חסרון אין זיין כסרון אויף נאם אד היתה החשובה גינערט נאם האט אים גינעניגט אז איין תשובה כמה שמוה וום פון דר תשובה פו שטייט מען אז ער האט טט גיטאן וואס ער האט זך גיט גינאנאם סכסו נפשו זיין וואס לו ענלת בקר תקח בידך דאם אים גינעניגט נעם מיט דר איין וינגע רינד ואמרה לזבח לה' באתי אנו זאלקס זאבין איך זיין גיטקס צו שטייט איין ברונו צו נאם ויזא נאך מייטער שטייט ואילו היה זה אנו ווען דאם זאל זיין איין חרין צו זיין בשרון ברונו ווען נאם ויזא דעם מיט דעם וואס ער האט זך גיט גינאנאם סכסו זיין האט ער גינאם איין וועניג כסרון בשרון היתה התשובה אליו וואלס דאך אים נאם גינאנאם גינעניגט אנו אסית ואחיה ונו' ובר איך קאן מייטן אנו לעבעדיג מאכן או הדומה לזה אנו אנאנד הירדן כס: שאמר למשה ויזא נאם דאם גינאנאם צו משה רבינו ע"ה ער שאמר לו כי כבד פה וכבד לשון אנכי אז משה קם אים נאנאם איך ראב איין שונער מיל אנו אשונער לשון ויזא קאן איך גיין אין שליחות צו פועה. האט אים נאם גינעניגט מיט סס פו לארס ווער האט דען גינאנאם איין מיל צו אפגענישן אנו ווען ער קם צו שמואל גיט אנו גינעניגט אים גינאנאם אז שמואל האט נום גיטאן וואס ער האט זך גיט גינאנאם סכסו

עם תום צדקתו לא הקל להבנם בסיבה קטנה מסיבות הסכנה אע"פ שהיה נכנס בה במצות הבורא יתברך כשאמר מלא קרנך שמן ולך אשלחך אל ישי בית הלחמי כל שכן שהיה זה פגונה מולתו מבלתי מצות הבורא יתעלה . או שיגזל בעזרת הבורא יתברך לו ויאברו זכותיו ויפסידו שבתו כמ"ס ר"ל כזה הענין לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה ויאמר שעושיני לו גם שמה אין עושיני לו גם ואם עושיני לו גם ספקי לו מזכותיו ואמר יתברך אע"ה (נלשתי לך) קמנתי מכל החסדים וגו' ואמר המתרגם בפירושו עזרניי וזכותי מכל חסדך ומכל טובך . וכמו שאמרנו בחיים ובמות כן נאמר בחיוב תביעת סיבות הבריאות והמזון והמלבוש והדירה והמדות הטובות ולהרחיק שכנגדם עם ביחוד אמונתו . כי הסיבות אין מועילות אותו כזה כלום אלא בגרות הבורא יתברך כאשר יש לבעל האדמה לחרוש אותה ולנקותה מן הקוצים ולרעה ולהשקותה אם (ס"א אם לא) יודמנו לו המים (ס"ב הגשמים) ויבטח על הבורא ית' להפרותה ולשמרה

מראה לנפש

לראות כי סדר שמואל לעבוד אדם חתונה שלא יהיה סכנה ונתן יתברך כסס ויתברך נשמתו גם כסס : או שיגזל כזה סוף אדם מסכסו ודברים דמי עמנם ככסס או שימון ככל או שיגזל כזה : אם יודמנו לו המים ולס"ב כסס"א כל אלו יודמנו לו כסבן נפש וזין ואם שמואל אנו ווען ישכאאל וזם ער אין ויעוץ אזו אצריך ראמ ער עם נים ניואלם פאר גרינג האלמן להבנם בסכה ער ואל ארצין גזין אין רער קעענקער סכה פון אסכנה אע"פ שהיה כונס בה האקשע ער ואלם דאך אין דר סכנה ארצין גינאנגן מיט דעם בפעל פון דעם בשעפער יתקבה כשאמר לו מלא קרני שכן אז נאמ דם אים גיאגם דר פיל ריין הארצין מיט איל ולך אשלחך אל ישי בית הלחמי אנו גימא איה וועל דך שיקן צו ישי פון גזית להם אנו ואלקט דאסין ואלבין איינעם פון ויגע זון פאר אקלה ראמ ער פארט נים ניוואלט ארצין גזין אין אסכנה לו שכן אז עוון אקל שכן אז עם אין נים רעכט פון ארצין פראקסין קעגנש וואס גייט ארצין אין אסכנה וואס דר בשעפער יתיסט אים גאר נים אנו שיקט אים גאר נים או שיגזל דר סכנה ראמ ארצין גיאגם או דר וואס גייט אין ארצין סכנה ארצין קאן אנדערס נים זיין גאר איינעם פון דיא צווייא האמ ער פריער ספוריש ויעוץ איינע דרייט או ער וועט גיטיט ווערין וועט ער אויף דעם גישטראפט ווערין אנו אצנד איז ער ספוריש דאס אנדערע או שיגזל ווען דר בשעפער יתקבה וועט אים אפילו העלשן אנו ער וועט גיזל ווערין פון דר סכנה וראבו וזכותיו וועלן אקר פאר לארצין ווערין ויעגע זכות ויפסידו שבתו אנו ער וועט אן ווערין זיין סכר וואס ער וואלט גיהאמ פאר דר זכות וימא ארבעי נים שמיין אויף האבן גיאגם און דעם עקני לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה אייביג גיהער אמענטש נים שמיין אויף אזו איין גימט וואו עם אין אסכנה שמה זין עושיני לו גם ווארום קאמער וועט אים נאמ נים קאן קיין גם וועט ער גיטיט ווערין ואם עושיני לו גם אנו אז מען וועט אים יוא קאן אנו אנו ער וועט נים גיטיט ווערין סכנין לו מוכוחין איז מען אים סכנה פון ויעגע קוצת אנו יעקב אבינו עליו השלום ראמ גיאגם קמנתי מכל החסדים איה גזין גיטיגערט גינאצין פון אלע חסדים ואמר המתרגם כפרוש סאקט דר סכנה גזין אויף דעם פירוש עזרניי וזכותי מינע זכות ויעגן גיטיגערט גינאצין מכל חסדך ומכל טובך איה דיא אלע חסדים אנו נוקט וואס דר ראקט מיט כיר גיטאן ראב איה מרא דר ראקט כיר סכנה ויעוץ פון מינע זכות וכוס שאברנו בחיים ובמות אנו אזו אויף וימא כיר דאבן גינאגם פון לעבין פון שפארצין מן נאמר אזו אויף וועלן סדר גאגן דר אז פגענטש איז סחיב צו וזבין די מיגלן וואס וימא גינאגם צו זיין גינאגם היים המזון והמלבוש אנו צום שפיוו אנו קליידנג אנו וואונגט אנו דיא נאשע כחות ולהרחיק שכנגדם אנו דאס אלץ וואס שאמ צו דיא אלע זאבין ואל ער וימא דער ווישערוין גם כבוד אמונתו האקשע ער גלייבט גאנג קלאר אז דיא סבות קאנן אים גאר נים העלשין אנו בגרות גאר מיט דעם בפעל פון דעם בשעפער פון דעם פון דעם וועגין גראדף ער פארט גאך וזבן גאך די סבות וואס העלשן אים צו די אלע זאבין כאשר יש וימא דער וואס האמ פעלדך כזה ער דאך דאס פעלדך אקעוין ולנקותה מן הקוצים אנו אים צו רייניגן עם פון דיא דערך ולהשקותה אנו ויעגן אנו אן סרינגן עם אים ויודמו לו המים אז ער ראמ דר צו ויאקר ויבטח על הבורא יתברך אנו ער גראדף דר צו אויף האבן אקמחין אויף דעם בשעפער יתקבה להפרותה ולשמרה אז ער ואל דאס פעלדך סאבין שפארצין

מן הפנעים ותרכה תבואתה ויכרך אותה הכורא ואין ראוי לו להניח הארמה סבלי עבודה חרעה כבמחוונו על נזירת הכורא שתצמיח הארמה בלתי דע שקדם לו. וכן בעלי המלאכה והמחורו והשכירות מצווין לחור על המרף בהם עם הכנתו כאלהים כי המרף בירו והשתו והשתו ערב בו באזו סיכה שירצה ואל יחשוב כי הסיכה תועילבו או תיזקרו מאומה. ואסיבא לו מרפו על פנים מאופני הסיכות אשר התעסק בהם ראוי לו שלא יבטח על הסיכה הריא וישמח בה ויזקף להחזיק בה ויטה לבו אליה כי יהלש במחוונו כאלהיו. אך אין ראוי לו לחשוב כי תועילנו יותר סבה שקדם ברעת הכורא ואל ישמח בהדבוקו בה וסבוכו עליה אך יודה הכורא אשר המריפו אחר יגיעתו ולא שם עמלו ומרתו לרוי כמ"ש (תהלים קנח) יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך. ואמר אחד מן החסידים אני תמיה ממי שנותן להכיר מה שגור לו אצלו הכורא ואח"כ חזיר לו טובתו עליו בו ויבקש להודות אותו עליו

מראה לנפש

נסמס: ואמר אחד מן החסידים בו כי מסתי כח למחורוהו על פני כמ"ש וסי לחך עמך מיו ומסמס שפראצין ברות דריגו את ויא הישן פון שארין ותרבה תבואתה את אוד תבואתה ואל ידך קערין ויכד איהר הכורא את דער ב"שעפר ואל דריגו ריא ברכה ארצין נעקין ויוי ראוי להניח את ער נהער גיט צו לאויז שפיון דאם פליד ער ואל נאר דריגו גיט ארבעטן את גיט ויגען סמחוונו את ואל דך פר לאון אויף נאט אז ער תעט אים דאם פליד פאכן שפראצין בלתי יוד ראמשע ער דאם עס פריער גיט ויתעט נהער ער פרידאי אזו גיט פאן וכו כעלי המלאכה את אזו אויף ריא בעלי מלאכות את סתרים אוד יוד ויאם ויגען פיי דעם אנדערין פר דריגו צו ארבעטן מצווין ליהר ריא פרארן אוד צו זכין יאה ויוד שפיון אסקיכר מיט זיין זאה רד פער קלאכה מיט רד מלאכה את דער סתד מיט זיין קיורה עס הכמתו בלתיים נאר זיי סתן רד פיי דאכן אפטרון אויף נאט כי המרף בירו והשתו והארס דם שפיונו איז אין זיין פאכט את אין זיין קשות והשתו ערב בו לזוט את אזו ער דאם ערב ויגען דער מיט דעם מענטשן אזו ער תעט זיה פלישן צו פאן אזאך פון זיין שפיון תעט ער אים הערין ומשליטו לו את תעט אים עס נכרך זיין דרדף חס פר צאדק ער תעט תועלן ואל הישכ אפר ער זאל גיט סראכטן אז רי זאה חס ער טוט פאן אים אליון עפעס העלפן אוד שארן פאן נאר ער זאל ויסן אזו עס כח אלץ זיין זיי השיי דאם טויר מתען ואם יבא לו מרפו את אזו זיין שפיון תעט אים קימן על פנים מאופני הסבת דרדף רי אויפנים פון רי זאכן חס ער דאם דך אין זיי כמעטק מתען ויגען ריווי לו אין ראוי צו אים אזו ער זאל זיה גיט פר לאון אויף דער דאווער זאה אזו ער זאל פייגען אז ריא זאה דאם אים זיין שפיון נירבאכט וישמח בה את זאל זיה דער מיט משמח זיין רוסף להחזיק בה את זאל נאה מערן צוא האלטן זיה אין איה ויטה לבו אליה את זאל זיין זארין גייגן צו איה זאל ער אזו גיט פאן כי יהלש במחוונו כאלהיו ותארם איהר דעם תועט אים שלאה זיין דער בפרון תאם ער דאם אויף נאט ותארם אזו ער מיינט אזו זיין פליסונג איז אים אויף טרם זיין שפיון דאם ער דאך גיט גיין בעקטן בפרון אויף נאט אזו ראווי לו להשוב נאר ער נהער גיט צו אראכטן כי תעילנו ויזר אזו עס קבה תעט אים מער העלפן את דעם תאם רד בשעפר דאם שיון פריער נוד גנועוין ואל ישמח בהדבוקו בה אונן ער זאה זיה גיט משמח זיין איהר דעם ויאם ער דאם זיה פיר גנוען רי זאה את דאם זיה מפרים גנוען ביז ער איז נקימן צו איה ותארם נאט פאן אים שפיון פון אנאנדער זאה אזו גיט וויא פון דער זאה אז יודה הכורא נאר ער זאל לויבן דעם בשעפר אשר המריפו ויאם ער דאם אים גשפיון נאה זיין מדיקייט ויאם ער דאם זיה נגייעט ולא שם עמלו אונן ער דאם גיט ניקאן זיין מיא את זיין מדיקא אים ויקם וייה ער ויחל זיין אויף רד ויעלם את אויף ער נעלם ויעלם פון זיין ארציים עקמן אשרי טוב לו תעט דר ותאל זיין אויף רד ויעלם את אויף ער נעלם ויעלם ויאמר אחד מן החסידים אונן איהר פון רי הקדוים דאם נאמם אני תמיה איה פר וואנדער טיה פון אעלפן ויאם ער גיט צו זיין תבר מה שגור לי דאם ויאם דער בשעפר דאם טויר גנוען אזו ער זאל עס אים יגען ויחור כי ויזר אונן דער נאה זאל ער אים אים הערין רי טובה ויאם ער דאם אים ניקאן את

ויל

סיבות הבריאות והחלי שהן מעילות או מוקות אלא ברשות הבורא . וכאשר יבמה
 בבוא ירפאו מחלוי בסיבה ובלתי סיבה כמ'ש (חפ"ס ק) ישלח דברו וירפאם וגו'
 ואפשר שירפאו בדבר המוק הרבה כמו שירעת מענין אלישע במים הרעים שרפא
 היקם במלח וכן (שמות פו) ויורו ה' עץ וישלך אל המים ואמרו הקדמונים שהיה עץ
 של הרדופני ובמהו (שמי"ס לח) ישאו דבלת תאנים וימרוהו על השחין ויהי זכבר ידעת
 מה שהיה מענין אסא בשבחה על הרופאים והניח בטחוננו כאלהים בחלוי ואמרו
 הכתוב (איוב ס) כי הוא יכאיב ויחבש וגו' :

ופירוש החלק השני הוא בעניני קניני האדם וסיבות מרפו ואופני עסקיו וכסחו
 ומלאכה והליכות הדרכים ומגוי ושכירות עבודת המלכים וניכרות וקבלות ואמנה
 וספרות ומיני העבודות והליכות המדברות והימים הרדומה לזה ממה שמתעסקן
 בו לקבץ מסון ולהרבות מותרו המחיה ואופני יושר הבטחון בהם על האלהים שיתעסק
 במה שיזמן לו הבורא מהם לצורך ספוקו ומזונו ולהניע אל מה שיש בו די מן העולם .

מרפא לנפש

ירפאית בטבע ולא ילך ממנו על עולם ברפואתו או כחפצותו לנפשו כפי טבעו והמנוח בסך טבעו שלטעמים כפי
 טוהר וכשינתח כפי ירפאית חשי' דברו כמיון סוכה כ"י אכל סוכה כמנוח לא יפסק כן שסוף כסיל ממעבר ונוסח כ"ל : עץ של
 הרדופני הממוח ס' כחלם :

ופירוש החלק השני וכו' ומיני נתמנה 366 א' לטעם לו עשור : ואמנה מקבל כמדות או מתון כסלולס ונכחזלי על
 ג'ב'אמין אין דר' הערה רפא ירפא אגן ער זאל אים לאון היילן מבלי שיבטח אבער ער זאל גיט אגבטחון
 דאבין אויף דיא זאכן פון גי'וה'הייט אדר שלאג'הייט צו מייגן שהו טעילות אז די זאכן קאנן עקשים
 קעלפן אדר שארן קאן אלא ברשות הבורא נאר ער זאל וויסן אז דאס איז זאלץ מיט דעם רשות פון
 דעם פישער וכאשר יבטח בבואה אגן אז ער וועט זיך פון לאון אויף גאט ירפאו' מחלוי קאן ער אים
 היילן זיין קראנקייט סייא דורך די רפואה וואס ער געקט צו דר' קראנקייט סייא אפילו נאר אן
 דפואה קאן ער אים אויף היילן וויא עס שטייט אין תהלים ישלח דברו וירפאם ער וועט שאקן
 זיינע רייד אגן וועט זייא היילן ואפשר שירפאוהו אונז עס קאן נאך זיין אז ער וועט אים היילן מיט
 אזו אדאך וואס עס וועט זיין היילן וואס ער וועט זיין אז ער וועט אים היילן מיט
 זיין היילן ער זאלקען וואס ער וועט זיין היילן וואס ער וועט זיין היילן וואס ער וועט זיין היילן
 אים גי'וויין זיין זאלקען אגן ער דאס אים ציי'ן גי'ווארפן אין וואסער זייגן דיא וואסער זיס גי'ווארן
 זאמרו הקדמונים דאן דרויף אינזרע ערשטע הקבים גי'וואנט דאס איז גי'ווען אין דאלין וואס דאס
 גי'וויסן הרדופני אגן דאס דאלין איז בייטר אגן דר' מיט זיינען זיס גי'ווארן דיא וואסערין וכמיהו
 אגן אזו שטייט אין השערה ישאו דבלת תאנים לאון זיי געמן דאדע פייגן ומסרוהו על השחין ויהי אגן לאון
 זיי שמי'רן אויף דעם שדו'ן וועט ער פון היילט ווערן ער וועט פון היילט ווערן ער וועט פון היילט ווערן
 דאך שוין וויא עס איז גי'ווען מיט אסא מקלה כשבטח על הרפואים אז ער דאס אין זיין קראנקייט
 אגבטחון גי'וואס אויף די רופאים אגן דאס אונזעק גילאון זיין בטחון אן גאט אגן דר' פסק זאגט אין
 א'וב כי הוא יכאיב ויחבש דען ער שקיט אייגענס ווייא טאג אגן היילט אים ווייער :

ופירוש החלק השני הוא אגן דס פשי'דעניש פון דעם אג'דע'רין חלק אז בעניני קניני האדם אין דיא
 פירונג פון דעם פרמגען וואס אפגעשטמט דאס זיין אייניגס ומכוח מרפו אגן פון די כיסלן
 פון זיין שפי'ן ואופני עסקיו אגן ווס פון זיין אופן ער זאל נהג' זיין מיט זיינע עסקים אבער אג'סלאכה
 והליכות הדרכים אדר ווען ער ער מוז פארן מיט סודרה אין וועג ומיני אבער ווען ער איז געשעלש
 גי'ווארן איבער אדאך ושכירות אדר די דינקסט וואס איינר דארף טאן צו די קענידיגן ועבודת וקבלות
 אדר ער איז ציין נבאי אדר אדר אקאדע'ר ואמנה אדר ווען ער געקט פרוצות אויף בארג אדר ער
 ליגעט עקלט ומסרוה אגן שרייבן מיני העבודות אדר אנדערע ערלייא ארבעטס הליכות המדברות אדר צו
 גי'וויין און ס'בריות אגן אויבער יכנס הרדומה לזה אגן נאך אזו אנלייבן וואס קען אזו אידן זייגן עקט אין
 צו זאכלן געלט ולהיבות אגן צו פערין זיך שפי'י פיל נאך קער אידר ער ברארף וואופני יושר הבטחון
 אגן דר' אופן וויא קען ניהער אין די אלע זאכן שפעלן זיין בטחון אויף גאט שיתעסק במה שיזמן לו

נאם יגור לו הבורא בתוספת על זה תבואתו סבלי טורה ויניעה כלאר יכמה על האלהים כה ולא ירכה לחזר על הסיבות ולא יסמך עליהן בלבו ואם לא יגור לו יותר מן המון אם היו משתדלים כל אשר כשמים וכארץ להוסיף עליו לא היו יכולים כשום פנים ולא כשום סיבה וכלה הבורא ימצא מעות לבו ושלות נפשו כי לא יעברת חקו אל זולתו ולא יקדים ולא יאחר מעתו הנגזר לו בו. ויש שמנתי הבורא מרפי רבים סבני אדם על יד איש אחד מהם להבחין כזה עבודתו לאלהים מהמרותו ויטיח את זה מן הסיבות החזקות שבמכות הנסיון וההסתה לו. והסכל מהם יטעה בשלושה פנים. אחו מהם נקבצו המסון כי הוא לוקח מה שגור לו הבורא לקחתו על פנים מצונים ורעים ואלו היה מבקש אותו על אופניו היה מגיע אל חפצו

מראם לבשר

נאמנו: ואם יגור לו הבורא בתוספת עזי רלי יזכר מכיו ספוק: תבואתו סבלי טורה ויניעה כלאר יכמה על האלהים כה ולא ירכה לחזר על הסיבות ולא יסמך עליהן בלבו ואם לא יגור לו יותר מן המון אם היו משתדלים כל אשר כשמים וכארץ להוסיף עליו לא היו יכולים כשום פנים ולא כשום סיבה וכלה הבורא ימצא מעות לבו ושלות נפשו כי לא יעברת חקו אל זולתו ולא יקדים ולא יאחר מעתו הנגזר לו בו. ויש שמנתי הבורא מרפי רבים סבני אדם על יד איש אחד מהם להבחין כזה עבודתו לאלהים מהמרותו ויטיח את זה מן הסיבות החזקות שבמכות הנסיון וההסתה לו. והסכל מהם יטעה בשלושה פנים. אחו מהם נקבצו המסון כי הוא לוקח מה שגור לו הבורא לקחתו על פנים מצונים ורעים ואלו היה מבקש אותו על אופניו היה מגיע אל חפצו

הבדא וכו' ער זאל דה קתעסק וין מיט דעם וואס דער בישעפר דאס איס בישערט אז ער זאל דער פון דאבין נוס ער פרארף גייטיג צו וין שפירי און צו וין פערפעליט ויהיז וכו' און ער זאל גרייכן אז פיל וואס ער וועט אויף דר וועלט גינג דאבין און זאל נים וועלן וווקא בייך ווערין נאר ער זאל דאבין וין פערפעליט וואס יגור לו הבורא און ווען דר בישעפר וועט טור וין אז ער זאל קער דאבין פון וין פערפעליט תבואתו סבלי טורה וועט עם אים וואול קיכן אן קאט און אן מרדאס כאשר יבשה אז ער וועט זיך נאר דרינגע אויף נאם פר לאון ווא ירכה לחזק און וועט אים מערין און צו ויכין זאך ער וועט זיך מיטלען בלובר ער וועט נים צו פיל קאן איין פשוט וביקא ווא יספור עליהם בלבו ווא ער וועט זיך אויף דאס מיטלען נים סוף וין אין וין בארץ און זאל נים זאגן ווייל איה מוא פיל פשוט ופקן וועל איה גורדיא בייך ווערין ווא לא יגור לו און ווען עם אים איה אויף אים נים גנר גיזארין מער פון וין שפירי דאס ער זאל פיל פר דרינגע וואס די סשהוילס ווען וין זאלין זיך פלייסיג אלע וואס אויף דעם דיקעל און נוס אויף דר ערד ווי זאלן אים געפס מערין אז די ווליס וואלשין וזיא עם נים גראבט דרף ביינעלייא מיטעל און נים דרף ביינעלייא זאך וואשר יכמה סבהים זאך אז ער וועט זיך פר קאן אויף נאם ימצא סתתה לבו וועט ער גיפגן איין רואנג צו וין בארץ און וין ליב וועט וין בשלחה כי דא יכרת ווארם וואס וין שפירי וואס איה אויף אים גנר גיזארין וועט מען עם נים זאנעק געבין צו זאנארדרן ווא יקדים ולא יאחר און עם וועט אים נים קיכן פריער זאך בישעפר פון דער צייט וואס עם איו גנר גיזארין אז עם זאל צו אים קיכן. ויש שמנתי הבורא און אקט פאל שיקמ דער בישעפר דאס שפירי פון פיל מענטשין דרף איינעם פון ווי דאס ער פאקט איינעם גיזיך וויא אפטרופוס אז דרף אים זאלן גישפיינט ווערין בכה ובכה מענטשין להבחין כזה עבודתו לאלהים זיך ער זאל דעם מענטשן אויס פרידין אויב ער וועט דרין נאם מיט דעם געלט און וועט געבן זאךה סמדתו און אויב ער וועט ווירד שפעניגן אנטקענין נאם וויס אה הי ער טוט עם פיר די שטארקע מיטלן שנכבות הנסיון פון דאס מיטלן וויא מען פרוכט דעם מענטשן אויב ער וועט ער מיט נאם דרין ויהסתה לו און אויב ער וועט זיך לאון אן בריצין צו בייז בלובר דאס וואס נאם נים אים פיל געלט פרוכט ער אים אויב ער וועט זיך פריין וויא מען פרארף רביזי ער וועט געבן זאךה זאך ער וועט זיך דרף דעם געלט דר זאנענין נאם ביה. והסכל מהם און דר נאר פון דר אפטרופוסס איו זיך טועה אן דריי זעליי זאבין אחר מהם איינס איו ער זיך טועה נקבצו המסון אן וין איין זאכעלן דאס געלט אז דיא לוקח ווארם ער נקמט דאס געלט וואס דער בישעפר דאס אויף אים טור גייען ער זאל דס נעקט על פנים סבנים דעיס אויף איין זאנעקטין און איין מיאזשין שטייגער און דרף ערליט וואלן היה מבקש אותו און ווען ער וואלט דאס גיזוכט אויף אנטקעןן שטייגער וויא

נס

ורצו והיה מתקיים בידו ענין תורתו ועולמו ולא היה חסר לו ממה שזנו הבורא מאומה. והשני כי הוא חושב שכל מה שהגיע אליו מן המסון הוא מרף מזונו ולא יבין כי המרף מתחלק לשלושה חלקים. אחד מהם מרף מזונו והוא לכלכלת נופו בלבד והוא המוכנס מן האלוהים לכל אשר בו רוח חיים עד תכלת ימיו. והשני מרף מזון וזולתו מאשה ובנים ועבדים ומשרתים והדומה להם ואינו מוכנסו מן האלוהים לכל הברואים אלא לסגולה מהם בתנאים מיוחדים והוא מקרה מזדמן בעת אחת ואין מזדמן בעת אחת כפי שמחייבת הליכת דיני הבורא מן החסד והמשפט. והשלישי מרף קנין והוא המסון אשר אין בו תועלת לאדם והוא שומר עליו ונוצר אותו עד אשר יורישנו לזולתו או שיאבד ממנו. והסבל יחשוב כל אשר נזר לו הבורא מן המסון שהוא מרף מזונו וכלכלת נופו והוא סגור אליו ומשתדל עליו ואפשר שיקבצנו לבעל אשתו אחריו ולחורטו (ס' ולהורגו) ולגדלו שבשונאיו. והשלישי שהוא גותן המרפים לבעליהם

מראש לבמש

מוסר על כי הוא לוחק וזוהו כמכל לפסול כמזכר כי סגור לטעו ושיד לנאן. סיני: והשני כי הוא חושב כי הוא מרף מזונו וכמכל כי הוא קצת וענין רעס לחס דרוסס לטוס לרס כי מושב פסיד ענינו לו נכדו: אחרי מהם מרף מזונו כי הוא המוכנס בו' כי מן דייכס חי ויכס מוסי: אלא לסגולה מהם מי כסוד טוב כשע אלסיס מסס מסס לזוהו ממסס על אלסיס: בתנאים מיוחדים כלם כי מן סגורס ודעסי לכסי צרפוי כוה לק: והוא שומר עליו על מסונו סנינו לו סכל קס. גיקעד צו ויין היה מניע ואלם עד גיקרייכס צו ויין באיער אנן צו ויין וילין והיה מתקיים בידו כי אנן עד ואלם מקבס גיווען ווי די תורה וילי ראינן אנן ואלם דעס עולם איה גיקאנט גינגן סאן ולא היה חסר לו' אנן עס ואלם אים גיט אפ גינגאנן קיין שום ויה פון דעס וואס דער בשעסר רב גיזי' גיווען דען ער זאל גיט מיט ערליקייט ואלם ער איה דאס אייגענע קעלד' גיטאט ויא ער גיט מיט פאלשקייט אנן ואלם נאך סקייט גיווען די תורה הישני אנן דעס אנדערין קעזת דעס ער כי הוא חושב ווארום ער מראכט שכל מה שהגיע נאך דעס קעלט וואס ער דעס צו וואסן גיקלגן ויה מרף מזונו דאס גידער אלץ צו ויין שפיו דרום וייל ער גיט געבן קיין צדקה ויא יבו כי' אנן ער פאר שפייט גיט אי דאס בדרפנס פון אקענטישן וערעס גיטיילט אין דרייא סתוילען ויהד מהם מרף מזונו איינס פון זיי איז וואס צו ויין שפיו גידער והוא לכלכלת נופו דאס איז דאס שפיו פון ויין גוף אלץ והוא מוכנס מן האלוהים אנן דאס שפיו איז פר ויקרמ פון נאמס אימליכר וואס לעבטס איז ער אלץ פר ויקרמ אז הלשי' ועטס אים בנודאי שפיו ער תכלית יסו' ביו וואנען ער ועטס לעבן הישני אנן דאס אנדערע איז מרף מזון וזולתו דאס וואס ער כוה שפיו איז אנדערן משה ובנים דרייט אויבס אה קערר אדר קעקטס אנן פרינערס אדער דאס גלייכן ווינונו מוכנס סאלהים אנן דאס שפיו איז גיט פר ויקערטס פון נאמס צו איטליכן קענטישן אז נאמס זאל דאס אים בשען וילא לסגולה מהם נאך צו די פרוקסקטע ליטס בתנאים מיוחדים מיטס באווינדערע הקניאס פון ויער זכות וענין אדר סתמת אנדערע פקדים וענין ויין זיי הנה אז רשוי גיט ויער שפיו פר ויער נאנען היזו גינדן והוא מקרה מזדמן בו' אנן עס קרעפטס דך אפאל אז ער האט צו שפיו דאס נאנען היזו גינדן אנן אפאל גיט כפי סמאליכט ווי עס בריינגט דאס פירונג פון דאס גינדעקט פון נאמס באשעסר מן החסד פון דעס חסד בלוקר ער מיט אקט מיט דעס פקענישן איז חסר התקשע ער דאס עס גיט פר דריגס והספוטס אנן אקט גיטס ער מיט פקענישן מיט סקשט ער גיט אים נאך ויין פר דריגטס והשלישי אנן דאס דריטע איז מרף קנין כי' אופענדע קעלט איין פקענישן וואס דער קענעט דאס דער פון גיט קיין שום נעצן בלוקר ווען ער גיט דער פון קיין שום צדקה גיט אנן כוה דער מיט קיין נוסס גיט והוא שומר עליו ונוצר אותו אנן ער איז נאך איין שומר דריג' און היט עס ער אשר יורישנו ביו וואנען ער מיט אקט עס דאס צו אנדערן או שיאב' סכנו אדער ביו וואנן עס וועטס פון אים פר לאין והסכל יחשוב אנן דר נאמס סקריכטס כי אשר נד לו' אז דאס נאנען קעלט וואס דר בשעסר דאס אים בשערט שרתו מרף מזונו דאס גידער אלץ צו ויין שפיו אנן ויין ליכ דר מיט דר געבן והוא סגור וילא דרום איילט ער ויה דודין אנן ויה ויער פליקט איה דעס ער וייל אלץ נאך מיט געלט קיינן ואפשר שיקבצנו לבעל אשתו אחריו עס איז גיקאלט ער זאל דאס געלט איין וואנן גיב דר אנדער פון ויין חייב זאל עס צו געבן

כמו שזכר להם הכורא על ידו והוא זכר מוכתו להם בהם כאלו הוא הטרופים בהם
 וכלכל אותם והתחמד כם עליהם ורוצה שידורו וישכחוהו הרכה עליהם ושעבודוהו
 בעבורם והתנאה ויגבה וירום לבבו ויניה הודאתו עליהם ויחשוב שאם היה סונע
 אותם הכורא מהם היו נשואים אצלו וכי לולא הוא היו נפסקים טרפיהם הוא העני
 אשר יניע לריק בעולם הזה ויפסיד שכרו לעוה"ב . והמשכיל נוהג בשלשת הפנים על
 הדרך הנכונה לתורתו ועולמו ובמחוטו כמה שיש ביד האלהים מטרפו וקנינו יותר
 חזק מבמחוטנו כמה שיש בידו מהם ספני שאינו יודע אם הוא טרף מוק או מרף קנין
 יזינע לכבוד העוה"ז ואל הנמול הטוב בעוה"ב כמ"ש (תהלים קיג) בממור הללויה אשרי
 איש ירא את ה' עד סופו :

מרא למש

לאן לו כנאל ממנו : ולחורנו כן אשמו : יניח ונדארו עליהם ל"ל אלוהי מודע ומשכיל (כסס ימכר על כל טעונס נמל
 אלוהי טעאלו סכס לטיוב לאחיים . עיון מ"ס : ויהשוב שאם היה סונע איהם הכורא מהם כו' אסכר לרשם סכאל נס כן
 יודע עגרה סכורא כול שישכחוהו אלו על ידו רק כמחשבו אלו לא סכס נרמס סכורס סכאל ירמס עמיס כוס סממון סכר סכאל
 סכר אלו אכל טעס כחיוט סעעכר כול כמו סמק אס כקד נטעס סממון כו' למעל ואס נמחמס מלמחס סמקס (ספד
 נמחמלס סמקס טעמוס כול וינלי ויחשוב אלו כוס פונע אוחס [סמכות] מהס כיו' נלמס אלו כו' : והמשכיל נוהג בשלשה
 הפנים על דרך הנכונה דמיו- סכאל מקנן סממון סכר פונ ויכר ואלן אן לטעכר נמס אס יסס לו ממון וימקס לכל פי

באף אים ויחרי ארד מין שפיו וזו ואל עם ירמגן ארד מין נרעכסר שזנא ואל עם צו נעקב והשלישי
 אנו רעם ירמין סערה פאמ דר נאר שהוא נחמ הטרופים לבעליהם ווען ער גימ שוין ארד מין שפיו צו
 די געלביגע וואס דר פאמ דר נאר פאשער דאמט נאר גינען ווי זאלן גישפייט ווערן דרף אים והוא זכר טובתו
 להם אנו ער רעקעט ווי אים מין מוכה וואס ער דאמט וויא גיטאן בהם מיט רעם געלט וואס ער גימ
 זיי סכאל הוא הטרופים גליה ווי ער דאמט זיי דרף מין אייגינעם פאן גישפייט אנו דרף מין וילין דאמט
 ער ווי אים גיהאלטן אנו ער ווייס גימ אז גאמט דאמט אים נאר גיטאמס אשליח אז זיי זאלן דרף אים
 גישפייט ווערן אנו ער מינימס והתחמד כם עליהם ער אליין דאמט מיט רעם געלט צו זיי אהרס גיטאן
 ורצה שישכחוהו אנו ער וויל אז זיי זאלן אים דר פו לויבן אנו פיל דאקנן ושעבודוהו כבודם אנו דרף
 רעם זאלן ווי אים ריענן ויחטא רבנה אנו האלט זיך בעל גאנה אנו ער טרפ דר הייבן אנו דר הייבן
 מין דאקין וימס הודאמו עליהם אנו לאמס אונעק מין לויבן וואס ער בראקן פאן רעם לויבן גאמט וואס
 ער דאמט אים גיטאמס פו אשליח ער ואל שפיון אז פיל מענטשן ויחשוב שאם היה סונע כו' אנו ער
 מינימס אז ער זאל זיי פו סידון צו שפיון וואלט דאמט גיטאמס ביי אים (עיון מרא למש) . וכי
 לולי הוא איהר מינימס ער אז ער זאל זיי גימ שפיון ווי נפסקים טרפיהם וואלט אקגעשניטן גיטאמס
 זיער שפיו אנו זיי וואלטן גימ גישפייט גיטאמס והוא העני אבר דר ווס מינימס רס דר איז ארום אין
 פו שטאנד אשר יניע לריק בעולם הזה וואס ער מיד דף אים ויקס איהר דר וועלטס רפסיד שכרו לעולם רבם
 אנו ווערט אן זיין שלבר איהר נענר וועלט והמשכיל אבר דר וואס איז קלוג נוהג בשלשה הפנים פירט
 ער זיך אין די דרייא זאכן איהר רעם רעקטן וועג לתורתו ולעולמו וואס ער קאן סממון מין די תורה
 אנו דער וועלט גינען קאן רבינו ער ואמילט אין דאמט געלט מיט וישר אנו מיט אקבת אנו
 קאמט זיך גימט באך ביה צו ווערן אנו גימט ארקה אנו וויל גימט מען זאל אים דר פו לויבן אנו
 גימט אפ אים שבת צו גאמט ביה וואס ער דאמט אים גיטאמס פו אקמנה ער זאל שפיון ככה מענטשן
 ובמחוטו כמה שיש כו' אנו זיין בשרתן וואס ער דאמט איהר גאמט וואס ער דאמט אין זיין סאמס אים צו שפיון
 אנו צו געבן נטקס יחד חזק מבמחוטו איז מער שטארק פון רעם בשרתן וואס ער דאמט איהר רעם
 געלט וואס ער דאמט אין זיין אייגינע סאמס פלדסר האטשע ער דאמט זיין אייגינעס מיל געלט וואס
 ער איהר גאמט מער בשרתן איהר ער זיין געלט ספני שאינו יודע וויל ער אים נוצן איהר שפיו וז
 ער דאמט זיין אייגינעס אים הוא סוף מון איהר עם איז פערקעטן וואס זאל אים נוצן איהר שפיו וז
 איהר עם איז אים נאר טרפ מיו פערקעטן פון אייגינעם ער זאל עם נאר היסן אנו אנואנד ואל
 דאמט קנינן אנו וויל ער פו שפייט דאמט ויניע לכבוד הוה"ז וועט ער גרייכן צו האבן כבוד איהר דר
 וועלט אנו צו נטקן שלבר איהר נענר וועלט זי עם שפייט אין תהלים אין באפייטעל הללויה סכור וימס
 דאמט איהר ביו אין סוף באפייטעל :

יש סבני אדם כחות שאינם משתדלים לקנות המסן ולהרבות ממנו אלא לאהבת הכבוד סבני אדם ולעשות להם שם ואין מספיק להם ממנו שום דבר וזה סכלות מהם בסיבת הכבוד כעולם הזה וכעולם הבא . וגורם להם זה מה שרואים סכבוד עמי הארץ לאנשי המסן וכבודם להם לתקוות מה שיש אצלם ולמשוך אחר בידם ואילו השכילו הבינו כי אין סכלותם ולא כבדם לא לתת ולא למנוע למי ששור לו הבורא אצלם לא היו מקיין לזולתו ולא היה ראוי אצלם לכבוד אלא למי שייחדהו הבורא במעלות משוגחות ראוי כעבורן לכבוד הבורא ותעלה כמ"ש (שמואל ב' ג) כי סכבדי אכבד . ומפני שסכלי עמי הארץ סכבדים בעלי המסן כסיבות הכבוד הוסף להם הבורא סכלות כסיבות כקשותם ונפלו בהשתדלות גדולה ויגיעה רבה כל ימיהם והניחו מה שרדו

מראש לבפש

סלוי לתקן וכו' וסרן בממוט וסס מתן וסני מתנסס כוס וסלוי רובס שססנוסו פליו וססו טונו סכר . ה' . לטפס סכסס וסרו לתוסס על כסס אססס :

יש סבני אדם כו' ואין מספיק להם סמנו רבר כסגורין כל ס מ' שיוסף לסס מתון וססו לסס כבוד : וסס סכלות מהס סכסב הכבוד כעוה' ובעורס סבא רל' וס סכלות סגורסס אחר סעוסר מסס ככבוד כל לסס סססורין מי שס לו מתון סרכס רלוי לו סכסד וסגורלס כעוס' ובעוס'ס וסיו סכסלו שזין רלוי לכבוד אלא כו' כוס סססס . וס'ס שרס כסני אחר יס'ס . וגורם להם זה שפעו כק' מה סססוס כו' : להקוות מה שיש אצלם סיסס מסס ולסוד סססון סס סרס סוסס נסס סססס ססססס וסילו השכילו כו' לא לתת ולא למנוע כו' אס כגור ללס סוס סל' וסס ססססו סססו וסס וסן סססו וס סססר נסס לו ס'ס'ס סכסססס כיד סלסס סגור . וסן כיד סלסס כמ"ס ללעל כלורין וסן וסן סרד' לנסוע מהס אס כגור סוס ססססון סס סל' וסכס סל' סל' סכסו סוכס ססססון לר' וס וס וססו כמ"ס סלסס כסס ססססס ססססס סססס סס סס סס' . לא היו סקורס ולסרו וסס סס' : ומפני שסכלי ע"ה וסס סול סכלותס : כסכסב הכבוד ססססין סססל' ססססון רלויין לכבוד וסלוי , אחר וססני סכסבי ע"ס כסכסב הכבוד סכססס בעלי ססססון ססססס ססססס ססססס ססססס רכס וסני עססו נסן למסון סרכס וסכסדו נסס סס כן : (כסבורו כקשותם ס' סל' רדו וס' ססס' סס' סס' אס ס' ו

יש סבני אדם כחות אונ אויף אזי פרי האגרון אפילו מענישין שאינם מסתדלים וי' פלייסן ויה גיש זיי האלן האבן פיל געלט אלא לאהבת הכבוד נאר ווייל זיי האבן לויב אז מענישין זאלן וי' כבוד און סאן ולשום להם שם אונ ווייל זיי אין ארדסין געם מאכן ואין מספיק להם אונ קיין שום וואך פון דעם געלט אונ כבוד אזי זיי גיש גינגן רען וואס זיי האבן ווייל זיי נאך מער ווה סכלות להם אונ דאס אז וועגן ווער נארעשקייט ווייל זיי פרי לאנגן אלץ כבוד ווארום זיי מיינען דר וואס האם פיל געלט אזי ראי מען זאל אים געבן כבוד כעולם הזה כו' אויף דר וועלט אונ אויף גענער וועלט וסר להם זיי אונ דאס אזי זיי נוסס דריבר האבן ווייא דעם סעוה סה שרואים סכבוד עמי הארץ ווייל זיי וועגן וואס פאר אקבדו רי פראקטע מענישין טוען און רי געלביגע לייט וואס האבן געלט וכבודם להם אונ דס כבוד וואס זיי גיבן אפצו רי עשירים לחקות סה שיש אדם ווייל ווייא האבן צו געבן פון ווייא אונ צו זיך ציהען פון דעם וואס אין ווערע הערן פלוטר זיי האבן רי עשירים וועלן זיי געבן פון ווער געלם אונ פון ווער נוסס וויילו השכילו והבט אבר וואלסן זיי שכל גיהאם אונ פרי שטאנען כי אין סכלותם אז רי עשירים געבן גיש אין ווער סאכס לא ירח גיש צו געבן אונעם נאר אז נאם היקסס ולא לטוט אונ גיש צו פרי סידון פון דעם וואס דר פשעפר האם נור ווען אז ער זאל פון זיי יא האבן לא היו סקסס לזולתו וואלסן זיי גיש גראפס צו איין אנרערין נאר צו נאם ב"ה ולא היה ראוי עולם לכבוד אונ עס וואלט ב"י זיי מער גיש ראי ווען זיי ואלן כבוד און סאן אלא למי שייחדהו נאר צו דעם וואס רער פשעפר האם אים אים אים געצייקינגס מיט נטעע פעלות וואס פון ווען רי פשעפר תעלה אונ סעשין סטובים וואס אין דאס אין זיך אזי זיי ראי לכבוד הבורא ותעלה אז דר פשעפר תעלה אונ אים געבן כבוד זיי עס שטייט און שטואל כי סכסדו סכסד רי וואס האלשין זיך ערליך וועל זיך זיי אויף ערליך האלסן ומפני סכסלי עמי הארץ כו' אונ ווייל רי גרימיגע לייט וועגן נאעסס אין דס געבן פון כבוד זיי ווייסן גיש וועפען מען גיהער און סאן כבוד אונ זיי וועגן כבוד רי רייעע היסוף להם הבורא סכלות האם זיי נאך נפערט דר בורא נארעשקייט אין ווערע פעללאנגען וי' זאלן גיש היססן פון וועפען זיי ואלן ווער פערפנסס געבן ווארום זיי מייגן אז אעווער האם אויף וכלת זיי צו געבן אדר געסן פעטן זיי פון אים ווער פערפעשט ונפלו בהשתדלות גדולה אונ וועגן ארין גיפאלן און ווער אין נארעשקייט זיי ואלן זיך ווער פלייסן אונ פיל סיהען ווייל ווער לעבן איז כד' זיי ואלן געבן ווער געלט וועלן זיי אויף האבן כבוד און מיינען זיי והניחו כל מה כו' אונ לאסן אועק אלץ וואס זיי וועגן

שער הבחון

הייבן להשתדל בו ולמטר אליו מהשלים חובות הכבוד אשר עליהם ולהודות על טובותיו וצלו ותהייתה בקשותם יותר קרובות אליהם בדרך הזה בלי ספק כמ"ש הכתוב (מל"ג נ) אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד ואמר (ד"ס א כט) והעושר והכבוד מלפניך ונ'. ויש שימצא בכלל מבקשי המסון מי שיגיע ממנו אל תכלית תאוותו בדרך הסיכות אשר זכרנו ומהם מי שיגיע אליו בדרך הירודה והדומה לה ויהשוב כי הסיכות היינו לו את זה ולולא הם לא היה מגיע אליו ממנו ומשכח הסיכה ככלערי המסכה. וכמה הוא דומה בזה לאדם שהוא במדבר הכביר עליו הצמא ומצא מים שאינם מתוקים ככור אחד ושמה בהם שמחה גדולה ורוה מהם ובאשר הלך מעט ומצא מעין נובע מים מתוקים ודאג על מה שקדם משתותו המים הראשונים וווחו מהם. וכן בעל המסון שהגיע אליו בסיכה ידועה אלו היתה נמנעת הסיכה הריא ממנו היה משיג אותו בסיכה אחרת כאשר הקדמנו ובמ"ש (שמואל א יד) כי אין לה' סעזור להושיע ברב או במעט. ומסה שראוי לבטוח על האלהים במרפא כשיתעכב

מרפא לנפש

מטנו המרף יום מן הימים שיאמר בלבו כי אשר הוציאני אל העולם הזה כוסן ידוע
 זעת ידועה ולא הוציאני אליו לפניהם ולא לאחריהם הוא שמעכב ממני בו מרפי לעת
 ידוע ויום ידוע לדעתו מה שהוא טוב לי . וכן כאשר יבואו מרפו מצומצם לא יותר
 על מזונו מאומה ראוי לו לחשוב בלבו ולומר אשר הכין לי מזוני בשדי אמי בתהלת
 עניני כפי צרכי ודי כלכלתי יום יום עד אשר המיר אותו לי כמוב מסנו ולא הויק לי
 בואו בצמצום מאומה כן לא יויק לי בוא המרף הזה אשר העתיק אותו אליו עתה
 בצמצום כפי צרכי עד תכלית ימי מאומה ויהיה נשכר על זה כמו שאמר הכורא על
 אבותינו במדבר (שמות סו) ויצא העם ולקטו דבר יום כיומו ואמר (ימיה נ) הלוך
 וקראת כאוני ירושלים ונ' . וכן אם יבואו מרפו במיבה מבלי סיבה ומקום מבלי
 סקום ועל ידי איש סבלתי איש אחר יאמר בלבו אשר יצירני על צורה ותכנית ותכונה

מרפא לנפש

סוף מונטם ממרכחו כל ללל אדם כעל טהא וכל כעט טוניס : עד אשר המיר אצרו לי כמוב מסנו דסונו בתחלטי
 וכמעקס מלא יטרכן יעק עוד מדי לטו . מ'ס : ואמר הלוך וקראת וגי זכרתי קך חסד עשויך וגי' לטקן אחרי מדינת
 בלכך לא זכועת וגי' : וכן אם יבואו מרפה בסכה סבלי סבה כיו וזוכס סכסס לו לוטו סלסס כע עשיוו נחכס אליו
 לפסיקוט כעטע על מרפוטו על ויזכס : יאמר בלבו אשר יצירני רל סלסלס סלכ יעל לוטו כו . נזכס כולל סלכס לו סמו

ויהי מיר האבין פרער גונאמ אג ויהי עם שמיים אין שפאל א' כי אין לה' סעצור להושיע ברב או כעטס
 דען פיי גאמ אין גיט פר האנדון מין אויף האלמ צו העלפין דרר פיל אדר דרר נוינגע וססה שראוי
 לכוכה כו' אג ווס עם אין גאך ראוי צו דעם ווס פר ויכרס זיק אויף גאמ מיט זיין שפייו כשהעכב
 מסנו המרף אז עם ווערט פון אים פר האלמין דס דר נעדרונג אויף אפאג אדר צוויי מעע קלורט אז
 עד קאן גיט קריגין זיין שפייו אפאג אדר צוויי מעע אין ראוי שיאמר בלבו אז עד זאל זיק סראקטין
 אין זיין הארץ כי אשר הוציאני כו' דר וואס ראמ מיק אויס גיצונן פון כעטער לייב אז ראמ מיק
 גיבראקט אויף דר וועלט כוסן ידוע אין זיין גוויקע צייט ולא לפניהם אזל לפניהם אג האמ גיט
 גיבראקט אויף דר וועלט פרער אדר גשעקער הוא סעכט מסני דר קט מיר מין שפייו אוף גיבאלטן
 לעת ידוע ויום ידוע צו אגינויסק צייט קלורט גיו אין דר צייט וואס עד ווייס אג גיו דעם גוויסקן
 מאג לדעה מה שהוא טוב לי ווייל עד ווייס גור וואס צו מיר אזו גט וכן אם יבואו מרפו מצומצם
 אג אזו אוף אז עם קכטס אים אן זיין שפייו נאר בצמצום לא יותר על סונו מאומה עד האמ גיט
 בער פון זיין זעקן שפייו ראויו לו לחשוב בלבו ולומר גיבער עד צו מראקטין אין זיין הארץ אג צו זאגן
 אשר הכין לי סונו כו' דר ווס האמ מיר אן גיברייט מין שפייו אין דעם אז הייב אז איה בין בשאפין
 גיבראקט וכדי כלכלתי אג האמ מיק גינג גישפייוס אלע מאג עי אשר חסד אצרו גיו וואגן איה בין
 אגמוואונג גינארין האמ עד מיר מין שפייו . פר קיפן פר בעקטס דר פון דהייט זקסן אג מריקטן
 וואס עם אין בעקט פון דר מלך פון דר ברקס ולא הויק לי בואי אג עם קט מיר דאך גיט גישאמ
 וואס מין שפייו אין מיר נאר גיקסן בצמצום גיט מער נאר וואס איה האג בראקטס אלע מאג
 כן לא יויק לי אזו וועט מיר אויף גיט שארין האמ דאוונע שפייו אשר העתיק אותו וואס עד קט מיק
 איה גינעטס צו דעם שפייו אצונד אז איה זאל נאר האבין בצמצום כפי צרכי זוי מין ברעפריגיש
 אין גיט אין סוף פון מינע יארין וועט עם מיר נאר גיט שארין אג אז עד וועט אזו מאן אג וועט
 זיק לאיין בגיגן מיט דעם וואס האמ גינג איה זאל נאר האבין בצמצום כפי צרכי זוי מין ברעפריגיש
 אויף דעם כמו שאמר וכר ויצא העם ולקטו דבר יום כיומו אג דאס סאלק זאלין דעם פון קלויגן אזי סאג
 גור אוף איין סאג דאמיט ויהי זאלין האבין איין כסידון אין גאמ ביה אג אזו אוף אז דס ברעפריגיש
 ווערט אים צו גישקט דרר אזו אפ'שטיינג אדר דרר אזו איין ארס אדר דרר אפגעשקטין ווס
 די בשעפטיגונג אדר דס ארס אדר דר מ'קניטש איז שלעכט אין זינע אגינע מלורט עם אין אים
 אבדין אז עד זאג דרר אזו אדר גישפייוס ווערין יאמר בלבו זאל עד מראקטין אין הארץ איש ידעי
 על צורה דר גאמ ווס האמ מיק בשאפין אויף אזו אצורה דהייט ווייס אדר שווארץ וחכמה אג קיט
 דעם גישפאלט דהייט מיט הענד אג פיס וחכמה אג דעם אן ריקמונג דהייט מיט דעם זקרון אג

שער הבחוח

ומדה סבלי שאר הצורות והתכונות המדות לחקנת עניני הוא כתר לי שיבא מרפי על הפנים המסיקים לעניני סבלי שאר הפנים. ואשר הוציאני אל העוה"ו במקום ידוע וע"י שני אישים ידועים סבלי שאר אישי העולם הוא כתר לי כו מרפי בארץ ידועה ועל די איש ידוע שם אותו סיבה למרפי לטוב לי כמו שאמר הכתוב (תהלים קמ"ט) צדיק ה' ככל דרכיו:

אבל פירוש החלק השלישי והם עניני אשתו ובניו ובני כיתו וקרוביו ואהוביו ומיודעיו ומכיריו ואשר למעלה ממנו ואשר למטה ממנו מכותח בני אדם אופני יושר הבחוח על האלהים בהם כאשר אספר והוא שאין אדם נמלט מאחד מהני דברים שיהיה נכרי או שיהיה בתוך משפחתו וקרוביו ואם יהיה נכרי יהיה צוותו כצוותו כצדק השתוממותו עליו ויבטח עליו כנדרתו ויעלה על לבו גרות הגשם כעוה"ז וכי אנשי הארץ כמו נרים בה כמ"ש הכתוב (ויקרא כ"ג) כי נרים ותושבים אתם עמדי ויחשוב בלבו כי כל מי שיש לו קרובים בו עד זמן מועט ישוב נכרי בודד ולא יועילתו קרוב ולא בן ולא יתחבר

מרטא לנפש

והוא כו. והנני כוה סוף בחינת הבריות. והקטנה כוה ענין המדות הנפשיות כגון חקרין והסתמכות והסתמכות וכוונתם וכל כוונתם. ומדות האוכוח והקדח כגוף והאכרוס: ועל ידי שני אישים ידועים חזי אחי למי' אבל פירוש החלק השלישי כו' ואם יהיה נכרי יהיה צוותו בארצו כו' ר"ל שיתחבב בלבו שום כוה תועיטו שאין לו קרובים ואיכנס סבלי לסתמכות עמסו וטוב לו שיהיה חת הנכרי למכר ולרעה ויבטח עליו ככו מלאך שאין לו שום שיעמט עליו ממתח נפשו. טוב לי חכני: ויעלה על לבו גרות הגשם כו' שאל ישיב אל לבו מה שחזו בו וכדפי סבלי ככנו נרים לחמתו סתמכות כוה חלק חלום סתמכות וכוה כעולם סוס בו כחלק נכרים וכלמת מיק' האדם כוה כנס אל"כ כל הנשי סאלך

די כחשכות ומדה אגן קיטם דר קאם דהיינע גרדים אגד קליון סבלי שאר הצורות אגן ניט ווי אגדער צדחת אגן גלשפאלטן דאסם דע גיונים גיטאן לחקנת עניני וייל ער ווייל אגן עס אגן פון מין גוטם וועגן הוא כתר לי דר גאט כתר אים דר וויילט אז מין שפיון אגן כתר קאמן אויף פון איין אופן ווס אוף זאל דר פון האבין מין ברעפניג סבלי שאר הפנים אגן ניט און אגדער ואשר הוציאני אגן דר וואס האט מ'ה גיבראקט אויף דר וועלט אין איין גיונים אגדער ו"י שני אנשים ידועים אגן דרף צמיא גיונים קענטשין דאס וינין מינע פאקט אגן כוונת סבלי שאר אישי העולם אגן ניט פון אגדער קענטשין פון דר וועלט הוא כתר לי דר האט כתר אים דר וויילט מין שפיון אין אגוים לאגד אישי ידוע אגן דרף אגויותן קענטשין כוונת דרף דעם קענטשין ווס ער וויילט שם אותו סבה למרפי האט ער גיטאן אגן גישעלט דעם קענטשין פון אגדער צו מין שפיון אגן זאל דרף אים גישעלעט ווערן לטוב לי אגן דרף אגן אגן צו כתר אגדער וויא עס שטייט אין תהלים צדיק ה' ככל דרכיו האט אגן גיבראקט אין אגלע וועגן:

אבל פירוש החלק השלישי אגד ברשידונג פון דעם דריטין חלק והם עניני אשתו ובניו די ענינים פון זיין ווייב אגן קינד אגן זיין דוח גינד אגן ויניע קרובים אגן פון ויניע גוש פרינד אגן ויניע פרינד ומיודעיו ומכיריו אגן ויניע באקומע ואשר למעלה ממנו אגן דר וואס אין העקר פון אים ואשר למטה ממנו אגן וועלכע ווס וינין גינד אגן פון אים ואופני יושר הבחוח אגן דר גלייכסטע אין ווי אזו מען זאל אין דר אגלע וזמן דעם בשרון אויף גאט שפעלן כאשר אספר וויא אגן וועל וויינד שרייבן יהוה שנין אדם נמלט ויארס דס קאן ביא איין קענטשין גיט פעלן פון איינס פון דר צוויי זאבין שיהיה נכרי בו אגד ער אזו אגן דר שטאט וואס ער וואונט באגן פרינד אגן ער אזו צוויי ויין משפחה ואם יהיה נכרי אגן ווען ער אזו פרינד ער האט בו זיין גיט קיין שום פרינד יהיה צוותו בארצו אגן זיין ברעפניג אין גאט ויין אין דר צייט ווען ער אין עלינד ויבטח עליו כנדרתו אגן זאל זיך פון ובערן אויף גאט ווייל ער איז פרינד אגן דס דא גיט קיין משפחה ויעלה על לבו אגן ער זאל זיך בפראקטין אזו דר גשם פון איינליכן קענטשין איז אויף דר וועלט אויף פרינד וכי אנשי הארץ אגן אגלע לייט וינין וויא פרינד אויף דר וועלט וויא בלייבן גיט לאגד דאטם וויא עס שטייט אין פסוק כי נרים ור- העולם בו וכו מועט בו זמן מועט צייט כוונת נאך דעם מועט וועט ער ווערן פרינד כוונת אגן אגלע ולא יועילתו עס וועט אים שוין גיט קאמן העלפין מין קרוב אגן מין זון ולא יתחבר עמו אגן קינד פון וי"א

עמו אחד מהם ויחשוב אה"כ בהסתלקות כוכב משאם חזכותם מעליו ויחשוב זה פוכה מסוכות הכורא עליו מפני שאם יהיה רודף אחר עניני העולם וצרכיו תהיה יגיעתו יותר קלה עליו ככלי אשה וכנים וחסרונם מנוחה לו וטובה . ואם יהיה מבקש עניני אחריו יהיה לבו יותר ריק וכפי בעת התבודדותו מבלי ספק . וע"כ היו הרששים בודאים סקרובים ומכתיבים אל ההרים כדי שיפנו לבתים לעבודת אלהים . וכן היו הגביאים כזמן הנכוואה יוצאים מסעונותיהם ומתבודדים לחכות הכורא עליהם כמו שידעת מענין אליהו עם אלישע שנאמר עליו (מלכים ב' י"ט) שנים עשר צדדים לפניו והוא כשנים העשר . וכיון שרמו לו אליהו במעט רמו הבין אותו ואמר אשקה נא לאבני ולאמי ואלכה אחריו ואמר וילך אחרי אליהו וישתתו . ואמרו על אחד מהפרושים שנכנס למדינה אחת להורות את יושביה עבודת האלהים וימצאם לובשים צבע אחד במלבושיהם ותכשיטיהם וראה קבריהם אצל פתחי בתיהם ולא ראה בתיהם אשה . ושאל אותם על זה ואמרו לו מה שאנו לובשים צבע אחד שלא יהיה ניכר בנו העני מן העשיר ושלא יבא העשיר להתנאות ולהתפאר בעשרו ויבא העני להתנאות אצל

ויא' ויעלן ויה' צו אים גיט פ'העפסין ויחשוב אחר כי אגן איה' זאל ער פראקטין בהסתלקות כוכב משאם אז עס קאט ויה' פת אים אפ גיטאן ויער ש'ועקע משא' את ר' הוב וואס ער נאלט' תיב' גיווען צו קאן ויע' קרובים ווען ער נאלט' מיט וי'א גיווען ויחשוב י' אגן זאל דאס רעכיניג פ'ר איה' ס'רבה וואס ד'ר פ'שעפר קאט אים גיטאן פ'ני שאם יהיה רודף ווארומ ער זאל וועלן זאך זאך זאך וועל'סליכע זאכן אגן זאך וי'ן פ'רעפ'רטיש' תהיה גיעתו וועט וי'ן ס'רדיגט גרינגר וי'ן ווען ער קאט מ'ין וי'יב אגן קינגר בי'א ויה' גיט' הסתונם מנוחה לו אגן ד'ס ווס ער קאט בי'א ויה' קי'ן וי'יב אגן קי'ן קינגר גיט'ט איו ד'ס צו אים איה' מ'רבה' אגן אס'רבה וואס היה מבקש עניני אחריו אגן אז ער וויל פראקטין אויף וי'ן סוף אויף וע'ר געלט' יהיה לבו יותר ריק ופניו וועט אן כספ' וי'ן האר'ן אגן וי'ן כ'הש'בה מערד ליידיג אגן קלאר וי'ן איה' ד'ר צייט אז ער ויע'ט א'ליין וע'כ היה הפרושים דרום פלעגן ד'ר פרוקע לייט אנוקע צו לויפן פת ויע'ר היה גינגר אגן פת ויע'רע קרובים אגן ויע'ן גנאנגן זאך ד'ר פ'ערן שיפ'ט ליכום כ'ר יה'א זאלן קערן ויע'רע הער'ד צו נאמ'ס ד'יקט' וכן היה הנכונים אגן אזו קאבין ד'ר ג'ביאים אויך גיטאן כוס' הנכוואה איה' ד'ר צייט וואס וי'א קאבין פראקט' הער'ן ד'ר ג'בואה פון קאט' וי'אס' כ'ה פלעג'ען וי'א אר'ום גי'ן פת ויע'ר וואנג'ן ומכונדים אגן פלעג'ען וי'ן זאך א'ליין לחכות הברא עליהם כ'ר וי'א זאל'ן קאבין פ'ר ריק'ט'ן ד'ס שולד' פון ד'עם פ'שעפר' ווס איו אויף וי' אר'ר כ'ר וי'א זאל'ן זאנג'ן פ'ר ריק'ט'ן ויע'רע געטליכע זאכן אזו וי'א ד'ר וויקט' וואס עס קאט' ויה' גיט'ר'ט מיט א'לד'ר אגן א'לישע שטאנד עליו ווס איו אויף א'לישע גיטאנ'ן וי'ואר'י'ן שנים עשר צדדים לפניו פ'ר ד'עם א'לישע איו גיווען צוועלף פאר אקט'ן והיו כשנים העשר אגן ער אזו גיווען איה' דער צוועלפ'טר פאר וכיון שרמו לו אליהו אגן אז א'לד'ר קאט' אים זאך אגן וואנג'ן גיעק'ן מיט אקלינג'ס וואנג'ן הבין אותו קאט' ער אים שוין פ'ר שטאנג'ן וואמר אשקה נא לאבני ולאמי ואלכה אחריו אגן קאט' גיטאנ'ם איה' וועל זאך קאט'ן מי'ן פאקט' אגן מוטיש' ד'ר זאך וועל איה' מיט ד'ר גי'ן אגן וויקט' אגן וי'אס'ט' וי'ל אחרי אליהו וישתתו אגן ער אזו גנאנג'ן זאך א'לד'ר אגן קאט' מיט בדינג'ס אגן קאט' אנוקע וי'ואר'פ'ן ד'ר אר'בי'ט' מיט ד'ר אקט'ן ואמר ד'ר אחד מהפרושים אגן מען קאט' ד'ר ציילט' אויף איה'ים פון ד'ר פרוקע לייט שנכנס למדינה אחת ווס ער איה' אר'י'ן גנאנג'ן איה' איה'ן ס'דינה כ'ר ער זאל לערנין ד'ר לייט ווס וי'צן איה' ד'ר ס'דינה וי'א אזו וי'א זאל'ן דיג'ן קאט' וי'אס'ט' ליכ'שים כ'ר קאט' ער וי'א גפני'ן וי'א ויע'ן גנאנג'ן אן גיט'ליכ'ט' אלע פון איה'ן פאר'ב י'ה קבריהם אגן זאך קאט' קאט' ער גיעהו ויע'רע קבר'ים ויע'ן ביי ד'ר ס'ד'ן פון ויע'רע היק'ער ולא ראה בתיהם וי'א ער וי'א אנוקע ווס ד'ס בפי'ט' וואר'י'ן וי' קאבין וי'א צו אים גיטאנ'ם ד'ס ווס ס'ר גיע'ן אלע פ'קלידי' פון איה'ן פאר'ב שלא יהיה ניכר כ'ר עס זאל איה'ן גיט' ד'ר קאט'ן ווער'ן וועלכ'ר רי'ק איה' אגן וועלכ'ר אר'ום איה' וי'א יבא העשיר אגן ד'ר עו'ש'ר זאל ויה' גיט' גנאנג'ן קאט'ן אגן ברי'מן מיט וי'ן עשירות ויבא העני להתנאות אגן ד'ר אר'ופאן ויע'ר'ט בי'א ויה' א'ליין ס'בוק'ה וואס ער גייט גיט' רי'ק אן גיטאן וי'סיד'ט עני'ן אגן ע'ס זאל בי'א ד'עם עו'ש'ר

עצמו ושידמה ענינו על האדמה כענינו תחתיה ונאמר על אחד מהמלכים שהיה מתערב
 בץ עבדיו ולא היה ניכר ביניהם מפני שהיה נוהג מנהג השפלות כתבשמייו ובמלבושיו .
 ומה ששמנו קבדות מתינו אצל פתוחנו כדי שנזכח מהם ונהיה נכונים למות ונזמין
 לנו הצדה המנעת אותנו למקום המנוחה . ומה שראית שפרשנו מן הנשים הכנים דע
 כי יחדנו להם קריה קרובה מכאן כשיצטרך אחד ממנו על דבר מדכריהם ויך אליהם
 וישלים זרבו וישב אליו מפני שראינו כמה שיכנס עליו ממדת הלב ורוב ההפסד
 וגורל היגיעה והמורה בקרבנם והמנוחה מכל זה בהרחקתם לבחור בעניני העולם הבא
 ולמאזם בעניני העה"ז . וייתבו דבריהם בעיני הפרוש ויכרך אותם ויאשרם בענינם .
 ואם יהיה הבוטח כאלהים כעל אשה וקרובים ואוהבים ואויבים יבטח באלהים בהצלחו
 מהם וישתדל לפרוע מה שחייב להם ולעשות הפציהם ולהיות לכו שלם עמהם וירף
 ידו מהזקתם ויטכב על מה שיהיה טוב להם ויהיה נאמן בכל עניניהם ויורם אופני
 העולותם בעניני התורה והעולם לעבודת הבורא כמו שכתוב (ויקרא יט) ואהבת לרעך

מראה לנפש

גרים כו' ולא עוד שזמן מועט כשמתקן מן כשולם וכו' כולל כל קצו וכולל כו' : ושירמה ענינו על
 האדמה כענינו תחתיה שחיס דמות לעבוד שזו סוף מי על ספרים שלא יתגלה נבזים נאים כמו מיסע פניס מיסס
 חסיתס מהס ספרים כי עם פניס וכעשר שנים : ונאמר על אחד מהמלכים כו' כל זכ מסאנסת סלמיס שיכיו לנכסי לנכ
 גליהו ויין דאס פרוגג אויף דר ערד גליהו וויא אין דר ערד בלוקר וויא נאך דעס מדיס אין גליהו
 ארס אנ רייה אזו ביי דעס לעבין זאל אויף גליהו ויין ארום אנ רייה דרום גיען מיר אלי איינע
 קלייד ונאמר על אחד מהשנים כו' אזו עם אין גיאזט גווארין אויף אין שר אז ער פלעגט זיך פר מיטשן
 צווישן וייע קנעבט אנ אז ער אין גיקפן צווישן וייע קנעבט אזו ער גאר ניס דר קענטס וקארין
 אויב ער אז אין שר מפני שהיה נהוג וייל ער פלעגט זיך גאר גידעריג פירין מיט וייע קלייד אנ
 מיט ויין צוויגן ער פלעגט גיין אן ויקליידט גליהו מיט וייע קנעבט ומה ששמנו אנ דס וס מיר
 דאבין ויטאן די קברים פון אגווער מתיס בייא אגווער פירין כיו שזכח מהם כדי מיר זאלין אנו אראיה
 געפן פון וויא ויס דס סוף אזו פון איין קענשלישן ונהיה נכונים למות אנ מיר זאלין ויין אן גיפרייס צו
 שטראפן ונזמין לת הצידה ועלין מיר אן גרייטין די שפיח בלוקר די נוסע בעשלים וס קאנין אנו
 גרייניגן צו דעס נוסין רזא ארס ומה שראית שפירשנו כו' אזו וס די דאקט גיעזען מיר דאבין זיך אפ
 גישיד צו די ווייבר אנ פון די קינד דע כי יחדנו להם זאלסטו וויסן מיר דאבין וי אפ גיעגעבן איין
 שטאט וס דיא אזו גיט ווייס פון דאנין וויא זאלין דארטין ויצין כשיצטרך אוד אנ אז איינר פון אייז
 בראדן ויין בייא וויא יד אליהם גייט ער צו וויא אנ קאסט ויידר צו אנו אנ פר וואס דאבין מיר עם
 אזו גיטאן מפני שראינו וייל מיר דאבין גיעזען אז עם גרייניגט גרויס מיראך אויף דעס בארין ורוב
 ההפסד אנ פיל שארין אנ גרוס מיר אנ ארביט דאבין מיר אז וויא וינין בייא אנו והמנוחה מכל זה
 אנ וס פר אין קנחה מיר דאבין פון דעס אלעסן ווען וויא וינין ווייס פון אנו אנ גיט אין איינעם
 ולבחר בעניני העולם הבא דאס מיר קאנין אום דר ויילין אנ וואל בפראקטין דר זאבין וואס גיער צו
 עולם הבא אנ צו פר סיאסין די זאבין אנ די פאך וס גיער צו עולם הזה דרום וינין מיר גיט
 מיט די ווייבר אין איינס אזו דאבין וויא גענעקערט דעס פרוקן מאן וייטבו דמיינס אנ עם אין דעס
 פרוקן מאן וואל גיעלן וייערע רייד ויכד אותם אנ דאס וויא גענעקערט ויאשרם בענינם אנ דאס וי
 גליקט מיט ויער פרוגג וס יהיה הבוטח באלהים אנ אז דר וואס פר ויכערט זיך אין גאט דאס זא
 אנויב אנ קרובים אנ לוב דאקר אנ פיינד יבטח באלהים זאל ער זיך פר לאזן אויף גאט אז ער
 וועט אים פאזיל ויין פון וויא אז עם וועט אים קיין ביי אנו וויא גיט קען והשתדל לפרוע אזו ער
 זאל זיך פלייסן צו טאן וס ער אזו חייב וויא צו טאן ולעשות הפציהם אנ צו טאן וואס וויא בענינע
 ולהיות לכו שלם עמהם אנ ויין בארין זאל גאנין ויין מיט וויא ער זאל וויא טאן טובות מיטן גאנצן בארין
 זיך יד מהחוקים אנ זאל ויין האנד אפ לאזן פון ויער שארין ער זאל וויא קיין שארין גיט טאן ויכב
 אנ ער זאל מסבב ויין בלוקר מראקטין נאך זעלבע זאבין וס צו וויא אזו גיט ויהיה נאמן בכל עניניהם
 אנ זאל וויא באמת גיפרייא ויין אין אלע ויערע זאבין ויורם אופני העולותם אנ זאל וויא לערנן די
 אופנים

בפוך ואמר (ע) לא תשנא את אחיך כלבבך לא ליחל הנמול מהם ולא לקדם אצלם ולא מאהבתו בכבודם ושבתם ולא להשתדד עליהם אך לקיים מצות הבורא ולשמור בריתו ופקודיו עליהם. כי מי שתהיה דעתו בעשותו חפציהם על אחד מהדברים שזכרנו תחלה לא יעשה רצונו מהם בעולם הזה ויגיע לריק ויפסד שכרו לעולם הבא. ואם הוא נודד כוח לעבודת האלהים כלבו יעורם האלהים לנמול אותו בעולם הזה וישם כהוא שבו ויגדל ועינו בעיניהם ויגיע אל הנמול הגדול בעולם הבא כמו שאמר האלהים לשלמה (מל"ט טו) וגם אשר לא שאלת נתתי לך וגו'. אבל אופני בטחונו על אלהיו בעניני מי שהוא למעלה ממנו ומי שהוא למטה ממנו מכותות בני אדם הפנים הישירים לו כשיביא אותו הצורך לבקש חפץ ממי שהוא למעלה ממנו או למטה ממנו שיבטח בו על אלהיו וישתם סיבה בהשלמתו כאשר ישם עבודת הארץ חריעתה סיבה למפרו

מרפא לנפש

אחד: בהצלתו מה שיוכל להגלו מסת נחש טעוה לנש מוטול עינו. כדנ: לא ליחל הנמול מהם כהם ששנו רחש שיעלמוטו על מוטול: ולא לקדם אצלם כהוא מקיים לנש עתה טויות אולי ועדך גם כול לעוד ואו טויותו על טויותו ואינו טושט לנש ועינו כמ"ס: וישתם סבה בהשלמתו וישם אולם טעס רן סנה וכלותים ככלמת סוכר טענוטו לו כמו סלך סוף סנה סנה

אופנים וזאם כאן ויזא העלפון ויזא ארום ויזא זאלן קאנן דנין דעם בישעפר מיט דעם פירונג פון דר תורה און מיט דעם פירונג פון דר וועלט ויזא עם לשמים אין ויברא יש והבית לרע כבוד דר זאלקס ליב האבין דיין תבר ויזא דרז אליו און נאך ששמים דארפון לא תשנא את אחיך כלבבך דר זאלקס דיין ברודר גיט פינד האבין אין דיין הארצין לא ליחל הנמול מהם גיט דר פר זאלקס ויזא לענין צו ראפן אז זיי וועלן דר תנף צאלן ולא לקדם אצלם און גיט מחמת ער זאל פארערין ביזא ויזא אטובה כלומר ער זאל ויזא גיט דר דר לענין פר ויזא זאליו ויסקן אז ער טוט זיין היינט אטובה און אז ער וועט אפאל בראפן פון ויזא איין טובה זאלן ויזא איין אויף אפ ויזא ויזא אטובה בכבודם און זאל עם גיט טאן מחמת ער דאס ליב זיי זאלן איין פבוד אז טאן און זאלן איין לויבן ולא להשתדד עליהם און גיט פון ער זאל אייך ויזא הערשין זאל ער דאס זאלן גיט מיינן אד לקיים מצות הבורא נאך ער זאל מיינן מחמת צו זיין דאס ניצאם פון דעם בישעפר ולשמור ברחו און צו דיסקן נאטם ברת און זיין בפעל ויס ער דאס נדיסקן אז ער זאל טאן אלעלייא טובות צו וייגע פריינד בן מי שתהי ויזא דר ווס זיין דעה וועט זיין בשעת אז ער וועט טאן דעם ווילן פון די קרובים על אחד מהדברים אויף איינס פון די זאכן וזאם מר האבין דר קאנט פרייער כלומר ער וועט דאס גיט טאן פון נאטם ווען נאך פון כבוד ווען אדר פון ניצאלט ווען אדר מחמת אנדרע זאכן לא ישיג רצונו וועט ער גיט נדיסקן פון ויזא זיין ווילן אויף דר וועלט וייגע לויב און ער וועט זיך פדין אום ויזק דס ויזא וועלן איין בתקא מין פבוד גיט אפ געפן און אויף אנדרע זאכן וזאם ער וויל פון ויזא וועט ער עם גיט קריינן ויפסד שכרו לעולם הבא און ער וועט און ווערן זיין שבר אויף ענין וועלט וזאם הוא נודד ביה אבר אז דאס וזאם ער וועט ויזא לענין ויזא אזו נאט צו דנין וועט ער עם נאך טאן פון נאטם ויזא דעם ווען זאליו זאלן נאט רינין יעורם האלהים וועט ויזא נאט העלפון אז ויזא וועלן עם איין פצאלן אויף רעד וועלט וישם כהיה שבו און ער וועט טאן אין וייגר מול זיין לויב כלומר נאט מאבין אז ויזא זאלן איין לויבן ויעל עינו און זיין שאצונג וועט ויזא ויזא נאט זיין אין וייקע אזיין ויעל אל דגמול און וועט קיפן צו דעם נחפן שבר אויף ענין וועלט ויזא נאט דאס ויזאם צו שלמה הכהן וגם אשר לא שאלה נתתי לך און אויף דס וזאם דר האבס פון מר גיט גקעטיס האב אויף דר אויף געעבן אבל אופני בטחונו על אלהיו כו' אבר די אופנים ויזא מען זאל נך אויף נאט פר לאזן מיט דעם ווס העבר פון איין און וסי שלטמה סנט אדר מיט אועלפן גיט נדיקער פון איין און העים הישירים לו און דר פעסקער און דר גליקסער דרז פון איין ווען איינס בריינגט די גיט אז ער ברארף בעשין איין ואך פון דעם וזאם העבר פון איין און אדר פון דעם וזאם ער און נדיקער פון איין שיכתה בו על אלהיו זאל ער וך דרנין פר וזכרון אויף נאט וישתם סבה און זאל מאבין די פעקעשין פר איין סבה כלומר פר שלמים אז דרז ויזא שטיקם איין נאט צו די זאך מוטו שים עבודת הארץ גלייך ויזא ער מאבט דאס ארשין און וייגען וזאם מען וויגעט אין דר ערד אז דס אז

ואם ירצה להמריפו ממנה יצמח הורע ויפריה וירבה. ואין להודות הארץ על זה אך ההודאה לבדא לכוז ואם לא יחפון האלהים להמריפו ממנה לא תצמיח הארץ אז תצמיח ויקרה הצמח פנע ואין להאשים הארץ. וכן כשיבקש מאחד מהם חפץ שיהיה אצלו החלש והחזק מהם שוה כעשותו ויבטח בהשלמתו על האלהים יתברך ואם ישלים על יד אחד מהם יודה הכורא יתברך אשר השלים חפצו ויודה למי שנעשה על ידו על לבו הנוב לו ושהבורא הביא תועלתו על ידו וכידוע שאין הכורא מנלל מאבה אלא על ידי הצדיקים ומעט הוא שמתנללל הפסד על ידיהם כמ"ש חז"ל מנללין וכות ע"י וכאי וחובה ע"י חייב ואסר הכתוב (משלי יג) לא יאונה לצדיק כל און. ואם לא ישלם לו על ידיהם אל יאשימם ואל יתלה בהם קיצור אך יודה לאלהים אשר בחר לו הטוב בזה וישבחם כפי שידע מהשתדלם לעשות חפציו אע"פ שלא נשלם כרצונו וכרצונם לו וכן ינהג כבודו עזו ואוהבו וכפי שנושא ונותן עמהם ושמשו ושופיו. וכן אם יבקש

אין אקבה צו זיין שפיוז וזם ירצה להמריפו און אז גאט וועט וועלן אים שפיוז פון דר ענד וועט גאט מאכן שפראצן די זאקען ויפריה וירבה און עם וועט זיך סרוקברין און קענין זיין להודת הארץ על זה און קען זאך דאך גיט לזיין די ענד און דעם און זאל זאגן די ענד שפיוז אים אז ההודאה לבדה לכוז נאר קען זאך דעם בשעפר ארצין לזיין און די ענד אין נאר אין שלום אז דער מענטש זאל דאך איד גישפיוזט ווערן וזם לא יחפון האלהים און אז גאט וועט אים גיט וועלן שפיוז פון דר ענד לא תבטח הארץ וועט די ענד גיט ארצום שפראצן קיין תבטחא או תבטח און אז עם וועט זא שפראצן און וואקסן די תבטחא וועט קיפן אין פנע אויף דר תבטחא דדיינע אין זאגל וועט זיא אויס שלאגן און אין הישעריק און אנדערע זאכן וזין להאשים הארץ און מען קאן זי מיט גיט שלודיג מאכן די ענד צו זאגן אז די ענד האט עם טרם געווען נאר עם אין תבטחא און די ענד פון גאט ביה וכן כשיבקש אז אויף אז איינער פון גאט פון דעם אנדערן שיהיה מצלי דחוק והחלש זאל בייא אים אויף גליקה זיין דר שטאנד און דר שלאפן אין דעם סאן פון דר זאך ויבטח בהשלמתו אז און ער זאל זיך פון לאזן אויף דעם גענדיגן פון דר זאך אויף גאט קלומר אז גאט וועט וועלן וועט די זאך גענדיגט ווערן וזם ישלם און אז עם וועט גענדיגט ווערן די זאך דאך איינס פון זיין יודה הברא יתברך זאל ער דעם בשעפר יתברך לזיין און זאגן פון דעם וזם ער האט אים אויס גיפירט זיין פנער ויודה למי שנעשה על ידו און זאל אויף זאגן צו דעם מענטשלין וזם זיין פנער אז דאך אים גאטן גינארין על לבו הטוב לו פון זיין גוט הארץ ושחכודת הביא תועלת און וזם דר בשעפר האט גבראט זיין דאך קלומר זיין פנער דאך דעם מענטשלין דרום דאך ער אים אויף לזיין וזם ער אין דר שלום וכוז ווארעם דס ווייס מען דאך אז דר בשעפר זאקט גיט קיין גוטס נאר דאך די צדיקים וסעוד הוא און נאר ווייגט זאקט ער אין שארן דאך ויזא כזו שחכודת חז"ל ויזא אנדערע חקמים האבין גינאנס מנללין וכות על די זכאי מען זאקט דס גוטס דאך אין גוטן מענטשלין וחובה על די חייב און ביזו זאקט מען דאך אין שלעכטיג מענטשלין וזם לא ישלם לו און אז עם ווערט אים גיט אויס גיפירט די זאך דאך ויזא און קריגט גיט די זאך דאך די מענטשלין וזם ער האט פון ויזא פנערט אל יאשימם זאל ער ויזא גיט שלודיג מאכן זאל יתלה בהם קיצור און זאל גיט זאן הייגן אין ויזא אין פולתהיים צו זאגן ויזא האבן די שלודות גיט גיטאן ויזא מען האט זאך דרום האבן ויזא גיט גיפאלט אז יודה לאלהים נאר ער זאל לזיין צו גאט וזם ער האט אים אויס דר וויילט דאס בעקטע און דאס אין אים געווען אויף אמונה וישבטם כפי שידע און זאל די לייט לזיין לייט פון זייער פליסין ויזא זי האבן זיך גיפליקט צו קאן זיין פנער זע"ס שלא נשלם האקשע עם אין אים גיט אויס גיפירט גינארין אז ויזא זיין וויילן און ויזא זיער וויילן אין גינעווען אים די טובה צו קאן פון דעקט וועגן זאל ער ויזא פארט לזיין ווארעם זיער כחשבה אין דאך גוט גינעווען וכן יתברך במדותיו און אז אויף זאל ער זיך פירן מיט ויזע באקטע און מיט זיין גוטע פריער און מיט די וזם ער האנדל'ט מיט ויזא ושושני ושותפיו און זיער בודיקט און מיט ויזע שותפיוס וכן אם יבקש ממנו כזו און אז אויף ווען דר וזם העקר פון אים אין און דר

מסנו מי שלמעלה מסנו או שלמטה ממנו הפך יסכב לעשותו ככל לבו וישתדל להשימו
 במצפנו אם יודען לו ויהיה מי שמבקשו ראוי להשתדל לו בו ואחר כך יבטח על
 האלהים בהשלמתם זאם ישלמוהו על ידו וישלמוהו. כיבה למוכות זולתו ויהיה על זה
 ואם יבטח ממנו ולא יודען לו לעשותו אל יאשים נפשו ויודע את חברו שלא קצר
 אחר שימרה וישתדל בו בעצמו אבל עניני אויביו וחומדיו ובקשיו רעתו יבטח בעניניהם
 על הכווא ותעלה ויסבול הרפתחם ואל יגמול להם כפעלם אך יגמלם חסד ויעשה להם כל
 מה שיוכל לעשותו מן הטוב ויזכור בלבו שהועלתו ונזקו כיד הכווא ותעלה. ואם יהיה
 סיבה להזיקו יחשוב עליהם טוב והחשוך את עצמו ובעשיו ברוע הקדמותיו אצל אלהיו
 ויתחנן אל האלהים ויבקש מלפניו לכפר עונותיו ואו ישוכו אויביו לאהבתו כמו שאמר
 התכב (משלי סו) ברצות ה' דרכו איש נם אויביו ישלים אתו :

ופירוש ההלך הרביעי בעניני הזכות הלכות והאברים שהאדם מתיחד בתועלתם

מרכא לנפש

למנו כו'. וכן העיקר הוא יתחנן כיוצא עיך חסד לפול כמה נפשים מדליו כי יתכב ע"ס : ויהיה כי שמבקשו דואר כיו
 טיכס אותו זאם טכס מתקדמיו לשכוח לו חיהו טובכ דוליק מנע עמך ממנו לתיס כוף שבר ע"כ פ"ס : אל יאשים
 בפשו כי לא ינער על זק וזק יתול כוז טכא הוא טכאו רחוי שימרו דמרי : ויסבול הרפתחם כ"פס מ"ל כל סמעי" על
 מדוא מענינו ממנו כל פשו כ"ס עונות ומחילי כ"ס קליס :

וּסם יִדְעֶרְיָן פִּן אִים אִין פִּקְטִין פִּן אִים צְרָאָה יִסְכֵּב לִישׁוּהוּ וְאֵל עֵר וְעֵרְהוּ עִם צְרָא מֵאן מִישׁ יוּן וְנִגְנָצִין
 בְּרִאצִּין וְשִׁתְּדֵל לְהַשְׁלִים בְּמַצְפֵּנו אִנן זֵאל זִיק פְּלִיטִין עִם אִים פִּרְיִן מִישׁ יִזְנַע גִּדְאָנְקִין אִם יִדְעֵן לו
 אִיבֵי עִם וְעֵם זִיק צָר אִים כְּדִרְבֵּן יוּן עֵר זֵאל עִם קִאָּנִין מֵאן זֵאל עֵר זִיק מִשְׁתְּדֵל יוּן אִנן זֵאל עִם
 מֵאן וְיִהְיֶה מִי שִׁמְבָקְשׁוּ רִחוּי נָרָד דִּרְ קַעֲנִיטֵשׁ וְסֵם דִּיאָם אִים נִגְעִיקֵן דִּי בִּיבַת וְאֵל רִאָּי יוּן מֵעוּ זֵאל אִים
 מֵאן אִמְרָבָה עֵר זֵאל יוּן אִין עֲלִיבָר מֵאן (עִין סִרְמָה לְנִפְשׁ) . וְהַחֲלִים בִּיבַת עַל הַלְּוִיִּם אִנן דִּר נֶאֱדָר זֵאל
 עֵר זִיק פִּר לֵאֲיוּן אִיבֵי אִים עֵר וְעֵם אִים הֶעֱלִיף עֵר זֵאל קִאָּנִין אִים פִּרְיִן דִּי מִטְּבָה חַס יִשְׁלִימוּ
 לוּ יוּ אִנן אִזּוּ בִיאָם וְעֵם אִים פִּרְיִן דִּי מִטְּבָה דְדִיקָה יוּן בְּאִנְדִּי אִנן עֵר וְעֵם אִים מֵאָנִין פִּאָּר צִשְׁלִיחַ
 אִזּוּ עֵר זֵאל דַּעַם אֲנִיעֶרְיָן מֵאן אִמְרָבָה יִדְעֵן לוּ זֵאל עֵר דִּר פִּר נָטָם לְוִיבִין יִאִם יִבְטַח מִסְנו אִנן אִזּוּ
 עֵר וְעֵם פִּן אִים פִּר מִיִּרְיִן דִּי וְאִהּ אִנן עִם וְעֵם אִים נִיִּם גִּדְאָנִין אִזּוּ עֵר זֵאל קִאָּנִין עֵנְעֵם מֵאן
 דִּי מִטְּבָה אל יאשים בפשו זאל עֵר זִיק וְעֶלְבָּקֵשׁ נִיִּם שְׁלִדְגֵי כִאָּנִין אִנן זֵאל זִיק אִיבֵי דַעַם נִיִּם כִּבְשֵׁר
 יוּן וְיִוִּיעַ אִת חִבְרוּ אִנן זֵאל מִדְרַע יוּן דַּעַם חֶבְרָה אִזּוּ עֵר הֵם נִיִּם צְרָאָה נִיִּטָּאִין אִין יוּן וְאִהּ אִתִּי שִׁיטְרִיחַ
 נֶאֱדָר דַּעַם אִזּוּ עֵר וְעֵם זִיק וְעֶלְבָּקֵשׁ מִקְרִיִּם יוּן אִתִּי פְּלִיטִין צוּ מֵאן אִים דִּי מִטְּבָה כְּלוֹמֵר פִּרְיִנְךָ בְּרִאָּרְךָ
 עֵר זִיק וְיִנְעֵר פִּרְיִיִן וְיִיא וְיִיִּם עֵר קִאָּן אִזּוּ עֵר זֵאל אִים מֵאן דִּי מִטְּבָה אִנן אִזּוּ יוּן פְּלִיטִין וְעֵם נִיִּם
 הֶעֱלִיף זֵאל עֵר אִים מִדְרַע יוּן אִזּוּ עֵר אִין נִיִּם שְׁלִדְגֵי אִין דַּעַם אִבל עֵנִי אוֹיְבִי אֶבְרָ וְיִיא עֵר זֵאל זִיק
 נִוִּרְגֵי יוּן מִישׁ יִזְנַע פִּינְדֵן אִין מִישׁ דִּי וְסֵם נִלְוִקִין יוּן נִטְסֵם אִנן וְסֵם וְחִלְיִן אִים בְּיִוּן מֵאן יִבְטַח כְּעֵעֵרֵם
 זֵאל עֵר זִיק אִין וְיִיעֶרְעֵ וְזִכְתֵּן פִּאָּר וְיִזְכְּרֵן אִיבֵי דַעַם בְּשִׁעְפֵר וְתַעֲלֶה וְיִסְבֹּל דִּרְפַחִם אִנן זֵאל מִיִּדְיִן
 וְיִנְעֵר לְעַסְקָרְיָנֵן וְעֵן וְיִיא וְיִזְכְּרֵן אִים זֵאל עֵר עִם לִיִּדְיִן אִתִּי זֵאל שְׁוִיִּינֵי וְאֵל יִגְמֹל לֵהֵם כְּפַעֲלֵם אִנן
 וְיִשְׁמַח לֵהֵם אִנן עֵר זֵאל וְיִיא מֵאן נִטְסֵם וְיִיא וְיִיִּם עֵר וְעֵם קִאָּנִין וְיִזְכֹּר בְּלִבּוּ אִנן זֵאל וְנִיִּדְיִקִין אִין יוּן
 בְּרִאָּרְךָ אִזּוּ יוּן הֶעֱלִיף אִתִּי יוּן שְׁאִרְיִן אִין אִין דַּעַם כֹּחַ פִּן דַּעַם בְּשִׁעְפֵר וְתַעֲלֶה וְיִיא וְיִיהֵה סִכָּה לְהִזְיִקוּ
 אִנן וְעֵן וְיִיא וְעֶלְיִן שְׁוִין אִמְרָה יוּן דִּי סִכָּה כְּלוֹמֵר שְׁלֵהִים וְיִיא וְאִלְיִן אִים שְׁאִרְיִן מֵאן יִחֲשֹׁב עֲלֵיהֶם
 סוּב זֵאל עֵר אִיבֵי וְיִיא טְרַאָּקִיִן נִטְסֵם כְּלוֹמֵר עֵר זֵאל וְיִיא בִּן יוּן לְכָף זְכַרְתִּי וְיִיהֵרֵךְ חַס עֵשִׂי אִנן זֵאל
 זִיק וְעֶלְבָּקֵשׁ שְׁלִדְגֵי מֵאָנִין אִין וְיִזְנַע מַעֲשִׂים וְיִיא עֵר דַּעַם כְּנִוְדָּא וְנִיִּוְרְגִים אֲנִיעֶרְיָנֵן נָטָם וְיִחַתֵּן אל
 הַדְּלוּיִם אִנן זֵאל צוּ נָטָם בְּעֵשִׂי אִין עֵר זֵאל אִים פִּר נְעִבְרִן דִּיא וְיִזְכֹּר וְיִיא יִשׁוּכֵן אוֹיְבֵי אִנן אִזּוּ נָטָם וְעֵם
 סוּחַל יוּן וְיִזְנַע וְיִזְכֹּר וְעֶלְיִן זִיק וְיִזְכֹּר קַעֲרִין וְיִזְנַע פִּינְדֵן צוּ יוּן לִבְשִׁאָּפֵט אִנן וְעֶלְיִן אִים כְּרִיבִידֵי וְעֶרְיִן
 וְיִיא דִּרְ הָבֵם יִשְׁלִיחַ בְּחֶבְרָה דַּעַם נִיִּטָּאִים אִין מִשְׁלֵי ברצות ה' דרכו איש נם אויביו ישלים אתו אִזּוּ וְעֵם
 פִּן דַּעַם מִקְּנִיטִין וְעֶלְיִן יוּן פִּר נָטָם בְּאִיִּלְיִגֵן וְעֶלְיִן וְיִזְנַע פִּינְדֵן אִיבֵי מִישׁ אִים שְׁלֵוִם בְּאִיִּבִין :
 ופירוש ההלך הרביעי אִנן דַּעַם בְּשִׁיִּדְגֵי פִּן דַּעַם פִּעֲרָן חֲלִיק אִין בעניני הזכות והאברים אִין
 דִּיא עֲנָנִים פִּן שְׁלִדְגִיִּים פִּן דִּיא הֶעֱרָץ אִנן פִּן דִּיא נִלְדֵר כְּלוֹמֵר אֲנִיעֶרְכֵם מִדְרַת וְיִיא
 כ"ט

שער הבטחון

ונקם מה כצום ותחפלה וכסוכה וכלולב וכציצית ושמירת השבת והמעדים והמוע
 סן העבירות וכל הזבות הלכות לא תעבורנה אל וולוה ותועלותם ונקם סיוחדים
 בו מבלי שאר ב"א ואופני יושד הבטחון ככולם על האלהים יתברך מה שאני סבאר
 אותו. ומאלהים אשאל להורות אותי האמת כרחמי והוא כי מעשי העבודה והעבירה
 לא יתכנו לאדם כי אם בהקבץ שלשה דברים. האחד הבחירה לבנו ומצפנו והשני
 הכוונה וההסכמה לעשות מה שבוחר בו והשלישי שישתדל לנטור המעשה כאבריו
 הנראים ויוציאורו אל נגד המעשה ובה שאינו נעלם מסנו כהם כבחירות העבודה
 והעבירה הכוונה וההסכמה על המעשה הבטחון על האלהים בזה טעות וסכלות. כי
 הבורא יתברך הנה כרשותנו בחירת עבודתו והמרותו כמ"ש (דברים ל) ובוחרת בחיים

מראה לנפש

ופירושו החלק הרביעי ובו יהיה כי מעשי העבודה והעבירה לא יתכנו לא יבכו למסות רק מ"ש שלש דברים אלו :
 הא' הבחירה לבנו מהלך יבחר סלחם נלכו כהכור נעלות מלאי לבנות דבר זה : והבי' הכוונה וההסכמה
 לעשות מה שבוחר סכנו כחול לטון עולמו וסחמון למסות דבר נכלוס וכוונתו אף עדין לא נמר : והשלישי שישתדל
 לגבור המעשה בו וזה שאינו נמש ונכלס מהלכו דכינו כחריס והסכמה שם כוולוי' כרובוטו : הבטחון כל ע"כ אם
 יבנה כס על פי למה ע"י יון גנו שבוה וסכס לעשות מעותו וס טעות וסכלות אם יתבונן כן סכדי כסס יתבון ככר סעו

קען ברארץ וי' סאן מיט פוננה פון דעם בארצין און מיט די אַבְרָם שיהיה בתועלתם ונקם ווס
 דעם קענשט אַלוינ בערירט אין ווער האַרץ און ווער שארין קלוקר עם קוקס דעם אַבְרָם די
 פון גיט אַרױס נאַר אױס אַלױן שׁכר אַרד עױנש ויה און דאס וױנן רױא ואַבְרָם כצום ותחפלה וכסוכה כױ
 גלדיק וױא פאקטן און תפלה סאן און וױצן אין סױכה און ללױב און צױצות און שׁבַח און יבױס
 טובים האַלטן וױמע פון העבירות און פאַר סױדין וױך קען זאל גיט סאן קױן עבירות וכל הובח
 הלכות און אַלץ וואס דר קענשט אױ שולדיג צו סאן מיט וױן באַרץ און מיט וױן מױשׁבֿה לא
 העבורנה אל הלוה דאס גױט גיט אױבער אױף קױן אַבְרָם ותועלתם ונקם און דאס טױצן קלוקר דעם
 שׁכר וואס עם קוקס אז קען אױ מקדים רױא מױזת אַרד דער שארין וואס קוקס אז קען אױ וױא
 גיט מקדים אױך דאס נאַר צו אױס אַלױן ואופני יושד הבטחון כולם און די רױקטיגע אופנים וױ קען זאל
 וױך בױיא רױא אַלע וואָן אױף נאָם פאַר לאַזן דאס וועד אױך וױסער בױסרין אין ווס קען נױער
 דר פאַר לאַזן אױף נאָם אין רױא אַלע וואָן און בױא וואס קען פאַר דר גיט פאַר לאַזן אױף
 נאָם וואָן דער קמבר ומאלהים אשאל און פון נאָם מױא אױך בעטן ער זאל קיט וױן רחמנות
 סױך קענען דעם אַבְרָם ויהו כי מעשי העבודה כױ און דס אױ וואס אױך וועל מױרש וױן וואָרום סױא
 אַמענשט זאל סאן אַפְקוּה און נאָם דױן און סױא אױן עבירה קאן דאס גיט נױסאן ווערן כי אם
 בהקבץ נאַר סױדין אז עם מױן וױך צו וואָקען קען דױיא וואָן האַרץ אױן וואָן אױ הבחירה לבנו ער
 מה אױס דר וױלן אין וױן באַרץ און אין וױגע כחשבות ווס ער זאל סאן והשני און דס אַבְרָם
 אױ הכוונה וההסכמה עם מה בױיא אױס שױן אזו בליבין און וױן פוננה דרױף לױנין ער זאל שױן
 בױיא סאן דאס וואס ער קאם אױס דר וױלם השלישי און דאס דרױסע אױ שישתדל לגבור ער
 זאל וױך קלױסן אױס סרן רױא וואָן מיט וױגע קענען מליקע אַבְרָם וױציאות און ער זאל דס אַרום
 בױיגן אז קען זאל שױן באַן וױסן אז ער האָט דאס נױסאן אױ ער ספּוּרש בױא וועלכם קען
 גידער וױך רױא פּר לאַזן אױף נאָם און בױא וועלן גיט ומה שאינו נעלם און דאס וואס עם אױ פון
 אונן גיט פּר דױלן פון די וואָן אױז בבחירה העבודה דױגע דאס וואס קען זאל אױס דר וױלן אין
 באַרצין דױן נאָם אַרד הױ אױן עבירה סאן דאס אױך דאס ערשטע פון די דױיא וואָן ווס פּרױער
 אױ גיטסאָן והכוונה וההסכמה און קען זאל אַפְתְּנָה דאָבין און סקדים וױן אז קען זאל עם שױן
 בױיא סאן דס אױך דאס אַנְדערי פון די דױיא וואָן וואָס פּרױער אױ גיטסאָן הבטחון על האלהים
 בזה דר ווס פאַר לאַקט וױך אױף נאָם אין רױא צױיא וואָן קלוקר ער פאַר לאַקט וױך אז נאָם וועם
 אױס אין וױן מױשׁבֿה אַרױן קענן אז ער זאל סאן די מױזת ספּוּת וסכלות דאס אױ אױן פּעוּת און
 אױן נאַרשׁקױט כי הבורא יתברך וואָרום דר בשׁעפּר יתְבַרְךָ האָט גילאָט די בױרה אין אונגד רשות
 אז סױר זאָלן וױך אַלױן אױס קלױבין צו דױן אױס אַרד חס ושלום דר קענן אױס כמו שׁבַח וױא עם
 שׁפּױטן אין דר תּוֹרָה ובוחר בחיים דו זאָלסט דר אַלױן אױס דר וױלן אין דעם לעבן קלוקר דר

זאלם

ולא הניח ברשותו השלמת המעשה בעבודה ובעבודה אלא נסיבות שהם חזק לנו
 מזדמנות בקצת העתים ומנעוהו בקצתם. ואם יבמה על האלהים בכחידתו עבודתו ואמר
 לא אבחר ולא אבין לעשות כלום מעבודת הבורא עד שיבחר לו המזדמנות כבר
 תעה מדרך הישרה ומעודו נגליו סאופני הכוונה כי הבורא יתברך כבר זמנו לסוד
 במעשה העבודה ולכוין אליה כהשתדלותו המכמה וכלב שלם לשמו הגדול הודיענו
 שהוא אופני הכוונה לנו כעשהו ובעוה"ב. ואם ידמנו הסיבות ויתכן נמר המעשה
 בעבודתו אשר קרעה בחירתנו בה יהיה לנו השכר הגדול על הכחידה בעבודה ועל
 הכוונה לעשותה ועל השלמת מעשיה כאברים הנראים ואם ימנע מן האברים נמד
 המעשה יהיה לו שבר הכחידה הכוונה כאשר זכרנו במה שקדם וכן העונש על
 העבודה. וההפריש שבין עבודת הבורא ושאר מעשי העולם בענין הבחוחן באלהים

טרפא לנפש

ונח נרשטו לנחור כמלחיו וכן טלל למחורו כמ' נהורס ונהרס נחיוס וכן כמס פסוקים כלל: ולא הניח ברשותו
 השלמת המעשה וכן נוס כליו לנכות על כי ונהגין לו שיביע לו ועודו שיעול נחירסת כטוס לידו נמר כמו שסתמין דוד
 מתוך עיס כמו שמיסו כסוף הענין מתי שגמר הכמסה ליה כידיו חלחר שגוך לרבר אחר להסתחמו וחס כסכות ולעטמס
 מומן כסס יסנרן כסכות ויכל לידו נמר ולעמיס כחיון תמן סימור לא וירמט כסכות כמיס לעיל כבידוס חניג וינהרר חמוט
 כמטוס וכעורוס כיו וחי לא נמר כסס כמעס ול' כשער רב' כסיס וסוא יסנרן וימלך על מה שספקו עליו ח' ח' טעלס
 כרפ' טי' נחורן ומיסי טס: וההפריש שבין כיו' כמטוודס כנורס וינרן כמחירס וכססכסס כמטוס ומלטו לנחור מה שיכנס

אָלָקַט אִיִּים דָּער וַיִּוּיִלן צו פֿאַן מִצֵּיִת רוֹדף דָּעם וַעֲקַטוּ לְעֵבֶרן וְלֹא הֵנִיחַ בְּרִשְׁוֹתוֹ אֲנִי דָּעִם אִיִּים
 פִּירֻנְג פֿון דֵּר קִצְוֹה אָרֶד פֿון דֵּר עֲבִירָה דָּאָט נָאָט נִישׁ גִּילָאָט פֿריא אַוּוֹ אִין דֵּר הֶעֱרָן אִיא סִבְכֹת
 שׁוּם חִיץ לֹט גָּאָר דָּס אִואס פִּירֻנְג כּוֹן יִוּן רוֹדף סִיפֿלֶען עִיס וַיִּיא וַיִּוּן נִישׁ פֿריא אַוּוֹ אִין דֵּר הֶעֱרָן
 פֿוּדֶמֶטס בְּקַצַּת הַעֲתִים אִין אַטְוִילן צִיִּיטן גָּאָן פֿען וַיִּיא קִרְוִינן אַוּוֹ צו צִיִּיטן פֿאַן פֿען וַיִּיא נִישׁ קִרְוִינן
 דָּרוֹם אִיף דָּעם אִיִּים פִּירֻנְג כּוֹן פֿען וַיִּיא אַפֿטרִין דָּאָבִין אִיף גָּאָט אִיאן פֿען מֹח אִיִּים פֿעֲטִים אָד
 גָּאָל אִינוּ הֶעֱלִיפוּ אִין סִיר וְאִלֵּין גָּאָנן דִּיא מִצְוֹה אִיִּים פִּירֻנן וְאִם יִכְסֵל עַל וְאִלֵּיִס אַפֿר אִין אָד חֶעֶס
 וַעֲלִין וַיִּה פֿאַר לֵאָנוּן אִיף גָּאָט אִיף דָּעם אִיִּים דָּער וַיִּוּיִלן אִין נָאָסִס דִּיקֶסֶס וַיִּאָסֵל לֹט אִיִּים וְאִם
 מִבִּינן כּוֹן אַנן וַעֲסֵס וַעֲלִין אִיף וְעַל גָּאָר נִישׁ אִיִּים דָּער וַיִּוּיִלן אַנן וַעֲלֵס גָּאָר קִיין פֿונְהָר נִישׁ
 דָּאָבִין אִין אִיף וְאִל עֲפִיס פֿאַן פֿון נָאָסִס דִּיקֶסֶס עַר שִׁיבֹד לִי קִיין נָאָט וַעֲסֵס מִיר אִיִּין אִיִּים דָּער
 וַיִּוּיִלן דָּאָס פֿעֲקֶטֶע אַנן וַעֲסֵס וַיִּה אִין דָּעם אִיף פֿאַר לֵאָנוּן אִיף גָּאָט כִּכֵר חֶעֶר סִרְרֵן הִישֵׁרָה אִין אָד
 וַעֲסֵס אִין אַנן אִין אָד פֿאַר אִירֶם פֿון דָּעם רֶעֶבֶט פֿאַרשִׁיגֵן וַעֲסֵס וְעֵדוּ וְנִגְלוּ אַנן וַיִּנְעֵס קִיין דָּאָבִין וַיִּה
 אִיִּים גִּינְדִיקֶשֶׁט פֿון דָּעם רֶעֶבֶטִין וַעֲסֵס כִּי הִבְרִיא יִתְבַּרַךְ כִּכֵר צוֹנוּ וְאִירֹס דָּער פֿשְׁעֶשֶׁר וְיִתְבַּרַךְ קִיין אִיִּים
 גִּיבָאָטִין סִיר וְאִלֵּין וַיִּה אִינוּן אִיִּים דָּער וַיִּוּיִלן צו פֿאַן דִּיא דִּיקֶסֶט פֿון גָּאָט ולכוין אליה בהשתדלותו אצט
 מִיר וְאִלֵּין אִיף דָּעם פֿונְהָר דָּאָבִין מִיִּס פֿלִיכֹטִיג אַנן מִיִּטִין גָּאָנְוִין באַרְצֵין אַנן סִיר וְאִלֵּין עִיס פֿאַן
 פֿון יִוּן גָּאָנן וַעֲנִין וְהִיעִינוּ אַנן דָּאָס אַוּוֹ כּוֹרֵעֵן גִּינְעֻעִין שׁוּוֹת אִופְנִי הַכּוֹנֵה לֹט אִין דָּאָס אִין דָּער
 רֶעֶבֶטִין וַעֲסֵס פֿאַר אַוּוֹ אִיף דָּר וַעֲלֵט אִיא אִיף וַעֲנֵר וַעֲלֵט פֿלֹאָר אִין מִיר וַעֲלִין וַיִּנְעֵס מִיִּצְוֹה
 פֿאַרמִיס יִוּן וַעֲסֵס אַנן נִישׁ יִוּן אִיף דָּר וַעֲלֵט אַנן אִיף יַעֲבֵר וַעֲלֵט וְאִם יוֹדֶמֶט סִבְכֹת אַנן וַעֲסֵס מִיר
 וַעֲלִין קִרְוִינן דִּיא מִיִּקְלֵן וְאִם נִיהַעֲרִין דָּער צו יִתְכּוֹן נמר המעשה אַנן עִיס וַעֲסֵס אַנן גִּיבָרִיס יִוּן פֿלֹאָר
 אִין מִיר וַעֲלִין גָּאָנן אִיִּים פִּירֻנן דָּעם גִּבֵּר פֿון דָּר מִעֲשֵׂה בעבודתו אִיִּים קִיִּיסה כִּי אִין דָּעם דִּיקֶסֶט פֿון
 נָאָט וְאִם מִיר דָּאָבִין פֿרִישֵׁר אִיִּים דָּר וַיִּוּיִלן אִין דָּעם יהיה לו השכר הגדול ועליו מִיר גִּרוּסִים שִׁבֵּר
 דָּאָבִין אִיִּיגֶם וַיִּיל מִיר דָּאָבִין אִיִּים דָּר וַיִּוּיִלן גָּאָט צו דִּיגֵן ועל הכוונה לעשותה אַנן צוּוִיִּיטֶסֶס וַיִּיל מִיר
 גָּאָנן דִּיא פֿונְהָר אִיף דָּעם גִּיהָאָט סִיר וְאִלֵּין עִיס פֿאַן ועל השלמת מעשה דִּיקִיִּיגֶסֶס אִיף דָּעם וְאִם
 מִיר דָּאָבִין אִיִּים גִּעֲפִירִס דִּיא וְאִה מִיִּס דִּיא גִּלְהֵר נִמְצָא וַעֲסֵס פֿען דָּאָבִין שִׁבֵּר אִיף רִבִּי יִתְכּוֹן
 וְאִם יִכְסֵל מן האברים אַנן אִיִּים פֿון דִּיא גִּלְהֵר דָּער מִיִּטִין וַעֲנֵרן פֿון דִּיא גִּלְהֵר דָּער אִואס פִּירֻנְג פֿון דֵּר
 וַעֲנֵרן פֿלֹאָר אִין אָד וַעֲסֵס עִיס נִישׁ גָּאָנְוִין אִואס פִּירֻנן וְהִיה לֹט כִּי וַעֲלִין דָּער דָּאָבִין שִׁבֵּר פֿאַר דָּר
 נִמְטֵע פֿונְהָר אַנן פֿאַר דָּעם אִיִּים דָּר וַיִּוּיִלן וְאִם מִיר דָּאָבִין אִיִּים דָּר וַיִּוּיִלן צו דִּיגֵן גָּאָט מִאִשֵׁר וְכִיִּי
 וַיִּיא מִיר דָּאָבִין פֿרִישֵׁר גִּיבָאָטִין וְכִן הַעֲנוּשׁ עַל הַכּוֹנִיה אַנן אִין אִיף מִיִּס דָּעם עֲוִיִּשׁ אִיף דָּער
 עֲבִירָה וְהִפְרִישׁ שְׁבִין מִכּוֹחַ הַבּוֹרֵא כִּי אַנן דָּער חִילוק וְאִם אִין צוּוִיִּישׁ נָאָסִס דִּיקֶסֶט אַנן צוּוִיִּישׁן דָּר
 וועלמ

שער הבטחה

יתברך ששאר עניני העולם לא נגלו לנו אופני המזב והרע כסיבה מן הסיבות סבלעזי שאריתם ולא אופני ההפסד והרע בקצתם בלתי קצתם כי לא עמדנו על איזה מלאכה מן המלאכות שמוכה לנו ויותר ראוייה לבקשת הטרף והבריאות והמזב ולא באיזו סחורה ובאיזו דרך ובאיזה מעשה מן המעשים העולמיים נצליח כשנתלנל בהם . וכן הדרך עלינו שנבטח כאלהים בבחירתנו והשלמתה לעזרנו על מה שיש בו מוכתנו אחר שנתלנל עליהם ונתחנן אליו להעיר לבבנו לבחירת המוכה והראוייה לנו מהם . אבל עבודת הבורא יתברך איננה מן מפני שכבר הודיענו אופני הנכונה בה וצונו לבחור בה ויעד אותנו בנמול אליה . ואם נתחנן אליו בבחירתה ונכמתה עליו כהראותנו אופני המזב לנו נהיה תועים בדבריו וסבלים בבטחוננו מפני שכבר קדמה הודעתו אותנו דרכי העבודה אשר יועילנו בעולם הזה ובכבא כמו שאמר (דברים ו) ויצונו ה' לעשות את כל החקים האלה

מרפא לנפש

למחש' ובעניני ספולס דיימו' מרסחתו ושאר לרימו' נתחנן ככל הסדר מה שרלו' לחדש לנחשו' נח' ככל מצו' וחסד' ויחד' לו סבול' וסכנו' ככל דרכיו ועטמו' וכמו שפירו' חזק' כלל כד' שמים חזק' מיראת' שמים וחזק' סט'ס' כו'ס' שפירו' עניני' עולם' לא' עליו' לנו' כו' וחסד' לא' דע' מה' נכס' אל' נדעק' כמלכ'ס' זו' או' כמלכ' זו' ויס' סוב' לנו' זה' וחסד' : וכן' הדין' עלינו' ולכן' סדין' פלינו' כמסלל' לה' שער' נכנו' לה'ס' סבוכ'ס' וסל'ס'ס' לנו' וכו'ל' יסוד' לנו' כמל'ס' כמס'ס' דיימו' ולכס'לו' ליד' נח'ר' לטוב' לה' : אבל' עבודת' הבורא' כו' ככ' שמע' ומס'ט' נמס'ס' לנו' כמס'ס' כל' מל'ס'ס' וחזק' גו'י' ודוע' לפני' שמתו' כו'ל' לטוב' לנו' כמס'ס' כמס'ס' ויל'ט' וכו' לטוב' לנו' כל' הימים' כעוס'ל' וחק'ס' סיס'ס' לנו' וגו' כו'ל' עכ'ר' כס'ס'כ'ס' וז'ל' כמס'ס'ל' על' פסוק' זה' קרא' יועל'ס' וזכר'ן' אנו'קע'ענין' דעם' ב'קדו'ן' אויף' נא'ם' ית'בד'ך' ב'לו'ב'ך' פאר' ווא'ס' אי'ן' נא'מ'ס' ד'י'נ'ק'ס'ט' מ'אר' מען' ז'ך' ד'י'נ'ק'ס'ט' פאר' קא'ז'ן' אויף' נא'ם' א'נ'ן' ב'י'א' וועל'ק'ל'יע' זא'כ'ן' י'ת'ב'ד'ך' מען' ז'ך' י'א' פאר' קא'ז'ן' אויף' נא'ם' ששאר' עניני' העולם' וואר'ם' די' אנו'קע'רי' זא'כ'ן' ווא'ס' ע'ס' אי'ן' פ'ן' ד'ר' וועק'ס'ט' לא' נגלו' לנו' ודמני' המזב' כו' אי'ן' א'י'נו' ג'י'ט' אנו'פ'ל'עק'ס'ט' ג'ו'ואר'י'ן' ד'יא' אופ'ני'ם' פ'ן' ד'ע'ס' . נ'ט'ץ' אנו'ך' ב'י'ז'ו' פ'ן' אי'ן' מ'י'טעל' מ'ער' פ'ן' ד'יא' אי'בר'י'יע' כ'ו'ט'ר' מען' ע'ס' א'י'נו' ג'י'ט' ג'ו'וא'נ'ט' וועל'ק'ע' מ'לא'כ'ה' אנו'ך' וועל'כ'ך' מ'שא' וס'מ'ן' אי'ן' ב'עק'ס'ט' פ'ן' ד'ער' אנו'קע'ט' ולא' אופ'ני' ההפסד' א'נ'ן' אויף' ווי'יס' מען' ג'י'ט' אויב' אי'ן' אנו'ק'יר' זא'כ'ן' אי'ן' פאר' האנו'ר'ן' ב'י'ז'ו' א'נ'ן' ש'אר'י'ן' ווא'ס' אי'ן' ד'יא' אנו'ק'יר' זא'כ'ן' אי'ן' ד'א'ס' ג'י'ט' פאר' האנו'ר'ן' כ'י' לא' עמ'טו' וואר'ם' כו'ר' האנו'ך' ע'ס' ג'י'ט' אוי'ס' אנו'קע'ר'ט' א'ז' מ'יר' קא'נ'ן' ע'ס' ג'י'ט' פאר' ש'ט'י'ן' וועל'ק'ע' מ'לא'כ'ה' ע'ס' אי'ן' ב'עק'ס'ט' פאר' אנו'ך' ויותר' ר'א'י'ן' לבקש'ת' הטרף' כו' אנו'ך' וועל'ק'ע' מ'לא'כ'ה' ע'ס' אי'ן' ב'עק'ס'ט' א'ז' מ'יר' זאל'ן' פ'ן' א'ד' קא'ר'י'ן' אנו'ך' ש'פ'י'ן' אנו'ך' ג'ו'וא'נ'ד'יי'ט'ס' אנו'ך' נ'ט'ץ'ס' ולא' כו'ני'ו' סח'דה' א'נ'ן' אויף' ווי'יס'ן' מ'יר' ג'י'ט' ד'ך'ך' ווא'ס' פאר' אנו'ק'ר'ה' אנו'ך' ד'ך'ך' ווא'ס' פאר' אנו'ק'ע'ט' אנו'ך' ד'ך'ך' ווא'ס' פ'ר' אנו'ק'ע'ט' פ'ן' ד'יא' וועל'ק'ל'יע' ווער'ק'ן' מ'ל'י'ח' וועל'ן' מ'יר' באנו'ל'ק'ן' ווען' מ'יר' וואל'ק'ט'ן' ס'י'ט' וי'א' ג'י'ראנו'ד'יל'ט' אנו'ך' ג'ו'וא'נ'ט'ן' אי'ן' ווע'ן' י'מ'ן' ה'ר'י'ן' עלי'ט' ד'ר'ם' ב'ה'י'נ'נ'ט' ד'ר' ע'קל' ס'י'ט' א'ז' מ'יר' ג'ו'וער'ו'ן' ז'ך' פאר' קא'ז'ן' אויף' נא'ם' כב'ח'ד'ו'ת' והשל'מ'ת' א'י'ן' אנו'ך' אוי'ס' ד'ער' ווי'יל'ן' אנו'ך' א'י'ן' ד'ע'ס' אוי'ס' פ'יר' ב'לו'ב'ך' נא'ם' ב'יה' זאל' אוי'ס' ד'ער' ווי'יל'ן' אנו'ך' זאל' אוי'ס' ס'ר'י'ן' לער'נו' על' מה' ש'יש' כו' ס'וב'ט'נו' א'ז' זאל' אנו'ך' העל'ק'ן' אויף' ד'ע'ס' ווא'ס' אי'ן' אנו'ך' נ'ט'ץ'ן' נא'ך' ד'ע'ס' א'ז' ס'יד' וועל'ן' ז'ך' פ'ן' מ'י'ה' ב'לו'ב'ך' א'ז' מ'יר' האנו'ך' מ'יר'ד'יא' אויף' ד'ע'ס' מ'שא' וס'מ'ן' ב'ר'א'י'ן' ס'יד' ז'ך' פ'יר' קא'ז'ן' אויף' נא'ם' א'ז' ע'ר' ווע'ס' אנו'ך' העק'פ'ן' אי'ן' ד'ע'ס' מ'יר' ד'ר' ווי'יל'ן' אוי'ס' ד'ע'ס' מ'שא' וס'מ'ן' אנו'ך' א'י'ן' ד'ע'ס' אוי'ס' ס'ר'י'ן' א'ז' ע'ס' זאל' ז'י'ן' צו' אנו'ך' צו' נ'ט'ץ'ן' נח'מ'ן' אל'יו' להעיר' לבב'נו' אנו'ך' מ'יר' ב'ר'א'ר'ן' א'י'ס' צו' ב'עק'ס'ט' א'ז' ע'ר' זאל' ד'ר' וועק'ן' אנו'קע'ר' הער'צ'ך' מ'יר' זאל'ן' קא'נ'ן' א'י'ס' ד'ר' ווי'יל'ן' ווא'ס' צו' אנו'ך' א'ז' ג'י'ט' אנו'ך' ר'א'י'ן' וועל'ק'ן' מ'שא' וס'מ'ן' אנו'ך' וועל'ק'ע' מ'לא'כ'ה' אנו'ך' כב'ח'ד'ו'ת' הבורא' אנו'ך' ד'יא' ד'י'נ'ק'ס'ט' ווא'ס' מען' זאל' ד'יע'ן' ד'ע'ס' ב'ש'ע'פ'ר' ית'ב'ד'ך' א'י'ן' ג'י'ט' אנו'ך' מפני' שכבר' הודיע'נו' וואר'ם' ע'ר' ד'א'ס' האנו'ך' אנו'ך' ש'ר'י'ן' מ'ר'י'ע' ונו'ע'ן' ד'יא' העק'ס'ט' וועני'ן' פ'ן' נא'מ'ס' ד'י'נ'ק'ס'ט' חזו'ן' אנו'ך' ד'א'ס' ש'ר'י'ן' אנו'ך' ג'ו'וא'נ'ט'ן' מ'יר' זאל'ן' אוי'ס' ד'ר' ווי'יל'ן' א'י'ן' ז'י'ן' ד'י'נ'ק'ס'ט' ויעד' וחו'ט' אנו'ך' ד'א'ס' אנו'ך' צו' ג'ו'וא'נ'ט'ם' ש'כ'ר' אויף' ד'ע'ס' ווא'ס' אנו'ך' וועל'ן' אוי'ס' ד'ר' ווי'יל'ן' א'י'ס' צו' ד'יע'ן' אנו'ך' נתחנן' אל'יו' כב'ח'ד'ו'ת' אנו'ך' א'ז' מ'יר' וועל'ן' א'י'ס' ב'עק'ס'ט'ן' א'ז' ע'ר' זאל' אנו'ך' א'י'ס' ד'ר' ווי'יל'ן' ווא'ס' ג'י'ט' אנו'ך' תבטח' על'יו' אנו'ך' מ'יר' וועל'ן' ז'ך' אויף' א'י'ס' פאר' לאנו'ך' א'ז' ע'ר' זאל' אנו'ך' ווי'יל'ן' ד'י' אופ'ני'ם' וס'ס' אנו'ך' ג'י'ט' אנו'ך' נהיה' מועיל' וועל'ן' מ'יר' ז'ך' פ'ר'ע'ה' וי'ין' אי'ן' אנו'ק'ר'ט' מ'יר' וס'בל'ים' כב'ח'ד'ו'ת' אנו'ך' מ'יר' וועל'ן' ז'י'ן' נא'ר'ן' א'י'ן' אנו'ך' ב'קדו'ן' מפני' שכבר' קדמה' ווי'יל' ד'יא' הטרף' האנו'ך' אנו'ך' ש'ר'י'ן' פ'ר'ע'ר' מ'ר'י'ע' ונו'ע'ן' ד'ע'ס' ווע'ן' פ'ן' נא'מ'ס' ד'י'נ'ק'ס'ט' ויס'ר' יועיל'נו' ווא'ס' ווע'ס' אנו'ך' העק'פ'ן' אויף' ד'ר' וועל'ק'ס'ט' אנו'ך' אויף'

יענר

ונו' למוכ לנו כל הימים ואמר בנמול העולם הבא (סג) הצדקה תהיה לנו כי נשמוד לעשות . ועוד כי עניני העולם יש שתשוב הסיבה המשובחת מנוה המנונה משובחת אך העבודה והעבירה אינם כן כי המנונה והמשובח מהם לא יעקב מענינו ולא יתחלף אבל מה שראוי לבטוח עליו הוא נמר מעשה העבודה אחר בחירתה כלב שלם ונאמן והסכמה והשתדלות כבר לכב וכונה לשמו הגדול . וכזה אהנו חייבין להתחנן אליו לעזור אותנו בו ולהורות אותנו עליו כמו שכתוב (תהלים כג) 'הדריכני' באמתך ולמדני ואמר (סג ק"ס) הדריכני בנתיב מצותיך ונו' ואמר (סג) דבקתי בעדותיך ה' אל תבישני ואמר (סג) ואל תצל מפי דבר אמת עד מאד ונו' . וכל זה ראיה שבוחרתו היתה כמעשה העבודה אך התפלל אל האלהים על שני דברים אחד מהם ליחד לבכו ולחזק בחירתו בעבודתו בורהתך מרדות העולם כלכו וענינו

מפא לנפש

נמול המלוח דקכי בו סבד פקני לרבו סכא חיוב לעמוד חמוס אלו יתן עוד סבד בעבודתו כו' טייש ונמיס המחבר כמה פעמים : ועוד כי עניני העולם כו' ועוד אף נמול לסימס על דמטו לבחור כוונתו זה או בזה סמלמכ כי כמס פעמים נמול סכא סבד כמבשר כמלמכ או לו כמחורס ו כמסונחא אללו וכו' און ירוד מלמכ מוחס כמלמכ ומוחס זה ומנוס אללו אכ און אכט יודע עד מה קס כס טיי' נתן לבנו לעוד לנו וכן נמול כמס סקוקים סמורים על או כמיס רבות מחשבות כלל אים ומס' כי חיה תקום קמתי בריעו ט"ו לג דלס ימכ דכס וכו' יסין למדו וכתיב סס כי מה' מפני נכר וזהס מס ימין דכנו וכן עוד כמס סקוקים . אללו מנכס סמנודס מס סכא טכס ודמיס טייס המלוח כוא עוד לעולם ולא תהינן סכו וכמנודס סכו רמיס לעולם כמס סמנודס : אבל כה ישראוי לבטוח עליו כוא נמר כמפעס סס' יעזר וימיס פורטו לכתיס מחשבות סמנודס לרוד נמר וירודו אף עול

יעבר ויעלם דרום תאם דאבין כיר אים צו בעסין ער ואל אונו וייחין דעם נטין וועט אז ער המ אבין לשון מודיע גיווען אין דר הורה ווי עם לשמים אין דברים ויצונו ה' לעשות את כל החקים האלה את נאם האם אונו ג'באקס צו טאן נאר ריא ד'אונגע ג'יעצן לשב לנו כל הימים כ'ר עם ואל אונו ויין גוט אלע צייט און אויף דעם ק'בד פון טאקס הבא לשמים ווייכד וצדקה תהיה לנו כי נשכור לעשות עם וועט אונו ג'יערקניס ויין פאר אנ'יערקניס איוף יעבר וועלם אז כיר ועלוי היסין ג'אקס מצות און כיר ואלו וי טאן ועי און נאך אפעס איו פאר וואס עם איו אדולקס אנ'טקענין ג'באקס צווישן ריא וועלסליכע זאכן און צווישן נאקס ד'נקסס כי עניני העולם ווארדו די וועלסליכע זאכן יש שישוה איו פאר דאנ'ן ג'אאל זאך זיה א'פער ערדן דער בעקסר האנדל אויף לעלעכט המטנה מסובחת און איין לעלעכטל באנדל ואל וועל גוט דרום קאנן כיר גיט וויסן וועלעס איו פאר אונו גיט דרום ג'יערע פ'ען וך זיה פ'ר קאזין אויף נאם וך העברה והענידה א'פער ריא ד'נקסס פון נאם א'פער ריא עבירות ז'יענע גיט און כי רמטנה המסובח ווארדס דאס נוקסס פון ז'ייד מיינט סען ריא ד'נקסס פון נאם און דאס לעלעכקען פון ז'ייד מיינט סען ריא עבירות ויא יתק מעינו וועט גיט א'פער געפאקט ווערן און וועט גיט פאר ב'יטין ווערן ג'למר אז פאר אס'ציה ואל סען דאבין עניש און פ'ר איין עבירה שק'ר רס וועט ק'ן מאל גיט ויין דרום ווייכין כיר דאך א'עין וואס אים צו ג'לייבן אבל מה שראוי לבטוח עליו נאר ב'י וואס ג'יערע קען זיה פ'ר קאזין אויף נאם הוה ס'ר סעסה הענידה סען ואל קאנן אים פ'רדן די מצות ועוד בחירתה נאך דעם אז ד'ר מענטש ד'ר ויילס אים אז ער ואל טאן אס'ציה און נאם ד'ק'ן סיס ויין נאנ'ען בארען והסכמה והשתדלות און עם ג'ב'יקס ב'י אים לשון ער ואל לשון עם טאן און ער פ'ליקס וך סיס איין קלאר נאמן און איו זיה קבוץ פון ויין ג'דיקן נאמן וועגן וכזה אהנו חייבים און דער נאך אז מען ואל עם קאנן אים פ'רדן דס ב'רארפ'ן כיר בעסין צו אים לעזר ווענו בו ער ואל אונו העלפ'ן ד'ק'ן ולהורות אותנו און ואל אונו לערנן אויף דעם וייד און כיר קאנן אים פ'רדן וייד עם לשמים אין תהלים הודיני באמתך ולמדני סאך כ'ך ס'רעמס און ב'יין א'מח און לערן ס'ך . און נאך לשמים דאנ'ן דודיני בנתיב מצותיך סאך כ'ך ג'רעמס ויחן דער וועג פון ב'יין ג'באם און לערן ס'ך וייד און א'ך ואל וי קאנן טאן . את פ'רעך לשמים ד'ר אסונה כדתי דעם וואך דאפ'טיגן ווע דאב אוך אליון אים דער ויילס . און נאך לשמים דאנ'ן דבתי בעדותיך ה' אל תבישני אוך דאב כ'ך ג'רעמס אין ב'יין ג'צייגעניש און דו נאם ואלקס ס'ך גיט פ'ר שעקן וכל זה ראיה כי און פון ריא אלע פ'סיקים איו צוואה אז ער קס וך אליון אים דער ויילס צו נאקס ד'נקסס וך התפלל אל האלהים נאר ער המ

בבעמן

שער הבטחון

כמו שאמר (שס פ) יחד לבכי לראה שמך (שס קיפ) נל עיני באבימה הו' (שס העפ) עיני
 זו' (שס) הט לבי אל עדותך וגו' הרומה להם. והשני לחוק אבריו על השלמת המעשים
 בעבודתו והוא מה שאמר (שס) הדריכני בנתיב מצותיך (שס) סעדי ואושעה וררכה כבודו.
 ואני עתיד לכאר אופני מעסדי החלק הה ואופני השלמתו והדרך הנכונה בו כעורת השם:
 אבל עתיד החלק החמישי והוא תובת האברים אשר תועלתם ונוקם מעבורים אל
 זולתו כצדקה המעשר ולמוד התכמה וצוות כבודו והדרך והלשון האמנות
 להסתיר הסוד ולדבר טוב ולעשות הטוב וכבוד אבות והכנע הרשעים אל האלהים
 הזהות בני אדם דרכי טובות ולחמול עניהם ולרחם עליהם ולסכול הרפתם כשמעיד
 אותם אל העבודה ומיול אותם ומיראם בנמול וכעונש ואופני יוסר הבטחון כזה שיהיה

טרפא לנפש

לקיים כמ' סדריכני כמתן ולמדו וספד דקרא כי חלם חלמי וישו חוקך קויתו כל כיוס חכ כחתי מעלמי חלך קויתו חלך
 סמוכטי נשוח ננוק ככן סדריכני כמתן כחלך נגחול נגחול וספסיס כחתי וכן כל כספסיס כחתי סוף סכנן כוח סירוח סתם
 כסכוכ כמו סכנתי דוק וסככת חס חס סככות וכל זה לרוב כי חך סכנול כו:
 אבל מ' החלק התי וכו' ולהשיב האמנות לסכוכ ולשם מה סלך כחתיס וכלדתי: והזרות כ'א ררכי סככות דתי
 כי יסנך סעוסיס וסרכוס כמ'ס כסתיס סער כי כי כסס עוכות מעס כעלס ליסות סססכתיס סככותו חות: וסכיל

גבעתן צו נאט ער זאל אים העלפן אויף צוויי זאכן אחד טרם איינס פון די זאכן איז לייד לבכי אז
 ער זאל אים זיין בארץ געשטימט און זאל אים שפארגן ער זאל קאנען אלע צייט אויס דער
 זיילן אין נאקס רינקס בהרפת סרדוח העולם מיט דעם ער זאל דר זייטערן די סרדוח פון דר זעלט
 פון בארץ און פון זיינע אויגן. כלומר ער דט גיבעטן אז נאט זאל פון אים דער זייטערן די
 סרדוח פון דר זעלט וועט ער שוין אלזין זיך אים דר זיילן דעם גטישן וועט זיי ער דט גינאנט
 אין תהלים יחד לבכי לראה שם זינא געשטימט מיין בארץ פון דיין נאמן צו פארקניסן. און פריער
 שטייט דארטן גל עיני באבימה נפלות סחורך עפין מינע אויגן וועל איך זענן וואונדער פון דיין תורה
 און נאך פטוקים שטיינן דארטן אז איין גליקעניש ווישני און דס אנדערע דט דוד הכלה גיבעטן
 צו נאט לחוק אבריו כו' אז ער זאל אים שפארגן זיינע גליקר גדי ער זאל קאנן אויס פירן דיא
 ווערק אין נאקס רינקס והוא כה שאמר און דאס איז וואס ער דט גינאנט אין תהלים הדריכני בנתיב
 מצותי פאה סיה טרעטין אין די שטעט פון דיין גיבאט סדני ואושעה לעקו סיה אינטער וועל איך
 גיבאלפן ווערן און נאך פיל אנעלעכע פטוקים דט ער גינאנט דט ער גמינט אז נאט זאל אים
 שפארגן זיין פח און זיינע גליקר ער זאל קאנן פאן פון זיינע כצות וועי עתיד לכאר און און וועל
 זייטער בשיידן דורך וועלעכע זאכן קאן פאן פון בארעין דס וואס איך קאב גישריפן אין דעם חלק
 כלומר מען זאל ניט מקיים זיין דס וואס איך קאב פריער גישריפן אין דעם חלק וויאזוי השלמתו און
 דורך וואס מען קאן עס יוא מקיים זיין און אויס פירן והדרך הנכונה און דעם געקניש דרך דער פון
 וועל איך עס אלץ בשיידן מיט נאקס הלה:

אבל פירוש החלק החמישי אקער דס בשיידונג פון דעם פינפטן חלק והוא און אין דעם חלק וועט
 בשייד ווערן תובת האברים די מצות וואס מען אז חייב זיי צו פאן מיט די גליקר וואס זיינער
 הלה כלומר דעם זכר וואס מען דט אז מען איז זיי מקיים און דעם זאכן וואס מען דט אז
 מען איז זיי ניט מקיים סככותם אל זולתו זענן איבר צו אנאנדערן אז אן אנאנדער פונקטן קאן ער
 זיי ניט מקיים זיין כדקה גליף זיי צדקה כו ער די צדקה געבן דעם צדקאן אבר אז ער דט
 ניט קיין צדקאן קאן ער זיא ניט מקיים זיין אדר מעשר אדר לערנן תורה און חכמה מיט אנדערע
 וצוות כבוד און צו גיבטישן נוקם צו פאן והזוי סרדוח און אן אז צו זאגן מען זאל ניט פאן קיין גיין
 ולהשיב האמנות און אים צו קערן און אס צו געבן דאס וואס ער דט גיבאנט ולהסתיר הסוד און
 איין סוד פון פארגין ער זאל אים ניט זאגן פון קיינס ולדבר טוב ולעשות הטוב און נוקם צו ריידן און
 נוקם צו פאן וכבוד אבות און זיינע געשטערן ערליך צו האלפן ורשבת רשעים אל האלהים און די רשעים
 סאגן תשובה פאן צו נאט והזוי בני אדם און צו לערנן די פונקטן דעם גטישן ווען ולחמול עניהם
 און זאל זיך דער פריען אביער זיינער ארעכע ולסכול רשעים און ווען זיי וועלן אים לעקטערן
 אז ער דער וועקט זיי צו נאקס רינקס זאל ער עס ליידן וסכיל חותם און זאל זיי געבן דאקענטען

הארץ צופן כלבבו כל המעשים האלה והרוסה להם ויחדו עשותם ומסבב אליהם כפי מה שהקדמנו בחלק רביעי לחרוב הבחירה עלינו להתקרב אל האלהים בלבד לא לנקות שם וכבוד כנינהם ולא לקנות הנבמל מהם ולא להשתרר עליהם ואח"כ יבטח על האלהים בהשלמת המעשה שבחן לעשותו מהם כפי מה שהוא רוצה בו מסמנו אחר שסבב עליו ויחדו כפי וכלתו ככל זה להסתירו מפני שאין צריך לו להודיע, כי בהיותו נסתר יהיה שכרו יותר גדול מסה שיהיה אם יהיה גודע. ומה שלא יוכל להסתירו חזר בו השורש אשר הקדמנו כי התועלת והנוק לא יהיה מן הכרואים כי אם ברשות הבורא ית'. וכאשר ינלל הבורא על ידו מצווה יחשוב בלבו כי הוא טובה מאת הבורא

מרפא לנפש

אורה ומיראה אמר ושיח לי תחלה על פגמול וטריח על סעוט. לה"ס: צופן כלבבו כלנו ונמאנו ותחזו כל פגמאש פגמא תחלה: כפי מה שהוא רוצה בו מסמנו כפי מה שפסי' דולם מלתי נבחו לנו ונמנוהו כי יחיד נבחרתם לכלים נחלתם: ובה שלא יוכל להסתירו כמו המלך נבחר ויפלא כמו שפסקל לקחו: ויחדו השורש כי התועלת מ' נהלתם

צו נוסף שכן קלומר עד זאל וי זאגין אז וי וועלן גוט זיין וועלן וי האגן שוכר אויף עולם האגן וידיאס נבטל וועט אונ זאל וי באבין פארקומן פון שטראף פאר זאל וי זאגין אז וי וועלן זאמט גיט דיען וועט ער וי פצאלן עניש אויף עולם האגן וזונגן ישר הבטחון גרים אונ דר בעקטר דרף וי מען זאל זיך אין די זאכן אויף נאמט פון לאזין אז אונ שיהיה הארם צופן כלבבו אז דר מענטש זאל פרייע שראכטן אין הארצין די אלע מעשים אדר ויעד גליקן אז ער וויל וי סאן ויחדו שיהיה אונ ער זאל אויס דר ווילן צו סאן וי פלוצר פרייע זאל ער מראכטן און ויין הארצן אז ער וויל די מצות סאן אונ דער נאך זאל שוין ביי אים און בלייבן אז ער זאל ויזא פונדא שוין סאן ויסבב וויהם אונ דער נאך נאך ער זיך פלייסן אונ טירקא ראבין דס ער זאל ויזא פגום זיין וויא מיר האבן פרייע גישריפן אין דעם פערשן חלק סחוב הבחירה עלינו וויל מיר זיין מרוב אויס צו דער ווילן נוסם צו סאן מיט דר מחשבה אונ מיט דעם הארצין אונ דר נאך זאל מען שוין אויף דעם האבין כוונה אז עס זאל שוין אונ בלייבן אונ דער נאך זאל מען זיך פלייסן צום סאן עס מיט טירקא נאר דר מיט וואס מיר וועלן דיען זאמט אונ מצות סאן וועלן מיר נאר מיין להתקרב אל הארעים נלבו מיר זאלין זיך דער מיט גינגעהן צו נאמט לא לכות שם גיט מען זאל אז זינגען דאבין צו גרינג אלס אדר קבור מן ליטן ולא לכות הנבמל אונ גיט פון שוכר ווענו ער זאל ראפן אז ער וועט זיין פרום וועלן אים לייט געבן געלט ולא להסתיר עליהם אונ גיט דער זאל העלשן אויף וי זאל ער דאס אלץ גיט מיין נאר ער זאל עס סאן פון נאכט ווענו ואח"כ יבטח על האלהים אונ דער נאך זאל ער זיך פון האבן אונ מצות זאל ער זיך פון לאזין אויף נאמט אז ער זאל עס קאגן אויס פירן כפי מה שהוא רוצה אונ וויל נאמט ברוך הוא וויל פון אבן אז מיר זאלן סאן זיין דען אונ זייע מצות אונ זאל ער אונ העלשן אז מיר זאלין קאנען אויס פירן אחד שייכב עליי נאך דעם אז ער וועט טירקא האבן אויף דער מצוה פרארף ער בעמטן נאמט אז ער זאל אים העלשן עס אויס פירן ויחדו כפי וכלתו כפי נאר ער זאל גיטארניט זיין אונ זיך היסן מיט נאר זיין פאכט אז דס נוסם וואס ער טוט זאל ער פון בארגן פון אזו אנקענטשן וואס ער פרארף עס גיט גייטג אים כוונע זיין קלומר ער זאל האס נוסם גיט סאן פפרהקא דס אימיליך זאל זיך כי בהיותו נסתר ווארם אז ער וועט זיין פון גרינג מיט זייע מעשים טובים וי שטרו יותר גדול וועט זיין שלך מעד אונ גרעקר זיין פון דעם שוכר וואס ער וואלט גיטאכט זיינע מעשים טובים וכה שלא יוכל להסתירו אונ די מצוה וואס ער וועט זיין מענין פון בארגן ויחדו אז זאל ער זיך פון סאגן דעם שווק וואס מיר האבן פרייע גישריפן כי התועלת והנוק אז מין דלף אונ מין שארין קאן גיט זיין פון די מענטשן כי אם ברשות הבורא יחדו נאר מיט דעם רשות פון דעם בשעקר דרום נוסם אים נאר גיט אז מענטשן זאלן אים לויבן ווארם ער קאן דאך דרף וי מין שום דלף גיט האבן נאר טיידר דר בורא הייסט וכאשר ינלל הבורא אונ ווען דר בשעקר וועט אונ פאכט אז דרף זאל גאסן ווערן אנקעה יחשוב בלבו כי זאל ער מראכטן אין זיין הארצין אז דר בשעקר יחברף אים און ארומע טובה

שער הכבוד

יתעלה שהמיב כה אליו ואל ישמח כשכח אותו בני אדם עליה ואל יחפזו בכבודם בעבודה ויביארוה זה להתנאות במעשהו ויפסיד לבו וכוונתו לאלהה ויפסיד מעשהו ויאכר שכרו ואני עתיד לכאר זה כשערו בעזה :

אבל פירוש ההלק הששי והוא כגמול העוה"ב והעוה"ב אשר יהיה האדם ראוי לו במעשה הטוב בעולם הוא שהגמול על שני פנים נמול בעולם הזה בלבד וגמול בעוה"ב בלבד ויש שהיו ראויים שניהם על מעשה אחד ולא פורש לנו כאור זה כאר היטב אך ערב הכבוד לעמו נמול כולל על מעשה הכולל ולא חלק הגמול על העבודות בעולם כמו שעשה בעונש על העבודות בעולם כמו שפורש המעשים שעושיהם חיובין סקילה שריפה הרג והנזק ומקות ארבעים ומיתה וזכרת ותשלומי כפל ותשלומי ארבעה והמשה וזק שור בור וזן ואש וזוחן סוס כבאדם ושולחת יד בכסושו והמוציא שם רע והרומה לזה אבל נמול העוה"ב וענשו לא פירש מהם הנביא מאומה בספרו

מרפא לנפש

וא"ל גמול סוף משה עלו לנפסו : ויאכר שכרו מלאה ססס לו סולס וזכח על מעשו ככר קנל סלכו סוס כמו שחלסו לקחן : סוכה נישאן דר קמס ואל ישמח כשכח אונ ער זאל זק נוס פרייגן אז דר מענטשין וועלן אים לזיגן פר דעם וואס ער קמס נישאן דר מצוה ואל יחפזו בכבודם אונ ער זאל נוס פגערין אין ויער פבוד זיי זאלין אים מרמית דר מצוה פבוד אן מאן ווארום אז ער וועט עס זיא באגערין ויביארו וועט אים דס גרייגן אז ער זאל זיך פעל נאך האלקין מיט זיינע מעשים ויפסיד לבו אונ ער וועט פר לריו זיין הארץ און זיין פונקע וואס ער קמס פון נאקס וועגן ויפסיד מעשהו אונ ער וועט שארן דאבאן זיינע מעשים ויאכר שכרו אונ וועט פר לריו זיין שער ואני עתיד לכאר זיך וועל נאך דער פון מער בשיידין אין שער ויער ויער המעשהו) מיט נאקס האף :

אבל פירוש הלק הששי אבקר דס בשיידונג פון דעם זקקטיון הלק והיא אונ דר הלק וועט בשייד ווערין בגמול העולם הזה והעולם הבא אין דעם שער וואס אפגענישטן איז דאר פון זאל אים זעבן פר זיינע מעשים טובים אויף דר וועלט און אויף יעער וועלט הוא שהגמול על שני פנים דס כה כען וייסק אז דר שער איז אויף צוויי עולמי אופנים נמול העולם הזה דס איינע איז דער שער פון דער וועלט אקני וגמול העולם הבא אונ דס אנדערע איז דער שער פון יעער וועלט אליון ויש שהיו ראויים שניהם אונ אקס מאל קען קען פאר דינען בידע עולמות הרה אין מצוה ולא פירש לנו אונ דאס בשיידונג פון ווא עס קמט קמס מען אונז נוס רעכט בשייד אן ערב הברא נאך דר בשעפך קמס אינו ערב ויען אין אלגעמינגעם שער די מעשה הכולל אויף די אלע וועקס פון סבות צו אפען בליכר ער קמס אונ נאך גיאקס אין אלגעמינגס אז איר וועט טט זיין אונ וועט פגרום זיין סייעת מצות וועל זיך זעבן נוסין שער לה סוף הגמול אונ ער קמס צו סקילט דעם שער אויף דר מצוה וואס מען זאל זיי מאן אויף דר וועלט בליכר ער קמס נוס גיאקס אז איר וועט סאן ריא מצוה וועט איר האבין אזו פיל שער את אז איר וועט סאן איין אנדערע מצוה וועט איר האבן אזו פיל שער כסו שפעה בעונש אזו ווי נאס קמס נישאן מיט דעם עולש וואס מען זאל האבן אויף דר וועלט פר דר עבודות כסו שפירש המעשים אזו וויא ער קמס ארום גישמעלט אלעקלי ספראן אויף פונדעק עבודות שעושיהם חיובין כסו עס איז פר האגורין אזעלכע עבודות וואס אז בען טוט וויא איז מען חייב וסקילט אונ אזעלכע עבודות וואס מען איז חייב וסקילט אונ וזכר איר זיגן איר פערציג מקלות אונ אזעלכע וואס מען איז חייב וסקילט אונ וזכר איר וזכר אונ דר וואס טט אין גניבה סוז ער בציאלק סאפיל איז אז ער גניבת איין אקס אונ האס אים גישאקטן איר פר קוספס כסו ער בציאלק סוף אקסן איז פר אין שאף כה ער זעבן סיר זיק סוז אונ ווען זיין אקס קמס ושארו נישאן היד איר ווען ער קמס גילאון זיין נחב אויף גידעקס אונ עס איז עפס דארטן פריי ושארו נישאן היד איר ווען זיין אקס קמס אפ גיעסון תברא פון איין קעלד וזוחן סוס כבאדם אונ ווען איר פאקס איז כסו אין דעם אנדערין מענטשין איר ווען איר בריינגט איין לשם רע און זיין חבר איר נאך אזעלכע גלייכין שמיים אלץ דר ביי דר עולש דר פון גמול העולם הבא אבקר

דעם /

הנהג הבורא עמהם כנהג האב החומל על בנו הקטן כשהוא רוצה ליסוד כבוד ולחם
 במ"ש (סוסט יד) כי בער ישראל ואורבחו. והאב כשרוצה ללמד את בנו כנעוהו החכמות
 אשר יעלה בהם אל המעלות העליונות אשר לא יבינם הנער בעת הדין זמלו היה
 ספיים אותו ואומר לו סבול יגיעות הסוסר והלמוד כעבוד שחעלה בהם אל
 המעלות החמדות לא היה סובל את זה ולא שומע אליו כפני שאין מבין אותו. וכאשר
 ייעדהו על זה במה שהוא ערב לו מיד מסאכל ומשחה ומלבוש נאה ומרכבת נאה
 והדומה לזה וייעדהו במה שיעזר אותו מיד מרעב ועירום ומלקות והדומה להם ויישב
 דעתו על מה שירמח עליו כן הראיות והמדרגות והעדרות הנלוות האמתיות יקל עליו
 לסכול יגיעת הסוסר ולשאת כרהו. ובאשר יעני לימי הבחרות והזק שכלו יבין הענין
 הסמוך אליו במוסרו ויכוין אליו ותמעט בעיניו הערבות אשר היה רין אליה כהחלת
 עניניו והיה זה לחסלה עליו. וכן הבורא יתברך יחל עמו והפחידים כנמול ועונש מסדרים

מראה לנפש

עם סוף הדין ככלות ושימט סכנום כמו שכתוב בסודי הכתוב ולא נחן כי נכס נל נעטם ושימט ללאח ולחוסם לחסו

על כיום טא: וכאשר ייעדהו על זה כאלו יכתיבו כסול או כסם ססול עכ"ל מיד כ"י: ויישב דעורו וסכל מייסב
 ג'לשפעניקטם אנקענין נאם און האקין גפרוקס נאם פול קאל און האקין גים פר לשפאן גיין נעפס
 ונהג הבורא עמהם כדום דם וך דר בפעפער קיט הי נהג גינענין ויא אין פאפער דער פאריסט וך
 אפר וין גליין קינד ווען ער חיל אים שפראפן ער זאל גוט ויין גייט ער מיט אים מיט בויילינגקייט
 ווי ה'שע נאטם כי נער ישראל אהבנו הען די ישראל ויגן ויא איין יתג קינד און אף האב אים ליב
 האב און איין פאפער אז ער חיל לערנען ויין קינד אין דער יגיער החכמות אשר יחל בהם אעלבע
 חכמות וואס ער קאן דרין הי קינן צו הויכע מעלות וואס דר יוגן פר שפייטס דר מעלות נאך גוט
 אין דר צייט גייל ער אין נאך גליין ויילו היה ספיים און ווען דר פאפער זאל אים עקשן אז ער זאל
 דר חכמות לערנן און זאל אים וואגן דו סאטם לידן דא מיא וואס דר האפט פון דעם לערנן כעבור
 שחילה פון ווענין דו וואלט דרין הי קינן צו הויכע און שפייטע מעלות לא היה סובל וואלט דאס
 קינד גיט גינאטם לידן דר מיא פון דעם לערנן ולא היה שומע און וואלט דעם פאפער גיט צו גייערס
 חיל ער פר שפייטס דר מעלות גיט און וואס פר אנטפריט עם אין פר האנדן אין הי וכאשר ייעדהו
 אפר אז דער פאפער איז אים במחיתס פר דר מיא פון דעם קערנן אז ער וועט אים אעלבע זאכן
 געבן וואס הי ויגן תיכף ויס און גוט צו דעם קינד מסאכל וספחה דרייט ער וועט אים געבן גיט
 צו עקן און צו סדנאקען און אשוינטם מלבלש און אשוינטעם רייט וואקן והרסה ליה און נאך אזו איין
 גלייבן ויעדהו כמה שיעזר און זאל אים וידיך שרעק כאקן אז ער וועט אים פאלגן וועט עס אים
 לשפראפן מיט אעלבע לשפראפ וואס ער כוה תיכף לידן כדכ עירום ומלקות דרייט ער וועט כוה
 דעגנר לידן און וועט אים לאיין נאקעט גיין און וועט אים שללאן און נאך אזו איין גיבין ויישב
 דעתו און דר פאפער זאל אים עם געבן צו פר שפייטן אף דעם וואס ער האט אים צו געאטם סו הראיות
 והמדרגות מיט ראות און קיט אעלבע זאכן וואס עם קאן גיפילט און גיעהן תעורר העדרות הנלוות
 און מיט אעלבע בייגעניש וואס עם איז אעלבע און אמת אז דס נעפס וואס ער האט אים
 צו געאטם וועט גיבדא ויין יקל עליו לסכול וועט ביי אים גרינג ויין צו לידן דא מיא פון לאיין וך
 גוט ער ציען און גוט צו לאיין וך לערנן ולישא סרוה און צו לידן דר מיא פון דעם לערנן וכאשר
 יחל לימי הבחרות און אז ער וועט גרייבן צו די גלשפעטע מענ און וועט גלשפער ווערן ויחוק שכלו און
 ויין זאלק וועט שפראפער ווערן ויין וועט ער פר שפייטן ויא גוט עם קאטם אים צו גיין דאס
 וואס ויין פאפער האט אים געלערנט ויכוין אליו און ער וועט ויין בונדג דרין שפעלן אז ער זאל
 לערנן דא חכמות כדו ער זאל קאנן קאנן צו דא גרויכע מעלות והסעט בעיניו הערבות און עם וועט
 בייא אים קינד גיט געאטם ויין די מענטים וואס ער איז צום גלשפייטן נאך הי נאך גילאפן. היה זה
 לחסלה עליו און דאס וואס דער פאפער האט אים צו געאטם תיכף אעלבינטעם שפיר אז דאס אלץ ווען
 דר באקעמבן צו אים ווערן ווארם דרין דעם האט ער עם גינאטשן און איז גיבן צו ארויסן
 שפיר ויין הבורא יתברך און אזו אף דר בפעפער ותיכף הי עטו כו האטם גיטאטם קאמין ויין פאלק צו

אין

שער הכמותן

מפני שירע כי העם כאשר יתקנו לעבודה תגל מעליהם סכלותם בנמול העולם ועונשו ויכונו בעבודה אליו ויתנהנו בה ערזו וכן נאמר בכל מה שבמפנים מהנשמת הבורא יתברך. ומהם שנמול העולם הבא אין אדם ראוי לו במעשהו הטוב בלכר אך יהיה ראוי פנה האלהים בשני דברים אחד הכעשה הטוב. האחד שיורה בני האדם עבודת הבורא יתעלה וינהינם לעשות הטוב כש' (דליל י) ומצדדי הרבים כבוכים לעולם ועד ואמר (מסל כד) ולמוכיהם יענם ועליהם תבוא ברכת טוב וכאשר יתקבץ למשתדל נמול הצדקתו אל נמול צדקתו ונמול אמנות לבו וסבלו יהיה ראוי לנמול העולם הבא אצל הבורא. והשני חסר מאלהים ונדרה וטובה כמו שכתוב (תקל"ט) ולך אדני חסד כי

סרפא לנפש

דעת סבן : תגל מעליהם סכור מפלסם סכלותם משן ויגל את סכלן : ויכונו בעבודה אליו ולא נמול נפש כי יתברך : ערזו י' אליו כמו מידך כל כשר וימול ולכן אפרח חיל לעולם יעקב אלם כחורס וחסלו עלה לבתם פתחון עלה לבתם כל לבתם ורמז"ם סלרין סס נמשכן חק ט"ס : וכן נאמר בכל מה שבמפנים מהנשמת הבורא ל"ל פס סכסרס סכסרס כבוד אל תגלות נשמות כמו ד' ס' ס' ס' וסלול סוף ג"כ כעבור סט"ט ז' כד' סרדו ויניש סל"ס ויהי סכסס וסכסל ס"ס לבס ויל' וסל' וסל' כמו סלרין סס כסער ס'סוד סר' : ומהם עוד סט"ט סכלס ס'סודס סכסרס : וכאשר יתקבץ למשתדל נמול הצדקתו מס עמלתי ומכנס סלם סלרס חל נמול סרק עמלו ז"ס סרליו לגמול כעולם סכ"ל כלי סק"ס סכ"ס

אין עקר ונען ויא ועליו אים דיגן אגן ראם וי' גימאכמ סאקכסין סים עולש ונען ויא ועליו אים גיט דיגן סכררס סים אגן איין עקר עגש ונאם ונעס סקין בארל ארף דר ועלס ספני שירע סר וייל ער ראם גיחאקס סס ונען דס סאלק ונעס זך סאר סרייטין אים צו דיגין תגל מעליהם סכלותם ונעס פון ויא אפ גיטאן וערין וייסר נאר'סרקים בנמול העולם ועונשו פון ונעין צו סרנין איין עקר ארף דער ועלס אגן סאקכסין זך פו איין עולש ארף דער ועלס ועליו ויא פוז גיט פאן ספני סירע סר בעבודה אליו נאר ויא ועליו זך שוין סכנון ויין אין דעם נאקס דינקס פון וינימ ונעין ונעין ויתנהנו כ"ג אגן ויא ועליו זך טרג ויין אין דר דינקס סירי פון וינימ ונעין בלוקר סררע ועליו ועליו ויא אים דיגן סכסרת ויא ואלן סאכין עקר ארף דר ועלס אגן דר נאה אז ויא ועליו שוין סלרין וערין ונעין ונעין ויא זך שוין סכנון ויין נאר פון נאקס ונעין אגן גיט סכסרת עקר ארף עולש וי' נמול אגן אגן סכנון סיר זאקין ככל מה שבמפנים אין אלק ונאם שטייט גלסריבין אין ספרים מהנשמת הבורא ונאם דו ספרים ליבין אגן דר איליין נאקס סכבוד סים אעלקע ונערטר פון גלסמית סס ולסלם דר'היני אגן שטייט אסאל ד' ה' . עיר ה' נאקס סאכין ארף נאקס אדיגן אגן נאה אזו איין גלריבין סוד מען ארף אזו זאגין דו ספרים ויילין אזו איטלכר זאל פו שטיין אסילו דר פראספר עלם זאל סאכין עפים פו שטיין אזו עס איז פו סאכין צו זי' איין ב'שעפר אגן איין סאר דרסם האם מען גכחם סרייבין סים אזו איין זררה קען זך נאמן פו שטיין סיסין עקל אגן אדער זאל סאכין ערין ארף סיסין אקס איז סלילה וסלילה צו זאגין עפים ארף נאמן איין שום גלסמית עירי שער היחוד סרס ס' תיין רש"י פרשת ויקרא ויענס לך) ומהם אגן נאה איז פו סאכין איין מענס פו וס עס שטייט גיט ארסם דר עקר פון עולם הבא ביי אטלירע סכורה שנמול העולם הבא כ"ג נאררם צו דעם עקר פון עולם הבא איז איין מענטש גיט כראי דרף ויניע בעלשם סוכים אליין וס ער סוטס אזו יהיה סרין סן ואלהים כ"ג נאר נאה ויניע גושע בעלשם וס עס דם גיטאן קען אגן דרף צוויי ערליי זאמין ועלס עולם הבא פו דיגין פון הלס יתברך האחד דס ארינע איז שורה בני האדם ער זאל סענין אפרדע ליטס ויא וי' ואלן ויא עס שטייט אין נ'נאל ומצדדי הרבים אגן דו וס ויא סאכין סיל ליטס גינעקס בלוקר וי' לענין ויא דעם טפחין ונען כבוכים לעולם ועד די ועליו לייכטין אזו ויא שטערין ארף אגן אריבית אגן אין סעלי שטייט ולמוכיהם אגן צו די וס ל'סרראפין סעניטשין ויא זאלן דיגן נאמן יענס ונעס ער ויכסמין נעקין ועליהם סבא ברכת טוב אגן עס ונעס סקין ארף ויא נעטע ב'רכות הושר החקין למשתדל אגן אזו צו דעם וס סלייטס זך נאמן צו דיגין ונעס זך צו זאמין נעמין נמול הצדקתו דו עקר אגן נעס ער אגן אפרדע ליטס גינעקס אגן סררם אל נמול צדקתו צו דעם עקר ונאם ער איז אגליין ארף איין צדקתו סמול אסנות לבו אגן דר עקר וס ער האם גינליריבית אין נאמן סים ויין סאכין וסבלו אגן וס ער האם אלק גילויטין אגן אים גילסמאנן פון נאקס ונעין יהיה ראוי לנמול העולם הבא דר ונעס ונערס ויין בייא דעם בשעפר

שער הכבוד

אתה תשלם לאיש כמעשהו. והעילה כזה כי אם היה מעשה האדם כחל הים כמספר לא יהיה שקול כמזכה אחת מן המזכות הבורא יתברך עליו בעולם הזה כל שכן אם יהיה לו חטא. ואם ידקדק הבורא עם האדם בתביעת הודאת המזכה יהיה כל מעשהו נכחד ונשקע כמטנה שכמוזכות הבורא עליו ומה שהיה מנוול הבורא לו על מעשהו הוא מוסד הבורא עליו. אך העונש בשני העולמים הוא באמת וכרין חובב שהייב בו האדם אלא שחמד הבורא יתברך עלינו בשני העולמים כמו שכתוב ולך אדני נסתר (סג) והוא רחום ויכפר עון תו'. ומהם כי המעשה המזכ המזולק לשני חלקים מטנו נסתר אין משקוף עליו וזלת הבורא כחובות הלכות והדומה להם ומכנו נראה על האכרים אינו נסתר מן הברואים והם המצות הנראות על האכרים והבורא יתברך נומל על

מראה לנפש

ולמוחיוסו ונ'. והשני מה שחטן כפי גמול נמוס' כוא מיד חמד ומכנ כו' כמו שלמו: כי אחת תשלם לאיש כלכר אכס כפלא א"כ אך מולל כחורס לכחול גמול כעשוי כי לא נודע מי ותי לראי לום ולא ילחם כחורס לכודע כל הפסיוס לידע ולכודע כל זכ. היצנ כחל לראש כזה כחול מורס אכ כל' לום לזן זנין ללחם גמול כעשויס כחול יודע כיו פתמו: והעילה כזה כיו וכעס לום לזן לראי ללחם לנחול על מנפשו סטוטס: כי אם היה כו' וכחז כשלים דף ל'כ מ"כ קח מלח ומי סמכנה רגלו זו כחז שישו וכל אדם א' וכחז רגול וכחמחו סכסו רשלו מנס וף כשכר סללו אז לוחט כל יזנו סכסו עוס כלי מרן וזן קח נמיסו כל מה שישו מניו. והנס ככ"י מן לו ידיו ורגליו וכל מ"ל'ס אכרים ון ומסרנס וזרין ומטונו פונו וסן לו כחנס שיכול ללח לרדי נחיוס. ובהינס דכריוס כולס אף פתמוס ככס סטוטס פתסס ככ"י עמנו וזלנו שישו מלח סכר כו' לזן חלז מספיקס כו' מ"ס סכסרין. וכבר כחכ כמחבר כשכר כחסינס קח סמטוטס סטוכס ככ"י עמנו מוס סיתונו על כחורסו עד סוס וסי שפיוס חותס חמד לגדו שישו זו ויחכנס לזו כל כי יתכנס: אך העונש כיו אלא שחמד הבורא יתברך עליו בשני העולמים ל"ל מה שמשלם כעשום נמוס' יתברך קליס וזלחם ללחמ לא נחנס פתסס כמ"ס רן

בשעפ' ער זאל אים געבין שובר אויף עולם הבא והשני את דם אנדערע און וואס איינער קריגט עולם הבא חסד משהים דורך דעם חסד פון גאט און מרחיב זיין טירדאנקייט און זיין גוטס גיט ער אים עולם הבא וויא עס שטייט אין התלים ולד ה' חסד כי אתה תשלם לאיש כפעשהו און ביא דר גאט אין דר חסד וואס דו בצאלקט איינלייבן מענטשליך גאך זיינע מעשלים נאך והעילה כזה און דר פענס אין דרוף פון ווס אין אפענענש גיט ווערט זיין עולם הבא אויף זיינע גוטע מעשלים כי אם היה מעשה האדם ווארם ווען אויף דר מענטש זאל אזו פיל גוטע מעשלים מאן וויא דר זאל פון וואכד פון דעם יום לא היה שקול וואלט דם אף זיין געווען גיטע וינען אפענען זיין טובה מטובות הברוא פון די טובות וואס דר בשעפ' מוט אים אויף דר ועלט כל שכו אין שוין אפשימא ווען דר מענטש האט נאך עפיוס נייגרייט דאס שוין דר מענטש נייחיס גיט צו מאנן פון הלשם יתברך עפיוס שובר ואם ידקדק הבורא און ווען דר בשעפ' זאל מירדק זיין מיט דעם מענטשליך און זאל פון אים בגערין ער זאל אפ דאנקן פון דעם גוטס ווס ער האט אים גיטאן יהיה כל מעשהו וואלט זיין גאר זיינע גוטע מעשלים גאר גיטע גיטען און עס וואלט פון שוואנדן גיטארין כמטנה שטובות הבורא פון דר קלענקער טובה ווס דר בשעפ' האט אים גיטאן ומה שיהיה און ווס דר בשעפ' וועט אים געבין שובר פון זיינע מעשלים טובים הוא חסד הבורא אין דאס גאר מרחיב פון דעם שובר דאן דר מענות ווארם מיטן דין קיינט דאך אים פון וויא גיטט גאר ווס גאט גיט און מיט זיינע חסדים קאן דאך די הנהגה גיט ארויס שרייבן אויף אלל מענטשליך וואס זיינען אויף דר ועלט וויא אזו השני וועט וועלן מיט וויא חסד מאן יודע עונש בשני העולמים אכר ווען דר מענטש ווערט גיטמראפט אויף דר ועלט אויף אויף וענר ועלט פון זיינע עבירות הוא כנסת וכרין אים אים מיט אמת און מיטן דין חובב שהייב בו האדם און פון דעם שולד ווס דר מענטש האט דר שולד קינט מלא שחור: הבורא יתברך גאר דר חסד פון דעם בשעפ' שפארקט ידך אויף אונן אין בידע ועלמין דם ער שפראפט אונן צו בייסלאך אויף דר ועלט גרי מיר זאלן האפן גענע ועלט וויא עס שטייט אין התלים ולך אדני חסד ביא דר גאט אין דר חסד והוא רחום יכפר עון אונן ער איז אין דר בארימער גאט דרום וועט ער פאר געבן די זינד ומהם און פון וויא גלובר און נאך אין פענס אין כי העשית והטוב כיו: ווארם די גוטע מעשלים ווס אפענענש מוט ווערט צו טיילט אויף אונן זעקום סטנו נסתר אין טייל פון די גוטע מעשלים זיינן פאר בארגן אין שמימי עלי עים געווען עס. קיינר גיט גאר דר בשעפ' מטובות הלכות ורהיט אפענע מענות ווס ער שפראפט מיט דר ממשכה און מיטן הברוא און דם זעקום

המעשה הנראה על האברים כנמול נראה בעולם הזה . ונטול על המעשה הצפון הנסתר
 הנמול נסתר והוא נמול העולם הבא ועל כן זכרו דוד עליו השלום כמלה שמורה על
 הענין כמו שאמר (סס ל) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וכו' וכן דרך העונש הנראה
 והנסתר בדרך הנמול . והראיה על זה כי האל יתעלה ערב כלפי העבודה הנראית
 על האברים נמול נראה מרר בעולם הזה והוא המפורש בפרשת אם בחקותי וכן ערב
 להם על העבירות הנראות הנלחמות עונש נראה מרר בעולם הזה לפי שאין להמן העם
 אלא מה שנראה מהמעשים לא מה שנסתר והוא מה שאמר (דברים כט) הנסתרות לרא'
 אלהינו והנוללות לנו ולבנינו עד עולם ואמר הכתוב (ויקרא כ) ואם העלם יעלימו עם הארץ וגו'
 ושמתי אני את פני באש ההוא וכו' אך העבודות הנסותרות הצפונות בלב דין נמולם

טרפא לנפש

אחש ויעשו מכל מחשבות הדינים ע"כ אפי' מליכס לא על עוונותי כסודי על ידי כמיס חיל דלס לא כן כולו אמרו כל
 כאמר קבלתי וכן ידעו חיו אל לא על ידי טובת וס כול ג"כ חסד אל שפלת טובתו : כמיס מה רב טובך אשר
 צפנת ליראיך ר"ל טובותי אל כי כיראה וזהנסי טועות להם נצטח רב טובך יעלים ככח מעלה רב טובך ותיק כעבודת
 לאדם כמחשבת כי נדג כירא ככירא וזהנסי מתיקרו לכן פנלה להם ג"כ כטוב כענד כירא שדעו נמולו ג"כ כול : הנסותרות
 להי אלהינו לעשות ופרישו כול נעלמו וקבלו מס שלט ודאס מי ששעס מעשע על לנו ולבנינו לנער ככע כעקבנו כן ס'
 רכ"י : ואמר הכתוב ואם העלם יעלימו עליה וגו' ר"ל כיון שעלימו לעשות אל כן עשיתו עלו וכסר לכן כיוצ כרת כירי
 שמיס שאלו כדון ככספ מתיקנס ונכסס מס וסן להסלק לעויתי ככל אל לא יעלימו ונעשו אסו ככירא חו יס לו מלק לעשית

וכסו אגב אפילו פון זי'א נראה על האברים ויערין גיעהון מיט זיינע אברים אינו נסתר ויין וינין גיט פון
 בארנין פון די מענטש'סין והם הסותר הנראות אונ דס וינין אונעלכע מצות ווס אז קען טוט זי'א זעקס
 קען אג מיט די גליד'ר דהיינו לאלב אדר סוכה זעקס אימילר וי'א ער אזו פקניס די מיצה והדאס
 יתרון אונ דר בשעסר ותקבה בצאלט פון די מצות וואס וי'א ויערין גיעהון אויף די גליד'ר דאס
 אימילר זעקס וי'א ער אזו די מצוה כקניס כנמול נראה בצאלט ער עס מיט אפילו זכר ווס זעקס
 גיעהון צו אימילקיין בעולם הוי אוף דר וועלט ונטול על המעשה הצפון אונ ער בצאלט אויף די מצות
 וואס דר מענטש טוט וי'א אין פון בארנינהייט כנמול נסתר מיט אין פון בארנינעיס שוכר והוא דס
 מיינט קען נמול העולם הבא דעם זכר ווס ער בצאלט אויף יענר וועלט ועל כן יזכו אונ דרום דאס
 דוד בקלך דר מאנט דעם שוכר פון צדיקים כסלה מיט אונעלכע ויעקוה ווס וייתס אוף דעם שוכר
 עולם הבא ווס קיטט פון פון בארניני מצות כמו שאמר מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וי'א ער דעם נאנט
 וי'א גרויס אין ריין נטוס וואס די האקט פון בארנין אויף עולם הבא צו די וואס פארקניין זיך פון
 דר אין זיער הארצין וכו ויד העונש אונ אזו אין דר דרך פון עניש פאר די עבירות וואס געפינליך
 שטרפאט ער אויף דר וועלט אונ פון די עבירות ווס פון בארנין שטרפאט ער אים אויף יענר וועלט
 בדרך הגמול וי'א בויא דעם שוכר פון די מצות והראיה על זה אונ אין ראיה דר צו כי האל יתעלה ווארום
 נאנט ויעקוה דאס צו גי'אנט צו וי'ן פאלק על העבודה הנראית אויף די מצות וואס קען זעקס אזו ער
 טוט ויי מיט זיינע גליד'ר נמול נראה אזו אין וועקט פאלד גיעהון אויף דר וועלט והוא המפורש
 אונ דס אין דר שוכר ווס אין בקרתי שפייט ער וועט געבין רענין אונ זעמקייט אונ נאך פיל נטוס
 ווס דארטין שפייט ין ערב להט אונ אזו דאס ער וי'א צו גי'אנט אויף די אפענע עבירות עונש נראה
 אזו אין וועלט וואס וועקט פאלד גיעהון אויף דר וועלט לפי שאין להמן הסם ווארום וי'אל דאס פאלק
 באן קער גיט וויסין נאר פון אזו אשכר אדר עניש וואס וועקט פאלד גיעהון אויף דר וועלט לא
 מה שנסתר גיט ווס פון בארנין אין והוא מה שאמר אונ דס אין ווס ער דאס גי'אנט אין דר תורה הנסותרת
 להי אלהינו די פון בארנינע עבירות ווס איינר טוט בסקר אוי דס צו נאט איינר נאט כדוקר נאט
 אפילו וועט אים שטרפאטין דר פון והנולות לנו ולבנינו אונ ווס אנטפלעקט אין ווס איינר טוט עמינמליך
 בארנין כיר אים שטרפאטין אונ אויס ראמן דס גי'ו פון אפילו אונ נאך דאס גי'אנט דר פסק אים
 העלם יעלימו דס הארץ אח עניהם אונ ווען דס פאלק פון דעם לאנד ויערין פון הילין זיעקע אוינין פון
 דעם מענטש'סין ווס גיט פון וי'נע קענדר צו דר עבודת כוכבים מלקה אונ ועלן אים גיט שטרפאטין
 ושמתי אני את פני באש ההוא וגו' וועל אף פאן צארין אין דעם מענטש'סין אונ וועל אים אפילו
 שטרפאטין אוף יענר וועלט אך העבודות והעבירות הצפונות בלב אפר די מצות אונ די עבירות ווס וינין

שער הבמות

על הבורא יתברך בעולם הזה ובעולם הבא על כן הניח הספר פירושו נמול העולם הבא .
 ומהם כי הנמול והעונש הנזכרים בספר דבר הנביא בנמול העוה"ז ועונשו לאנשי העולם
 ובפני שהיה יהושע בן יהוצבק בעולם המלאכים אמר לו (זכיר 3) ונתתי לך מלאכים בין
 העומדים האלה כי זה דרך החול וההפחדה שיהיה כראוי לזמן ולמקום ואתה הבן .
 ומהם שנמול העולם הבא אין תכליתו אלא להדבק באלהים ולהתקרב אל אורו העליון
 כמו שכתוב (ישעי נח) והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספק ואמר (דניאל יג) והמשכילים
 יחזירו כוונה הרקיע ונ' ואמר (זיכר נג) לאור באור החיים ולא יגיע אליו אלא מי שרצה
 הבורא בו ורצון הבורא שורש הנמול כמה שכתוב (ספסל 3) כי רגע באפו חיים ברצונו
 ואמר בפרשת אב חקתי רמזים שאורים על הרצון מאלהים והוא מה שאמר ולא תנעל
 נפשי ארצם ואמר ובפני אליכם והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם. והבטחון על
 האלהים כמה שיעד בו הצדיקים שנמול העולם הזה והעולם הבא על העבודה שישלמו.

מראה נפש

כפי' המצא : ומהם כי הנמול כו' ר"ל בתוך תורה סיו כי כעו"ז סיו רלוי לסוכות נמולו ונשטם כעו"ז כי אין אדם
 מטייל מדרג' שליט מסדרין בו ומתן אופו : ובפני שיהיה ירושי' ב' יהוצבק בעולם המלאכים כמחול סענין ורלוי
 אב יושב סענין סדול עומד לפני מלך כ' ונ' ואל סענין ומכמה סס מסכל סיס נמולס כננולס כלול עמול ענולס סענין
 ועין נמיס וסיס כי אין מוליס לו (לדס אלה נוס סעול דקס בו או קרוב לדרקס בו חס פסולר פולר נחמסס סלמס סלול סמסס
 סקבלס וס א"ו וחס סכנ עכ"ל : ולא יגיע אליו אלא מי שרצה הבורא בו ר"ל כע"כ אב סלס יולס בו סלס אס
 כן יולס ונלס וחס סטול אס סלסלס און לך (לשול מכ וסי' בתולו כי אין לך נמול גודל מוס כוס ססלריו סיו רל' כספר
 סכס שער סמטעל עיין סס ונמיס ססדקסס וכס סכלתי לעל דעס נעל סליס ז'ל נענין סכס ססכר כפורס סכסס כולס יסודיס
 זוכמיס כנולסוח סעלויסס וסס זלכריס כלסון סלויס סלסלסון כל סמקוס קדוס וסס נקדלס נעלס כך ונלסו סוללסן כלסון
 זכרוס נמיסס ונשודס נמיסס עיין עס כלסון : והבטחון כו' בזה שיעד כו' סן הרין על הבטחון כו' ר"ל זו ע"ס לו

פר בארצו אין תאציין דיו נמולס או דאס רימקוקייס או דר' בפשעפר ויתברך זאל פר וייא בפצאלין
 איהר דר ועלמס אג איהר קענר ועלמס עכ הנני הסדר כו' דרוס דאמס די תורה ניט כפולש נעונון דס
 בפשידונג פון דעס שולר פון יענר ועלמס ומהס אונ נאה מער ברארף מען צו פאר שטיין כי הנמול
 העונש או עס שטייט גילשרינג פון שולר אדר ועלש דבר הנביא בנמול העולם הזה דאמס דר נביא גירעט
 אין דעס שולר אדר עונש וואס די לייט ועלמס האפין איהר דר ועלמס לאשי העולם וייל די מענטשן
 זיינן איהר דר ועלמס וספני שהיה יהושע כו' אונ וייל יהושע דר זון פון יהוצבק או דענאס סלל ויעוון
 אין דעס עולם פון די מלאכים אמר לו דאמס אים נאמט צו גואנט ונחמי לו סלסליס אג איהר ועל דר
 איין ארס געבין אז די זאלקס גיין בין העומדים האלה צווישן די מלאכים נוס שטייען תמיד כי זה דר
 החיל ונארם אז אין דר פדר אז מען וייל איינס מאכן האפין איהר נוסס אדר ער זאל זיך פארברען
 פר פיו שיהיה כראוי כו' דס זיך נשקון אונ פאסין צו דר צייט אונ צו דעס ארס וואס מען אין דארטן .
 נאמט דר סתפר ומהה הבן אונ די זאלקט עס פר שטייט ניט גילשרינג דא נאמט אונ נאה אטעם
 אין פר הארין פון וואס שטייט ניט גילשרינג דר שולר אדר דר עונש פון יענר ועלמס שנמול העוה"ז
 נארם דר שולר פון עוה"ב או דר סקלית דר פון מער ניט אלא להדבק באלהים נאר מען זאל זיך
 פדעקטן צו נאמט ולהתקרב אונ צו גהרן צו זיין אויברשטע ליכט וואס עס שטייט אין זשיעה והלך
 לשני דוקר אונ זיינע צדקת ועטס גיין פר דיר כבוד ה' יאספק דר כבוד פון נאמט ועטס דיק אין זאקלן
 צו זיך אונ דניאל דאמס נואנט והמשכילים יחזירו כוודר הרקיע אונ די פר שטיינדיגע ועלמס לייכטן וויא
 ולא יגיע אליו אג עס קאן קיינר ניט קען דר צוא אז ער זאל זיך פדעקטן אין נאמט אלא מי שרצה
 הבורא בו נאר דר נוס דר בפשעפר וייל אים ורצון הבורא אונ דר ויילן פון דעס בפשעפר או דר פדעקטן
 שולר וויא עס שטייט אין תנאים כי רגע באפו חיים ברצונו דען איין איהרן בליק ניעוועס זיין צארון לעבין
 אין אין זיין ויילן ואמר אונ אין דר פרשת בראכותי שטייען אנעלבע רמזים בליכט פסוקים וואס
 נייזן איהר איהר דעס אז דר שולר ועטס זיין דר ויילן פון נאמט והוא סה שאמר ולא תנעל נפשי ארצם אג
 דס אין נוס ער דאמס גואנט פון ויילן ועטס איהר ניט פר מואקין אונ נאה דאמס ער גואנט וספתי
 אליכם אונ איהר ועל מוק, גענין צו איהר והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם אג איהר ועל זיין צו איהר
 פר נאמט אונ איהר ועטס זיין צו מיר פר איין פאלק והבטחון על האלהים אג מען זאל אקטיוון האפין

איהר

למי שראוי לו כן ישלם הנהיגש למי שראוי לו כן הרין על המאמין . ובמחזנו על האלהים
 בזה מהשלמת האמונה באנשים כמ"ש (כללית פו) והאמין בה' ויהשכח לו צדקה ואמר
 (תלמיט ט) לולא האמנתי לראות בראב ה' בארץ חיים . ואין ראוי לבטוח על מעשהו המובן
 ויבטיח נפשו כנמול העולם הזה והעולם הבא על מעשהו אך ישחר וישתדל בהוראה
 לטובות הבורא התמידות עליו לא לתקוה נמול עתיד שיתחייב לו במעשהו אך יבטח
 על האלהים בו אחר ההשתדלות לפרוע הוראת הבורא על גדול טובותו עליו כמו שאמרנו
 רבותינו ז"ל אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס אלא הוה כעבדים
 המשמשים את הרב שלא על מנת לקבל פרס ויהי מורא שמים עליכם . והיה אחר מן
 החסידים אומר לא יגיע האדם אל נמול העולם הבא כבעשהו אם מדקדקים עמו בחשבון
 במה שהוא חייב לאלהים על טובותיו עליו אבל בחסד האלהים עליו על כן אל תבטחו

מראם לנפש

אחתן גליתם כה ראונו כי נאמנו כלמנה שלום סמסס ויקרין לא יקנה עכר מוט נכנס לא כנולם סכא ומו שלום
 מאמין כן לא מוטין סכא סכא כלל ושלום סמסס כה כמו שאמר כלמנה סמססין כ"ס מס סמססו סמססו סמססו סמססו סמססו סמססו סמססו סמססו סמססו
 זכריתו לו וטע כחולמו וחסדנו לו האמנו סכא סמססו וקוס : ואמר דור לולא האמנתי גור' מו' ח"כ לא סמססו סמססו
 כספיקי ככר קחו כ' עדי עקב וכלנו . לולא קרה טעלו למרדו סדרכו כחוסט (ככות דף ד') יודע הוי סמססו סמססו סמססו סמססו סמססו סמססו סמססו סמססו סמססו סמססו
 נטו"כ חלל חיי וודע אס יע' על סמססו אס נלו סמססו יגריס סמססו ע"כ : ואין ראוי לבטוח על מעשהו כו' כתיב נטל
 כבשר כמלטי פ"ט כמורד ע"מ סמססו :

אויף נאמט כמה שיער בו דין דעם ונאמט ער האמט צו גינאנט צו די צדיקים נמול העולם הזה בה ער זאל
 וייתא בפעולין שקבר אויף דר. ונעמט אונ אויף יעבר ונעמט על העבודה פר דעם וס וייתא ונעמט אים דין
 גיהעמ קען צו גלידן ששלמהו למי שראוי לו אז ער ונעמט עם ברויצי בפעולין צו דעם וס אז ראי
 דר. צו קלומר צו די צדיקים וכן ישלם העולם אונ אזו ונעמט ער בפעולין דעם ונעמט צו דעם וס ער אז
 ונעמט קלומר צו די רשעים . אזי דס אלץ סו הייו מיפן דין אויף דעם ונאמט גלידנט און נאמט גלומר
 דר וס ונאמט אמתה און נאמט גיהער עם צו גלידן אונ דר ונאמט גלידנט עם ניש אז ער קיין פאמין
 און נאמט ובמחזנו על האלהים בזה אונ דר וס האמט און דעם אפטרופן אויף נאמט שהשלמה האמונה באלהים
 דר האמט אנאנטע אונ ארעכטע אמתה און נאמט וייתא עם שפטיים און דר הורה והאמין בה' אונ אברהם
 האמט גינדיקט און נאמט אז ער ונעמט אים פאמין ויין דס וס ער האמט אים פו גינאנט און נעמט ויין
 געבין פיל שקבר אונ קינדער וישחבה לו צדקה האמט נאמט אים גינעדיקט די אמתה פו די צדיקה ויין
 ראוי למנוח אונ קען גיהער דך ניש פר לאוין אויף ויגע נשע מעשים ויבטיח נפשו אונ ער זאל ויין ליב
 כבטיח ויין אז ער ונעמט האבין פר ויגע מעשים טובים שקבר אויף דר ונעמט אונ אויף יעבר ונעמט
 אד יטרה וישתדל נאר ער זאל דך פטרין ויין אונ פלייסן צו לויבין דעם בפשען פר די טובות ונאמט
 ער מוטס אים הקינד לא לחקו נמול אונ ניש ער זאל האבין אז עם זאל נאך קיפן שקבר פר ויגע מעשים
 טובים אן יבטח על האלהים בו נאר ער זאל דרינגן ויין פטרון שפעלן אויף נאמט אחר ההשתדלות בפעולין גינדיס
 אז ער ונעמט דך פלייסן צו בפעולין וס ער ברארף לויבין אונ ראינן דעם בפשען אויף ויין גינדיס
 גופים וס ער מוטס פטרין מיט אים . זאל ער פטרון האבין און נאמט אז ער ונעמט מיט ויין גינדיס
 הקד אים ברויצי געבין שקבר . אפר ניש ער האמט עם פר דינט מיט ויגע מעשים טובים . ונאמט
 ער מעשים טובים ויין פר די טובות וס נאמט האמט אים שוין לאנג גינאנט אונ מוט אים הקינד . אונ
 עלים הפא ונעמט ער אים געבין פטרין ויין הקינד וייתא אנאנטע תבטיח האבין גינאנט און תהיו כעבדים
 המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס און נאמט ניש ויין אזו וייתא די קעעכט ונאמט דין דעם ער אויף
 דעם הנאי ער זאל האבין דר פר שקבר אלה הוו כעבדים נאר איר זאלט ויין אזו וייתא די קעעכט המשמשים
 את הרב שלא על מנת לקבל פרס וס ויין דעם הער ניש פון שקבר ונעמט נאר פר די טובות וס ער האמט
 וייתא שוין לאנג גינאנט והיה אחר כן החסידים אומר אונ איינר פון די חסידים האמט גינאנט לא יגיע אום קיין
 שום פענש קאן ניש קעפן צו דעם שקבר פון עלים הפא הדרך ויגע מעשים אים מדקדקים אז קען
 ונעמט מיט אים קינדקט ויין און דעם השבון כמה שהוא חייב פון דעם ונאמט ער אזי חייב צו נאמט פר
 דר טובות וס ער האמט אים גינאנט אונ חסד נאר ונאמט אצדיק האמט עלים הפא און דאס נאר דורך
 דעם הקד וס נאמט מוט מיט אים על כן דרום זאלט איר דך ניש פר לאוין אויף איינעקע מעשים צו
 זאנן

שער הבחון

במעשיות ואמר דוד בזה (כס ט) ולך ארני חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשיו : אבל פירושו החלק השביעי והוא כחסד האלהים על כדוריו וסגולתו בעולם הבא ברוב המצוות אשר לא נוכל לספרם ואופני יושר הבחון על האלהים בו שיתעסק במצוות המנועות אותו ואל מדרגות החסידים הראויים לזה סאת האלהים יתברך בהסדו . והוא שינהג במדות אנשי הפרישות המואסים בעולם הזה ולהוציא אהבתו ובחירתו מלבו ויסד זה באהבת הבורא יתברך ולהמסר אליו ולהשתעשע בו ולהשתחשט מהעולם ויושבו ויחנהגו במנהגי הנביאים והחסידים ויהיה לכו בטוח כאלהים שיתחמד עמו בסה שהתחמד בו עמם בעולם הבא אבל מי שיבטח על האלהים שיוכחו לזה מבלי מצוה מעשה הוא הבטל והפתי . והוא דומה למי שנאמר עליהם ערשם מעשה זמרי ומבטחים שבר כפינתם . ומסימני אנשי הסעלה הגדולה הזאת שיוורו עבדי הבורא אל עבודת הבורא והסבל בעת המסון והצרה ושיקל בעיניהם כל דבר אצל קיום מצות

מראש לנפש

אבל פירושו החלק השביעי בו ואופני יושר הבחון על האלהים בו רצו מלי וכל לנפשו כפי ימך שיש לו רב טוב מסוף לניקום : שיתעסק במצוות המנועות איתו בו כשעסק סמעותם שמתעלם ממצוות החסידים ורשע שינהג כדמות אנושי כדומה לו : והמסר איתו כולמו שילך כל עינו על המצוות דמי כדומה למך : ולהשתעשע בו כל כל כששכורו ומתחנן ויביא ללכת כי יתמך : ולהשתחשט מהעולם ויושבו כדאיס לנפשו רוח כדחמרו עם אנשי העולם רק ויהיה מברכה ומצומצומה וימאמר אנשי בו שיוורו בו כיון שזו מוכר רכס וזו סדקים תנו בו ולחיו כדאי לנפשו בעולם ככל מה' לעל כדאי ומבואר כדור כדאי מספר האכס ע"ס לאורך : והסבל בעת המסון והצרה בו אם מעט לו כמסון כנפשו

ואין דרך אונאה בעשים ועליו מיר האבון עולם הבא נאר די כשעשים טובים ויניין פו די מצוות ואם נאם האם מיט איהך שוין לאנג ניטאון אונ כהקפת ויניע גרויטע חסדים וועט ער איהך געבן עולם הבא און דך רהלף האט דך פון גינאנט ויר אהי חסד אונ בויא דיר נאם איך דך חסד כי אתה השלם לאיש כמעשיו אז דו ביצאלקט צו אייכליך מענטשן וויא ויניע מעשים :

אבל פירושו החלק השביעי אחר דם בשידודגן כון דעם ויניין חסד והוא און אין דעם חלק וועט בשידוד ווערן וחסד האלהים אין דעם חסד וואס נאם מיט ויניע אים דך וינייעט אים מיט ויניע גלובקע אויף יענר וועלט ברוב המצוות מיט פיל מצוות וואס מיט קאן עם ניט אים דך ציין וזוויי וישר המנוון און די אופנים ויאי דך מענטש זאל דין בפתון אויף נאם שטעליך זאל ער אזו קאן שיתעסק במצות כו ער זאל קאן אונעלעך בעשים טובים וואס זיי וועלן אים בריינגן צו די מצלות פון דא חסדים הראויים לזה ונס ויי ויניין ראוי דך צו פון נאם ויניין אז ער זאל ויר געבן פו דעם נגיף אויף עולם הבא כדמו מיט ויין חסד והוא און דם ויניין די זאכן וואס ער זאל קאן שיענהג במצות כו ער זאל זיך טוהג ויין מיט אונעלעך מצוות וואס דא פרימע ליט טעגן המואסים כדומה הוה ונס ויי פו אקטון גאר די וועלט ולהוציא אהבה אונ ער זאל אים ציהען פון ויין בארץ און ארדס עלאנין ונס ויי דן דם ליבשאפט און די לוקט פון דך וועלט און ויניין וז און זאל דם פו ביטון פו דעם ליבשאפט פון דעם בלשעפר והמסר אליו און זאל זיך מיט ויניע אלע זאכן איהך ענטפערן צו נאם ויאי נאם וועט אים פירן זאל פו אים אלץ רעכט ויין ולהשתעשע בו און זאל דך משתעשע ויין מיט נאמס ליבשאפט ולהשתחשט מהעולם און זאל זיך אפ ווערן פון דך וועלט מיט איהך וואנער גלוקר ער זאל זיך דך וינייערן פון וינייערן דברים כדומים און צו ויניין מיט ויין וינהג כדומה און זאל זיך טוהג ויין ויי די נביאים און חסידים ויניין זיך טוהג ויהיה לכו וועט שוין ויין בארץ מענין ויין פאר ויעקרט אין נאם שיתחמד עמו ער וועט מיט אים פתדאי חסד קאן אויף עולם הבא סה שיתחמד ויי ער מיט די נביאים ויניין חסד אויף עולם הבא אבל מי שיבטח אחר דך ונס פו ויעקרט זיך אויף נאם שיוכחו לזה אז ער וועט אים מכה ויין צו עולם הבא תאמשע ער וועט ניט קאן קיין מעשים טובים והוא הבטל והפתי דך אזו איין גאר והוא דומה און ער איז נליך צו די ונס אויף ויי ווערט וינאנט עושים כשפה זמרי ויי טעג די מעשים פון זמרי ומבטחים שבר כפינתם און ויניין אזו איין גענין שבר אזו ויאי פרינתם ומסימני אנשי המצוה און דך סימן ויי מען קאן ויסיק און די ליים וועלן סימן צו דך גרויסקר מצוה אז נאם וועט מיט ויאי גרויס חסד קאן אויף עולם הבא אזו טעג לערנן די געקט פון דעם בלשעפר

הבורא יתברך כמו שירעת מן הענין (בדלוגיה כב) האלהים נזה את אברהם וענין הנגידה מישראל ועוניה כבבשן האש ודניאל בנוב האריות ועשרה הדתי מלכות. ומי שכתב בכותב בעבודת הבורא מן החיים בהסודות והריש מן העוסר ותחילי מן הבריאות והצרה מן השלמה ונספר לרין הבורא וצורה בנורתו. ראוי הוא לחסד הבורא עליו בנעום העוה"ב אשר אמר עליו הכתוב. (מלי נח) להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אכלא ואמר (ישעיה מד) עין לא ראתה אלהים וזולתך יעשה למהכה לו ואמר והחליט ל^י מה רב טובך אשר צפנת ליראך: פרק ה אבל הפרש שבין הבונה על האלהים חולתו בענין התעסקו בסיכות המרפ

מרפא לנפש

לח נמחמו ואלו גלות שהשי מוכס את הליקוים תס פומר כלמחמו ועוד לנו כ' וכתבתי כמו שמס אכריס לטנו פ"ס והדומם על כלל דוד ודוד: ומי שכתב בבורא הם רועס מ"ו להכריחו להכוח ככורס ס'ה כוהר יוכר נמות ונממד כלמחמו והדומם ס' וישו רוב נהימס ולמחמו ככורס תיו וכן כוהר כריס יוכר פמכר וכי: ראוי ואל לחסד הבורא עליו בנעום העוה"ב כ' מל לומר עמוה מ' דבר כי כל המלות בעוה"ב ראוי לומר ככר פמס כ' ככר על ש' והמלס ס'ס כ' דממס חולל מי ס'ה יומי וחסלס שהלס מסס כ' כל ס'וב להסד וזולת ק' עומס כמחמו נממו חלל מי עומס ככר ונמו וכל חכר לו ס'מל קדומס כסס הוכר להכחיו תס כן כל טוב כמולס כוס ומיו ימו ככר נעויו ככוס עמי חככר כסס יסכר תס כן ח'ק לא ייסס נלמו לכר מ'וב כמלס וליקוים וליקוים והדגריס כרויס וחלד כסכסס מינו ככמחמו ס'לכס סככרס סמכרס והסתיקס כככר חולחום וליקוים נככר כסכסס ככורס יקמ ככר חלד כן חלל כמחמו כסכסס סיכסס על סמלכ כמולס על כל ככוב ס'ול ס'יכס ס'יכס סימס ככרס ל'ס'רלל ויסג ודמולס ויסג כ'יס נעויו ויסוים כסס יס'ר יג' כ'יס מלכ עמו וכלכ קיסס ודמולס דעו ח' כ' ומכסס ככרס ככרסו סי מולס ס'לכר דכס ח'ס' ככסס ל'ס מככסס כ' ין כס כלחכר. ומס כלס כ'יסס כמכרס מוס דכר ככל סככר ל'ין ככר סככר כוס על ככר רכס סכרסס ולין ו'ל כמו ככרס: וכ' ס'כ' ס'קדומס והכור כ'יסס וליכר כ'יסס כ'יסס ס'יסס ס'יסס מליקוים ככרס כ'יסס. עיי' ש' וכככר כלמחמו ל'ס'ג מ'ורס כ'יס ס'מחמוס ח'רויס ונמלוס חלד ע' ח'חית כמחמו וחלד על ככולום ס'מחמוס כסס כול' כל ככרסס ככורס ונל מ'וד כל ס'ס ס'לח' ח'ול' כ'יס ס'ולס לחלח ס'מכסוסק עיי' ס'ס רכרסס כ'יסס ו'קוים למולו דעס וככר כככרס ק'יס מ'כריכו כככר ודיחיו ס'ל עיי' ט. ודלח וכו' ולסכסס ככרסו כככר כוס והכרסו כ'יסס כ'לכרסס כמחמו כככר כככר ככרסס ס'ול ויסגס ל':

אבל החפוש כ'י כל טעסס מתעסקוס כככוס כמ'לכס או כמ'לח' כככרס י'ס ככרסס נדיל כ'יססס:

צו דעס ד'יקמס פון דעס בשעפך כ'ר'ק'ר ו'י לערנן מענטשן ו'י מען זאל ד'קן נאמס והסכל ככרס הנספו
 אנת אין ד'ר צייטס אז נאמס פ'ודקס ו'י אונ ש'ק'ט אויף ו'י אצרה דרו ו'וס הש'י פ'ורבט ס'יס דעס ד'י
 צדיקס נאק'ו ו'י עס לד'קן ו'יטקל בעינימס אונ עס זאל אין ד'יער'י אויפן אל' ו'אק'ו נ'רגנן ו'ין אונ
 ק'יס סמח כ' ו'ען ו'י ו'על'קן כמ'יס ו'ין ד'ר מ'צות פון דעס בשעפך אז ו'י דרו ו'יקמס ח'ס שמיטס פון
 א'בר'הם א'ר'טע ע'ל'י השלום אין ד'ר ה'ד'רה או נאמס ח'ס א'יס ג'יפ'ר'בט ע'ר זאל כ'ר'יע'ן ו'יק'ק א'יף
 ד'ר ג'ע'מ'דה אנת אויף ו'י עס אין ג'ינאנגן כ'יסס ו'נענה ס'שאל ו'ע'ד'יה) ו'י א'כ'י ג'י'ד'אק'ו אין
 כ'א'ק'ה אויפן אונ דעס ד'נא'ל ח'ס מען א'כ'י ו'י'א'ד'ק'ו אין נ'ודב פון ל'י'ד'ו אנת דא'ק'ו ד'ר א'ל'ן
 וכ'ס'ר נאמ'ס ו'יע'ן פון נאמ'ס ו'ענין אנת ד'י צ'עהן תנא'יס ו'וס ו'יע'ן נ'ד'ה'נ'ה ו'י'א'ד'ו פון נאמ'ס ו'ענין
 ו'סי ש'יב'וד סמח בעכר'ה הבורא אונ ד'ר ו'וס ח'יל ל'יבער לשמא'ר'ב'ן א'ן נאמ'ס ד'יקמס מן ה'חיים כ'כרסו
 א'י'ד'ר לע'ב'ן אין ו'ין ו'י'ד'ר לשפענ'קן כ'ל'ק'ר ו'ען מען נ'ימס א'יס ע'ר זאל ו'י'ד'ר לשפענ'קן ח'ס ו'שלוס
 דעס בשעפך ו'יל ע'ר בעפ'ר נ'ד'ה'נ'ה ו'ע'ר'י אנת זאל כ'ל'י'ב'ן ב'י נאמ'ס ד'יקמס א'י'ד'ר אז לע'ב'ן אנת
 ו'י'ד'ר לשפענ'קן ו'וס ד'ר'יס מן העושר אנת ו'יל בעפ'ר צ'ודס ו'ין אונ נאמס ד'קן א'י'ד'ר ב'י'ף ו'ין אונ
 א'יס נ'ט צו ד'ק'ן ותחילי מן הבריאות אנת ו'יל בעפ'ר כ'דא'ק'ו ו'ין אונ נאמס ד'קן א'י'ד'ר ע'ר זאל ו'ין
 ג'וה'ר אנת א'יס ו'י'ד'ר לשפענ'קן והד'יה מן השלמה אונ א'י'ף בעפ'ר צ'ודס דא'ק'ו פון נאמ'ס ו'ענין א'י'ד'ר
 צו ו'יע'ן השלמה אנת ד'ר צא'ר'ק'ו נאמס וככרס ל'רין הבורא אונ ע'נטקע'ש'ט י'ה א'י'ר צו דעס ד'ן פון דעס
 בשעפך ו'ד'ה כ'כרסו אנת ו'יל אין ו'ין ו'ג'ד'ה ראוי הוא לחסד הבורא א'י'ף ע'ר ו'יע'סס אז ד'ר בשעפך זאל
 א'יס ח'ק'ר נאמן מיט דעס ו'יקמ'יס פון ע'ל'ם הכ'ס א'י'ף עליו הכתוב ו'וס א'י'ף א'יס זאמ'ס ד'ר פ'אק'
 להנחיל אוהבי יש צו כ'א'כ'ין א'ר'ב'ן סיכע' ל'יב הא'ר'ך אין ו'יע'ר הכאמ'ס ע'נטס ואוצרותיהם אכלא אנת
 ו'יע'ק'ה אוצרות ו'על א'י'ף ד'ער פ'ילן. אנת ו'יע'ק'ה דאמס נ'ינאמ'ס ר'וחה א'י'ר'יס ו'ולתך יעשה למכרה לו
 ק'ין אויב דאמס ע'ס ג'ימ נ'יע'ק'ו נא'ר ד'ר נאמס א'ר'ין ו'וס ע'ר ו'עמס ס'אן צו ד'יא ו'אמס דא'ק'ו צו
 א'יס. אינ אין ת'ל'ל'יס לשמיטס מה רב טובך אשר צפנת ליראך ו'יא נ'רויס אנת מ'יל אין ו'ין ע'נטק'ס

דו האמס כ'ר'אל'ק'ו צו ד'י ו'אמס פאר'ק'יסין ו'י'ף פ'ר ד'ר:

אבל הפרש שיש בין דבשה כאלהים חולתו א'ר'ך ד'ר א'נטקע'ש'ט ו'וס אין פאר א'ר'ק'ו צווישן דעס

ו'אמס דאמס א'נטקע'ש'ט אויף נאמס אנת צווישן דעס א'נטקע'ש'ט ו'אמס דאמס נ'ט מ'יון כ'ר'ק'ו אויף

נאמס

אומר כי הכוונה באלהים יכול מולת הכוונה עליו בשבעה ענינים אחד בהם כי הכוונה באלהים רוצה בדינו ככל ענינו ומודה לו על הטובה ועל הרעה כמו שכתוב (ס' ק) חסד ומשפט אשירה ואמרו ח"ל אם חסד אשירה ואם משפט אשירה ואמרו הייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה. ואשר איננו בוטח באלהים מתהלל על הטובה כמה שנאמר (ס' י) כי הלל רשע על תאוות נפשו וגו' ומתקנף על הרע כמו שנאמר (יט' פ"ח) והיה כי ירעב והתקנף וקלל כמלכו וגו' והרשני פי הכוונה באלהים נפשו כמנוחה ולבו שלו כמד הנורות לדעתו כי הכוונה ינהיגו לטובתו בעולמו ואהריתו כמה שאמר דוד עליו השלום (ס' ל"ג) אך לאלהים דומה נפשי כי סמנו תקוה. ואשר איננו בוטח באלהים הוא בטובה כצער חדיר ודאנה ארוכה ואבל ועצב להוסיף ולהרבות ולכנוס וברעה. מפני שהוא קץ בה והוא כנגד טרפא לנפש

אמר בהם חייב אדם לברך על הרעה נשמה כמו על סוסו: והתקנף וקלל כמלכו ובאלהיו ופנה לסלעה כמלואו

לאין לו מה: והרשני בו' ולבו שלו' סעד הנורות לנו כמלכו על כל מה יצאנו עליו לדעתו כי הוא יודע כל מה זכרנו רחמנו לטוב עמיד: הוא כטובה וחסד כח טובים אלו' כן הוא נכסד בו' וברעה וחסד רשע מפני עליו ספיעו סחא כעטר מפני נאמט בעין התקטבו אין עגנו ויאה ויאה ויין עוסק אין די כמלען ויאה ויין נאלין וייער נשפיו קרנין קלוקר ויין ויין בידע עוסק אין אשפא ופקן אר אין אקלאקה אונ פון רעקט ונענו ווס אין פארט דר חלוק צווישן ויין אונד וויל איה נאנן כי הכוונה באלהים או דר וואס פאר לאמט זיך אויף נאט יבול אין אפ נישיד פון דעם אנדערין ווס פאר לאמט זיך ניש אויף אים בשבעה דברים כים ויבין ערמיא נאמן:

אחד טרם איינם פון די נאמן אין כי הכוונה באלהים ווארום דר ווס פון לאמט זיך אויף נאמט רוצה בדינו דער אין צו פרידן אין וייער דינים אין אלע ענינים קלוקר פייה נאמט נשקט אים אין נוסט אים חס ושלום שלעקט אין דאם אלץ פון אים רעקט ווארום דר ווייס אז עס אין און צו אטובה וסודה לו אונ צו לויבט נאמט פון דעם טיפן אונ פון דעם ביוו ויאה גס שפיעט אין התלים חסד ומשפט אשירה פון חסד אונ פאר כשקט טוא איה לובין ואמרו וול דאבין אונגערי תקינים ול גינאנט און האט דוד הקלה גינאנט אה חסד אה ספיעט פי דו כוקט כים מיר חסד אונ פי דו כוקט כים מיר כשקט אונ שפיעט מיר טוא איה דיר אלץ לויבין ווארום איה ווייס עס אין אלץ מיר לשובה ואמרו אונ נאך דאבין ויאה גינאנט חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה אקענקיש איה חייב צו לויבין נאמט כים שפיעט פון שלעקטם ויאה פון טוסס ואמר איננו בוטח באלהים אבר דר ווס פון לאמט זיך ניש אויף נאמט מתהלל בטובה דר באריקט זיך אז עס גייט אים נט ויאה עס שפיעט אין התלים כי הלל רשע על המלכות נפשו דען דר רשע באריקט זיך וייל ער האט נוס אים גילוקט זיך וספקא על הרעה אונ ווען עס אין שלעקטם וזריקט ער ויין עס שפיעט אין לשפיעה ויהי כי ירעב והתקנף וקלל כמלכו ובאלהיו אונ אז ער אין רונגערי צארינט ער אונ ער שלקט ויין טישל אונ ויין נאמט: והרשני אונ דם אנדערע אין כי הכוונה באלהים ווארום דר ווס האט אפטרון אויף נאמט נפשו כמנוחה אין ויין לייב כים מנוחה אונ לעקט תמיד בארוט ולבו שלו אונ ויין באיין אין בשקיה אוף אלעין ווס נאמט אין אויף אים נתר לזמתי וייל ער ווייס אז דר בשפיער פירט דם אקין פון ויין סוכה ונעמן קלוקר כה עס נאל ארום טקן אים דר פון אטובה אויף דר ונעקט אונ אויף שלם הקא ויאה דר' חקקה האט גינאנט און לאלהים דומה נפשו נאמט צו נאמט טוט ראקין פיין לייב כי סמנו תקוה ווארום פון אים אין פיין דאפונג ואשר איננו בוטח אבר דר ווס קט גיט פיין בפתון אוף נאמט הוא נטובה כצער ווען עס גייט אים פיין טוט לעניט ער אויף תמיד כצער ורואה ארוכה אונ כים צאנגע זאגן אונ מים טרוועקייט להביף ולהרבות וייל ער וואקט גערין אלע צייט נאך כער בו דאבין געלד אונ צו גערין אין צו ואקלן נוסט ביעה אונ אז עס קוקט אויף אים ביוו אין ער בענדא אין צער כפני שהיה קץ בה וייל עס פון דריקט ווס ער דם שלעקט ויאה כנגד האוחו אונ גס אין קעני ויין המאה וכעני אונ קעניין ויין טבע אונ וייער מדות ווארום ער וואלט זיך גערן תמיד הענינים

תאווה ומטעו ומדווחו וכן אמר החכם (משלי פו) כל ימי עני רעים וגו' :
והדלילישי כי הבוטח באלהים ואם יתעסק בכיבות לא יספך כלבו עליהם ולא יקוה
מהם תועלת ולא נזק מכלתי רצון האל אך מתעסק בהם לכהור כעבודת הבורא
אשר צוה להתעסק בעולם ליישבו ולזיינו ואם תגיעוה תועלת או ידחה מהם הנזק
יודה האלהים לכדו על זה ולא יוסף בהם אהבה וחבה יתירה ולא תנוח נפשו עליהם
יותר אך יהוק במחוננו באלהים ויטמך לכו עליו מבלעדי הסיבות ואם לא יועילוה הסיבות
ידע כי יבואוהו טרפו כשירצה ה' מאיזה ענין שירצה ולא ימאס בהם כעבור זה ולא יניח
להתעסק בהם לעבודת הבורא . ואשר איננו בוטח באלהים מתעסק בכיבות לבטחוננו
עליהן שהן מועילות אותו ודוחות הנזק מעליו ואם הן מועילות אותו ישבח אותו וישבח

מראש לבוש

סוף קן כס : כל ימי עני רעים פי שני כדעה אלו כותן כסופם סי וסכל לנכותו . או סרום מי שדעונו עני ולונו סמח
כחלקו כל ימיו רעים . למ'ס :
והדלילישי ליישבו ולזיינו סוף כעטו כטולס סוף גיטוכ סטולס סוף סמח סמח לעל ול סמכ לעולס כלל כוסס
וכלל נוסקי : או ידחה מהם הנזק כוונת ע"י סכסס דמס חס סמך סמח מלי :

תעטנים אן סמך וכן אמר החכם אג אויף אים ראט גינאגט דער רבס פלכח המלך כל ימי עני רעים
אלי פעג פון דעם עני ויגן שלעקט הט ער גימיגט אעלעךין וואס איז ארום אין שכל :
השלישי אג דאס דריטע איז כו הבטח באלהים ווארום דר וואס פאר נאקט זיך אויף נאט ואם
יתעסק ווען ער איז שוין עסק אין די מיטלען צו זיין שפינו לא יספך כלבו וועט ער אין
הארצין ביין קמיבה אויף זיי גיט האבן ולא יקוה מהם אג ער וועט גיט האבן פון זיי ביין הילף
אג גיט ביין שארין כליה רצון האל אן נאטס ווילן קלוקר ער ווייס אז דיא מיטלען קאן אים אליון
גיט העלפן אדר שארין סמך נאר אז נאט הייקט אד סתעסק בהם נאר ער איז דרום אין זיי עסק
לכתד בעבודת הבורא ער וויל דר מיט אויס דר וויליון אין דעם דיקסט פון דעם בלשעפר אשר צוה ווס
ער האט גיבאטן מען זאל עסק זיין מיט דיא ענגנים פון דער וועלט ליישבו וזיינו כד' דיא וועלט
מכיון גועזן קלוקר כד' עס זאל זיין אלשוב אויף דר וועלט אג כד' ער זאל גישפיינט אערו
ואם תגיעוה תועלת אג ווען עס איז אים שוין גקבן אזילק פון דיא זאכן ווס ער איז עסק אג
הרף דיא זאכן האט ער אונק גלשטויסן עפים אלארין יודה האלהים וועט ער נאט אליון דר פר
לויבין רא יוסף בהם אג וועט דרום גיט מער ל'שאקס האבן צו די זאבין וואס ער האט גיטאן
ולא הית נפשו אג וועט פון דעקט וועגין גיט מער גירוס שפעלען זיין לייב אויף זייא קלוקר ער
וועט גיט מיגין אז דיא זאבין ווס ער האט עסק גיוען ויגן ויער טט דרום האט ער פון וויא
גיבאטין ארילק אג וועט גיט האבן אויף זייא ביין פטרון אד וואס כחוננו באלהים נאר ער וועט
שטאקען זיין פטרון אויף נאט ויסכ' לב עליו אג וועט זיין הארצין פר הארצין אויף אים מבלעדי הסכות
אג גיט אויף דיא מיטלען אג די זאבין ווס ער האט אין זיי עסק גיוען וואס לא יתילוה אג ווען
די זאבין ווס ער טוט ועליון אים גיט העלפן קלוקר ער וועט הרף זיי גיט האבן זיין שפינו ידע כי
יבואוהו כ' וועט ער ויקח אז ווען נאט וועט וועלן קאן אים עקן זיין שפינו הרף וואס פר אזאך
ער וויל ולא ימאס בהם אג ער וועט פון דעקט וועגין גיט פר מיטקין אין די זאבין ולא יניח אג
ער וועט גיט אונק לאוין פון עסק זיין אין וויא יעבדה הברא צו דעם דיקסט פון דעם בלשעפר
קלוקר וויל נאט כד'ק רוא האט גיהייבן עסק זיין אין מיטלען דרום וועט ער עסק זיין אין זיי
המיטע ער האט מיט זיי גיט פר דיקט ווארום ער ווייס אז נאט וועט וועלן קאן ער אים געבן
פון דר זאך אזו וויא פון אגאג'ערי ואשר איננו כוונת אג'ר דר ווס האט גיט ביין פטרון אויף נאט
כסות סכות איז ער נאר עסק אין די סבות וויל ער האט אויף זיי אקשרון שרו סעילות אותו אז
די סבות קאנן אים אליון העלפן דוחו רעק אג זיי קאנן אונק שטויסן דעם שארין פון אים ואם
הו סבות וויל נאט כד'ק רוא האט גיהייבן עסק זיין אין מיטלען דרום וועט ער עסק זיין אין זיי
ישב אויך טוט ער רוקן די זאכן דהיינו אז ער איז עסק אין אים מיטא ופון אדר מלאכה לויבט
ער עס אג זאגט דאס איז ויער אטקע קלאק' וישבח אג לויבט זיין פלייס וואס ער האט דר'

השתדלותו בהן ובהזרתו אותן ולא יפנה אל זולתן ואם אינן מועילות לו יניח אותן
 וימאסם וישוט הפצו מהן כמ"ש הכתוב (חזקו ה) על כן זכה להרשו ויקטר למכירתו :
 והרביעי כי הזמנה באלהים כשיותר לו דבר על מזונו ויציאנו בהם שמצד רצון
 הבורא יתברך בנדבות נפשו וזכו לכבו כמ"ש (ד"ס לט) כי מצד הכל
 גמי' וזכי שאיננו בובה באלהים איננו רואה העולם וכל אשר בו די פרנסתו וסיפוק
 צרכו והוא הם על מזונו מהשלים חובות הבורא וחובות בנ"א מזונו ואיננו מרגיש בו
 עד שיאבד מזונו וישאר זולתו כמ"ש החכם (משלי ה) יש ספור ונזכר עוד והושיע
 מיושר אך למחור :

והחמישי כי הזמנה באלהים הוא מתעסק בסובות העולם להבין מהם צדה לאהריותו
 וכיפוק לבית מעדו ומה שיתברר לו בו הצלת הוזהר ועולמו מתעסק בו

פרש' לנפש'

על זכה להרשו על חצי ספקו פתחו לו כמו שהיה הניחו לפניו כי דעת הדין אל בלתי ע"ה ול"ך זכה לנפשו
 כזכורו עלו וספק דקח כי נכסו מהן חלקו מעל ידי עשיית טובים שלו כמס' חז"ן וסלתי כחכם טוב וספק :
 והרביעי כי בזה שמצד רצון הבורא כי יכל לעשות דין חסדו ויחלש הסבים וספק יצין רצון חסד : כי ספק
 הכל ויסדר בתו לו כמו רמזו לו וזכר הרמז על הנהגה הנכונה וספק חסדו דוד ספק עליו כסלום וספי
 ספקו לפני כס' חסד : ויבאר חסדו וספק חסדו וספק חסדו וספק חסדו וספק חסדו וספק חסדו :

והחמישי ומה וספק לבית מעדו ומה שיתברר לו בו הצלת הוזהר ועולמו מתעסק בו

צו נקטן והזרתו אותן און וואס גר דעם פקיא ופקין אייס דר וויל'ט זיאן יפנה אונ קערט זיך
 לעיני קט צו אקדערי זאקן וואס אינו טעילות אונ אז די זאקן העקוף איס ל'ט עד פ'ר דעם און
 זיי ג'ט יניח אותן כובס עד זיי אקדערו אונ פאר כ'יאד'ין וישוט חסדו כ'ים אונ קערט אקעק זיין ווילן
 פון זיי ויא ר'פקן נ'ק'יא ראם ג'יאקט על פ'ן ינח לח'ט ד'רום אז ג'ר נ'ק'ט און די ק'ה'ק'ה כ'וט עד
 אקדערו ק'ר'ק'ט צו זיין ג'עין ק'ל'ק'ר צו זיין ע'ב'רת כ'ק'קים ויקטר למ'ס'תו אונ דעק'ט צו זיין ג'עין
 זארום ג'ר מ'יינט אז די ע'ב'רת כ'ק'קים ראם ז'ר זאק'ין :

והרביעי און דם פקדעק אז כי הכזבת באלהים ווארום דר' ונס ק'ט אקדערו אויף גאט כשיותר לו ועין
 ע'ם ב'ק'ק'ט איס ז'עק'ס א'ק'ר פון דעם ק'ם עד כ'אק'ר ג'ייסיג צו זיין ע'פ'יו וישאנו ג'ט
 עד ג'ס איס אויף אק'ל'ק'ע זאקן ו'ס ג'ר'פ'לט דעם ווילין פון דעם ב'שע'ר כ'ל'ק'ר עד ג'ט צ'דק'ה
 אונ נ'מילות ק'רים כ'דבות נפשו ד'ם כ'וט עד ק'ט דעם מ'ל'ד'ק'י'ט פון זיין ל'יב אונ מ'ש'ין ג'ט'ן
 זאק'ע'ן ויא ע'ם ש'פ'י'ט און ד'ר'י ה'קים כי ס'ס' הכל ווארום פון ד'ר גאט ק'ק'ט ד'ק'ך אק'ן כ'ל'ק'ר
 ד'ם נאנ'ק'ע גע'לד ק'ק'ט ד'ק'ך פון ד'ר גאט וזכי שאיננו ב'בה א'ק'ר דר' ו'ס ק'ט ג'ט מ'י'ן כ'ק'רו'ן אויף
 גאט אינו רואה העולם זק'ק'ט עד ג'ט אז די' וועלט מיט אק'ע'ן ק'ס אזי דא אין א'ר צו ג'ונג'ן אויף
 זיין פר'ק'ט כ'ל'ק'ר די נאנ'ק'ע וועלט אזי איס ג'ט ג'ונג וספוק צרכו אונ אויף צו ג'ונג זאק'ין זיין
 באקדע'ק'ע'ט ויהו חס אונ עד האט חס אויף זיין גע'לד מהשלים חובות הבורא פון צו ב'צאק'ין דר' פון
 דאס וואס עד איז ח'יב צו סאן דעם ב'שע'ר אונ וואס עד איז ח'יב צו ד'א ל'י'ט כ'ל'ק'ר עד
 וואלט ב'ראק'ט דר' פון גע'בן צ'דק'ה אונ נ'מילות חס'ד סאן האט עד א'ק'ר ר'ק'נות אויף דעם גע'לד
 עד ק'ט כ'ואר ע'ם וועט איס ג'ט ב'ל'י'ב'ין ואיננו מרגיש בו אונ עד פ'ק'ט גאר ג'טן ד'ר'ין כ'ל'ק'ר עד
 פ'ר ש'פ'י'ט גאר ג'ט אז עד טוט זעלעכט עד שיאבד ג'וי זיין גע'לד וועק'ט פ'ר זאק'ין וישאר זולתו אונ
 עד וועט א'ק'ר און דעם גע'לד ויא דר ח'ק'ס שלמה הכ'ק'ר ראם ג'יאק'ט יש ספוק וספוק עד ק'ס
 אזי פאר באנד'ן א'ק'ר פאר ש'פ'י'ט זיין גע'לד אונ ג'ט צ'דק'ה אונ ק'ר'י'ט גאך מער גע'לד וזכ'ר
 מיושר און למחור א'ק'ר דר וואס פ'ר מ'יד זיך פון רעק'ט פארמ'ק'י'ט אונ ג'ט ק'י'ן צ'דק'ה ג'ט וועק'ט
 זיין גע'לד גאך ג'יס'ק'ע'ט :

והחמישי און דם פקדעק אז כי הכזבת באלהים ווארום דר' ונס האט אקדערו אויף גאט הוא ספק
 דער אזי דרום עסק מיט סבות פון דער וועלט להבין מהם צדה לאהריותו ק'ר עד זאל זיך
 ד'ק'ה זיי קאנן און ב'ר'יש'ין ע'פ'יו אויף זיין ס'ף וספוק לבית מעדו אונ עד זאל ג'ונג זאק'ין אויף זיין
 א'י'ק'ט וואונג'ג מ'יינט מען אויף עולם הק'א ומה שיתברר לו אונ וואס פאר און זאק' עד זי'י'ט כ'ל'ק'ר
 אז עד וועט אין דר זאך עסק זיין וועט ע'ם איס העלפ'ין צו זיין תר'בה אונ אויף עולם הק'א כ'ל'ק'ר
 עד

שער הבטחה

ומה שיהיה בו שום הפסד בתורתו או סכיא להפחת הכורא איננו מתעסק בו שלא יביא לעצמו טרה תחת הארוכה . ומי שאיננו בוטה כאלהים בוטה על הסיבות ותנה דעתו עליהן ולא ירחק מדבר מהם ויתעסק במשובה ובמנונה מהם ולא יחשוב באחריות ענינו כמי'ש החכם בהם (ס' יד) חכם ירא וכו' כרע :

והששי כי הבוטה כאלהים הוא אהוב לכל כתות בני אדם ודעתם נוחה עליו מפני שהם כמותים מהוקרתו ולכם שלם מחמתו ולא יפחדו ממנו על גשירתו ועל סמוגם הוא ג'כ כמותה מהם מפני שיועד שתועלתו ונוקו אינם כיד נכרא ולא ככחלתו ועל כן איננו מספר מהוקתם כאשר איננו מקוה הנאתם וכשהוא כמות מהם והם כמותים ממנו יאהבם ויאהבוהו כמה שכתוב (חלילים ג') והבוטה בה' חסד יסוככנו . ומי שאיננו בוטה כאלהים אין לו אוהב מפני שהוא ככל עת חומד אותם ומקנא בהם והושב כל מוכה שהגיע אליהם מרה ממנו וטרפיהם לקוחים ממרפו וכל מה שנמנע ממנו מתאותו הוא בעבורם וכירם להגיעו אל תאותו ואם תבואהו רעה או פנע בממנו ובגיו יחשוב

ער ונעט צייט האָבן צו לערנן און גאט צו דינן מתעסק בו איז ער עסק אין דעם ובה שיהיה בו מי און אזי אואה ווס ער ווייס אז עס ונעט אים שארין טאן צו זיין תורה אדר ריא ואף ונעט אים צוהיינגן דר צו אז ער נאך הם ושלום גאט דר צוהיינגן איינו מתעסק בו ונעט ער גיט עסק זיין אין אדר שלא יכיר לעצמו קרי ער זאל ויה גיט גריינגן ווייטאג פאר דעם הייליגן קלומר ער מוט דאך דעם ספא ומסן קרי ער זאל האבן זיין שפייו ונעט ער קאנן גאט ריגען ונעט דאס אים זיין אהייזיגן אָבן אז פון דעם משיא ומסן קאן ער דס ושלום דער צוהיינגן גאט גריינגט ער דאך זך ווייטאג פאר דעם הייליגן ובי שאינו בוטה כאלהים אָבן דר וואס האט גיט קיין גטחון אויף גאט בוטה על המטה האט ער אַבסטרון אויף דר מיטלען והנה דעמו און ער מאכט ריגען זיין דעה אויף זיי ולא ירחיק און ער דר ווייטערט זך גיט פון קיין שום נאך פון זיי קלומר ווס עס קיבט אים צו דר הענר דס האנדל'ט ער ווייטעס און ער איז עסק אין זיי און גריינגט נאר גיט אָבן סי' דר נאך ונעט אים זיא שארין טאן צו גאט'ס דיקט סי'א גיט ולא יחשוב און ער מוט גיט טראַקטין אדר זיין כף וויא דער חכם שלמה המלך דט גיטאנט אויף וי'א חכם ירא וכו' כרע אין קלובר פאן פארקט זך און קערט אָם פון גי'ו :

והששי און דאס ונקטעט אין כי הבוטה כאלהים ווארם דר ווס דט אַבסטרון אָבן גאט הוא אהוב אין ער גיליבט צו אלע'לוי'א מענטשין און זיי האבין גתת פון אים מפני שהם כמותים וייל וי'א זייגן פר וזקערט פון אים אז ור'ך אים ונעט וי'א קיין שארין גיט קיפן ולבם שלם און וי'ער בארין אין גאנץ און גירעט זיי פארבראפין גיט טראַקטין מאַכט ונעט ער זיי עפעס אין אואה שארין טאן ולא יפחדו ממנו און וי'א פארקטין זך גיט פר אים פון ונעזין וי'ערי וי'יבן און וי'ערי געלד והוא גם כן און ער איז פון זיי אויף פאר וזקערט אז וי'א וועלן אים אויף גיט קיין שארין טאן מפני שיועד בו וי'יל ער ווייס אז זיין הילף אָבן זיין שארין אזי גיט אין דעם מאכט פון קיין שום באשעפענעט ולא ככחלתו און גיט אין זיין וכולת ויל בו און דרום האט ער קיין מר'א גיט פאר וי'ער שארין כאשר אינו מקוה און וי'א ער קאפט גיט פון וי'א הנאָה צו האבין וכשהוא בוטה מהם און אז ער איז פאר וזקערט פון זיי והם כמותים און זיי זייגן פאר וזקערט פון אים אז איינער דעם אַבדערין ונעט גיט טאן קיין שום שלעכץ אייחנס ויאהבוהו ונעט ער זיי ליב האבין און וי'א וועלן אים ליב האבין וי'א עס שלעכטים אין תהלים והבוטה בה' חסד יסוככנו און דר וואס פאר וזקערט זך אין גאט ונעט אים חסד ארום רינגלן ומי שאינו בוטה אָבן דר ווס פאר וזקרט זך גיט אויף גאט אין לו אוהב דר האט נאר גיט קיין ליב האבן מפני וי'יל ער גילוקט אלע צייט וי'ער געלד און וי'ער גיט'ס ומסנא כם און אין זך מ'תגא אין זיי והיב כל טובה און ער מי'קט אז אל דאס טיפן וואס זיי האבין דט מען עס ביי'א אים אונקע גיט'ס וטרפיהם און וי'ער שפייו אין גינגן גי'אראן פון זיין שפייו וכל מה שמונע און אלץ וואס פון אים אין פאר מיטן פון דעם וואס אים גילוקט זך הוא כעבורם דס קיבט אלץ דרוך וי'א וכירם און וי'א האבן אין וי'ער מאכט אז זיי זאלין אים מאבין גרייבן זך דעם וואס אים גילוכט

שער הבטחון

כי הוא סאתם ושכירם להעביר הנזק ולדחות הרעה מעליו . וכיון שקדמו אלה ההקדמות
 בנפשו יבוא בעבור זה למאום אותם ולדבר בהם ולקללם ולשנוא אותם והוא הנמאם
 בשני העולמים והמנונה בשני המעונים כמ"ש הכתוב (משלי י) עקש לב לא ימצא טוב :
 והשביעי כי הבוטח באלהים לא יאכל בהסנע בקשה ולא בהפקד אהוב ולא יאזור
 הנמצא ואיננו דורש (פ"א הושש) ליותר סמרה יומו ולא יעלה על לבו מה
 יהיה למחרת מפני שאינו יודע עת בוא קצו וכמוהו באלהים להאריך לו בו ולהזמין
 מרפו ומוזנו כוואיננו שמה בעתיד ולא יאכל לו כמו שאמר הכתוב (סס ז) אל תתהלל
 ביום מחר כי לא תדע מה ילד יום . ואמר בן סירא אל תצר לצרת מחר כי לא תדע מה
 ילד יום מחר ובא ואיננו נמצא מצטער על עולם שלו אכל דאנתו ואבלו על
 מה שהוא מקצר . בו מחוכות הכורא ומשתדל לפרוע מה שיוכל לפרוע מהם כנראהו

מרפא לנפש

והששי כו' מחכמתו מהמת כוונתו וכעסו : יחשוב כי הוא מאתם לה נזר מהמת פנים ידעס עליו . כו' :
 והשביעי כו' לא יאכל בהסנע בקשה כו' אם נמנע מפני מנוקבו וכן אם יסכר ממו דבר סתם לחסו מזל אלו איש
 מחלה : ולא יאזור הנמצא דבר סתם מזה כעולם אינו אולי חסו לנשו : ואינו שמה בחידי אם משיחין
 לו כחם שפחדו לכות אינו שמה סוב וכן אינו מחלה כחם שחיה : כי לא תדע מה ילד יום פ"א כו' תפטר עששו
 דבר שפחד לכות ליום מחר כי לא תדע מה ילד יום שמה חסו יולד וולד סוס רכס וכלל מחכמות מחר : אל תצר כו' מחר

ג' לוקם ויה ויה הנוחה רעה אנו וזמן עם קבטם אים עפעסם שלעקסם אדר עפעסם אבאפעעקש אין
 זיון געלר אדר אין זיונע קינדד יחשוב טוט ער טראכטין אז דאס אזו אלץ פון זיי ושכירם אנו עם
 אין אין זיונע מאקס דעם שארין אונקע צו געפן פון אים אנו אונקע צו שמוסין דאס גיין פון
 אף אים אנו זיי וזלמן אלץ גוטס וזיון שקדמו אנו וזיון ער דאס זיה שוין דר אלע זאכן אזו אין גוט
 יא בעבד זה וועט ער אפר דעם דער צו קמן אז ער זאל זייא פאר מ'אונקין ולדבר בהם אנו צו
 ריידין פון זיי אנו צו שיקבין זייא ולשנוא אותם אנו פינדד צו האבין זייא והוא אנו דר אין גוטס וזם
 ער אין נאמס אויף בידע וועלען והסנה אנו ווערט פון מ'אונקין אין בידי וואונגן אין ועלם הדי
 אנו ועלם הדיא זייא עם שפייט אין משלל עקש לב לא ימצא טוב דער וואס דאס אין פאר קריקט
 הארץ דר וועט ניש גרייכן קיין גוטין :

והשבעי אנו דם ויבטעט אזו כי הבוטח באלהים ונארום דר וואס דם אבטרוין אויף נאמס לא יאכל דר
 דר אין ניש פרויעריג אז זיון בגער ווערט פון אים פון מיטין וזא בהפקד אהוב אנו אויף
 ניש אז עם גייט אים אף וואס ער דם ליב ולא יאזור אנו וועט ניש אין זאמן אזו אונקע קם אזו
 ביינט צו בעקבין ער זאל כורא האבין טאמך וועט ער עם ניש קריין דר נאך וזיון דורש אנו וועט
 ניש פון זאמן שפייט קער ווי אויף דעם טאג אנו ער זאקט ניש פון שפייט אויף דעם אנדערין טאג
 ולא יעלה על לבו אנו עם טוט אים נאר ניש אויף גיין אויף זיון הארצין צו פראכטן וואס פראגן וועט
 זיון מפני שאינו יודע וזיון ער וזיון ניש די צייט ווען זיון סוף וועט קמן בלוקר ווען ער וועט שטארקן
 ובוחס באלהים אנו ער דם אין פטרוין אויף נאמס אז ער וועט אים זיון לעבין דר לייגעריין אף דער
 וועלם ולהזמין מרפו אנו וועט אים זיון שפייט אן גרייטין אין דער צייט וואס ער וועט לעבין ואינו
 שחב אנו ער פרייט זיה ניש אויף אנוטע ואף וואס וועט אקאל קמן ווארום ער פראכט זיה ולא יאכל לו אנו אין אויף ניש
 פרויעריג אויף אשילעקע זאך וואס וועט אקאל קמן ווארום ער פראכט זיה ווער וזיון ער וועט
 אף דען פראכט לעבין ווי עם שפייט אין משלל אל תתהלל ביום מחר דר זאקט זיה ניש פראימן מיט
 דעם גוטין וואס דר וועט האבין פראגעריין טאג כי לא תדע מה ילד יום ווארום דר וויקט דאך ניש
 וואס ביינט קאן נאך גיטען אנו בן כורא דם גיזאנט אל תצר לצרת מחר דר זאקט ניש פרויעריין
 אפר דר צרות וואס וועט אויף דר פראימן קמן כי לא תדע מה ילד יום ווארום דר וויקט ניש וואס
 ביינט קאן נאך גיטען מחר ובא ואיננו ווארום טאמך אז פארנין וועט קמן וועט ער זיון ניש זיון
 נמצא מצטער על עולם שמו שלו ווערט גיפונן אז ער דם זיה מצער וינען אויף אין וועלם וואס ניש
 זיון אזו אכל דאנתו ואבלו נאר זיון זאך אנו זיון פרויערייט אין נאר על מה שחיה מקור וזיון ער טוט
 ניש גינט וואס ער אזו טעלדיג צו טאן צו דעם פשעפער ומשתדל לפרוע אנו ער פליקט זיה צו פראלן
 זיי וזיון וועט ער קאן כנראה ובוחסי זיי אין זיי אן גיטערייט זאמן פ"א אין דא פון פראגעריין זאמן

ובנמתו מפני שהוא חושב במיתתו ובוא יום האסיפה ופחדו שיבואו המות פתאום ביזמו יוסף לו השתדלות וריוות להרכות לאהריתו ולא ירניש על מה שזימן לעולם הזה והוא מה שאמרו שוב יום אחד לפני מיתתך ופירשו בו ישוב היום שמה ימות למחר ונמצא כל ימיו בתשובה כדכתיב (קהלס) בכל עת יהיו בגדיך לבנים. ואשר איננו כושם באלהים ירבה אבלו להתסרת פנעי העולם עליו ויפקד אהבויו ויטענו ממנו בקשותיו ויזימן מהון העולם הרבה כאלו במה פן החליפה מורה מעליו אמת המות כאלו ימיו לא יתכן וחיו לא יכלו, איננו זוכר אחריתו וסתעסק בעולמו, איננו מעיין בענין תורתו וצדתו וזית מועדו, והיה במחוגו באריכות ימיו בעולם סיבה לאורך תאותו בעניניו וסיבה לקוצר תאותו בעניני אחריתו, וכאשר יוכיחו מוכיח וירונו מורה ויאמר לו עד מתי אתה מתעלם מחשוב בצדתך ועוניי בית מוערך, יאמר עד שיהיה לי די פרנסתי וספומי ולכל אשר אתי מאשה ובנים עד סוף ימינו תגוה נפשי מדאנת

מרפא לנפש

יבוא ואינו יודע אולי ימות קדם שכל מהר נמצא סוף חנוכר היום על כל מה שזימן לעולם הזה והוא מה שאמרו שוב יום אחד לפני מיתתך ופירשו בו ישוב היום שמה ימות למחר ונמצא כל ימיו בתשובה כדכתיב (קהלס) בכל עת יהיו בגדיך לבנים. ואשר איננו כושם באלהים ירבה אבלו להתסרת פנעי העולם עליו ויפקד אהבויו ויטענו ממנו בקשותיו ויזימן מהון העולם הרבה כאלו במה פן החליפה מורה מעליו אמת המות כאלו ימיו לא יתכן וחיו לא יכלו, איננו זוכר אחריתו וסתעסק בעולמו, איננו מעיין בענין תורתו וצדתו וזית מועדו, והיה במחוגו באריכות ימיו בעולם סיבה לאורך תאותו בעניניו וסיבה לקוצר תאותו בעניני אחריתו, וכאשר יוכיחו מוכיח וירונו מורה ויאמר לו עד מתי אתה מתעלם מחשוב בצדתך ועוניי בית מוערך, יאמר עד שיהיה לי די פרנסתי וספומי ולכל אשר אתי מאשה ובנים עד סוף ימינו תגוה נפשי מדאנת

יבוא ואינו יודע אולי ימות קדם שכל מהר נמצא סוף חנוכר היום על כל מה שזימן לעולם הזה והוא מה שאמרו שוב יום אחד לפני מיתתך ופירשו בו ישוב היום שמה ימות למחר ונמצא כל ימיו בתשובה כדכתיב (קהלס) בכל עת יהיו בגדיך לבנים. ואשר איננו כושם באלהים ירבה אבלו להתסרת פנעי העולם עליו ויפקד אהבויו ויטענו ממנו בקשותיו ויזימן מהון העולם הרבה כאלו במה פן החליפה מורה מעליו אמת המות כאלו ימיו לא יתכן וחיו לא יכלו, איננו זוכר אחריתו וסתעסק בעולמו, איננו מעיין בענין תורתו וצדתו וזית מועדו, והיה במחוגו באריכות ימיו בעולם סיבה לאורך תאותו בעניניו וסיבה לקוצר תאותו בעניני אחריתו, וכאשר יוכיחו מוכיח וירונו מורה ויאמר לו עד מתי אתה מתעלם מחשוב בצדתך ועוניי בית מוערך, יאמר עד שיהיה לי די פרנסתי וספומי ולכל אשר אתי מאשה ובנים עד סוף ימינו תגוה נפשי מדאנת

יבוא ואינו יודע אולי ימות קדם שכל מהר נמצא סוף חנוכר היום על כל מה שזימן לעולם הזה והוא מה שאמרו שוב יום אחד לפני מיתתך ופירשו בו ישוב היום שמה ימות למחר ונמצא כל ימיו בתשובה כדכתיב (קהלס) בכל עת יהיו בגדיך לבנים. ואשר איננו כושם באלהים ירבה אבלו להתסרת פנעי העולם עליו ויפקד אהבויו ויטענו ממנו בקשותיו ויזימן מהון העולם הרבה כאלו במה פן החליפה מורה מעליו אמת המות כאלו ימיו לא יתכן וחיו לא יכלו, איננו זוכר אחריתו וסתעסק בעולמו, איננו מעיין בענין תורתו וצדתו וזית מועדו, והיה במחוגו באריכות ימיו בעולם סיבה לאורך תאותו בעניניו וסיבה לקוצר תאותו בעניני אחריתו, וכאשר יוכיחו מוכיח וירונו מורה ויאמר לו עד מתי אתה מתעלם מחשוב בצדתך ועוניי בית מוערך, יאמר עד שיהיה לי די פרנסתי וספומי ולכל אשר אתי מאשה ובנים עד סוף ימינו תגוה נפשי מדאנת

העולם ואפנה לפרוע חובותיו לכורא ואחשוב כמיכות הצדה ליום המועד . וראיתי להראות פני כאלוהים ומעותם ברעת הואת בשבעה עינים אלה בהם נודל מעותם . ואם יארבו דבריו בעבור שיש בזה מן הביוש והתוכחת לבעלי הדעה הזאת הם כת בעלי המשינות . עינים כזה כענין הסוחר שהוא מוכר באשראי למי שאינו מאמינו ומשכנתו בעת המכר מפני יראתו כמעוט אמונתו ושלא תמצא ירו לפרוע . והראשון מאופני התשובה עליו שנאמר לו אתה הראיש המסתפק בנרות הכורא ושאנינו מאמין בנודל עצמתו אשר חשך אור שכלו וכזה נר תכונתו כנכור אפלת תאמתו עליו הטוב לך לבקש משכון ולקחתו אלא טרעך והכרך אשר אין לו רשות עליך ולא מצותו עוברת עליך אבל השכיר כשהוא משתכר אצל בני אדם אין טוב למשכן שוכרו בשכרו מודם

מרפא לנפש

מתח סכר טולק ומיח על סלחטם לך עסק כרנה פעמי עטול כוס לניק קלוחו וטובה עמי להריטו : ואם יארמו דבריו אף עטלקן להלכו קלח סוכ און לחוס מי נמקוס בלארו להלכו ארט רכאי לקט : מפני שיש בהן מן הביוש כי הים כת בעלי המשינות כענין למל מלקח משכון מהו ימקד משון כעולא כדו סמיס כמות אלס כמיס כרנס וחס סמיס לו די פרכוס עד כח יעמו כמיסו מוח כל סוכ לוי וסל לא יתן עורסו מלות ונפול : באשראי ביקוסס וכולוס : כגבור אפלת תארתו סוכ כהקד וכל כמיס . ריל מתח סכר פניו אפלת מלוחו כעולא סה ולק סחך אור שכלו וכנסו מן מצותו סלחט מנין אפלו מוכל להטן מלון סוכ ארס וכל להכמש ארתו : הטוב לך לבקש כר מלת טעול לך סילא כפתה כולמח

מים מיר דריוט מיון ונייב אונ קינדד ווען איה וועל דאס אלץ פאר זארגן ער סיף יעט אז איה ואל עם דאקין ביו וואגן מיר וועלן לעקן חניה נפשי וועט מיון ליב דוא האקין פון די דאנות פון דער וועלד ומהנה לבי לפרוע דען קענטשאקט וועל איה ביין הארץ קערין צו טראקמן צו בצאלן וואס איה קין שילדי צום פערטער ואחשוב בסכות הצדה אונ איה וועל טראקטן וויא צרום איה ואל מיר און גריטן שפיו איה איה נאך דעם מוטס . אז וועט ער ענטפערן . וואס דער סכרד וראיתי להראות פני סלוחם און איה דאב פאטראקט דאס איה נאר ויער נארטיקייט אונ ויער קעות באנויוון כשבעה עינים און דוכן בעלי מעקים אלה בהם וועל איה ויער גרויטן קעות אנטפלעקן וואס ווייני אונ אפילו אנגענער מיר וועלן לאנג זיין דאס מיר וועלן פארקוי זיין אין די מיר שאט עם גוט ווארומ וואו קען בראך כח פון פארקוי זיין בעבור שיש ביה מן הביוש מן וויל דער מיט וועלן מיר פאר שעקן און לשטראפן אפועלע וואס דאקין אז אין דעה דה כח אונ די ליט ווערן און גרויטן אנטפלעק מענטשן וואס זיי ווילן געבן ביי נאט אין כישכון אז ער וועט זיי פריער געבן פול גוטס זיי ואלן דאקין גינג פרינסה וויל זיי וועלן לעבן וועלן וויא אים בר נאך דין עינים ביה אונ זיי זיגן דה דריגען מודק בענין הסודר כי וויא בר קניג פון אסיר וואס ער פר קויפט סרודות אף פארג למי שאינו מאמינו צו אין פענטשין ווס ער וליבט אים גוט ומשכנתו אונ בשעת דעם פר קויפן מה ער געבן אמשכונ ספני יראתי דען דר סודר פארקט דה וויל ער קם ויעניג צו מדינת צו אים ושלא הסעא ירו לפרעו אונ פאקט וועט ער גוט פר קאנין אים צו בצאלן וויל ער אים גוט בארין פידון ער גוט אים פריקף אין משכון . אז איה טעגן די פענטשין זיי וולן נאט אנדערש גוט דין פידון ער ואל זיי פריער געבן פול גוטס זיי ואלן דאקין גינג איה פרינסה וויל זיי וועלן לעבן היקט דס זיי וולן נאט ואל זיי פריער אמשכונ געבן וועלן אונ די ערשטע תשובה וואס מען קאן אפועלען געבן שטארב לו מען ואל צו אים אז וואגן אתה הראיש המסתפק דו ביקט דער פענטש וואס דו ביקט כסופק אין דר גויה פון דעם בשעפר וואס ער דאס גיור גיוען ושאינו מאמין אונ ביקט דער וואס גלובט גוט אין זיין גרויס שטימקייט אשר חשך אונ דאס מוט נאר אפועלך וואס זיין ליבט פון דעם שכל אז פר פרינצקעטס וכזה נר הכותם אונ עם אין פר לאשין גיוראין דס ליבט פון זיין פר שטאנד כגבור אפלת האותו וויל דס פרינצקעניש פון זיין תורה קם אף אים גלישמאקט דריגן איז זיין שכל פרינצקער גיוראין אונ ער פאר שטייט גוט וואס ער רעט משוב ל לבקש משכון ותיכנה פייא וועקן עם אין דיר גוט צו באגערין אין משכון אלא מרע ותיכוד נאר פון זיין תגר וואס ער דאט אפיקר דיר קיין רשות גוט ולא מצותו אונ ער דאס אפיקר דיר גוט צו שאפן אבל השכיר כי אפיקר ווען אפיקר פר גינגן דה ביי אין פענטשין אין טוב למשכון שודח אין טוב דאך גוט גוט אונ גוט שפיו אז ער זאל וועלן פייא דעם וואס קם אים גיוראין אין משכון פאר זיין שלר אייר ער דאס נאך אים ניארכט

בו משאת באומה והדין עמו. אבל אם קדמו לחבירו עליו הובות שהוא הייב כהם וידע שיש לו עליו חובות ראיות אין לו לבקש ממנו משכון בשום פנים ולא יהיה ראוי לקחתו ממנו אפילו אם יתנדב בו המטושכן. כל שכן הכורא שיש לו על האדם מן החובות הראיות מה שאלו היו מקבצין מעשי כל בני אדם ככל ימות העולם לאיש אחד מהם לא מהם מספיך הכל לנבול למהל אחת פטובות הכורא עליו. ואך לא יתבייש זה העו פנים לבקש מן הכורא שוקרים טובות גדולות על מה שקדם לו אצלו ויכבד החוב עליו ושם לא ישלם לו מה שנדר לו מן העבודה בעבור כלות ימיו וכא קצו. והיה אחד מן החסידים אומר לבני אדם, בני אדם היתכן שיתבע אתכם הכורא בהובות סתרת ביום הזה וכן כמה שאתם חייבין אחריו בשנה ושתים. אמרו לו היאך יתכן שנהיה נתבעים כחובות הימים שאין אנו יודעים אם נהיה עד שנגיע אליהם ויחייבנו כהם אבל אנו חייבים עבודה ידועה בזמן ידוע וכאשר נגיע לזמן נתחייב בעבודה. אמר להם

מרפא לנפש

מאמנו אוי לוקח ממנו משכון אבל אם לראובן חייב לשמעון מקודם וחס מחייב למלם לשמעון ולא שום טעם ועם לך שמעון לבלות ממנו דבר אף ידעו פשו לומר לשמעון שהיו לו משכון כלה כזה חייב לו ועדיין לא יכלה לו: ואך לא יתבייש זה בוי שהיו לו טעם וספק טעות מדעו על רכונות ועל סכנות אלו נזקים: עדיין לא יכלה מלם לנפשו וכזה טעם ושאל מאמנו יתכר טעות חסידים ויגדל ויכבד החוב עליו ולא יוכל למלם לך ולמסר ע"ה יכלה מלם נכבד כלום ימיו: בחובות סתרת

אדם נים קרין רוב פון פריער ווינו משה בו אגן דר תכר. יאגט אים נאר קרין שום רוב נים והדין פון דרייבן איז ער גירעקט וואס ער וויל אים נים גישרווען אן אמשפון אכל עם קדמו לחבירו אפער אז ויין תכר וואס ער נקטם בייא אים היינט סתרה אן געלד קאנט אים פון פריער נאך חובות וואס ער איז אים שולדיג ידע שיש עליו אגן ער ווייס אז עס קוקט ויין תכר פון אים רעקטער חובות מיין לו לבקש גירער ער דאך גוודא אים וועלן פון אים קרין משפון אין קרין שום אפון ולא יהיה ראוי לקחתו אגן ווען אמרו דר תכר זאל נים שוין וועלן געבין מיפון גמפון וקטין ויקרין גירער ער נים וועלן געבן בייא אים כל שכן הכורא כו איז שוין אפול שפון דר בשפעק האט אז פול חובות אויף דעם מענטשין וואס קומן אים מיט רעקט מה שאילו היו מקבצין ווס מען זאל איין זאמלן אלע מעשים טובים וואס מענטשין טאגן בכל ימות העולם אזו לאנג ויגד די וועלט שטייט לאיש אחד מהם צו איין מענטשין פון וויא גלובר ווען אפילו אפענטלס אליין זאל מאן אלע מעשים טובים וואס אלע מענטשין האבן גיטאן ויגד די וועלט איז בשאפין גיטארין לא היה מספיק וואלט דס אלץ נים גינג גיוען לנבול טובה אחת צו בצאלין פר איין טובה פון די טובות ווס דר בשפעק האט אים גיטאן ווידי לא יתבייש אגן וויא זאל זיך דען נים שעקין אזו איין עזות פנים אז ער זאל פר לאנגין צו בגערין פון דעם בשפעק על מה שוקרים אז ער זאל אים נאך פעקערין גרויסקע טובות על מה שקדים אצלו אויף די טובות וואס ער האט שוין אים פריער גיטאן אגן ער האט נאך פר זיי נים בצאלט זאל ער אים נאך פאר אויס טובות. טאן ויכבד החוב עליו אגן דר רוב זאל נאך שפעקער ווערין אויף אים ושם לא ישלם לו אגן סאמך וועט ער נים קאנין בצאלין וואס ער האט אים צו גאנצם צו דיען בעבד כלות ימיו ווייל ויגע פענע וועלן פר לענד ווערין ויבא קצו אגן ויין עגד וועט קומן גלובר ער זאגט דאך אז אים וועט אים געבין אזו פיל גוטס ער זאל האבן גינג פרינסה ווייל ער וועט לעבן וועט ער אים דר נאך דען ווייס ער דען אז ער וועט דר נאך לעבן סאמך. וועט ער שטארבן וועט ער דאך אים שוין נים קאנין דען והיה אחד מן החסידים אגן אפון פון דר תכרין האט זאגט צו מענטשין בני אדם איר מענטשין דיינקט אויך היחכן שיתבע אתכם איז רעקט אז נאט זאל אויך היינט קאנין פר רעם וואס איר ווייס קאנין שולדיג צו טאן גלובר צו די טובות וואס נאט וועט אויך קאנין נין טאן וכן כמה שאתם חייבין אגן אויך ער זאל אויך היינט קאנין וואס איר ווייס שולדיג צו טאן אפער אפער אפער אפער וויא יאר אמרו לו האבין וויא צו אים גאנצם איר יתכן כו וויא אזו איז דס רעקט אז מיר זאלן גיטאנע ווערין אפער די שולד פון אפעלקע טעג וואס מיר ווייסן נאר נים אגן מיה אויב מיר וועלן לעבן פון דר צייט אז מיר זאלן עם שולדיג ויין צו טאן אכל אזו מילכים נאך אויף דער צייט וואס מיר לעבן נזויים ויגע מיר חייב איין גיטאנע דיינקט צו טאן צו זאל נאט

וכן ערב לכם הבורא יתברך לכל זמן ידוע טרף ידוע ועליכם בו עבודה תיורה וכאשר איננו תובע אתכם בעבודה קודם חיוב עשיית כן ראוי שיהיה בפניכם בושת. ימנע אתכם מלבקש טרף שלא הגיע עתו, ומדוע אני רואה אתכם מבקשים ממנו מרפי שנים באות, אינכם יודעים אם יסיכם יגיעו אליהם ותבקשו להקדים לכם טרף מי שלא נברא עדיין מאשה ובנים, ולא יספיק לכם המזון לברו אלא שאתם מקדימים המזון ומותריו לזמנים שאינם ידועים ולא ערוכים לכם, ולא די לכם שאינכם מקדימין לו עבודה לזמן עתיד אלא שאינכם מחשבים עם נפשותיכם כמה שזהעלמתם מן העבודה כמה שעברו מן הימים אשר לא התעלם מהשלים לכם טרפם בם. והרביעי כי הממשכן את חבירו הוא ממשכן אותו לאחת משלש עליות, אחת מהן שמא יעני ולא השיג ידו והשנית שמא יקפזו ידו על מה שיש לו אצלו ולא יוכל להפרע ממנו והשלישית מפני שהוא ירא שמא ימות או שלא ימצאהו הממשכן רפואות המדיום האלה בין בני אדם, ואלו היו במותיכם בני אדם קצתם בקצתם מאלה השלש מדות היה נגאי להם לכשכן

כרפא לנפש

במעמדו כיום על סיבות כספיות. כתיב: ולא די לכם כיו אלא שאינכם בו' מפניכם רבות כספיים המעלמים מעבודתו מוטו כרפאי וכל זה לא כספכם מכם ומתן לכם כל ערככם וזכרונכם: והרביעי כו' לנחם משגי עינו. סיבות ושפטים:

ביה וכאשר גיע לזמן אגז אז כרן ועליו גריקין צו ועבר צייט ועליו כרן שולדיג ויין צו קאן די דריקט ווס פון גענר צייט אטר להם דאט דר חקוד צו ויירא נקאנט וכן ערב לכם הבורא יתברך אגז אזו אויך דאט אויך דר בשעפער ערב גינען אויף איינליכער גינויכער צייט ויין שפיוו ועליכם בו עברה אגז אזו צייט אים דר פר חקב צו דיגן אויף איינליכער צייט איין בונדרע דריקט וכאשר איננו חונק אחכם אגז אזו וואו וויא ער קאנט אויך גיט פר דר דריקט וואס די צייט. אזו נאך גיט ניקוסן כן דאוי כו' אזו אויך אזו דאוי איר זאלט דאבין בושע ימנע אחכם מלבקש כן אזו די בושע זאל אויך פאר מירין צווא כאנין אים שפיוו אויף אצויט ווס די דאקט נאך גיט גינרייכט ומדוע אני רואה אגז ווארומ געה אויך אויך אזו איר פנקעט פון אים ער זאל אויך געבן טרפי שנים באות דם שפיוו פון די יארין ווס ועליון געקט קיפן ווס איר ווייסט גיט אויב איר וועט אזו לאנג קעבן אגז וועט גינבין צו די יארין ותבקשו להקדים לכם טרף אגז איר וולט נאך ער זאל אויך פערין שפיוו אויף אעליקין ווס אזו נאך גאר גיט בשאפן גינארין מאשה ובנים דריינט אזו פאר אנויב אגז קינדר ווילט איר שוין דאבין שפיוו אויף אעליקע קינדר ווס איר האט ויירא נאך גאר גיט ולא יספיק לכם אגז איר זאלט אויך נאך גיט באגאנגן מיט דעם שפיוו אליון אלא שאתם מקדימין גאר איר וולט נאך פערין דם שפיוו אגז מותרות ווס איר באדארפט געם איר גפריט פר אויך אגז גיט גינויס אויב איר וועט דענקעאלט קעבן ולא די לכם אגז געם אזו גיט נוגט צו אויך ווס איר פערקום אים גיט צו דיען לזמן נחיד פר דר צייט ווס וועט ויין אלא שאינכם מחשבים גאר איר ברעקינט ויך אפילו גיט מיט אויך אליון כמה שהתעלסם. מיט דעם ווס איר האט פר הילין גאט צו דיגן אין די מעג ווס ויגין שוין אענע גינאנגן אשר לא התעלם מהשלים לכם טרפם כס וואס גאט ביה האט זיך גיט פר הילין פון צו געבן אויך איינער בדרעקליש אין די מעג אגז איר דאט אים פאקרו גיט נעקט גרינט גינדייקט איר אפילו דאט אויך גיט. והרביעי אגז די פערקע אזו כי הממשכן את חבירו ווארומ אזו איינער נעקט ביא ויין חכר אכשכשו דאט ממשכן אהו נעקט ער דעם מליכון ביא אים פון איינס פון די דריי פעמים וועגין אהה מיו איין פעם אזו פון די דרייא שם יעני ער האט מורא טאמער וועט ער ארום וערין אגז וועט אים גיט פר סאגן אפ צו געבן והשנית אגז דם אנדרע אזו שמא יקפזו ידו טאמער וועט ער פר שלקין ויין האנד על מה שיש אצלו אויף דעם וואס ער האט ביא אים גלוקער ער וועט דאבין אים צווא שאקלן אגז וועט אים גיט ועליון אפ געבין ולא יוכל להפרע אגז ער וועט גיט קאנן פון אים גינאלט וערין גלוקער גענן אזו אפסקו. והשלישית אגז די דריקט אזו מפני שהוא ירא וייל ער האט מורא טאמער ועבר ווס אזו אים שולדיג געלד וועט שטארקין אז שלא ימצאהו איר ער וועט אים גיט קאנין גיפנין והמשכן רפואת המדיום אגז דר מליכון אזו אוישיין מענטשין ארפאך אויף די זאגן דם אזו ער נעקט אשמשון האט ער פר די דרייא זאבן

מבלי ספק . והבורא יתברך אשר לא יאותו לו אלו המדות יותר הוא נגאי גדול ומפלא
 שמישבנו אותו וכבר אמר התב (היג) לי הכסף ולי הזהב וגו' . והחמישי כי הממשכן
 את הכירו תנוה נפשו במשכון מפני . שהוא מקוה להפרע ממנו ולהנות בו או כתמורה ,
 אבל מי שיחשוב כי כאשר יקדום לו הבורא די שפקו תנוה נפשו מצד העולם מעותו
 שקר מפני שאיננו בטוח בהשאיר הממון אצלו שאפשר שיקרהו עני מן הפנעים המכבדלים
 בינו לבינו כמ"ש התבוב (ימיס י) כחצי ימיו יעזבנו . ומה שמענו ממנוהת נפשם מגיעם
 אל חפצם מהוך העולם כוז ומבלות מהם בבקשותם כי אפשר שיהיה סבה חוקה לכרדת
 לבם ולזעזע נפשם כולו שזמרו רז"ל מרבה נכסים מרבה דאנה . והחשי כי המקבל
 משכון טחבירו אלו היה ברוד לו שירעהו קודם זמנו וימסלוהו תחת המתנה כפל מה

מראש לנפש

תנוה נפשוממשכן הממשכן הוא בחינה והספק על מחשבו ומצי סוף סוף אם לא יוכל לו יתחם כממשכן או שממשכן :
 אבל מי שיחשוב בו תנוה נפשו מוד הטוב שיפס לו מזהה נפשו כזה על די הממון . מעורו שקר כי על פי שבו
 מעות ליקח מממון מספיק כמו שהכלל מזהה עמיתו למשל אם הים כמות הממון ואלו הללו נפשו בו כל המון לא יים
 מעותו שקר למען כל ליקח עשון מהלם נכד ועקר כליו מטר לוחו הים טעם ונזק ומנו הממשכן אך מלהר כליט מעורו
 איננו שקר על כל ענין הוא תנוה נפשוהו כמזהה פניה אלל זה מלקח הממון ממש יתכר לא די טעם נדעמו כליט הוא
 קר גם לא כוהל כלום מעותו כי עדין איננו כמות מספר הממון הללו למת הליך שאל יבעט לנשאר פנס מלא ימלא הללו
 או כולו יתנו כליט ויוי כיוו שיקים כלל וים : זכה שיענו ממנוהת נפשם בו' ולס נומר וק אם ומהר מספר הממון הללו
 ולא יקרה ממנו טס כל זה איננו ידוע שפניה נלסס והכר על די הממון כי אולי ימאכו הממון לטירה ולעקר ויהי ממש
 טעם קודם לכן כי סמרה נכסים מרנס דמנס : ויגמלוהו תחת המתנה כו' כמכלל הממון לו מינו כולו מלס לו כלל הממש

קיון מראש נט ואילו היו במחשבים אנו ווען מענינשין זאלן אייגר איז דעם אנדערעין פאר זיכרס ויין סאלה
 השלש מדות פון די ברייה זאכן וואס זייכן איז גיטשאנען היה נגאי להם למשכון זאלט דאך אן פסק ויית
 אחרפה גוועזען איין משכון צו געקנין והבורא יתברך בו' אונ דר פישעקר יתקבה וואס פייא אים וינין
 דאך ניש שיקה די אלע ברייה זאכן יחד הא נגאי גדול איז עם דאך נאך ארעכערע אונזאמזאנדליכע
 הרפה שייכטע אונז או קען זאל פון אים איין משכון פגענין . אונ איין חב פשייטס דאך לי הכסף ולי
 הזהב צו מיה נאט גיהער דס וילבר אונ דס זאלר . והחמישי אונ דס פינפטע איז כי הממשכן את הכירו
 ווארם דר אונ געקט איין משכון פייא ויין תגר חנה נפשו כממשכון וועט ויין לויב פארקנט ויין מיט
 דעם משכון אים וועט אונ ער פארט פון דעם רוב טעני שהוא מקוה וייל ער האקט ען זאל דר פון
 פישעלט ווערן וליהנות בו אדר או ער וועט אים ניש צאליו וועט ער פון דעם משכון זאנין הנהא
 האבין דרייגער וועט גיזין מיט אים או בחסותו אדר פון ויין פון פייטונג דס ער וועט אים פון קוישן
 וועט ער האבין פון ויין חוב אבל מי שיחשוב כי אבך דר וואס מיינט אז דר פישעקר וועט אים געקן
 פרייער אלץ וואס ער פארברך חנה נפשו מצד העולם וועט ער האבין מנוחה אויף דר וועלט אונ וועט
 אים קאנין דר נאך דיגן מעותו שקר איז ויין מעות פאלש מפני שזיינען בטיח קוארנס וייל ער איז דאך
 ניש בטוח אז דס געלד זאל איבך בלייבן פייא אים שאפשר שיקרהו פנע ווארנס עם איז דאך קינליך
 אז עם זאלו דך פארעסן אויף דעם געלד עפיים אפגעניגלט פון הפנעים פון אנעלע פגעניגלט וואס
 היי זאלו ען לעידן צווישן אים אונ צווישן דס געלד דס ויין געלד זאל פייא אים ניש בלייבן
 וויא עם שמיט אלן וירפיה כחצי ימיו יעזבנו איין העלקט פון זיינע טעני וועט אים דאס געלד פון לאזין
 ער וועט עם טוון ניש האבין דרום איז ויין מעות פאלש בלייקה ער זאל ראמלישע בטיח ויין אז
 ער וועט דאס געלד פמיר האבין אונ וועט האבין פהמת דעם מנוחה אונ וועט קאנין זאט דיגן
 וואלט דאך דאס אויף גוועזען אפערת צו וועלן אמשכון פון השי' ער זאל אים פרייער געלד געקן
 וועט ער אים דר נאך ערשט דיגן . אבך אז ער איז דאך מיט דעם געלד אויף ניש פווארנט עם
 קאן ויין דס געלד זאל פייא אים ניש אבך בלייבן אונ זאל ניש האבין דרוף דעם קיין מעיקה
 איז דאך ויין מעות נאך פאלש אויף ומה שמענו אונ וים ויית וינין אז ויית וועלן האבין מנוחה בחינים
 אל המנס אז ויית וועלן גרייכן צו דעם פאנער פון דעם נפס פון דר וועלט כוב ומבלות דס איז ליגן
 אונ גארלישקייט פון ויית וים פגענין דס כי אפשר שיהיה דען דס קאן נאך ויין אז דס נוקם זאל ויין
 די שטארקע קבה אז וייגער האבן זאל נאך סרוד ויין ולעקר נפשם אונ צו מצער ויין וייגער לויב ויית
 די הקמים ויל האבין גיזאנט מרבה נכסים מרבה דאנה ווער עם מערס נכסים מערס ער זוף אונ

שיש לו אצלו לחסד עליו לא היה ממשכן אותו בשום פנים. והבורא יתברך אשר ידענו מנהגו הטוב עמנו ומוכו הגדול חרשים גם ישנים ושהוא נובל על מעשה הצדקה והעבודה כמה שאינו עולה בדעת כל שכן שיסופר כמו שכתוב (יחזקאל סד) עין לא ראתה אלהים וולתך יעשה לבחכה לו ויותר הוא זנאי גדול שנמשכן אותו. והשביעי כי הממשכן את חבירו אינו ממשכנו אלא אחר שהוא יכול למלאות מה שממשכנו בעבורו מהון העולם אבל הממשכן הבורא ית' בהקדמת התשובות אין לו יכולת לשלם העבודה עליהן ולא מוכסח לפרוע מה שיש עליו מן החובות הישנות כ"ש החדשות שהאדם הצדיק איננו פורע חובות מוכת האלהים עליו אלא בעור האלהים לו, כמו שאמר אחר מן החסידים כתשכחותיו, ואף המשכיל הודיע אותך לא במעשהו יתהלל כ"א בשמך וברחמיך אשר הבינות את לבבו לדעת אותך כי כך יצדקו ויתהללו כל ורע

מורפא לנפש

סוד וטובו נוודלי לא לקח ממנו משכון: והבורא יתברך בה כמה שאינו עולם נדעם שישלם כל שכר טוב על מנוח אחי: אלא אחר שהוא יכול למלאות כל דבר ומל לא משכנו על מנוח טעמו לו על משכון ית' ויכנס לוקח המשכון ואם לאו לא יקח והפסד יודע שאין לו יכולת למלאות לפסד יתברך עבודה ולקח כנגד כל כטובות שמכרן מהסס יתברך ויכרם אל ממשל קלה כול בעבור כי יתברך כמו שחז"ל על פסוק מי שקדיענו וזלמנו מי עשה מנוח אל לא נחיו לו נית וכן אשילו תממתו ותלמיתו טוב מלחם יתברך: כמו שאמר אחר מן החסידים כו' כך יצדקו לאל ולומר כמקור יודקו: ואמר כי במסדרי

החשי און רם ועקפמע איז די הספול משכון ונארום דר ווס נעקט אין משכון פון זיין תברך אילו היה ברור לי ונתן עם זאל בייא אים קלאר זיין שידעיהו קיום וטו אז ער וועט אים בצאלין פר דער צייט ויבליהו חתה הסתנו און וועט אים פר זיין ונארטין ווס ער האט אים גיווארט סאפול בצאלין אזו וויא ער אזו אים שלרדיג לחסד ע"י ספרות זיין תברך ווס ער וועט אים פאן האפשע דם ונארטין אזו אזו פיל גוט ויערט וועט ער אים בצאלין סאפול וויפול עם קומט לא היה מספכן אותו ונאקט ער דאך ביי אים ב'שום אופן קיין משכון גוט וינגון והברא יתברך אזי דר בשעפר ויתברך אשר ויענו כהנוגו ווס מיר ווייסן זיין גוט פירדיג וויא ער פירט זיך מיט אונז ושיכו גדול און זיין גרויס גומקייט ווס ער טוט אונז חרשים גם ישנים גייע און אלעמע ושהוא נובל כל און ווס ער בצאלט פר דעם ווס איינער טוט צדקה און דינקט אים כמה שאינו עולה כל מיט אזו פיל שבר וואס מען קאן עם נאר גוט פאר שטיין און מקבל לשון אז מען קאן עם גוט דער ציילין וויא לשערה התברך האט גיוואנט ען לא רחמה אהים וולתך יעשה לבחכה לו דם האט קיין אויג גוט וייערן נאר דו גאט אלצין ווס וועט גיטאן ווערין צו די וואס האפן צו דיר יותר וטוב גאי דרום איז דאך נאך אנדעקער תרפה אז מיר זאלין פון אים אמשכון בגערין - והשביעי און דאס ויבפע איז כי הממשכן את חבירו ונארום אז איינער נעקט אמשכון בייא זיין תברך אינו מספכן נעקט ער אנדערש דעם משכון גוט אלא אחר שהוא יכול נאר אז ער ווייס ער וועט קאנין וענם אנמלייען אזו פיל מה ששטנו וויפול יענר וויל אויף דעם משכון ליענן און האט אים פון דעקטן ווערין גיליינט דעם משכון מהון העולם פון דעם גוטס פון דר וועלט למשל ווען ראונו גוט צוה שמקיען אמשכון ער ואל ליענן התגדרט גילדין וועט דאך פונדא שמקיען אנדערש גוט נעמיין דעם משכון נאר אז ער ווייס בייא זיך אז ער האט די התגדרט גילדין צו ליענן אים אבל הממשכן הבורא יתברך אפך דר ווס נעקט פון גאט אמשכון בהקדמת החובות האט ער דאך קיין וכולת גוט ער זאל אפ דיין פר די חובות ווס גאט אים שוין פריער גיטאן ולא מוכסח לפרוע און ער איז גוט פר ויכרת צו ער וועט אים קאנין בצאלין די אלעמע חובות ווס ער האט אויף אים כל שכן החדשות איז שוין אקבל לשון די גייע שיהאם הדיק ונארום דר מענקלש ווס איז שוין אפילו אצדיק און בצאלט שוין צו גאט ווס ער איז אים שלרדיג פר די חובות ווס ער האט אים גיטאן אינו פורע חובות מוכת האלהים כי בצאלט ער דאך אויף גוט ווס ער איז שלרדיג צו גאט פר די חובות נאר אז גאט מעקלשט אים דר צו כמו שאמר אחר מן החסידים וויא איינער פון די חסידים האט גיוואנט אין זיין לוב: ווס ער האט גיעעבן צו גאט וואף המסכיל הודיע אותך און אויף איין קלוגר ווס ער קען דיה און ווייס אז די גיטס איין גאט און גיטס אנדערס בעל רחמים לא במעשהו יתהלל קאן ער זיך גוט בארימן מיט גייע מעשום כי אם בשם וברחמיך נאר מיט דיין נאמן און מיט דיין רחמנות ווס דו האקט זיין רחמיך אן ויגברתי אז ער זאל דיה קענען

והוא אותם ולא ידע כי העילות כל אשר תוקרבה מהמעולל תמטע וכלתם להועיל למעולל ולהויכו וכל אשר תרחקנה יהיה כח וכלתם להועילו ולהויכו יותר חזק וטראה, כמו המלך כשהוא רוצה לענות אחד מעבדיו מצוה משנהו לעשות והמשנה מצוה השר והשר מצוה השומר והשומר מצוה לכרדיוט והכרדיוט מצוה הנוגשים והנוגשים מקיימים המעשה בכלים מוכנים לו, ואשר יכלתו מעומה מכלם להקל מצערו ולהוסף עליהם הם הנבלים מפני שאין להם חפץ והנוגשים יותר יכולים מהכלים וכן הכרדיוט יותר מהנוגשים והשומר יותר מן הכרדיוט והשר יותר מן השומר והמשנה יותר מהשר והמלך יותר מכלם מפני שאם ירצה ימחול לו, וכבר נראה לך כי חלישות העילות והזקתם להועיל למעולל תהינה כפי קרבתם והקם ממנו. והכורא יתעלה אשר הוא תכלית העילות ברוחק מן המעוללים ראוי לכמתו בו ולסמוך עליו להזקק וכלתו על תועלתם וזקם כאשר קדמונו מן

מרפא לנפש

כפיס כפיסו לו מה שהוא רוצה שממנו פירסחו וכבר כזה הדבר הוא יותר לו פירסחו: ולא ידע כי העילות כח מ' הדבר סקובו אליו שממנו פירסחו כמו מעט נחם לו פירסחו מחדש כדמקו ממנו שכול עיניו וסכסו לוח סדכר ודבר זה לנכר לחם

ולא ידע אגו ער וימים גיט כי העילות אז די ויערין עם דתיה ויי ויערם גיטין פון די העטע יכלתם אזי אלץ ויער די ויבולת ווייער וויא הערפין אדר שארין טאן צו דעם עם ווערט גינעקט פון ויי העטע יכלתם אזי אלץ ויער די ויבולת ווייער צו הערפין ויער פון אים יהיה כח וכלתם וועט אלץ ויער פח אגו ויבולת וועט וועט ויי האבין אים שארין צו טאן אדר הערפין מער שטארקער ויין אגו עם קען קעך גייערן ויערין כמו הסלך וויא אלץ אז ער וויל שטארקען איהם פון וייגע קעקעם מצוה שמינה גיבית ער עם דעם שני לבלכת אז ער זאל זען מען זאל אים שטארקען והמטת מצוה השר אגו דר שני לבלך גיבית עם דעם האר וועט אונטר אים אזי והשר מצוה השומר אגו דר האר גיבית עם דעם שומר והשומר מצוה לכרדיוט אגו דער שומר גיבית עם צו דעם וועט אגו גייעט אקער די פאליצויא ריער אגו ער גיבית עם ויייער דיא פאליצויא דיער והנוגשים כפיסיהם העשה אגו די פאליצויא ריער ויער ויערין דם מקומם אגו שטארקען ויענעם כיט די בליים וועט ויערין דר צו אגו גיביתם ואשר יכלתו מעומה אגו די זאבין וועט ויער מביט אים צום ווייגיקטיין אז ויי זאלין אים קאנן גייערן פארין פון ויין צער ולהוסף עליהם אדר צו מערין אים אף ויין צער הם העלים דם ויערין די בליים מפני שאין להם חפץ וייל ויי האבין גיט קיין ווילן בלכת די בלי דעם דאך קיין שכל גיט צו מערין אדר צו ווייערין והנוגשים אגו די פאליצויא ריער וועט וועט ויערין ויייער פון אים הם יותר יכולים האבין ויי מער ויבולת פון די בליים אים עפים צו הערפין אדר שארין טאן וכן הכרדיוט אגו דר וועט אגו אקער ויי גייעט וועט ער אזי נאך ויייער דעם ער מער ויבולת פון די פאליצויא ריער והשומר אגו די שוטרים וועט ויערין נאך ויייער אים מער הערפין פון דעם כרדיוט השר יותר מן השומר אגו דר האר מער פון דעם שומר והמשנה יותר מן השר אגו דר שני לבלך וועט אגו נאך ויייער דעם מער ויבולת אים צו הערפין פון דעם האר וועט אגו אונטר אים והסלך אגו דר מלך וועט ער אזי ויייער פון אלע ויחר ככלם קאן אים נאך מער הערפין פון אלע מפני שאם ירצה ויארוב אז ער וועט ווערין קאן ער אים עם נאר מוחל ויין וכבר נראה לך אזי דאס דר שני געווערין גינארין כי חלישות העילות אז דם שלאפריים אדר שטארקייט פון די זאבין צו הערפין דעם וועט ויער פון אדר גינעקעם החייה כפי קרבתם דם ווערט זך אלץ לויט ויער גארנאכקייט אגו ויער ווייגיקייט דם אזי די נאך אזי גארניט פון אים דעם זיא ווייער ויבולת צו קאנן אים הערפין אדר שארין טאן אגו אזי די נאך אזי ויייער פון אים דעם זיא מער ויבולת ויער אגו דר בשעפר יתעבה אשר הוא וועט ער אזי דר מכלית פון די עלות ברוחק מן המעוללים אזי דעם ויייגיקייט פון די וועט ויערין געלות אדרעם כמות ווערט פון גירושין דיא נאך וועט אדרעם גינעקט דיא אונקערע נאך אגו דיא אונקערע נאך וועט וועט ויערין וועט ויערין גינעקט פון דער ערשטער ווערט זיא אן גירושין מעולל אזי שיישט זיא אזי גינעקט גינארין למשל ווען איינער אזי בייא דעם אונקערין אונקער אגו ער צאלט אים דער פר אקע וועט ויער דער בעל הבית אן גירושין ערלה בלכת ער ויערעט דעם נאמן דער מיט וועט ער צאלט אים דעם ער ויין בךעפניש אגו דער נאמן ווערט

שער הבטחון

הדברים. וכללו של דבר בענין הבטחון כי יתרון הבטחון מהכוננות באלהים כפי יתרון ידיעתם אותו ואמונתם בהגנתו עליהם: ורוב הענהתו כלפי מוכותם :
 והנה היולד בתהלת ועינו בוטח על שדי אמו כמ"ש (הגלגל כג) כבמתי על שדי אמי .
 וכאשר תחזק הכרתו משיב בטחון על אמו לרוב השגתה עליו כמ"ש (סס קלא)
 אם לא שויתי ודומתי נפשי כנמול עלי אמו ונו'. וכשתחזק הכרתו עוד ורואה כי הגנת
 אמו אל אביו משיב בטחון אליו *למעלת הגנתו עליו, ובאשר יחזק נופו ותתכן לו תחבולה
 במחיתו כמלאכה או סחורה והרופה להם משיב בטחון אל כחו ותחבולתו מפני סבלותו
 בכל אשר קדם בטובת הגנת האלהים. ואמר אחד מן החסידים שהיה לו שכן סופר
 מהיר והיה מתפרנס משכר ספרותו אל יום אחד היאר ענינו אל"ל בטוב בעוד ידי שלמה
 מרפא לנפש

עד שמתי בלם וזכר כל המעשים שגמלו ותוכך נקלטים עינות וכינות וכמ"ש הוא עילה כל הפיתות וימנה כל כסיות וכדאם
 מהקנה מכל כסיות וזכר נקלה מעולו וזהו חסון: וכדלו של דבר כו' וזלתי מוכה ע"ז הוא מה שחזר סהלו כהמס
 בוטח על שדי אמו והח"כ על אמו וזכר על מהירות שוכו ומס נלהר כל מי שיש לו ידיעה ומיכה כמי
 ובכסותו עליו ים לו כמחון וזהו כס' (מתחם סתוה מנין שגוב יותר גטוח עילוי) ("הכרונם מהכון מלכס שאון כמחון מלכס
 און גירוף קיעלל. עד ונערט ויועקרט פון דעם בעל הבית או אויף זייען אַקע זאקן דער וואס
 גיט אָרד וואס ער טוט די וואָך הייבט. עלה אונ דער וואס געבט אָרד דיא וואָך וואס ווערט גיפאָן
 ווערן און גירוף קיעלל) אונ דער ב'שעפ'ר יתבבך אין עילה כל העולות בלופר ער איז דער ערשטער
 וועקער וואס קט גיפאכט אַלע זאקן אונ ער גיט אַלץ אונ דר מענשיג איז אַנאָני ווייטער מעלל
 פון השם יתבבך ווארם ער גיט דאָך דעם מענשיגן זיין ב'דעפניג דורך כישלען אונ דורך
 שלוחים אונ די שלוחים האָבן ווייטער שלוחים אונ מיטלן ביו עס קומט און צום מענשיגן איז דאָך
 דר שלח אַנאָניקען מענשיגן דער עילה אונ יענר שלוחים אַנאָניקען דעם דער עילה ביו וואָן עס
 קומט צו השם יתבבך וואס ער איז דר ערשטער. עיקה ראי' לבטוח בו גיחער מען דאָך ויה בנדאי פר
 זייערין אויף אים וסלסט עליו אונ מען זאל ויה אוף אים סוכף זיין לחזק יכלתו ויזיל ער קט די שטארקע
 מאכט אויף זייער דהף אונ אויף דעם ב'קרוך און כי יתרון הבטחון דם מערונג פון ב'קרוך פון דיא וואס
 וכללו של דבר אונ דער קבל פון דעם ב'קרוך און כי יתרון הבטחון דם מערונג פון ב'קרוך פון דיא וואס
 האָבן ב'קרוך קומט עס כפי יתרון ידיעתם לזוט דעם מערונג פון זייער קענין אים אונ פון זייער גלובן
 וואס זיין גלובן אין אים און ער ב'שיצט אוף זיי בלופר ווי מער זיי קענען נאט אונ גלובן אין אים
 זא ער ב'שיצט אוף זיי ורוב השגתו אונ גיט פיל אַבמאָנג אויף זייער גוטס און עס זאל זיי גוט זיין
 און פיל גרעקער איז דר ב'קרוך וואס זיי האָבן אויף נאט:

וזהו הילד אונ נון קעם דיר ארצה פון אקנד בתהלת עיני אין דעם און הייב און ער קומט אוף דער
 וועלט בוטח על שדי אמו פר זיבקרט. ער זיך אויף דר ב'קרוך פון זיין כופר און ער זאל דורך
 דער ב'קרוך גישיפירט ווערן וואו עס זענען אין תהלים מבטחי על שדי אמי ער קט מיה גיפאכט
 פר זייערין אויף דר ב'קרוך פון מין כופר ובאשר תחזק הכרתו אונ זא זיין פר זשטאנד ווערט זשטארק
 משיב בטחון על אמו קערט ער אום זיין ב'קרוך אוף זיין כופר אַלץ לרוב השגתה עליו ויזיל זיא גיט זייער
 אַבמאָנג אויף אים וסשתחוק הכרתו אונ זא זיין פר זשטאנד זשטארקט זיך נאך מער ורואה כי הגנת אונ
 ער ווערט אז זיין כופר כזו זיך טרנג זיין וואו זיין פאטער וזיל משיב בטחון אליו קערט ער אום זיין
 ב'קרוך אוף זיין פאטער למעלת הגנתו עליו ויזיל ער קאן זיך אויף אים עיקר ב'שיצין ובאשר יחזק נופו אונ
 זא זיין גוף ווערט גישיפירט וסחמק לו תחבולה בכחיתו ער ווייס שזון אַלץ אים צו פראכטן וואו ער
 זאל זיך דר גערירן כמלאכה או סחורה קטם ער חבולה בכחיתו ער ווייס שזון אַלץ אים צו פראכטן וואו ער
 משיב בטחון קערט ער זשון אום זיין ב'קרוך אויף זיין כח אונ אויף זיין פר זשטאנד כפי סבלתו כו'
 ויזיל ער איז נאך גאָרעש אונ פר זשטייט גיט די טובות וואס נאט קט אים ביו זאיער גיפאן ואמר
 אחד מן החסידים אונ איינר פון די חסידים קטם גיפאנט שהיה לו שכן סופר מהיר והיה מתפרנס משכר ספרותו
 ער איז גינען אין גישיפירט שרייב'ר והיה מתפרנס משכר ספרותו פלענט ער זיך מתפרנס זיין פון דעם
 זכר וואס ער פלענט געבן פר דעם שרייב'ר אמר לו יום אחד קטם דר הקידר אין סאל גיפאנט צו זיין
 זשון וואו גיט עס דר אכר לו כטוב דם אים דר זשון גענעמפרט עס גיט מיר גוט אז לאנג אז מין
 דאנר

ולערב היום ההוא נודעה ידו ולא כתב בה שאר ימיו והיה זה עונשו מהאל יתברך על אשר בטח על ידו. ואם יתכן לו טרפו עליו אלתו מן הכריות ישיב כטחונו אליהם ותנוח גפשו עליהם, ובשחתוק הכרתו ויראה *חסרונם וצרכם אל הכורא יתברך ישיב בטחונו אליו ויסמוך עליו בענינים שאין לו יכולת כהם ולא יוכל להמלט מהמסר בהם אל מזירת הכורא כמו ירדת הנשמים בעת הזריעה והליכת הים והליכת המדברות מאין מים וכבא שטף ובנפול הדרכ כחיים והדומה לזה מן הענינים אשר אין בהם לאדם שום תחבולה בשום פנים כמ"ש (ירמיה 3) ובעת רעתם יאמרו קומה והושעננו. ואם תחוק הכרתו באלהים עוד יבטח בו ל"כ כמה שיתכן לו בו קצת תחבולה כמו הבאת המרף כסיבות המסוכנות והמלאכות המינעות את הנופים ויניחם לבטחונו באלהים שימריפיהו כמה שיהיה קל להתעסק בו יותר מים. ואם תחוק הכרתו כאלהים יותר ישיב בטחונו אליו ככל הסיבות הקשה מהם והקלה ויכוין בהתעסקו בהם לעבודת האלהים ולשמור מצותיו. וכאשר תחוק

באנך אז יזכר קאן איה סוף מפרנס זיין ולערב היום ההוא אג אויף דר נאכט. נאך דעם טאג נודע ידו אזי אים זיין האנד אפ גישיטן גימארין ולא כתב בה שאר ימיו האט ער שוין מיט איר מער גיט גיקאנט שרייבן והיה זה עונשו אזי דאס ווען דריבער זיין עניש פון גאט יתברך על אשר בטח על ידו זייל ער הט גישיטלעך זיין בטרון אוף דער האנד אג גיט אויף גאט וואס ער האט אים דורך דעם שרייבן גישיטלעך וואס יתכן לו טרפו אג אז זיין שפיו ווערט אים אן גיברייט דורך אנאנד מענטשן ישיב כטחונו אליהם קערט ער אים זיין בטרון צו די לייט וחתם נפשו עליהם אג זיין לייב אזי בערער אוף זיי זייל ער פו רינט פון זיי זיין פרנסה וכשחתוק הכרתו אג אז זיין פו שטאנד ווערט שטערק וירא חסרונם אג ווערט ויער חסרון אזי דס שפיוונג אזי גיט פון זיי תרכם אל הכורא יתברך אג זיי ברארן אוף צום שפעס יתברך ישיב כטחונו אליו וועט ער אום קערן זיין בטרון אוף גאט אג וועט זיך אוף אים פו לאן בענינים שאין לו יכולת אים אנעלע בענינים וואס ער האט אין זיין קיין מאכט גיט ולא יוכל להמלט אג וועט גיט קאנן אנטרונן ווערן פון איר צו ענטפערן זיך אין זיין צו דער גיידה פון דעם גאט באשעפער קלופר אין אנעלע נאכין וואס ער קאן אנדערס גיט טאן נאר ער כח זיך אין זיין פו לאזן אויף גאט כמו ירדת הנשמים גלייך עס זאל גיין רענין ווען קען וועגט והליכת הים פו איר ווען איר גיט איר רעם גס אדער אין סדרות וואו קיין נאכט איז גיט פאר האנדן קאן דאך אים קריגער גיט העקפן נאר גאט וכמו שטף כ"י אדער ווען עס קומט אין פאר פליצליג איר אדך חס ושלום אויף די לערנענע בשעפונעם והדומה לזה אג נאך אזי איין גלייביגעס ווס איין מענטש האט צו זיי קיין שום פאר שטאנד גיט ער זאל זיך קאנן מציל זיין פון זיי כח ער זיך אין די אלע נאכין פאר לאזן אויף גאט ווי עס שפייט אין ורמיה ובעת רעתם יאמרו קומה והושעננו אג אין דער צייט אז עס איז זיין שפעס זאגין זיין צו גאט שפייט אויף אג העלף אגן וואס תחוק הכרתו אגן אז זיין פאר שטאנד שטארקט זיך אג ער פאר שפייט נאך מער אין גאט וכמו בו פו לאנט ער זיך אויף אים אפילו אין אנעלע נאכין נים ער קאן עס אליון אפטייל פבראקטן כמו הבאת הטף גלייך ווען ער זאל סיון זיין בערפענס קרייגן זיך דורך אנעלע נאכין וואס זיין קיסרון והמלאכות המינעות איר דורך אנעלע קלאכות וואס סידין ריא נשים דאס זיין זענן ויער שוערע קלאכות ויניחם וועט ער זיין אונטעק לאזן אג וועט גיט וועלן גישיטלעך ווערן דורך אנעלע שוערע נאכין לבטחונם באלהים זייל ער וועט האבן אכטרון אויף גאט שימריפיהו כמה שיהיה קל אז ער וועט אים שפייזן דורך אנעלע נאכין וואס זיין קריג פאר אים עסק צו זיין אין זיי וואס תחוק הכרתו אגן אז זיין פאר שטאנד וועט זיך נאך מער שטארקט צו וויסן נאכט מאכט ישיב כטחונו אליו כ"י וועט ער זיין בטרון אויף גאט שפעלן אין אלע נאכין סייא אין די שיערע אג סייא אין גרינגע נאכין ויכוין בהתעסקו בהם אג ער וועט זיך קבוין זיין בשעת אז ער איז עסק אין דיא נאכין פון זיין שפיו ווענן לעבודת האלהים אז ער טוט עס גדי ער זאל קאנן ריגן גאט אג צו דייטן זיגע קלופר אז ער וועט זיך פאר ריגע זיין שפיו וועט ער די נאך ריגן גאט אג וועט לערנן אג וועט היטן זיגע קצות וכאשר תחוק הכרתו אג אז ער וועט נאך מער פו שטאנד

שער הבטחון

הכרתו יותר מזה כחמלת הבורא על כרואיו ירצה כמה שיהיה סגירת האלהים לו בלבד
 ובהושי ובנראהו ובנסתרו וישמח בכל אשר עשה לו האלהים סמות והיים וריש ועושר
 וזבירות וחולי, לא יכסוף לזולת מה שבתרו לו האלהים ולא ירצה אלא כד שרצה לו ונמסר
 אל האלהים ומשליך נפשו ונפול אל דינו, ולא יבכיר ענין על ענין ולא יבחר על זולת מה
 שהוא בו מטני עולמו כמ' אחד מן הבוטחים לא הסכמתי מעולם בענין והתאויתי לזולתו.
 וכאשר תחוק הכרתו באלהים יותר מזה וידע הענין הסכון אליו כבריאתו ויצירתו אל
 העולם הזה הכלה ויכיר מעלת העולם האחר הקיים ימאם כעוה' וכסכותיו ויכרה
 במחשבתו ובנפשו ונפול אל האלהים ית' וישתעשע בזכרו * כבדירות * וישתומם סכלתי
 המחשבה בנדולתו, ואם יהיה במקלות לא יתאוה כי אם לרצונו ולא יכסוף כי אם לפניעתו

טרפא לנפש

ולכס גם כן אל סגולה וסגור. (ר"ע) ולא יבכיר ענין על ענין לומר כד סדכ חוק ועובדו להם סרכחו מדבר אחר
 רק מה סכוח בו פסח שמתנו נרכסו סוף סוף כענינו ואלו יתחוס לנכר אחר: וישתעשע בזכרו כבדירות כנומר ויכתש
 אשלו ויס כבדירות ויס לו שבעות ופתח סכרו וסכר. (*"ו) לומר בזכרו כבדירות סגולה ויפסל סכס' סוף אחר.
 (ר"ע) וישתומם ככלתי המחשבה בנדולתו וישתומם וסוף אל ועלה על מחשבתו דבר סכוח בלתי מחשבתו בנדולת סכס'
 אל וסוף וסוף ומשליך מעליו כל סמכותו סוף וסוף על לבו רק גדולת סגולה וסגור לנכר. (*והסכס על מי סליו סמכס
 כשמו וסכר): לפניעתו שישנו, בו סוף כי ומלכיו ו סוף לכן ספסל מל אל סמסע בו סוף ויכסוף כי אם שסמלל סמסע:

קרנין כסלה הבורא ער זאל פאר שטיין וויא דער פשעפער דער פארקעט ויה איבער וייגע
 פשעפענעם ירצה וועט ער וועלן אין אלעקוונס נאט וועט איבער אים גור זיין און וועט עס פאר לייב
 זאן נעמן בלבו ובחשיו קיים זיין הארץ און מיט וייגע אים ווייניגסטע שליסל ובנראה ונסתרו און מיט
 וייגע גייענע אברים און מיט וייגע פאר פארניגעט כהשכות וישכח און ער וועט ויה פרייען אין
 אלעקו וואס נאט וועט אים טאן סמח חיים קייא פון טויט און פון לעבן און פון ארימקייט און
 פון רייכקייט וזבירות וחולי און פון גיזונדיגקייט און פון שלאפיקייט גליקליך וויא אז נאט וועט אים
 קריין קייא און טוט קייא און וועלט אים גוט וועט ער ויה דר מיט אלץ פרייען ווארום ער ווייס אז
 דאס אז אים אלץ קמורה ווא יכסוף און ער וועט גילדעלס גיט גילדקייט נאר וויא דאס אים דא
 אים דר ווילט ווא ירצה און ער וועט אברדן גיט וועלן וויא נאט קאטן גיט וועלט פון זינגט וועין
 בספר אל האלהים און וועט ויה איבער ענטפערין צו נאט וישליך נפשו און ער וועט ווארפן זיין לייב
 און זיין גוף צו נאסן דין ווא יבכיר ענין על ענין און ער וועט גיט שטארקן איין וואך קער פון דער
 אנדערר גליקליך ער וועט גיט בייגן אז דורך דער סדורה אדער דער סלאקה כאן ער געסער
 גילדקייט ווערן איבער דורך דר אנדערר נאר ער ווייס אז נאט ברוך דאס קאן אים שפייזן פון
 אנאנד וואך וויא פון דר וואך ווא יבכיר און ער וועט גיט אים דר ווילן ויה ער זאל קאפן געקער
 אויף דר וועלט וויא עס איז אים איצנד כמו שאמר וויא איבער פון דא נעלי בפרוין גיט וועלט
 לא הסכמתי מעולם איה קאב סר קיין קאל גיט מיר גיטען זאאה און דר נאך זאל איה גילדקייט צו
 אנאנד וואך נאר דאס ווא יבכיר איה קאב סר מיר גיטען איה זאל פון איר גילדקייט ווערן קאב
 איה סוף שזין גילדקייט אין איר וכאשר תחוק הכרתו און אז ער וועט נאך קער פאר שטארק
 קריין וואס נאט איז וירד הענין הסכון און וועט וויסן פון וועקט ווענין ער איז בלאשפין גיזארין
 ויצאוה אל העולם הזה און פון וועקט ווענין ער איז ארייס גיזאגן אויף דר וועלט ווס וויא וועט פון
 לעגט ווערן ויכיר סגולה בו און ער וועט דר קאגן דאס בעלך פון קער וועט וואס זיא גלייבט
 שטיין אייביג ימא כדולת הזה וועט ער פאר סאקוין דאס וועלט מיט אלע וייגע ויאין וויא ארום
 ער זאל קאגן קריין דר פאחות עולם ביה ויכרה כמסכתו און ער וועט אנקלוספן מיט זיין כחשקה
 און מיט זיין רייב און מיט זיין גוף אל האלהים יתברך צו נאט ויהיבך וישתעשע בזכרו און ער וועט ויה
 כשפעשע זיין און וועט האבן גרויס שוקדה אז ער וועט ויה דער סאגען כבדירות אין
 זיין אייניקייט גליקליך אז ער וועט אפילו זיין נאר אלזין וועט ער ויה אויף ששכס זיין אז ער וועט
 דר קאגן זיין נאגן תהיבך וישתומם און ער וועט ויה פאר וואונדערין אויף דעם וואס ער סראכט
 גיט אין נוסס זיין גרוסקייט וואס יהיה במקלות און אז ער וועט זיין קיים איין זיין נאכאג פון
 לייט גליקליך און וועט ער וועט זיין מיט לייט אין איינעם וועט ער גיט גילדקייט וואך צוא זיין
 ווילן

וזמריהו שמחתו ומהבתו כעולם שמתח אנשי העולם כעולם הבא בעולם
 הבא וזאת העלינה שנמדרגת הבוטחים מהנביאים וחסידים וסגולת האלהים הזכים והוא
 מה שאמר הבתוב (ישיע ט) אף אורה משפטיך ה' קיונך לשמן ולוכדך תאות נפש ואמר
 (הכלים מג) צמאה נפשי לאלהים לאל חי : אלה עשר מדרגות הבטחון אשר לא יסלם בובת
 מאחת מהנה . ומצאנו ענין הבטחון בלשון הקודש מליצים בערו בעשר מלות כנגד עשר
 המדרגות האלה הם בטח ומשען ותקוה ומחסה ותוחלת וחבו ופמיכה ושבר ופסעד
 וזכל . האלהים ישימונו מן הבוטחים עליו הנמסרים לדינו וכנראה ברהמיו , אמן :

שלום שער הבטחון . לאל אחיק וראשון :

מרא לנפש

זמריהו שמחתו ומהבתו כעולם שמתח אנשי העולם כעולם הבא בעולם
 כמשינוי מהם שמתח כחמים נהפכים בעולם כח כי שמתח כלבתי כפי כוח יזר מהם שמתח אנשי משינוי
 כעולם כח והעולם כח כמו שמתח חיל יס שש חת נהפכים וכמשינוי משינוי בעולם כח מכל חי כעולם כח : ואלה
 עשר מדרגות הסוד עד נפילים ופסחיים חב לא ימלא כח . ובהם נעני כבש עיני סוף פיד ח' וזכרנו המדרגות האלו שמתח
 גדול למי שמקפד סודך סיפיק והוא כלבד תמלא בו מעלב ססוף קרוב אליה וידע מה שמכוסה לו מן המדרגות ויחבל התעלות
 ססוף קרוב אליה ויחבל לו מה כיו וכן כמכוסה כעליוה ויחבל לעלות ממנו מדרגה אחר מדרגה ויסיב ויזר קל עליו כעל :
 וישר מלי סכרו כל ס' : ובסל למון אל שמתח וזכ כפלי : ואלהים ישימונו מן הבוטחים עליו הנמסרים לדינו כנראה
 ונכאכרו כמשינוי למן :

וה' ויא יסוף אונ עד וועט ניט גילוקמין נאר צו זיין גיבעט ער זאל קהפלי זיין פאר אים
 זמריהו שמתח אונ די סודת וואס ער וועט ראבין מיט דעם ליבשאפט פון גאט וועט בייא אים
 סער שיקרה זיין שמתח אנשי הוילכ בעליס איידר די שיקרה פון דיא וואס זייגן זיך קשקש מיט
 וועלטיקע ואבין אויף דער וועלט : שמתח אנשי העולם הבא אונ מער איידר די שיקרה פון די מתים
 וואס זייגן זיך קשקש מיט דעם הענג פון עוהב וזאת העלינה אונ דאס איז די העקקע מעלה
 פון דיא וואס האבין בפרון אויף גאט כהנביאים וחסידים פון דיא נביאים אונ דיא חסידים וסגולת
 האלהים אונ פון דיא צדיקים וואס זייגן גיליבט פון גאט איז דיא מעלה בייא זיי די העקקע והוא
 כמו שאמר הבתוב אונ דאס איז אזו וויא עם שמיטי און ישעיה אף אורה משפטיך ה' קיונך לשמן אורה
 אויף דעם וועט פון דיין משפט האבין מיר פון דיר גאט גיהאפט צו דיין גאנן ולוכדך תאות נפש
 אונ צו געדיקטן דיה גאט מיין ליב גילוקט . אין הנהלים שמיטי צמאה נפשי לאלהים לאל חי מיין
 ליב איז דאן שטיי צו גאט צו דעם לעבעדיגן גאט זאגט דר כתבר אלה עשר מדרגות הבטחון דאס
 זייגן דיא צעקן פדרגות אונ מעלות פון דעם בפרון אשר לא יסלם וואס דר וואס פאר זיבעקט זיך
 אויף גאט קאן ניט פיר מיידי פון איינס פון זיי קוטר ער כח זיין קסטר פרייער מיט די קלענערע
 מעלה אונ דר נאך דיא גרעסער בוי ער קאן קופן צו דער צעהענער וואס זיא איז דיא העקקע
 ומצאנו ענין הבטחון כח אונ מיר האבין גיפונן דעם ענין פון בפרון אין לשון הקודש מיט צעקן
 ווערטער וואס זייא וויזון אלי אויף בפרון כנגד עשר מעלות קעגן דיא צעקן מעלות ויה אונ דס זייגן
 זיי מבטח ובר . האלהים ישימונו מן הבוטחים עליו גאט זאל אונז טאן אז מיר זאלין אויף זיין פון דיא
 וואס פאר זיבעקט זיך אויף אים הנמסרים לדינו אונ פון דיא וואס ענטפערן זיך איבך צו זיין דין
 קנראה אונ בנקטר זאל ער עם אלץ טאן כחמיו מיט זיין גרום רהימות אמן :

אמר בעל המחבר אחר זה השער הוצרכתי לכתוב בו מה שפירש החכם רבי אשר ז"ל כמה שאמרו רד"ל אין מול לישראל. ומצאנו במקום אחר היו בני זמננו לאו בכותא. תליא מלתא אלא כמולא תליא וכהא. וצריך ליישב אלו הענינים כדי ליישר הדב ונהיה מנות בני אדם המוטעים על המול לרוב כניהם ולעשים ובאורך יתיהם וישוים ויאים מעונים הברא ומשיעיים על זה. ובאמת הם מועים כי אינם בעולים במול מפני העולם וכתבנו זה להראות חסרון דעתם וגומגום. רבי חנינא אומר מול מחכים מול מעשיש ויש מול לישראל. רבי יוחנן אומר אין מול לישראל. איכא דקייא שיהי הכא מוכא הכי פליגי אמאי כהא מילתא. שרי דבר זה כתוב בתורה ושני כנניאיים ומשולש בכנניאיים ויתקף ונדרש הישר כראה נמורה בשקל הרעת הברירה. כתוב בתורה והסרתי מלחא מקרבך ועוד כתוב והסיר ה' מן כל הולד גומר. וכתוב לא תהיה משכלה ועקבה בארעך. וכתוב כי לא יהיה כן אביון וגומר וכתוב כי אם שמוע תשמע בקול ה' אלתיך וגומר. הרי נתבאר מן התורה שהבריאות והחולי והעיון וההולדה. ומלאת הימים והסרנס. והעושר והעוני. אינם תלויים כי אם בעבודת ה' ושמירת מצותיו ולא במול. וישני כנניאיים כיון שאמרת הנה בתפלתה כי אל דעות ה' ולו נחכנו עוללות. ואמר ה' כמה ומיהא מרוד שאול ועיל. ה' מוריש ומעשיש משפול אף מרומם. ועוד כתוב הגני יוסף על ימך המש עיניה סנה. ומשולש בכנניאיים דכתיב וראת ה' חוסף ימים ושגת רשעים תקצורנה. ומצאנו בשקל הרעת שאם אמת הוא שכל הרברים תלויים במול. למה תפלא אדם לפני כירואו להציל סמות נפשים ולחיותם ברעב ולתת מטר על פני האדמה. ואם כן רוב תפלתנו הם ללא תועלת וללא צורך. תלילה חלילה לומר כדברים האלה לראי ה' ולחושבו שמו. כי דבר ידוע הוא מן הבחוב ומן הקבלה ומן הנראה לעין כי יש אנשים שקוראים להו הוא יענם. ואם תשוב ותאמר כל מה שבא כתורה ובכנניאיים כענין הזה הוא בזמן שישראל יושבנים על אדמתם ויבניה שורה בישראל. אבל אם חסרו שני הרברים האלה יש מחלוקת ברוב. אם כן הכי מוית רבי יוחנן ראיא מהאי קרא כה אמר ה' כי. והלא בזמן שאמר הנביא דבר זה לא חסר מישראל דבר משני הרברים האלה. ועוד רב הכי כיתיה ראיא שביארם והלא אברהם שלם היה בכל. ועוד הא רבי

תניא גופיה משמע דמכירא ליה אין מול לישראל מדרגסינן כתיבין במקרא ראשון האי אתמא דרות מהרדא למשקל עפרא תתיהו רבתי דרבי חנינא אמר לה שקיל לא מסחייע מילתיך אין עוד מלבדו תניא. ומקשינן והא אמר רבי יוחנן למה נקרא שמם כשפים שמכחישין כפליא של מעלה. ומשני שאני רבי חנינא דנפישא זכותיה. אלמא ישראל דנפישו וזכותיהו לא יודק להם כשפים אע"פ שיש להם כח גדול והוא הרין למול דהא אין ענה כתיב. על כן אני אומר דמר אמר דהא נמי אמר דהא ולא פליגי. דרבי חנינא מיירי בישראל דלא נפישא זכותיה. ורבי יוחנן מיירי בישראל דנפישא זכותיה ורמיא דאברהם. וקרא נמי בשוטי תורה כתיב. וכי אמרינן אין מול לישראל בישראל דנפישא זכותיה. הני מילי למעט מיעת המול. אבל אין חסירות מועלת ולא זכות מסיע שיהיה מי שנולד כמערכת (מולדו) שלמה בשלישתו. והואה של דבר אברהם אבינו שלא וכה להרבות בנים משרה כמו שהריה מקבירי. והיינו קרא אמר רבא כמועד קסן חיי בני זמננו לאו בכותא תליא מלתא אלא כמולא תליא מלתא. דהא רבא ורב חסדא תרתינו צריקי הוו. מר מצלי ואמא כשרא ומר מצלי ואתא משרא. ועם כל זה לא תועיל לרבה להיות שלם בש"שית הרברים האלה מרב חסדא שהיה שלם בשלישתו. אבל הועילה לו זכות למלאת ימיו כפי מערכת מולדו כדכתיב את מספר ימך אמלא. וכן הועילה לו זכותו להוליד ואם לא הריה בנים וכי אמרינן שאין הזכות מועילה לבטל כח המול לגמרי. הני מילי מול כללי כמו מערכת מולדו כדאמרינן בתענית גיחא לך דאחריב עלמא והדר אכרייה ואפשר דמתולדת כשעתא דכווני אבל מול פרטי כמו המקרים המתהרשים כמו התלמידי ועצירת נשמים ומיתה כלא עתו ובלא זימו והדומה להם יש כח בזכות לבטל אותם. על כן אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע מעצמו מן הרחמים והצדקה. ומדבר נתמין בו יצחק כמו אין מול לישראל. דאמיה דרב נתמין בו יצחק אמרי לה לא תלדי בריך נכבא להו לא שבתיה גרי יצחק אמרי לה לא תלדי בריך רישך כי הכי דתתי אימתא דשימי ערך דהא קיימא לן הכל כדכי שמים חוץ מיראת שמים. וליכא מאן פליגי כהא. ולא שלמתי הראש גורם ליראת שמים. אלא נאות תיא לחוהר ולהוכיר. ועוד שכבדי הראש מונע אותו מהיט לכל דבר. ואמר הרבם. אין חוצץ בפני התאוה כעצמות העינים:

